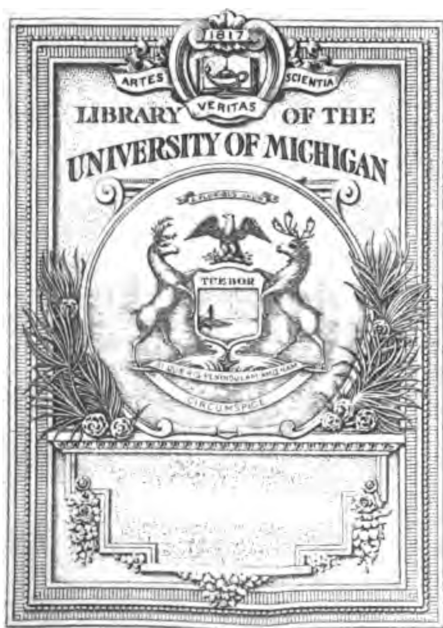
1817
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

Arithmetica
oft
REKEN-KONST.
En een kort onderricht van't Italiaens Boeckhoudē
Door IACOB VANDER SCHVERE MEENENAER.
Bij den Autheur oversien, verbeetert en vermeerdert.

TOT AMSTERDAM,
Voor Denys vander Schuere *Boeckverkooper*
op de Nieuwendyk inde Biestkens Bybel. 1643.

No. 16

numero dei lyd. A 11 D 25-29

J. P. De Kairberg

Hist of Sci.
high
18633

VOOR-REDEN, aen de leer-lievende Reken-konst-beminders.

HEt heel-vierhoorden (zeer gunstige leergierige tal-konst-oeffenaers) en behoorde ik niet op te pronken, dit myn Rekenkonst-boek, om dat boven andere te verheffen, en u alzo tot het zelve aen te lokken: Want het is nu al drienheertig jaer geleden, dat ikket (gemaekt hebbende) eerstmael door den Druk hebbe laten in't openbaer kommen. En hoewel het niet gants onaengevochten ende onberispt gebleven en is, zoo hebbe ik nochtans gespaert, dattet by velen niet onaengenaem, maer wel begeirt is geweest. Dewyle het by den eersten Druk niet en is gebleven, maer wel vyf ofte zes mael wederom herdrukt zynde, doch weynig meer te bekommen is. Nadien dan, dat mynen Zoon (een Boekverkooper zynde) van zinne geworden is, het zelve noch eenmael te laten herdrukken

zoo hebbe ik overzulks my geirne laten bewegen, dat zelfs te overzien, op dattet zoude mogen zuyverder van drukfauten zyn, als ik zommige nadrukzels bevinde, immers zo zuyver als eenigzins mogelyk is. 'Twelk ik verhope (alzoo 't u te nutte geschiet) u niet onbehagelyk en sal zyn.: als mede, dat ik 't met eenige tusschengestelde questien, eē weynig vergroot hebbe.

Of dan ook eenige niet wel aen en staet, dat ik nevens de opgaven te veel onderrichtinge hebbe gesteld, zo vertrauwe ik, dat gy my geen ondank weten en zult, van 't gene ik (u te goede) hier in gedaē hebbe: Noch ook, dat ik een weynig verbeteringe hebbe gemaekt in de vraegstukken over het Boekhouden, die daer achter by gevoegt zyn; want alles is ten besten gedaen, voor den genen die 't behoeft. En zullen de myne gekent worden by myn eygen onderteykening, onder aen dees Voorreden staende. Vind gy dan hier

in noch

in noch eenige fauten (dat ik niet geirne en wil) zo gedynkt, dat ik ook een Mensche ben, ende dat missen menschelyk is. Ende wat gy hier in u ten dienste vindt, gebruykt dat vry naer nooddruft, als van my na vermogen, u te goede gedaen: Niet veel meer, deshalven, na dezen van my verwachtende, alzo de graeuwe hayren my vast aenmelden, dat mynen afscheyd-tydt haest voor-handen is. In voegen, dat myn meeste bekommeringe voortaen behoort te zyn, met te dynken op de altyd-durende eeuwigheyd, ende te bezorgen, dat den Goddelyken boekhouder oorzake hebben magh (myn rekeninge sluytende) die over te draghen in den Boek des Levens: om in de weder-opwakinge te mogen hooren, de vermakelyke stemme: Komt in de onvergaende vruegt: Die u allen toegewenscht wort, van my u, ende alder-dienstwillige

Aen Konſtelieve Jeugd,
Die leerbaer tracht na duegd.

GEmerkt dat niemant is voortkomen hier beneven
Alleen om eygen nut, zoo Cicero *vertelt:*
Maer dat elk een is meer tot anders hulp geſtelt,
Zoo hebb' ik u ter baet dees Reken-konſt beſchreven.

O Iongers, dus ontfangt dees Konſt in dank verheven,
Want zy u wert ſeer nut, tot ander Konſten goet;
End' als gy Koopmanſchap voor u of ander doet,
Behoefdy deze Konſt, om rekening te geven.

De Reken-Konſte dan, tracht vlytiglyk te leeren,
End' wilt leerzamig mild', ook wederom vereeren,
Die ſich tot onderwijs voor u bereyden zaen.

'T boos Momus *achterklap wilt tegenſtaen met krachten*
Het welke niet en doet dan yegelyk verachten,
Want niemands werk zoo goet, of hem ſchort yet daer aen.

Tot den Lezer.

IS't dat gy hier vint ergens yet mis-ſtelt,
Door 'sDrukkers doen, of myn verget'lyk falen,
Ten argſten doch van ons dat niet vertelt,
Maer denkt dat ons het miſſen al wel quelt,
Want honderd oog' wel ſlap'rig konde dwalen.

DEN

DEN
Maker tot zynen
BOEK.

DIT wonder groot en kan ik niet volſommen
Wat u mijn Zoon alree mag overkommen:
Waer wildy heen? dat gy dus ſtaet bereyd,
Om nu van my té nemen u afſcheyd,
End'reyzen uyt op onbekende paden:
Wie heeft u doch tot zulken zin geraden?
Is u by my oyt eenig ding miſſchiet,
Dat u daer door by my te zijn verdriet?
Of wildy ook, als zommige gezellen,
Iong onbedocht u gaen tot reyzen ſtellen?
Wiſt gy wat elk dan zeggen zou van dy,
Zoo ſoudy wel my willen blyven by,
Wt vreeze dat gy komen zoud ter ſchanden,
Als gy ſoud' zijn in ander lieden handen.

 Bedynkt

Dat u aenstaet, want altijd zuldy zijn,
Door schand' end' spot in angstelyk gepijn;
End' willen zy u door veel vragens dwyngen,
Den tijd moet u d'antwoorde dan voortbryn-
gen,
Naer u verstand; want ik nu qualik kan
Geraden, wat zy zullen vragen dan.
Wat wil ik ook u veel hier zitten praten,
De jongheyd dom wil sich niet raden laten,
Best mag ik u, al waert my tegen dank,
Nu laten gaen, end' reysen uwen gang,
Als ik hebb' eerst genomen onverholen
Oorlof (mijn Zoon) die eeuwiglyk gaet dolen.
End' houd u kloek, ist dat u naekt den nood,
T'eeniger tijd, end' weest voorzichtig bloot,
Dat gy doch my, u Vader, niet onweirdig
Voor 't volk en maekt, door redenen lichtveir-
dig:
Maer liever doch in eere my vermeert,
'Tis 's Vaders vreugd door 't Kindt te zijn ver-
eert.

Doorziet den grond.

Son-

Gy zyt nu t'huys, ik ben u ook niet moe.
Dus blijft hier vry, ik maekt u doch daer toe,
Dat gy by my op mijn komptoor zoudt blyven,
End' tot behulp my som-tijds zout geryven.
Nu eerst gebaert zijt gy met arbeyd zwaer,
Van my bemindt, zoo 't Kind word van den Va'er,
Mijn hert' end' zin hadd' ik gaen t'uwaert strekken:
End' nu wilt gy alreed' van my vertrekken,
Ook zonder raed daer in te vragen my,
Hoewel ik doch u eygen Vader zy.
Dus wildy gaen, end' nergens om vertoeven,
Gaet zijt 't behulp van al die u behoeven,
End' leertze recht den handel rek'nen snel,
End' ist dat zy van doen yet hebben el,
Dat gy (te swak) noch niet en kondt verdragen,
Zy muegen dat de Reken-Leeraers vragen,
Die daer toe zyn voor elk bereyd' altijd,
Zoo lange God hun geven zal respijt.
Maer nu (mijn Zoon) ist dat gy kleen van krachten
In handen komt van die, die 't al verachten,
Die sullen u doorzien van blad tot blad,
End' zoeken, of zy ergens vinden wat,
In u mis-stelt, om u daer door te laken.
Dan zal u eerst het groot perijkel naken,
Hier voor verhaelt, end' my in 't herte druk,
Als ik u zie (myn Zoon') in ongeluk
By MOMUS volk, die elk een geirn' onteeren,
Mijn herte zucht, als ik dynk op 't verzeeren,

ODE

Op het Tal-konst-boeck,

Uytgegeven door

Mr. JAKOB vander SCHUERE.

KAldeeusche Maegd/ van ouds gerezen
Uit Hebers stam/ gy hebt bewezen
Den mensch u hulp; jae vry niet kleen:
Van aenbegin u macht verheven/
Is altijds meer en meer bekleven/
In menigvoud verdobbelt een.
Lybye Zoon in't Hemel wagen
Hebt gy verlicht/ook met behagen
Op Latmius gebergt gevoegt/
Endymion en Phebe t'zamen.
Hiparchus heeft door u (met namen
Tal-konste wys) de locht doorploegt.
Archimedes, en onder ander
Wijsgier vermaert/ Anaximander
Hebt gy zoo trauw' en wel verzelt/
Dat zy door u wel hebben weten
Met wonder konst juyst al te meten/
Berg'/Hemel/Aerd' en vochtig veldt.
Geen konsten schier wy overgissen/
Die u behulp yet mogen missen:
Maer zonder u zijn verr' al blind/
Veelsins gy helpt vernuftig baren/
Voor volk/ en lands gemeen welvaren:
Wel gy verdiend te zijn bemint.

Op pas

Sonnet.

DEes vruchtbar' vrucht, die u hier van der Schueren
Heeft med' gedeelt, in ſchoonen Lenten tyd,
In dank ontfangt, gy die Lief-hebbers zyt
Der Reken-konſt, veel nuts ſult gy hier ſpueren.

Geeft dit de juegd, wat ſal ons vruchts gebueren,
Gunt hem den Heer om leven lang reſpijt,
Ziet hier is weg gekijfs begin en ſtrijd,
Om 't myn en dyn, 't welk oorſaekt veel errueren.

De Reken-konſt heeft Abraham *geleert*
't Egyptiſch volk, doen hy daer heeft verkeert,
Ter wereld nu verbreydt, waer datmen wandelt.

Die t'onzen dienſt dees Konſte noch vermeert,
Heeft wel verdient met dank te zyn vereert.
De Konſt is recht, voor dien, die recht haer handelt.

Niet zonder dat.

ODE

LIER-DICHT
Op de
Reeken-konst.

DIe een konst' al voort verbreydt
Als een recht goed konst-beminder,
Hem wort daer van lof gezeydt
Dikwyls meer dan eersten vinder:
Want wie eerst (als wys verzinder)
Tal-konst vandt, en weetmen niet:
Maer men leest, wat nut ontbinder
Abra'm was, die 't recht bediet
Heeft verbreydt, by *Nylus* vliet.
Ook dat binn' d'*Egipsche* palen,
Plato met meer *Grieken* ziet
Wys-gier al zyn kommen halen
Tal-konsts grond: End' door vertalen
Onderwys, end' leering hoort,
Brochten zyz' aen *Quirinalen*,
Daerze vry niet bleef versmoort.
Maer gelyk aen elken oort
Heerschappy die hebben kregen,
Hebben zy dees konst al voort
Ook verbreydt, in alle wegen.
Dez' al door hun vlytig plegen
Zegtmen lof end' eer altyd,
Als de gen' die wel genegen
Haer tot nut verbreyden wyd.
Hy die hier door zynen vlyt
Tal-konst heeft tot nut beschreven,
Moet, als zy, ook zyn bevrydt
Voor zyn doen, uyt *Lethes* sneven.

Lust boven konst.

Gy past en tijkt Astræi schalen/
T'onrecht gy keert en hoedt voor dwalen/
De waerheyd helpt gy aen den dag/
Recht door gy klieft al veel krakeelen/
Een yeder komt gy t'zijne deelen/
Tot 't minste geld dat tellen mag.
Veel ander voet/ door u komt toyen/
Gy draegt de zorg' in veel Comptoiren/
'Tgaet qualyk daer men u versteekt.
Kooplyden als z'u niet bekloeken/
Zy houden maer verwerde boeken/
Zoo dat den bank wel buygt en breekt.
Dus gy die zijt in vroege Jaren
Belust/om al gepakt vol waren
Den hoogen Den te springen doen/
In Thetys schoot/ voor den Æolen,
Tot VANDER SCHUER haest uter Scholen/
Laet rypen eerst u zinnen groen.
In Reken-konst 't verstand laet stijgen/
Koopt desen Boek/en laet u wijzen/
Van lit te lit al haer natuer/
U hert' al wert verwondert vriegdig/
Zoo rijpe vrucht in bloeytijd juegdig/
Te zien in een zoo jonge SCHUER.

Een is noodig.

LIER-

zoo hebbe ik overzulks my geirne laten bewegen, dat zelfs te overzien, op dattet zoude mogen zuyverder van drukfauten zyn, als ik sommige nadruk zelfs bevinde, immers zo zuyver als eenigzins mogelyk is. Welk ik verhope (alzoo 't u te nutte geschiet) u niet onbehagelyk en sal zyn. als mede, dat ik 't met eenige tusschengestelde questien, ee weynig vergroot hebbe.

Of dan ook eenige niet wel aen en staet, dat ik nevens do opgaven te veel onderrichtinge hebbe gestelt, zo vertrauwe ik, dat gy my geen ondank weten en zult, van 't gene ik (u te goede) hier in gedaē hebbe: Noch ook, dat ik een weynig verbeteringe hebbe gemaekt in de vraegstukken over het Boekhouden, die daer achter by gevoegt zyn; want alles is ten besten gedaen, voor den genen die 't behoeft. En zullen de myne gekent worden by myn eygen onderkenning, onder aen dees Voorreden staende. Vindy dan hier

in noch

in noch eenige fauten (dat ik niet geirne en wil) zo gedynkt, dat ik ook een Mensche ben, ende dat missen menschelyk is. Ende wat gy hier in u ten dienste vindt, gebruykt dat vry naer nooddruft, als van my na vermogen, u te goede gedaen: Niet veel meer, deshalven, na dezen van my verwachtende, alzo de graeuwe hayren my vast aenmelden, dat mynen afscheyd-tydt haest voor-handen is. In voegen, dat myn meeste bekommeringe voortaen behoort te zyn, met te dynken op de altyd-durende eeuwigheyd, ende te bezorgen, dat den Godlyken boekhouder oorzake hebben magh (myn rekeninge sluytende) die over te draghen in den Boek des Levens: om in de weder-opwakinge te mogen hooren, de vermakelyke stemme: Komt in de onvergaende vruegt: Die u allen toegewenscht wort, van my ... u, ende alder-dienstwillige

J. Vus Bucre.

moetmen aen de slincker hand beginnen / nae de rechter hand gaende.

De getallen zijn driederley / als :

Digitus,		enkel	
Articulus,	dat zijn	punct	getallē.
Compositus.		t'samengevoeghde	

Digitus, oft enkel-getallen,

Zijn alle getallen onder de tien/alzoo genaemt om datze met een enkel / ende niet met twee/ oft meer letteren geschreven worden/ Als :

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
een.	twee.	drie.	vier.	vijf.	ses.	zeven.	acht.	negen.

Articulus, oft punct-getallen,

Zijn enkel getallen met een 0. achter aen/ makende het enkel getal tien mael zoo groot / alst in sich zelven is / Als :

10.	20.	30.	40.	50.	60.	70.	80.	90.
tien.	twintig.	dertig.	veertig.	vijftig.	tzestig.	tzeventig.	tachtentig.	negentig.

Ende worden punct-getallen genaemt / om dat in alle tienen de tellinge hare punctuatie ofte berustinge neemt. Daer en is ook geen voorder byzonder getals namen / dan tot tien/ want tellende over de tien begint-men weder van een/ twee/ drie / etc. doch daer by namende het punct-getal tien. Ende hoe wel elf / twaelf / dertien / wat naems veranderinge schynen te hebben : de volgende nochtans / als veertien/ vijftien / etc. betoonen d'onveranderinge.

Een

Een	1
Tien	10
Hondert	100
Duyzent	1000
Tien duyzent	10000
Hondert duyzent	100000
Duyzent mael duyzent/of milioen	1000000
Tien milioen	10000000
Hondert milioen	100000000
Duyzent milioen	1000000000
Tien duyzent milioen	10000000000
Hondert duyzent milioen	100000000000
Bimilioen	1000000000000

Compositus, of t'zamen-gevoegde getallen,

Zyn punct-getallen / daer in de plaetse van o. een enkel ghetal ghestelt wort / ende zyn alzoo punct ende enkel getallen t'zamen gevoegt: als 30. is dertig/een punct-getal/ende soo in de plaetse van o. gestelt ware 5. soo ware het 35. vijf-en-dertig/ een t'zamen-gevoegt getal/ alzoo ook alle andere.

Volgen noch meer getallen.

78. Acht-en-tzeventig.

567. Vijf hondert zeven-en-tzestig.

4078. Vier duyzent ende acht-en-tzeventig.

56008. Ses-en-vijftig duyzent ende acht.

307685. Drie hondert duyzent/zeven duyzent/ zes hondert vijf-en-tachtentig.

9786354. Negen millioen/zeven hondert duyzent / zes-en-tachtentig duyzent / drie hondert vier-en-vijftig.

78435780. Acht-en-tzeventig millioen / vier hondert duyzent / vijf-en-dertig duyzent / zeven hondert ende tachtentig.

908070605. Negen hondert millioen / acht milioen/ tzeventig duyzent/zes hondert ende vijf.

1234567890. Een duyzent millioen / twee hondert millioen / vier-en-dertig millioen/ vijf hondert duyzent/zeven-en-tzestig duyzent/ acht hondert ende tnegentig.

Hier konden noch hooger getallen gestelt worden / als van Bimillioenen / Trimillioenen / Quadrimillioenen / etc. Doch 't wort meer onnoodig als nut geacht. Duys sluyt ik Numeratio met dit volgende:

5	6	7	8	9	0	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	9
Hondert	Tien	Een	Hondert duyzent	Tien duyzent	Duyzent	Hondert	Tien	Een	Hondert duyzent	Tien duyzent	Duyzent	Hondert	Tien	Een	Hondert duyzent	Tien duyzent	Duyzent	Hondert	Tien	Een	Hondert duyzent	Tien duyzent	Duyzent	Hondert	Tien	Een
Quadrim.			Trimillioenen						Bimillioenen						Millioenen						Eenigen					

Want waer op datmen letten moet/ om zulke groote getallen uyt te spreken / kan hier uyt gespuert worden / ende ik hebbe 't klaer betoont in mijn antwoorde/ op R. R. uytgestelde opgave/ in't Jaer 1607. Als ook hoe men die in goet nederduyts uytspreken moet/ende waer op dattet gegrondt is.

ADDI-

ADDITIO.

T'zamen-tellinge.

De tweede Specie

Leert van twee / drie / oft meer getallen / die t'zamen tellende / een somme ofte getal maken.

In vrueghd gemeen,, hy zonder quellen,, leeft,
Die geld by een,, genoeg te tellen,, heeft.

Als gy addeeren wilt / stelt uwe getallen recht onder den anderen / eenigen onder eenigen / tienen onder tienen / honderden onder honderden / etc. altijd d'eenigen tegen de rechter hand / als hier onder / ende begint aen de eenigen van onder opwaerts: zeggende / 6 ende 2 is 8. ende 8. is 16. dats een tien ende ses eenigen / die 6 schrijft onder d'eenigen / ende telt de tien met d'ander tienen / ende spreeckt: 1/9/0/ ende 7/ is 17 tienen / ofte een hondert ende 7 tienen / die 7 schrijft onder de tienen / ende telt 't hondert met d'ander honderden aldus: 1/3/4/5 / is 13 / dat zyn 13 honderden / die schrijft geheel / om dat gy niet voorder t'adderen en hebt / ende komt voor de gantsche somme een duysent drie hondert ses-ende-tseventig.

```
  578    8
  402   ---
  396    8
 -----
 1376
```

Proeve.

Werpt alle de negenen uyt de getallen die geaddeert moeten wezen / en wat u overblijft stelt boven een streepken / dat ter zyden de somma staet / en wat u over de negenen blijft van de uytkomende somme onder 't selve streepken: so dan onder en boven 't streepken eenerley letter komt / 't selve toont dat gy recht geaddeert hebt / anders zo ist qualijk.

74321		457876	
5743		940258	
578	2	347667	5
43	2	856743	5
2		204987	
		544578	
80687		3352109	

2015		4781		
45278		5132	4	
57435	3	4983	4	
472583	3	4854		
380742				19750
958053		5275		
		4326	4	
		5437	4	
		4568		19606

123456		5349		
54732		4890	5	
3257		4661	5	
407		4752		19652
25	4	4683		
2	4	4704	3	
45		5765	3	
841		4786		19938
7305				
80402				
789012				
1059484		7		78946
		7		

Om t'adderen verscheyden specien van gelde ofte gewichte / stelt elcks name ordentlik onder 't zyne/als volgt :

guldens	stuyvers	
325	15	6
987	13	6
1313	8	

Addeert eerst de stuyv. komen 28 st. dats een guld. 8 st. de 8 st. schrijft onder de stuyvers/ende telt den guld. by d'ander guld. ende zal komen 1313 guld. 8 stuyv.

Proeve.

Telt alle de negenen uyt de guldens / blijft 7 guldens/dat zijn 140 stuyvers/hier uyt/mits ook upt d'ander stuyvers/ de negenen getelt/ blijft 6. die stelt bovē u streepkē/als komende van 't gene dat geaddeert moet zyn/ ende aen d'uytkomende somme doet op de selve wyze / ende 't moet even veel over de 9 komen/ als uyt het bovenste.

guld.	stup.	pen.	
3457	17	13	
6432	15	11	5 / 5
576	13	9	
345	11	7	
10812	18	8	

£.	ß.	₰.	
5987	16	2	
217	14	8	5 / 5
68	12	5	
9	10	11	
6283	14	2	

C.	ꝉ.	Loot.	
4576	99	30	
8527	88	21	8 / 8
9346	77	25	
8527	66	29	
30979	33	9	

Jar.	dag.	ur.	min.
2134	238	23	56
49785	194	21	45
3476	345	12	34
1397	321	22	23
1596	278	11	40
58391	284	20	18

5 / 5   3 / 3

marc.	onc.	eng.	azen.
2785	4	19	29
379	7	17	25
684	3	15	21
7852	2	13	17
28	5	11	13
11731	0	18	9

Substractio,

Af-trekkinge.

De derde Specie

Leert aftrekken een getal van een ander meerder getal/ende 'tgetal daer men aftrekt/heet-men schuld/ datmen aftrekt betalinge / ende wat dan blijft is de reste.

Die veel geld schuldig is, door veel koophandels dryven.
End' als hy veel betaelt, noch veel voor schuld moet schryven,
Al trekt hy veel van veel, nochtans moet veel daer blyven.

2345	5	Stelt de betalinge onder de schuld/ als hier nevens/ ende begint aen de rechter hand aen de eenigē/trekken-de 3. van 5. blijft 2. die schrijft onder d'eenigen/ voorts 2. van 4. blijft 2/ 2. van 3. blijft 1/1. van 2. blijft 1.
1223	5	
1122		
2345		

Proeve.

Addeert reste ende betalinge / ende daer moet komen een getal/ gelijk de schuld: Anders trekt de negenen uyt de schuld / ende ook uyt reste ende betalinge t'samen / so moet het overblijffel malkanderen gelijk zijn.

12345	Komter in de betalinge een letter meerder dan die in de schuld daer boven staet / soo ontleent 1. van de naeste ter slinker hand / die salder u 10. weerd zijn tot behulp van de gene daer gy af-trekken moet / doch en vergeet niet t'ontleende 1. met de naeste letter in de betalinge weder te keeren.
6789	
5556	
12345	

450703	102030405	1000000000
78976	90807060	987654321
371727	11223345	12345679
450703	102030405	1000000000

Om te trekken guldens/ ſtuyvers/ penningen van guld. ſtuyv. penn. oft eenige andere gelden oft ghewichten/ ſtelt elx name onder 'tſijne/ ende begint aende kleenſte ter rechter hand: als hier aen de penningen / ende ſoo de betalinge meer penningen heeft/ als de ſchuld/ ſo leend 1. van de ſtuyvers / dien is ſoo veel weird / alſſer penningen in eenen ſtuyver gaen/ alſoo oock alle andere/ elk na haere weirdye / doch dat ontleent is / en mag niet vergeten worden weder ghekeert te zyn.

guld.	ſtu.	pen.
356	7	8
298	13	12
57	13	12
356	7	8

marc.	onc.	eng.	azen.
27008	0	12	17
8070	3	7	2
18937	5	5	15
27008	0	12	17

ct.	W.	Loot.
3456	7	8
910	11	12
2545	95	28
3456	7	8

Gaeld.	ſtup.	pen.
2578	20	10
1490	21	11
1087	28	15
2578	20	10

jaren.	dag.	uren	min.
6420	123	4	56
1596	280	10	52
4823	207	18	4
6420	123	4	56

£.	ß.	d.	daeld. a 46 st.	ß.	d.
579	8	3	30405	0	6.
27	13	7	7080	3	7.
551	14	8	23324	4	7.
579	8	3	30405	0	6.

Multiplicatio,

Vermenighvuldinge.

De vierde Specie

Leert een getal door sich zelven oft door eenig ander getal te vermenighvuldigen/ waer toe noodig is dese volgende Tafel wel vastelyk van buyten te komen :

Komt hier ter Tafel om te leeren,, recht vermeeren,
Zoo muegdy komen, t'uwer eeren,, uyt verzeeren.

Tafel van Multiplicatio.

2 mael	is
1	2
2	4
3	6
4	8
5	10
6	12
7	14
8	16
9	18
10	20
11	22
12	24

3 mael	is
3	9
4	12
5	15
6	18
7	21
8	24
9	27
10	30
11	33
12	36

4 mael	4	is	16
	5		20
	6		24
	7		28
	8		32
	9		36
	10		40
	11		44
	12		48

5 mael	5	is	25
	6		30
	7		35
	8		40
	9		45
	10		50
	11		55
	12		60

6 mael	6	is	36
	7		42
	8		48
	9		54
	10		60
	11		66
	12		72

7 mael	7	is	49
	8		56
	9		63
	10		70
	11		77
	12		84

8 mael	8	is	64
	9		72
	10		80
	11		88
	12		96

9 mael	9	is	81
	10		90
	11		99
	12		108

10 ma	10	is	100
	11		110
	12		120

11 ma	11	is	121
	12		132

12 mael 12. is 144.

Om dan te multipliceeren/doet alzoo: stelt het getal dat gemultipliceert moet worden / ende 't getal daer mede gemultipliceert sal worden/altyd d'eenigen aen de rechter hand onder malkanderen/ ten ware het eene of 't ander een o. achter

aen

aen hadde / want die stelt men achter af / buyten de ander letteren.

164 2
2 4 X 4
328 2

Wildy multipliceren 164 met 2. stellet als voorsz. ende segt dan 2 mael 4 is 8. die schrijft onder de 4. daer nae 2 mael 6 is 12. schrijft 2 onder de 6. ende onthout 1. seggende dan 2 mael 1 is 2. ende 1. (dat onthouden is) komt 3. die schrijft / soo hebdy voor product 328. in sulker wegen doet ook met alle andere.

Proeve.

Waer gy mede gemultipliceert hebt / stelt onder (in 't kruys) ende dat gemultipliceert is / boven (de negenen uytgetelt) multipliceert dat door malkanderen / wat daer over de 9 uyt komt / stelt achter in / wat in 't product over de negenen komt / stelt voor in / komt dan voor ende achter een gelijke letter te staen / soo hebdy recht gemultipliceert.

7956 0
3 0 X 0
23868 3

2178 0
4 0 X 0
8712 4

48596 5
5 7 X 7
242980 5

2968475 5
7 8 X 8
20779325 7

4873259784 0
9 0 X 0
43859338056 0

Met

Met twee Letteren.

4798
37
33586
14394
177526

Als gy met d'eerste letter gemultipliceert hebt/ so voren geleert is/ multipliceert dan insgelyx met de tweede: maer stelt het product een Letter innewaerts / na de slinker hant/ addeert dan beyde de producten t'zamen.

Op zulke wyze doet ook met 3 / 4 / ofte meer letteren/ stellende t'elken een letter innewaerts.

Zoo u voorkomt te multipliceeren met 10. 100. of 1000. stelt slechs 1/2. ofte 3 mael 0. achter aen.

27895
123
83685
55790
27895
3431085

32789
5210
327890
65578
163945
170830690

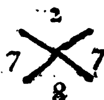

10734205243 15
13523471
1073420524315
7513943670205
4293682097260
3220261572945
2146841048630
5367102621575
3220261572945
1073420524315
14516371331378697365

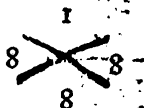

5834

```
            583425783257 43
             211204030012
            ---------------
            116685156651486
           58342578325743
       17502773497722900
    23337031330297 20
  11668515665148 60              3
  58342578325743              3 ✕ 3
 58342578325743
116685156651486                  7
--------------------------------
1232221876636876852841989 16
```

Om guldens tot stuyvers te maken/multipliceert het getal der guldens met zo veel alsser stuyvers in eenen gulden zyn/zynder eenige stuyvers neffens de guldens / addeert die daer by: 'S gelyks verstaet sich ook van stuyvers tot penningen / ende alle ander gelden / maten ende ghewichten.

```
  5789 guldens.
    20
  ------
115780 stuyv.
```

1234 guldens/hoe veel penningen zyn dat?

```
  1234
    20
 ------
 24680
   .16
 ------
148680
2468
 ------
394880 penningen.
```

796 guld. 12 stuyv. Hoe veel stuyvers zijn dat?

796 — 12
20

15932 stuyv.

345 £. 13 ß. 6 d. Hoe veel d zijn dat?

345 — 13 — 6
20

6913
12

13832
6913

82962 d.

123 guld. 4 penn. Hoe veel penn. zijn dat?

123 — 0 — 4
20

2460
16

14764
246

39346 penn.

Hoe veel schepel is 5789 last 24 mudde?

5789 — 24
27

40547
11578

156327
/4
625308 schepel.

Hoe veel penningen zijnder in 500 Ducaten/ tot 3 guldens 12 stuyvers 't stuk?

Facit 576000 penningen.

Hoe veel ß zijnder in 38 Angelotten/tot 5 guld. 8 stuyvers 'tstuk?

Facit 8208 ß.

Hoe veel stuyvers zijnder in 780 Milrez / tot 11 ß. 8 ß. 'tstuk?

Facit 54600 stuyvers.

Hoe veel braspenningen zijnder in 248 Goutguldens/ tot 28 stuyv.

Facit 5555 braspenn. 4 pen.

Als den Roose-Nobel doet 8 guld. 8 stuyv. voor hoe veel ß. salmender 50 hebben?

Facit voor 1400 ß.

---

60 Hongersche ducaten / tot 3 guld. 10 stuyv. ende 75 Bourgoensche daelders/tot 36 stuyvers/ hoe veel penningen makenze te zamen?

60	75
70	36
4200	450
2700	225
6900 met 16.	2700
41400	

110400 penning.

Facit 110400 penningen.

DIVI-

DIVISIO.

Deelinge.

De vijfde Specie

Leert een getal deelen in 2/3/4/ ofte meer gelyke deelen/ recht anders dan in Multiplicatio het vermenigvuldigen geleerdt is.

Om deelen recht te leeren met verstande,
Wild uwen zin te werke stellen hier,
Daer't u betoont zal worden goederhande
Met woorden klaer end' werkings recht bestier.

Wildy 495 deelen in twee gelyke deelen/ doet hem alzoo/ stelt eerst 't getal dat gedeelt sal worden/ende het deelende getal daer onder aen de slinker hant/ als hier neffens de 2 onder 4. ende segt/ hoe menig mael 2. hebbe ik in 4. komt 2 mael/die schrijft achter/ want 2 mael 2 is 4. overstreept dan 2 ende 4. ende stelt 2 achterwaerts/onder 9. seggende/hoe menig mael 2 heb ik in 9. komt 4 mael/ schrypft dat achter/ want 4 mael 2 is 8. dan 9. blyft 1. dat gy boven de 9. stellen zult/ ende overstrepen 2 ende 9. stellende dan 2 onder de 5. segt/ hoe menig mael 2. heb ik in 15. komt 7 mael/ dat schrypft achter/ ende blyft 1. stelt dat boven 5. ende teekenet af voor reste die onverdeelt blyft/als min zynde dan het deelende getal.

```
 1(1
 4 9 5 | 247
 2 2 2 |

    4
 0  X  0
    2
```

Proeve.

Daer gy mede gedivideert hebt/stelt onder in't kruys/ende wat in't uytcomende getal over de 9. komt boven in/multipliceert door malkanderen/

 wat

wat dan over de 9 blyft / medenemende de reste/ stelt achter in / ende wat over de 9 blyft van't getal dat gedivideert wort/ stelt voor in/ komt dan voor ende achter gelyk/ soo ist recht/

Ofte multipliceert het uytkomende met het deelende getal / daer by addeerende de reste / ende moet komen het getal dat gedivideert wort.

1 2 2 7 9 6 2 4 4 4 4	9492	6 / 6 X 6 / 4
6 2 6(6 2 7 3 2 2 7 7 7 7	3978	0 / 6 X 6 / 7

Divideerdy met 10/100. ofte 1000. soo snijt 1. 2. ofte 3. letteren achter af.

Divideerdy met een punct getal/ stelt de 6. onder d'achterste letter / want gy ze nergens elders en behoeft.

1 2 7 2 6(2 2 2 2 2 6	1263	3 / 2 X 2 / 3
6 2 2(1 2 7 6 2 6(2 7 7 7 7 6	3955	4 / 4 X 4 / 7

Als gy met twee letteren divideert / soo moet gy (nae ghenomen te hebben als voor ghelеert) met de genomen letter den gheheelen divisoir multipliceren/ ende dat van het bovenste aftrekken. Ende divideerdy met 3/4. oft meer letteren/ doet al in gelijker voegen.

2 0 2 2 2 8 9 9 2 2 7 2 3 3 3 3 3 2 2 2 2	39109	4 / 4 X 4 / 5
2 6(4 2 2 9 6 7(1 2 7 8 9 2 7 2 8 6 6 6 6 2 2 2 2 2 2	1754	8 / 8 X 8 / 6

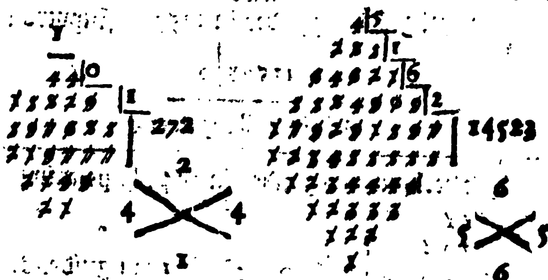

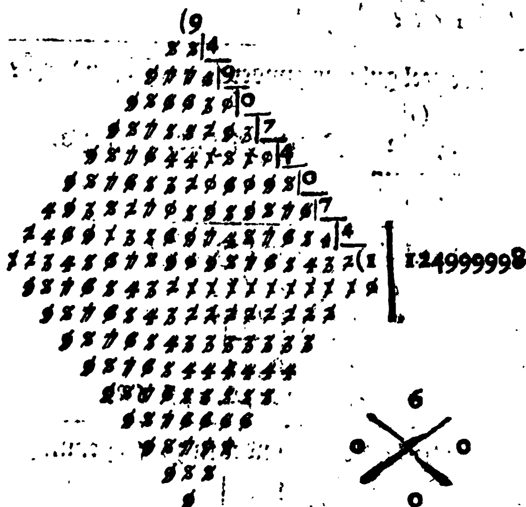

Om te maken van penn. stuyv. oft stuyv. tot guld. divideert door soo veel alsser penn. in eenen stuy. oft alsser stuy. in eenen gul. zijn/alzoo ook van alle andere gelden/maten ende gewichten.

Hoe veel guldens zynder in 115780 stuyvers?

11578|0

Facit 5789 guldens.

Hoe veel guldens zynder in 394880 penning.

3 1 7 0 1 3 9 4 8 8 0 2 0 0 0 0 0 2 2 2 2	2468|0 ――― 1234	Facit 1234 guldens.

Hoe veel guldens zynder in 15932 stuyvers?

(1
1593|2
―――
796

Facit 796 guld. 12 stuyv.

Hoe veel £ zynder in 82962 ₰?

2 0 1 4(6 0 2 9 6 2 2 2 2 2 2 2 2 2	(1 69|13 ――― 345

Facit 345 £. 13 ß. 6 ₰.

Hoe veel guldens zynder in 39364 penningen?

7 0 3 9 3 6(4 2 0 0 0 0 2 2 2	246|0 ――― 123—0—4

Facit 122 guld. 0 stuyv. 4 penn.

Hoe veel Lasten zijn 625308 schepels?

```
                 2 2 2
 2 2 1 1 2   |  2 1 4 6 (4
 6 2 8 3 9 8 |  1 5 6 3 2 1 | 5789
 4 4 4 4 4 4 |  2 1 1 1 1
                 2 2 2
```

Facit 5789 last. 24 mud.

Hoe veel Ducaten van 12 ß. sal men hebben voor 576000 penningen?

Facit 500 Ducaten.

Hoe veel Angelotten van 5 guld. 8 stuyvers 't stuk zal men hebben voor 8208 ß?

Facit 38 Angelotten.

Hoe veel Milrez tot 21 ß. 2 g. 't stuk heeft men voor 54600 stuyvers?

Facit 780 Milrez.

Hoe veel Pistoletten van 10 ß. heeft men voor 118080 penningen?

Facit 123 Pistoletten.

Hoe veel Gout-guldens tot 28 stuyvers 't stuk heeft men voor 5545 braspenning. 4 penn.

Facit 248 Gout-guldens.

Hoe veel Rooze-Nobels / tot 8 guld. 8 stuyv. 't stuk zal men hebben voor 3400 ß?

Facit 50 Rooze-Nobels.

Eenen heeft 110400 penning. ende wil daer voor hebben 60 Hong. Duca. tot 3 guld. 10 stu. ende voort Bourgoensche Daelders tot 36 stuyvers / vraecht hoe veel?

Facit 75 Bourgoensche Daeld.

Hoe veel Nobels tot 8 guld. 8 stuyv. tstuk/ sal men hebben voor 1008 Ducaten van 12 ß?

8 —— 8 1008 12
20 72 6

168 2016 72
7056

72576

432

Facit 432 Nobels.

Hoe veel Ducaten van 12 ß. sal men hebben voor 432 Nobels/ tot 8 guld. 8 stuyv.

12 432 8 —— 8
6 168 20

72 3456 168
2592
432

72576

1008

Facit 1008 Ducaten.

Regel van Drien in't geheel.

GY die nu hebt de Specien geleert,
End' niet en kent haer nuttigheden groot:
REGEL VAN DRIEN, die wel dient hoog' ge-eert,
Zal u daer van de nutheyd toonen bloot;
Dus u daer toe met snelle zinnen keert,
Als gy hem kont, hy werd u hulp' in nood.

Den Regel van Drien, die van vele ten rechten den Gulden Regel genaemt wort/ overmits zyne weirdige behulpzaemheyd in alle andere Regelen / die hier uyt haren oorsprong nemen / wert Regel van Drien genaemt / om dieswille dat op eenen Regel gestelt worden drie bekende getallen/ daer door het vierde (onbekende) gezocht wort/ in zulker voegen:

Het tweede moet met het derde zyn gemultipliceert/ ende wat daer van komt met 't eerste gedivideert.

Is het eerste maer een eenigh / multipliceert het tweede met het derde.

Is het tweede maer een enig / divideert het derde door het eerste.

Is het derde maer een eenig / divideert het tweede door het eerste.

'T eerste ende 't derde getal moet altijd gelijknamig zijn/ zo komt van het vierde getal van namen te zijn als het tweede.

Zijnder in een van dese getallen verscheyden Specien van gelde / die moet gy in hare minste Specie brengen/gelyk als of daer wark gul. stu. pen. 't moeten al tot penningẽ gebracht worden: ende oft eerste guldens/stuyvers/penningen hadde/ende 't derde niet dan guldens/so moet 't derde nochtans ook tot penningen gebracht werden/ even gelyk soo 't eerste maer guldens en hadde/ ende 't derde guldens stuyvers penningen / ende dat om de gelyknamigheyt der getallen.

Van eenige word dezẽ Regel ook wel genoemt den Regel van Proportien, dats gelykformigheyd/ om dat hy in sich vier proportionale getallen begrypende is.

Want gelyk 't eerste ende derde malkander gelykformig begrypen/ alsoo ook 'tweede eñ 'tvierde/ende gelyk 'teerste ende tweede malkander gelyk zyn/ alsoo ook 'tderde ende 'tvierde.

Exempelen.

1. Als 4 ℔ Boter kosten 12 stuyv. Wat zullen dan kosten 16 ℔?

Stellet alzoo:

℔. stuyv. ℔.
4 —— 12 —— 16
12

32
16

192

Facit 2 guld. 8 stuyv.

(Division in margin: 3 / 192 / 44 | 4 | 8 / 2 — 8)

2. Als men koopt voor 12 stuyv. 4 ℔ Boter/ Hoe veel ℔ zal men hebben voor 2 guld. 8 stuy.

stuy. ℔. guld. stuy.
12 —— 4 —— 2 —— 8
20
48
4
192

1
1
1 9 2 | 16 ℔.
1 2 2 |
1

Facit 16 ℔.

3. Voor 2 £. 8 ß. koopt men 16 ell. Lynwaet/ Hoe veel ell. zal men dan hebben voor 12 ß ?

£. ß. Ell. ß.
2 —— 8 —— 16 —— 12
20 12
48 32
16
192

3
1 9 2 | 4 Ell.
4 8 |

Facit 4 ellen.

4. Als 16 ellen Lynwaet kosten 2 £. 8 ß. Wat zullen dan kosten 4 ellen ?

Ell. £. ß. Ell.
16 —— 2 —— 8 —— 4
20
48
4
192

3
1 9 2 | 12 ß.
1 6 6 |
1

Facit 12 schell.

5. Zoo men betaelt voor 3 ellen zwarten Baep 17 schell. Hoe veel sal men dan betalen voor een stuk lang 42 Ell.

Ell. ß. Ell.
3 —— 17 —— 42
Facit 11 £. 18 ß.

---

6. Voor een zwart Baep van 42 Ellen / wort betaelt 11 £. 18 ß. Wat beloopen dan 3 Ellen des zelven stuks?

Ell. £. ß. Ell.
42 —— 11 —— 18 —— 3
Facit 17 schell.

---

7. Zo 3. zakken Rogge kosten 17 gul. Hoe veel zakken sal men dan hebben voor 238 guldens?

guld. sak. guld.
17 —— 3 —— 238
Facit 42 Sakken.

---

8. Zoo men koopt 42 zakken Rogge voor 238 gul. Hoe veel zakken sal men dan hebben ten zelven prijse voor 17 guldens?

guld. sak. guld.
238 —— 42 —— 17
Facit 3 Sakken.

---

9. Zoo men voor 33 stu. koopt een Elle Lynwaet / hoe lang zal een stuk wezen daer men voor betalen moet 92 gul. 8 stup. Facit 56 Ell.

---

10. Zoo het Turks grof-greyn gelt 5 ß. 6 ₰ d'Elle / Wat moetmen dan betalen voor 56 Ell.

Ell. ß. ₰. Ell.
1 —— 5 —— 6 —— 56
Facit 15 £. 8 ß.

---

11. Zoo

11. Zoo men koopt voor 15 £. 8 ß. 56 Ell. [illegible] Grof-greyn/ wat beloopt van yeder elle ?

Ell. £. ß. Ell.
56 —— 15 —— 8 —— 1

Facit 5 ß. 6 d.

12. Voor 66 G. gul. tot 28 st. koopt mē 28 zakkē garst/ wat kost dā elkē zak in Kar. gl. tot 20 st.

Zak. G. guld. Zak.
28 —— 66 —— 1

Facit 3 Kar. gul. 6 st.

13. Allsmen voor 92 gul. 8 stuy. koopt een stuk Lynwaet/ lang 56 Ellen: Op hoe veel komt yeder Elle te staen ?

Facit 1 guld. 13 stuyv.

14. Zoo eenen zak Garst kost 3 Kar. guld. 6 stuyv. Hoeveel G. guldens tot 28 stu. zalmen dan geven voor 28 zakken ?

Zak. Kar. guld. stuy. Zak.
1 —— 3 —— 6 —— 28

Facit 66 G. gul. tot 28 stuy.

15. Ist datmē voor een lb Kaneel betaelt 4 gul. 2 stuyv. wat beloopt een Bale van 438 lb ?

lb. guld. stuyv. lb.
1 —— 4 —— 2 —— 438

Facit 1795 guld. 16 stuyv.

16. Een Bale Kaneels wegende 438 lb. kost 1795 guld. 16 stuy. Wat beloopt van yeder lb ?

lb guld. stuyv. lb
438 —— 1795 —— 16 —— 1

Facit 4 guld. 2 stuyv.

17. Voor

17. Voor 4 £. 2 ß. koopt men eenen Korf lang Rozijn/hoe veel korven zal men dan hebben voor 1795 £. 16 ß ?

£.	ß.	Korf	£.	ß.
4	2	1	1795	16

Facit 438 Korven.

18. Zoo 438 Korven lang Rozijn kosten 1795 £. 16 ß. Hoe veel Korven zal men hebben voor 4 £. 2 ß ?

£.	ß.	Korf	£.	ß.
1795	16	438	4	2

Facit 1 Korf.

19. Als drie brieven Spellen kosten 3 schell. 9 myten / (24 myten in een g.) wat zullen dan kosten 150 brieven Spellen ?

br. Spell.	ß.	g.	myt.	br. Spell.
3	3	6	9	150

12 873

36 43650
24 873

153 130950
72 43650

873 43650

1818 — 18
7 — 11

Facit 7 £. 11 ß. 6 g. 18 myt.

20. Voor 7 £. 11 ß. 18 myten (24 myten in een) koopt men 150 brieven Spellen/hoe veel brieven heeft men dan voor 3 schell. 9 myten?

£. ß. . myt. br. Sp. ß. . myt.
7 — 11 — 6 — 18 — 150 — 3 — 0 — 9

Facit 3 brieven Spellen.

---

21. Zoo 2 ℔ Tesselschen Kaes kost 3 stuyvers 2 penningen: Hoe veel ℔ zal men dan hebben voor 7 guld. 16 stuyv. 4 penning.

stuy. pen. ℔. guld. stuy. pen.
3 —— 2 —— 2 —— 7 —— 16 —— 4

Facit 100 ℔.

---

22. Zoo 100 ℔ Tesselschen Kaes kost 7 guld. 16 stuyv. 4 penn. Wat kost dan yder pond?

℔. guld. stuyv. pen. ℔.
100 —— 7 —— 16 —— 4 —— 1

Facit 1 stuyv. 9 penn.

---

23. Eenen Koopman koopt 4 stukken Lynwaet / lang 52/55/53/56 Ellen / betalende voor yder elle 19 stuyvers 8 penningen: Wat betaelt hy dan voor de vier stukken?

52
55
53
56

Ell. stuy. pen.
1 — 19 — 8 — 216 Ell.

Facit 210 gul. 12 stuy.

---

24. Als een elle Lynwaet kost 19 st. 8 penn. hoe veel ellen zal men hebben voor 210 guld. 12 st.

Facit 216 Ellen.

---

25. Als 4 stukken Lynwaetlang/ 52.55.53.56 Ellen/kosten 210 guld. 12 stuyvers/wat beloopt yeder Elle ?

Ell. guld. stuyv. Ell.
216 — 210 — 12 —— 1
Facit 19 stuyv. 8 penn.

---

26. Soo men koopt 6 Balen Gember voor 210 £. 12 ß. soo komt yeder lb te staen op 19 stuyv. 8 pen. Hoe veel heeft dan yeder Bale gewegen ?

stuyv. penn. lb. £. ß.
19 ——— 8 ——— 1 —— 210 — 12

```
 19                 210
 16                  20
----               ------
122                4212
 19                   6
----               ------
312               25272
                     16
                  -------
                 151632
                 25272
                 -------
                 404352
```

```
   1
  2 5 8
 5 2 5 7
4 0 4 3 5 2 | [illegible] | 216 lb.
3 1 2 2 2 2 | [illegible] |
 3 1 1 1
  3 3
```

Facit 216 lb.

---

27. Hoe

27. Hoe veel Balen Geinber (die elk wegen 216 ℔) zal men koopen voor 210 £. 12 ß. als elk ℔ komt te staen op 19 stuyv. 8 pen.

ß. &. ℔. £. ß. |
3 — 3 — 1 — 210 — 12 | 1296 per 216.

Facit 6 Balen.

---

28. Zoo men betaelt voor 6 Elle wollen Laken / 5 £. 19 ß. 6 &. Wat beloopen dan 24 stukken / elk lang 42 Ellen?

24
42

Ell. £. ß. &. ——
6 —— 5 —— 19 — 6 — 1008 Ell.

Facit 1003 £ 16 ß.

---

29. Eenen Koopman heeft gekocht 24 stukken wollen Laken voor 1003 £. 16 ß. ende hoe wel hem de langde van yeder stuk uyt den zinne gegaen is / soo weet hy nochtans dat hy voor yeder 6 Ell. betaelt heeft 5 £. 19. ß. 6 &. Zoo hy u dan vraegde nae de Ellen van yeder stuk: wat zoudy hem antwoorden?

£. ß. &. Ell. £. ß. |
5 — 19 — 6 — 6 — 1003 — 16 | 1008 Ell. per 24.

Facit 42 Ellen.

---

30. Eenen Vettewarier gekocht hebbende een Last Boter / houdende 12 Tonnen / 't hondert voor 20 guldens / zoo betaelt hy in alles 998 gul. 8 stuy. wat komt dan yeder Tonne te wegen?

guld. ℔. guld. stu. |
20 — 100 — 998 — 8 | 4992 ℔. per 12.

Facit 416 ℔.

---

31. Als

31. Als 12 Tonnen Boter / wegende elk 416 ℔. beloopen 998 guld. 8 stuyv. Wat beloopt dan 't hondert?

416
12

guld. stuyv. ℔.
4992 — 998 — 8 — 100
Facit 20 guld.

---

32. 12 Tonnen Boter wegende elk 416 ℔. kosten 20 guld. 't hondert / wat beloopet?

416
12

℔. guld.
100 — 20 — 4992
Facit 998 guld. 8 stuyv.

---

33. Zoo men koopt 4992 ℔ Boter voor 998 guld. 8 st. Hoe veel ℔ heeft men dan voor 20 gul.

guld. stuy. ℔. guld.
998 — 8 — 4992 — 20
Facit 100 ℔.

---

34. Zoo een Elle kost 9 ß. 6 g. / hoe veel ellen zal men hebben voor 119 guld. 14 stuyv.
Facit 42 Ellen.

---

35. Als 12 Ellen zyden Passement kosten 9 ß. 6 g. Hoe veel Ryxr-daelders tot 46 st. 't stuk / zal men geven voor 42 douzynen Passements.

douz. ß. g. douz.
1 — 9 — 6 — 42 | 2394 st. per 46.
Facit 52 Ryxr-daeld. 2 stuyv.

---

36. Voor

36. Voor 52 Rijx-daeld. 2 stuyv. koopt men 42 douzijnen zyden Passements: Hoe veel ellen zal men hebben voor 9 ß 6 ₰?

Rijxd. st. douz. guld. st.
52 — 2 — 42 — 2 — 17
Facit 12 Ell.

---

37. Eenen Koopman koopt drie zakken Vlas/ houdende den eersté 225 Steenen/ tot 6 ß.7 ₰. den tweeden 236 Steenen/tot 7 ß.6 ₰. den derden 247 Steenen / tot 7 ß. 3 ₰. hoe veel moet hy in alles betalen?

steen.	ß.	₰.	steen.	£.	ß.	₰.
1	6	7	225	74	1	3
1	7	6	236	88	10	0
1	7	3	247	89	10	9

Facit £ 252 — 1 — 0

---

38. Drie Zakken Vlas/ te weten/ 225 steenen/ tot 39 stuyv. 8 penn. 236 steenen / tot 45 stuyv. ende 247 steenen / tot 43 stuyv. 8 penn. Hoe veel beloopen die te zamen?

steen.	guld.	st.	pen.	steen.	guld.	st.	pen.
1	1	19	8	225	444	7	8
1	2	5	0	236	531	0	0
1	2	3	8	247	537	4	8

Facit guld. 1512 — 12 — 0

---

39. Yemant koopt driederley Papier/te wetë/ 225. Riemen / tot 39 stuyvers 8 penningen / 236 Riemen/ tot 45 stuyvers/ 247 Riemen/maer tot hoe veel / als hy in alles daer voor betalen moet 1512 guldens 12 stuyvers?

C Riem.

Riem stup. pen. Riem
1 —— 39 -- 8 -- 225 | 444 -- 7 -- 8
1 —— 45 -- 0 -- 236 | 531 -- 0 -- 0

1512 - 12 —— 0 · 975 -- 7 -- 8
975 -- 7 —— 8

Riem —————— Riem
247 —— 537 -- 4 —— 8 —— 1

Facit 2 gul. 3 stu. 8 pen.

---

41. Eenen zak Vlas wegende in Vlaendren 336 ℔. kost 5 stup. elk ℔. als dan 6 ℔ Vlaemsch zyn 5 ℔ Hollandsch/ Hoe veel weegt den zelven Zak in Hollandtschen gewichte / ende hoe dier komt het ℔ Hollandtsch te staen?

℔ Vl. ℔ Holl. ℔ Vl.
6 —— 5 —— 336

℔ Vl. stup. ℔ Vl.
1 —— 5 —— 6
5

℔ Holl. —— ℔ Holl.
5 —— 30 —— 1

Facit 280 ℔ Hollantsch tot 6 st. 't ℔.

---

42. Zoo een Elle Karzey gelovet word 3 ß. 6 g. ende men dingt af op 20 Ell. 3 guld. Hoe veel gl. betaelt men dan voor 6 stukken/ elk lang 40 Ell.

Ell. stu. Ell. |
1 -- 21 - 20 | 21 guld. 40
3 6

Ell. —— ——
20 —— 18 —— 240

Facit 216 guldens.

---

43. Eenen

43. Eenen Koopman betaelt voor 6 Stametten/ die elk lang zyn 40 Ellen/ 216 guldens / na dat hy afgedongen heeft op 20 Ellen 10 ß. wat heeft dan een Elle gelovet geweest ?

40
6

—— guld. Ell.
240 — 216 ——— 20 | 18
3
Ell. | ——— Ell.
20 ——— ——— 21 ——— 1

Facit 21 stuyv.

---

44. Eenen Vettewarier koopt Kaes/ 't hondert voor 12 guld. 10 stuyv. Zoo heeft hy dan 25 ℔ toe op 1000 ℔. wat betaelt hy dan voor 5125 Kazen/ daer van yder Kaes weegt 20 ℔ ?

℔. guld. stu. ℔. |
1ø ø — 12 — 10 — 10ø ø | 125 guld. 5125
25 20
——— guld. ———
℔ 1025 — 125 ——— 102500
——— 100 ———
1 ——— 100

Facit 12500 guld.

---

45. Zoo men koopt 5125 Hollandtsche Kasen (die door malkanderen wegen yder Kaes 20 ℔) voor 12500 guldens / soo komt het hondert te staen op 12 guld. 10 stuyvers. Hoe veel ℔ heeft men dan op 1000 ℔ toe gehad ?

℔. guld. stup. ℔.
1ø ø ——— 12 ——— 10 ——— 10ø ø
komt 125 guldens.

5125
gulb. 30 gulb.

12500 —— 102500 —— 125
1000
1 1

Facit 25 W.

46. Een Koopman koopende 10 stukken kameren / lang 54/53/55/56/54/52/55/53/52/56 Ellen/soo looft men hem de drie Ellen 11 ß. 6 g. maer hy dingt af op yeder elle een stuy. Wat betaelt hy dan voor de voorsz 10 stukken ?

54 Ell. ß. g. Ell. | ß. g.
53 3 — 11 — 6 — 1 | 3 — 10
55 2
56 Ell. —— Ell.
54 1 — 3 — 8 — 540
52 12 44
55 110
53 23100 | 198|0 44 2160
52 11111 | —— 216
56 111 | 99 £ ——
23760

540 Ellen.

Facit 99 £.

47. Soo 10 stukken Naturellen/uyt-brengende 540 ellen/gekocht werden voor 99 £. als op yeder elle een stuyver af-gedongen is : Wat hebben dan drie ellen gelooft geweest ?

Ell. £. Ell. |
540 — 99 — 1 | 3 ß. 8 g.
Ell. 2 Ell.
1 — 3 — 10 — 3

Facit 11 ß. 6 g.

48, Eenen

48. Eenen koopt 4 Balen Wolle/ wegende yeder Bale 384 ℔. tot 12 stuyvers 8 penn. elk ℔. ende 2 ℔ baet in 't hondert / Hoe veel betaelt hy voor alle de Wolle ?

℔. stu. pen. ℔.
1 -- 12 -- 8 -- 98 | 19600 penn.
384
4

℔. pen.
100 -- 19600 -- 1536
Facit 940 guld. 16 stuyv.

---

49. Hoe veel Balen Wolle/wegende elk 384 ℔. zal men hebben voor 940 guld. 16 stuyv. alsmen voor elk ℔ betaelt 12 stuyv. 8 pen. ende toe heeft 2 ℔. in't 100 ℔. Facit 4 Balen.

---

50. Zoo 4 Balen Wolle/ kostende 12 stuyv. 8 pen. elk ℔. ende 2 ℔ baet in't hondert / beloopen 940 gul. 16 st. Hoe veel komt yeder Bale te wegē.

℔. stup. pen. ℔.
1 -- 12 -- 8 -- 98 | 19600 penn.
pen. ℔. gul. stup.
19600 -- 100 -- 490 -- 16 | 1536 ℔. per 4.
Facit 384 ℔.

---

51. Eenen koopt een Haerlems Vlies-laken/ lang 42 Ellen/ende breet 3 El. op zulke conditie/ dat hy zal betalen voor yeder Elle vierkant 4 ß. 6 ß. Wat beloopet ?

1 42
1 ß. ß. 3

1 -- 4 -- 6 -- 126
Facit 28 £. 7 ß.

52. Zoo een Wollen Laken/lang 42 Ellen/ende breet 3 Ellen/ kost 28 £. 7 ß. Wat kost een Elle vierkant?

Ell. Ell.
42 1
3 £. ß. 1

126 — 28 — 7 — 1

Facit 4 ß. 6 g.

---

53. Zoo men koopt een stuk Lynwaet voor 13 £. 15 ß. ende dat yeder Elle komt te staen op 5 ß. 3 g. min 1 ß. 6 g. op 6 Ell. Hoe lang is dat zelve stuk geweest?

Ell. ß. g. Ell.
1 — 5 — 3 — 6 | 31 — 6
1 — 6

Ell. £. ß.
ß 30 — 0 — 6 — 13 — 15

Facit 55 Ellen.

---

54. Zoo een Elle Lynwaet ghelovet wordt 5 ß. 3 g. ende men dyngt af op 6 Ell. 1 ß. 6 g. wat beloopen 55 Ellen?

Ell. ß. g. Ell.
1 — 5 — 3 — 6 | 31 — 6
1 — 6

Ell. Ell.
6 — 30 — 0 — 55

Facit 13 £. 15 ß.

---

55. Als 4 pont Suykers kosten 8 ß. 4 g. ende 10 pond 300 heel weind zyn. als 16 Ellen Lynwaet: wat beloopen dan 5 stukken Lynwaet/ lang elk 56 Ellen?

W.

℔.	ß.	gr.	℔.				
4	8	4	10	Ell.	ß.	gr.	56 5
				16	20	10	280

20 ß. 10 gr.

Facit 18 £. 4 ß. 7 gr.

56. Als 4 pond Geinber kosten 8 ß. 4 gr. en 10 pond zoo veel weird zyn / als 16 pond wolle / hoe veel pond wolle zal men dan hebben voor 18 £. 4 ß. 7 gr.?

℔ g.	ß.	gr.	℔ g.	ß.	gr.	℔.	W.	£.	ß.	gr.
4	8	4	10	20	10	16		18	4	7

Facit 280 ℔ Woll.

57. Eenen Koper-slager koopende 1967 pond kopers / betaelt 178 pond tot 7 stuyv. 't pond / 169 pond tot 7 stuyv. 8 pen. 't pond / 988 pond tot 8 stuyv. 8 pen. 't pond / 127 pond tot 8 stuyv. 't pond / 289 pond tot 9 stuyv. 8 pen. 't pond / ende een yeder pond van de reste tot 9 stuyv. Hoe veel gelts besteedt hy aen alle 't Koper.

℔.	stuy.	pen.	℔.	guld.	stuyv.	pen.
1	7	0	178	62	6	0
1	7	8	169	63	7	8
1	8	8	988	419	18	0
1	8	0	127	50	16	0
1	9	8	289	137	5	8
1	9	0	216	97	4	0

Facit guld. 830 — 17 — 0 pen.

58. Een Tin-gieter t'Haerlem treckt nae Engelandt / ende koopt aldaer Tin / te weten / 127 pond tot 8 stu. elk ℔. 169 ℔. tot 7 stu. 8 pen. elk ℔. 178 ℔. tot 7 stu. elk ℔. 216 ℔. tot 9 stuy. elk ℔. 289 ℔. tot 9 stuy. 8 pen. elk pond / hoe veel pond koopt hy dan noch tot 8 st. 8 pen. elk pond / als hy in alles uyt geeft 830 guld. 17 stuy.

℔.	stuy.	pen.	℔.			
1	8	0	127	50	16	0
1	7	8	169	63	7	8
1	7	0	178	62	6	0
1	9	0	216	97	4	0
1	9	8	289	137	5	8
				410	19	0

830 — 17
410 — 19

stuyv. pen. pond.
8 — 8 — 1 — 419 — 18

Facit 988 pond.

59. Eenen koopt 96 Balen Peper / wegende elk 432 pond / tot 2 ß. 3 g. elk pond / mits toe hebbende 8 pond op 't hondert / hoe dier staet hem dan alle deze Peper?

℔. ß. g. ℔.
1 — 2 — 3 — 100 | 225 ß. — 432
96

108 — 225 — 41472

Facit 4320 £.

60. Zoo yemand koopt 96 Balen Peper / wegende elk 432 pond / voor 25920 guld. hoe veel pond heeft hy toe op 't hondert / als hem elk pond komt te staen op 13 stuyv. 8 penn.

pon. stu. pen. pon. | 432 ℔.
1 — 13 — 8 — 100 | 67 g. 10 st. 96

——— guld.

guld. 25920 — 41472 — 67 — 10 st.

komt 108 ℔.
100

Facit 8 pond.

62. Als yemand winnen kan in vyf Maend zes Pond-groot,
Tien schellingē daer by, waer op hy moet verteiren
In zevē Maenden tyds, tweenvyftig guldens bloot,
End'noch tien stuyvers net, so raedt sonder ontbeirē
Hoe veel dien zal in't Jaer voor overwinste weiren.

Maend. guld. Maend.
5 —— 39 —— 7 | 54 guld. 12 stuy.
| 52 —— 10
Maend. ——— ——— Maend.
7 —— 2 —— 2 —— 12
Facit 3 guld. 12 stuyv.

63. Zoo men alle 5 Maenden wind 39 guld. Wat verteird men alle 7 Maenden / om 12 ß. 's jaers te boven te winnen?

Maend. guld. Maend.
5 —— 39 —— 12 | 93 guld. 12 stuyv.
| 3 —— 12
Maend. ——— ——— Maend.
12 —— 90 —— 0 — 7
Facit 52 guld. 10 stuyv.

64. Eenen Zak Vlas / wegende in Holland 280 pond / kost 6 stuyv. elk pond / als dan 5 pond Hollantsch zyn 6 pond Vlaemsch / hoe veel weegt den zelven zak in Vlaendren / ende hoe dier komt yeder Vlaemsch pond te staen?

P. Holl. — P. Vla. — P. Holl.
5 — 6 — 280
Facit 336 ℔ Vla. tot 5 stu. 't ℔.

65. Zoo 4 Ellen gelovet werden 9 schell. en men dingt af op 20 Ell: 3 schell. ende 5 Ell. toe in 't hondert: Wat beloopen dan 900 Ellen?

Ell. ß. Ell.
4 — 9 — 20 | 45 schell.

Ell. 3 Ell.
20 — 42 — 95 | 9 ₤. 19 ß. 6 ₰.

Ell. ₤. ß. ₰. Ell.
100 — 9 — 19 — 6 — 900
Facit 89 ₤. 15 ß. 6 ₰.

66. Zoo men betaelt voor 900 Ell. 89 ₤. 15 ß. 6 ₰. nae datmen afgedongen heeft 3 ß. op 20 Ell. ende 5 Ell. toe in 't hondert: Wat hebben dan 4 Ell. gelovet geweest?

Ell. ₤. ß. ₰. Ell.
900 — 89 — 5 — 6 — 100

95 — 9 — 19 — 6 — 20
Facit 9 ß. 42 ß.

Ellen 3 Ellen
20 — 45 — 4

67. Eenen koopman dingt Lynwaet/ en mag hebben een El. om 5 ß. en 5 Ell. toe in't hondert of 3 Ellen om 16 schell. en 10 Ellen toe op't hondert. Welk zal hy nemen om den besten koop?

Ell. ß. Ell.
1 —— 5 —— 95 | 475 schell.

Ell. ß. Ell.
100 — 475 — 110 | 26 £. 2 ß. 6 g.

Ell. ß. Ell.
3 — 16 — 100 | 26 £. 13 ß. 4 g.

Facit 1 Ell. voor 5 ß. best koop.

---

68. Voor eenen Osse word betaeld 14 £. vry gelt/ende den Excyns 2 ß. 2 g. voor yeder £. slag-gelt ende alle andere onkosten beloopen 14 ß. 8 g. daer-en-tegen gelt de Huyd 1 £. 2 ß. 6 g. ende 't Roed wegende 75 pond / 6 g. 't pond / zoo dan den zelven Osse uytbrengt 795 pond klaer vleesch: Op hoe veel komt yeder pond te staen?

W Roed. g. W. | £. ß. g.
1 —— 6 — 75 | 1 — 17 — 6
Huyd 1 — 2 — 6

£ 3 — 0 — 0

£. ß. g.
Osse ende excijns 15 — 10 — 4
Onkost —— 14 — 8

16 — 5 — 8
3

W
795 —— 13 — 5 — 0 —— 1

Facit 4 g 't pond.

69. Soo eenen Osse kost 84 guldens/ ende men betaelt voor excyns 13 stuyvers / 't £. Slaggelt ende andere onkosten zyn 4 gul. 8 stup. daer-en-tegen verkoopt men de Huyd voor 6 guld. 15 stuyv. ende 't Roed wegende 75 pond tot 3 stup. elk pond. Hoe veel pond vleesch moet den Osse dan upt brengen / op dat het kome te staen op 2 stuyv. elk ℔?

℔. Roet.	stup.	℔.	guld.	stup.
1	3	75	11	5
		Huyd	6	15
			18	0

£.	stuyv.	£.	
1	13	14	komt 9 guld. 2 stup.

	guld.	stuyv.
Osse	84	0
Excyns	9	2
Onkost	4	8
	97	10
	18	0

stup.	℔.		
2	1	79	10 stup.

Facit 795 pond.

70. Eenen koopt 48 Tonnen asschen voor 712 guld. 16 stuyv. soo staet hem elk pond op eenen stuyv. ende den Tara is 48 pond op yder Tonne. Wat hebben dan de Tonnen door malkanderen elk moeten wegen?

stup.	℔.	guld.	stu.	
1	1	712	16	14256 pond/per 48.

Komt 297 pond / addeert 48 pond de Tara.

Facit 345 pond.

71. Als men koopt 48 Tonnen Asschen/ waer van yeder Tonne weegt 345 pond voor 712 guld. 16 stuyv. Zoo komt het pond te staen op eenen stuyv. Wat is den Tara op yeder Tonne?

stu.	℔.	guld.	stu.	
1	1	712	16	14256 ℔.

345 ℔.
48 Tonnen.

2760
1380

16560
14256

2304 duer 48.

Facit 48 ℔.

72. Zoo men betaelt voor 16 Balen Geinber/ wegende t'zamen 5438 pond. 2864 G. guld. tot 28 stuyv. Zoo komt het pond te staen op 16 stuyvers/ wat is dan den Tara in alles?

stuy.	pond.	G. guld.	
16	1	2864	5012 pond.

5438
5012

Facit 426 pond.

73. Eenen koopt 16 Balen Geinber / wegende 300/364/358/312/316/340/324/338/332/346/344/346/348/354/356/360 pond/ Tara 22/13/24/25/36/27/48/19/20/25/32/23/24/35/ 26/ 27 pond. Ende betaeld voor yeder pond 3 ß. min 4 ₰. Zoo hy nu al met Gout-guldens van 28 stuy. betaeld/ Hoe veel moet hyer dan geven?

300	22	
364	13	5438
358	24	426
312	25	M. stup.
316	36	1 — 16 —— 5012 M.
340	27	16
324	48	
338	19	30072
332	20	5012
346	25	
344	32	80192
346	23	
348	24	
354	35	
356	26	
360	27	
5438	426	

1 1
2 4 1 1
8 0 1 9 2 | 2864 G. guld.
2 8 8 8 8
2 2 2

Facit 2864 G. guld.

74. Als 8 El. Hollandtsch zyn 5 Garten Engelsch / ende 20 guld. Hollantsch zyn 40 ß. Engelsch/ende een Elle Hollantsch kost 7 gul. 10 stu. Hoe veel komt een Garte Engelsch te staen?

Ell. gul. stup. Ell. | komt 60 guld.
1 — 7 — 10 — 8

Gul. ß. gul. | komt 120 ß.
20 — 40 — 60

Gart. ß. gart. | Facit 24 ß.
5 —— 120 —— 1

75. Als 5 Garten Engels zyn 8 Ell. Hollants / ende een £ Engelsch 10 guld. Hollandtsch / ende een Engelsche Garte komt te staen op 1 £. 4 ß. Engelsch / Wat heeft een Elle Hollandtsch in Hollandtsch gelt gekost?

Gart.

Gart. £. ß. Gart. | Ell. gul. Ell.
1 — 1 — 4 ——— 5 | 6 £. 8 — 60 — 1
10
60 Guld.

Facit 7 guld. 10 stuyv.

76. Zoo een Last Rogge kost in Dantzik 72 Pools-guldens/ende datmen voor vracht/ inkomen ende onkosten/betaelt 20 Ryx-daeld. Op hoe veel komt den zak te staen/ alsmen rekent 38 zakken in't Last / ende 2 Kar. gul. voor een Pools-gulden/ende 46 stup. voor den Ryx-daelder ?

46
72 20
72 9,2|0
46 46

Zak. ——— Zak.
38 ——— 190 ——— 1

Facit 5 Kar. guld. tot 20 stup.

77. Eenẽ koopt in Dantzik 80 last Rogge/tot 72 Pool-g. 'tlast (den Pool-g. gerekend tot 2 Kar. gu.) zo bevint hy dan/dat yeder zak hem komt te staẽ op 5 Ka. gu. tot 20 st. als hy telt 38 zakkẽ in't last/hoe veel Ryx-daeld. tot 46 st. moet hy dan betalẽ voor vracht/ inkomẽ eñ onkosten/eñ op hoe veel G. gul. van 28 stu. komt hem 'tlast te staen ?

zak. gul. zak. | 72
1 — 5 — 38 | 190 guld. 72
144 ———
——— 144

46 g. vracht per last syn 20 R.d.
80
———
1600 R.d.

28 — 190 ——— 20 | 135 G. guld. 20 stuyv.

Fac. { 1600 Ryx-daeld. vracht ende inkomen.
135 G. gu. 20 st. komt hem 'tlast te staen.

78. Eenen koopt 102 pond 21 loot Cochenille/ in zulker voegen / dat hy betalen zal voor 5 pond 4 onc. 82 guld. 10 stuyv. 4 pen. Hoe veel zal hy in alles dan moeten betalen?

```
 W. Lo. gu. stu. pen.   W. Lo.
 5— 8— 82— 10— 4— 102— 21
 32    20              32
 ---   ---             ---
 168   1650            3285
         16
       ----
        9904
        165
       -----
       26404
        3285
      ------
      132020
     211232
     52808
    79212
   --------
   86737140
```

Zoo u na het Divideren wat over-blyft / dat gy tot geen minder Gelt maken en kont/ zoo stelt de reste des Dividerens / ende d's Divisoir daer onder / mindert het tegen malkanderen / door 2/3/5/ofte 7/zoo verre gy kondt: Wat u ten laetsten van zulcke minderinghe overblyft / is een deel des minsten Gelts.

```
        1
   1   4 8 4(8       |    1 1
   2 0 8 9 8 2(4     |  8 4 0 8(4
 8 6 7 3 7 1 4 0     |  5 1 6 2 0 2 | 3226 [8
 1 6 8 8 8 8 8 8     |  1 6 6 6 6 6 | ----
   1 6 6 6 6 6       |    1 1 1 1   | 1613
     1 1 1 1
```

```
     2     2     3     7
    84 | 42 | 21 |   7 | 1
   ----------------------
   168 | 84 | 42 |  14 | 2
```

Facit 1613 guld. 8 stuyv. 4½ penn.

79. Zoo in een lang Garen dat zyn 320 Bossen 14 Loots/ 560 bossen 16 Loots / ende 340 Bossen 12 Loots Garen / die door malkanderen verkocht werden 25 stu. den bos/ Hoe veel zoude dat yeder pond beloopen ?

Boss. 320 560 340
Loot. 14 16 12

4480 8960 4080
8960
4080

17520 Loot Garen.

320 Boss.
560
340

Boss. stuyv.
1 — 25 — 1220 | 1525 guld.
Loot. guld. Loot.
17520 — 1525 — 32

2190 4

1095 2

Facit 2 guld. 15 stuy. $11\frac{71}{219}$ penn.

80. Zoo in een stuk van Lynwaet gaet 24 bossen garen dat kost 23 st. 8 pen. den bos/ende men rekent voor reeden en weeploon van 't selve stuk 10 gul. op hoe veel komt yeder elle te staen/als 't stuk 50 ellen lang is ? Facit 15 stuy. $4\frac{4}{25}$ pen.

81. Eenen koopt 4 Balen Peper/wegende 460 pond yeder Bale/Tara 6 pont op elke Bale/ende betaelt het pond tot 5 ß. 6 g. soo heeft hy 7 pond toe in't 100. Hoe veel gelt bleeft daer aen ?

460		
4	W. ß. g. W.	
1840	1—5—6—93	6138 g.
24	W. g. W.	
1816	100—6138—1816	

Facit 464 £. 8 ß. $10\frac{2}{25}$ g.

---

82. Vier stukken Lynwaet / lang 51/ 54/ 53/ 56 Ellen/ kosten 27/33/37/45 g d'Elle/ Wat beloopenze d'Elle door een?

Ell.	g.	Ell.	g.
1 —	27 —	51	1377
1 —	33 —	54	1782
1 —	37 —	53	1961
1 —	45 —	56	2520

Ell.

Ell. 214—7640 g.—1

Facit $35\frac{75}{107}$ g.

---

83. Als Lynwaet fyn, voor vyf-en-twintig Ellen
Negen Pond-groot betaelt wort, end' men moet
Achtien pond Vlas, gelyk vyf ellen stellen,
Even veel weird, end' yemand kochte vroed
Twaelf zakken Vlas, tot zulken pryze goed,
Daer af den Zak twee hondert Steenen heeft,
Den Steen zes pond, hy trekt af metter spoed
Acht pond per Zak, end' noch men hem toe geeft
Op 't hondert tien: Zoo wilt my zeggen nae,
Wat hy betaeld voor dees twaelf zakken Vlas.

Ell.

Ell. ƒ. Ell. | 1 ƒ. 16 schell.
25 — 9 — 5 | 12 Zakken.
5 1 | 200 Steen.

2400
℔. ƒ. ß. ℔. | 6
18 — 1 — 16 — 100 | 10 ƒ. 14400 ℔.
96 ℔ Tara.

℔. ƒ.
110 — 10 — 14304
Facit 1300 ƒ. 7 ß. 3 11/11 d.

---

84. Zoo men koopt 300 bossen 16 loots garen/ tot 24 stuyv. 8 pen. den bos/ ende 't zelve ziedende/ rekent men een byaspenning van yder ℔ rau voor 't zieden/ op hoe veel komt dan een ℔ gezoden te staen/ zoo de 6 ℔ rau maer 5 ℔ gezoden en wegen?

Facit 3 guld. 0 stuyv. 4 penn.

Numeratio,

In 't gebroken.

Leert de gebroken getallen kennen.

Als yet in twee, drie, vier, oft vyf stuks wort gebroken,
Voor brueken worden dan die stukken uytgesproken,
Als halve, derde, vierd' end' vyfde deelen klaer,
All' ander ook alzoo, gelyk hier volgt voorwaer.

	halve,	derde deelen.	vierde deelen.	vyfde deelen.	zeste deelen.	zevenste deelē	achtste deelen	negende deelē
$\frac{1}{1}$	$\frac{2}{2}$	$\frac{3}{3}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{5}{5}$	$\frac{6}{6}$	$\frac{7}{7}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{9}{9}$
	$\frac{1}{2}$	$\frac{2}{3}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{4}{5}$	$\frac{5}{6}$	$\frac{6}{7}$	$\frac{7}{8}$	$\frac{8}{9}$
		$\frac{1}{3}$	$\frac{2}{4}$	$\frac{3}{5}$	$\frac{4}{6}$	$\frac{5}{7}$	$\frac{6}{8}$	$\frac{7}{9}$
			$\frac{1}{4}$	$\frac{2}{5}$	$\frac{3}{6}$	$\frac{4}{7}$	$\frac{5}{8}$	$\frac{6}{9}$
				$\frac{1}{5}$	$\frac{2}{6}$	$\frac{3}{7}$	$\frac{4}{8}$	$\frac{5}{9}$
					$\frac{1}{6}$	$\frac{2}{7}$	$\frac{3}{8}$	$\frac{4}{9}$
						$\frac{1}{7}$	$\frac{2}{8}$	$\frac{3}{9}$
							$\frac{1}{8}$	$\frac{2}{9}$
								$\frac{1}{9}$

De Breuken geschreven staende / als hier nevens in de Tafel/zoo werd het getal dat onder 't streepken staet/noemer geheeten/ om dies wille/ dat daer door de grootheyd der stukken of deelē verklaert word/ eñ 't getal dat boven het streepken staet/ heet mē teller/om dat daer door verklaert word 't getal der stukkē ofte deelen.

Wanneer Teller ende Noemer even groot zyn/ zoo ist effen een eenig/ als $\frac{2}{2}$/ $\frac{3}{3}$/ etc.

Maer zoo den Teller meerder is dan den Noemer/ zoo divideert den Teller door den Noemer: Ende zulke Divisio zal u uytwyzen / hoe veel eenigen datter in zyn / Als:

	2 5			1 3 (8	
				4 5 6	$28\frac{8}{18}$. oft $28\frac{4}{9}$.
$\frac{51}{51}$	5 6	$1\frac{33}{33}$	$\frac{48}{18}$	1 6 6	
	3 1			1	

Ende

Als den Teller minder is dan den Noemer/ zo ist een breuke / alzoo genaemt/ om dieswille datter geen geheel eenig uytkomen en kan/ want ½ is ½ min dan een geheel eenig/ etc.

Abbreviatio,

Verkortinge.

Leert de rechte maniere om gebroken getallen te verkorten ofte minderen/ 't welk geschiedt

Duer { 2, 3, 5, 7, Divisio.

Alle getallen daer 2/ 4/ 6/ 8/ oft 0. achter aen staet/ die kan men door 2 minderen.

Alle getallen die door 3 konnen gedeelt worden zonder overblyf/ die kan men door 3 minderen.

Alle getallen daer 5 ofte 0 achter aen staet/ die kan men door 5 minderen.

Alle getallen die door 7 konnen gedeelt worden zonder overblyf/ die kan men door 7 minderen.

Alle getallen die door deze vier voorsz manieren niet en konnen gemindert worden/ daer zal men Divisio moeten toe gebruyken.

Door 2 ... 3

2304	1152	576	288	144	72	36	18	9	3	1
9216	4608	2304	1152	576	288	144	72	36	12	4

Door 3 ... 2

4374	1458	486	162	54	18	6	2	1
34992	11664	3888	1296	432	144	48	16	8

Door 5

390625	78125	15625	3125	625	125	25	5
468750	93750	18750	3750	750	150	30	6

Door 7

117649	16807	2401	343	49	7	1
823543	117649	16807	2401	343	49	7

Abbreviatio door divisio.

Ziende als voorsz is/ dat u getal door 2/3/5/7/ niet en kan gemindert worden/ zoo divideert den Noemer door den Teller/ ende dan voort den Divisoir door de reste/ soo lange als gy kont/ ende daer gy dan laetst mede divideert/ alsser niet overblyft/ daer mede kondy minderen/ blyft u dan een over/ zoo beteekenet dat de breuke niet en kan gemindert worden.

Wat is 't minste getal van $\frac{3771}{4880}$?

```
(1109|        (244|          33|
-----|1       -----|3     1(1̶0̶9|4
 4880|        3771 |        444|
 3771|        1109 |
(111 |        (22  |       11(1 |5
-----|1       ---- |1         --|
  244|        133  |         22 |
  133|        111  |
```

Om dieswille hier ten laetsten 1 overblijft/ beteekenet dat $\frac{3771}{4880}$ niet en kan gemindert worden.

Wat is 't minste getal van $\frac{341}{418}$?

```
(77 |        (33 |
418 |1       341 |4
341 |         77 |
(11 |
 77 |2       33 |3
 33 |        11 |
```

$$\frac{11}{\quad}\qquad \frac{341\,|\,31}{418\,|\,38}$$

Wat is 't minste getal van $\frac{3993}{5324}$?

```
(1331 |
------|1      3993 |3
 5324 |       1331 |
 3993 |
```

Divideert den Teller ende Noemer / elk door 1331, ende zal komen $\frac{3}{4}$.

```
3993        3993 |3      5324 |4
----        1331 |       1331 |
5324
```

Abbreviatio.

Abbreviatio		Reductio
$\frac{147}{294}$		$\frac{1}{2}$
$\frac{20}{30}$		$\frac{2}{3}$
$\frac{108}{144}$		$\frac{3}{4}$
$\frac{144}{180}$		$\frac{4}{5}$
$\frac{210}{252}$		$\frac{5}{6}$
$\frac{666}{777}$	Geabbregeert/is	$\frac{6}{7}$
$\frac{714}{816}$		$\frac{7}{8}$
$\frac{1032}{1161}$		$\frac{8}{9}$
$\frac{2232}{2480}$		$\frac{9}{10}$
$\frac{102030}{112233}$		$\frac{10}{11}$
$\frac{1221}{1332}$		$\frac{11}{12}$

Reductio,

Reductio,

Verhoeginge.

Gebroken getallen leert brengen ende voegen,
Op vele manieren daer't past om Konst vernoegē.

Hier in word u geleert:

- Breuken die ongelyke Noemers hebben / tot gelyke Noemers te brengen.
- Te kennen onder twee Breuken / welke de grootste is.
- Kleene geldē / gewichten eñ maten / tot deelen van de groote te brengen.
- Deelen van Gelden / Gewichten / eñ Maten / tot haer weirdye te brengen.
- Wetende de wierdye des deels / te zoeken de weirdye des geheels.

Ongelyke Noemers tot gelyke Noemers te brengen.

Multipliceert de Noemers t'zamen / zoo komt u den Noemer / dan multipliceert den rechteren Noemer met den slinkeren Teller / zo komt u den Teller van't slinker getal / daer na multipliceert den slinkeren Noemer met den rechteren Teller / ende u sal komē den Teller van het rechter getal.

Zijnder meer dan twee breuken die gy tot gelyke Noemers maken wilt / zoo doet alzoo:

Reductio.

Om den Noemer te vinden/ multipliceert alle de Noemers/ende om de Tellers te vinden/ multipliceert yegelyks Teller met alle d'ander Noemers/dan muegdy de Tellers tegē malkanderen minderen/ ende de noemer met het zelve getal.

Anders om de Tellers te vinden/ kondy ook (ende wel zoo gevoeglijk) den gemeenen Noemer divideeren door elks noemer/ ende wat daer uyt komt/ multipliceeren met elks teller.

$\frac{1}{2}$ ende $\frac{2}{3}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ is $\frac{3}{6}$ ende $\frac{4}{6}$

6

Proeve.

Abbregeert de breuken/ ende daer zal elk weder 'tzyne uyt komen.

---

27 35

$\frac{3}{7}$ $\frac{5}{9}$ $\frac{27}{63}$ $\frac{35}{63}$

63

247 255

$\frac{13}{17}$ $\frac{15}{19}$ $\frac{247}{323}$ $\frac{255}{323}$

323

---

12 16 18

$\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ $\frac{3}{4}$ komt $\frac{12}{24}$ $\frac{16}{24}$ $\frac{18}{24}$ ofte $\frac{6}{12}$ $\frac{8}{12}$ $\frac{9}{12}$

24

$\frac{3}{4}$ $\frac{5}{6}$ $\frac{7}{8}$ komt $\frac{18}{24}$ $\frac{20}{24}$ $\frac{21}{24}$

[illegible] komt [illegible]

Wildy weten welke Breuke de grootste is/ zoo doet alzoo/ als zy dat gelyke Noemers gebrocht zyn: beziet dan welks Teller grootst is/ ende dat zal dan de meeste breuke wesen.

Om

Om kleene Gelden, Maten ende Gewichten, tot deelen van hare groote te brengen.

Als

16 stu. Wat deel ist van een guld.

Stelt 16 st. als Teller/ende 20 stu. die weirdye van een gulden/ als Noemer/eñ minderțze tegen malkanderen/ soo komt 16 stu. te wesen $\frac{4}{5}$ guld.

```
    4
 16|4
 ----
 20|5
```

Tynder penningen by de stuyvers / maket al tot penningen / ende neemt tot Noemer soo veel penningen alsser in een gulden zyn/ alsoo ook alle ander Gelden ende Gewichten.

16 stup. 8 pen. Wat deel ist van een guld.

```
 16 —— 8
 16          20
 ----        16
 104         ----
 16          320
 ----
 264                   2   4
               264|132|33
               ----------
               320|160|40
```

Facit $\frac{33}{40}$ guld.

---

13 Mudden 2 Schepels/ Wat deel ist van een Last/ als 't Last heeft 27 Mudden/ ende de Mudde 4 Schepel? Facit $\frac{1}{2}$ Last.

---

4 Oncen 10 Eng. Wat deel ist van een Mark? Facit $\frac{9}{16}$ Mark.

---

34 stuyv.

Reductio.

34 stuyv. 8 penn. Wat deel ist van eenen Rijx-daeld. tot 46 stuyv. Facit $\frac{3}{4}$ Rijx-daeld.

---

2 guld. 5 stuyv. Wat deel ist van een £ ? Facit $\frac{3}{8}$ £. Het £ is 6 guld.

Deelen van Gewichten, Gelden ofte Maten, tot hare weirdye te brengen.

Multipliceert de weirdye des geheels met den teller des deels/ en divideret met zynen Noemer.

Hoe veel is $\frac{4}{5}$ guld.

20 stu. Weirdye des geheels van een guld.
4 Teller des deels.

80

3
8 0 | 16 stuyv.
5 5

Facit 16 stuyv.

Hoe veel stuyvers is $\frac{15}{18}$ guld.
Facit 16 stuyv. 8 penn.

Hoe veel Mudden is $\frac{1}{2}$ Last ?
Facit 13 Mudden 2 Schepel.

Hoe veel Oncen is $\frac{9}{16}$ Mark ?
Facit 4 Oncen 10 Eng.

Hoe veel stuyv. is $\frac{3}{4}$ Rijx-daeld. tot 46 stuyv.
Facit 34 stuyv. 8 penn.

Hoe veel guldens is $\frac{3}{8}$ £ ?
Facit 2 guld. 5 stuyv.

Wetende

Wetende de weirdye des deels, te zoeken de weirdye des geheels.

Multipliceert de weirdye des deels met zynen Noemer/ ende divideret met zynen Teller.

Als 16 stup. is $\frac{4}{5}$ guld. Hoe veel stuyvers heeft den gulden dan?

```
   16
    5
 ------  8̸0̸ | 20 stuyv.
   80    44
```

Facit 20 stuyv. den gulden.

Als 16 stu. 8 pen. is $\frac{33}{40}$ guld. Hoe veel stuyvers heeft den gulden dan?

Facit 20 stuyv.

Als 13 Mudd. 2 Schepels is $\frac{1}{2}$ Last/ hoe veel Mudden zynder dan in 't Last?

Facit 27 Mudden.

Als 4 Oncen 10 Engelschen is $\frac{9}{16}$ Mark/ Hoe veel Oncen zynder dan in 't Mark?

Facit 8 Oncen.

Als 34 stuyv. 8 pen. is $\frac{3}{4}$ Ryx-daeld. Hoe veel stuyvers heeft den Ryx-daelder dan?

Facit 46 stuyvers.

Als 2 gul. 5 stup. is $\frac{3}{8}$ £. hoe veel guldens zynder dan in een £?

Facit 6 guldens.

Om

Om te weten welk meer is ¾ guldens tot 20 st. of ⅓ Rijx-daelder tot 46 stu. maket beyde tot stu. ende welk meest stuyv. upbrengt/dat is meer.

20
3
60

1
6 0
4 4 | 15 stuyv.

1(1
4 6
3 3 | 15⅓ stuyvers.

Facit ⅓ Ryx-daeld. is meer.

Welk is meer 9/11 Rijx-daeld. tot 46 stu. of ⅓ £ ?

46
9
414

3(7
4 1 4
1 1 1
1 | 37 7/11 stup.

1 2 0
3 3 | 40 stu.

Facit ⅓ £.

Welk is meer ⅞ G. guld. tot 28 stuyvers/ofte ⅘ Hollandtschen Daeld. tot 37 stuyv.

28
7
196

3(4
1 9 6
8 8 | 24½ stuyv.

37
4
148

(3
1 4 8
5 5 | 29⅗ stuyv.

Facit ⅘ Hollandtsche Daeld.

ADDI-

ADDITIO,
In 't Gebroken.

Zyn de Noemers gelyk / soo addeert beyde de Tellers/ende stelt den Noemer daer onder: Ende zynse ongelyk / maektse gelyk door Reductio/ ende doet als voorsz.

$\frac{1}{5}$ ende $\frac{2}{5}$ komt $\frac{3}{5}$

$\frac{2}{7}$ ende $\frac{6}{7}$ komt $\frac{8}{7}$/ ofte $1\frac{1}{7}$ — (2 / 8 / 11 | $1\frac{1}{7}$

21 20 (6

$\frac{3}{5}$ $\frac{4}{7}$ 4 1 / 35 1 | $1\frac{6}{35}$

$\frac{3}{7}$ ende $\frac{4}{11}$ komt $1\frac{4}{77}$

$\frac{11}{12}$ ende $\frac{3}{17}$ komt $1\frac{19}{204}$

Zynder geheele by de breuken / maket al tot breuken/ende doet als vooren/of addeert de breuken ende 'tuytkomende by de somme der geheele.

$2\frac{1}{2}$ ende $3\frac{1}{4}$ — 20 26 — $\frac{5}{2}$ $\frac{13}{4}$ — $\frac{20}{8}$ $\frac{26}{8}$ — (6 / 8 | $5\frac{6}{8}$

$43\frac{4}{7}/16$ } 20
$32\frac{3}{4}/15$ }

75
$1\frac{11}{28}$

$76\frac{11}{28}$

$3478\frac{1}{6}/50$ } 60
$1256\frac{9}{18}/54$ }

4734
$1\frac{11}{17}$

$4735\frac{11}{17}$

$443\frac{1}{2}$/

Additio in't gebroken.

443 $\frac{1}{2}$	30	
456 $\frac{1}{3}$	20	60
379 $\frac{1}{4}$	15	
568 $\frac{1}{5}$	12	
1847 $\frac{17}{60}$		

guld.	stuyv.	penn.		
2345	19	14 $\frac{1}{4}$	30	
7682	17	10 $\frac{5}{8}$	75	120
3579	16	13 $\frac{2}{3}$	80	
8123	18	15 $\frac{4}{5}$	96	
21732	13	6 $\frac{41}{120}$		

Soubstractio,

In 't Gebroken.

Zoo de Noemers gelyk zyn/ treckt den minsten Teller van den meesten/ ende stelt den Noemer daer onder/ zyn de Noemers ongelyk/ maecktze gelyk/ ende doet als voorsz.

't Getal dat afgetrokken moet wezen/ stelt aen de rechter hand.

$\frac{4}{5}$ $\frac{1}{5}$ blyft $\frac{3}{5}$ $\frac{5}{7}$ $\frac{2}{7}$ blyft $\frac{3}{7}$

28   20   56   39

$\frac{4}{5}$ $\frac{4}{7}$ blyft $\frac{8}{35}$ $\frac{8}{13}$ $\frac{3}{7}$ blyft $\frac{17}{91}$

35   91

$\frac{5\frac{3}{4}}{\frac{23}{4}}$ $\frac{2\frac{1}{2}}{\frac{5}{2}}$ 46 $\frac{23}{4}$ 8 20 $\frac{5}{2}$ blyft (2 ~~2~~ ~~6~~ / ~~8~~ | $3\frac{2}{8}$

$76\frac{11}{20}$/ 11 } 20
$43\frac{4}{5}$ / 16 }

$32\frac{3}{4}$

$700903\frac{5}{6}$/ 20 } 24
$368579\frac{7}{8}$/ 21 }

$332323\frac{23}{24}$

£.	ß.	d.	
574 ——	15 ——	$10\frac{1}{4}$/ 3	} 12
87 ——	19 ——	$11\frac{2}{3}$/ 8	}
486 ——	15 ——	$10\frac{7}{12}$	

Multiplicatio,

In 't Gebroken.

De Tellers t'zamen gemultipliceert / brengt uyt den Teller / ende de Noemers t'zamen gemultipliceert / brengt uyt den Noemer: 't zy dan of de Noemers gelyk ofte ongelyk zyn.

$\frac{3}{4}$ met $\frac{1}{4}$ komt $\frac{3}{16}$
$\frac{2}{3}$ met $\frac{4}{5}$ komt $\frac{8}{15}$
$\frac{2}{3}$ met $\frac{8}{9}$ komt $\frac{16}{27}$

$3\frac{4}{5}$ met $6\frac{7}{8}$

$\frac{19}{5}$ $\frac{55}{8}$

2 1 0 4 (5 4 4 0	$26\frac{1}{8}$

19 met $\frac{3}{4}$ } komt { $14\frac{1}{4}$
20 met $\frac{1}{5}$ } komt { 4
$\frac{3}{4}$ met 8 } komt { 6
$\frac{1}{3}$ met 105. } komt { 35

$$
\begin{array}{r}
3456\frac{2}{3} \\
243\frac{1}{2} \\
\hline
10368 \\
13824 \\
6912 \\
1728 \\
81 \\
81\frac{1}{3} \\
\hline
841698\frac{1}{3}
\end{array}
$$

Mark.	Oncen.	Eng.	Azen.	
234	6	19	$27\frac{1}{5}$ met $9\frac{1}{7}$	
			$9\frac{1}{7}$	
2113	6	18	19	
33	4	8	$17\frac{4}{7}$/ 20	
			$1\frac{4}{5}$/ 28	35
			$0\frac{1}{35}$/ 1	
2147	3	7	$6\frac{2}{5}$	

DIVI-

DIVISIO,

In 't Gebroken.

Zyn de Noemers gelyk / soo divideert den Teller des getals dat gy deelen moet door den Teller des Divisoirs: maer zyn de Noemers ongelyk maektze gelyk / ende doet als voorsz.

Ofte multipliceert de Noemer des Divisoirs met den Teller des getals dat gy deelen moet / daer uyt komt uwe Teller / dan multipliceert de Noemer des getals / dat gy deelen moet met den Teller des Divisoirs / 't brengt uyt uwe Noemer.

$\frac{5}{8}$ door $\frac{1}{8}$ komt 5 $\frac{2}{3}$ door $\frac{3}{4}$ komt $\frac{8}{9}$

$\frac{4}{7}$ door $\frac{8}{15}$ komt $1\frac{1}{14}$
$\frac{3}{4}$ door 2 komt $\frac{3}{8}$
3 door $\frac{1}{3}$ komt 9
$3\frac{3}{4}$ door $\frac{1}{10}$ komt $37\frac{1}{2}$
$\frac{8}{13}$ door 4 komt $\frac{2}{13}$

$22\frac{4}{5}$ door $21\frac{1}{2}$

$\frac{114}{5}$ $\frac{43}{2}$

(13 | 228 | 215 | $1\frac{13}{215}$

Last.	Mudd.	Schep.
576	8	$1\frac{1}{12}$ door 8.
8/ 72	9	$0\frac{13}{96}$

De proeve van { Additio, Soubstractio, Multiplicatio, Divisio } is { Soubstractio. Addirio. Divisio. Multiplicatio. }

Regel van Drien,

In 't Gebroken.

De Specie geleert,
Zyn nu met klaer bedien,
Dus laet den moed niet vallen;
Maer snel u zinnen keert,
Tot den Regel van Drien,
Gebroken in getallen.

Den Regel van Drien in 't gebroken, en heeft met den Regel van Drien in't geheel anders geen onderscheyd / dan alleenlyk de verhandelinge der Breuken, die alzoo geschiedt.

Isser voren een breuke / den Teller zal 't getal wesen dat voorstaen moet, ende met den Noemer moetmen 't achterste getal multipliceeren / komter in de middel of achter een Breuke / den Teller is 't getal datter staen moet, ende met den Noemer moetmen 't voorste getal multipliceeren.

Zynder geheele getallen by de Breuken, die moetmen ook tot breuken maken, ende doen als voren gezeydt is.

Exempelen.

1. Als $\frac{3}{4}$ Ellen kost 5 ß. Wat zullen dan kosten 52 Ellen?

Ell. ß. Ell.

$\frac{3}{4}$ ——— 5 ——— 52

Ell. 3 ——— 5 ——— 208 Ell.

Facit 17 £. 6 ß. 8 ₰.

2. Als

2. Als $1\frac{3}{4}$ lb. kosten 3 ß. 6 g. Wat zullen dan kosten 75 lb.?

lb. — ß. — g. — lb.

$1\frac{3}{4}$ — 3 — 6 — 75

12

7 lb. — 42 g. — 300 lb.

1 lb. — 6 g. — 380 lb.

Facit 7 £. 10 ß.

---

3. Zoo 4 lb. Twyn kosten 18 ß. $9\frac{1}{5}$ g. Wat zullen kosten 105 lb.?

lb. — ß. — g. — lb.

4 — 18 — $9\frac{1}{5}$ — 105

20 lb. — 1126 g. — 105 lb.

Facit 24 £. 12 ß. $7\frac{1}{2}$ g.

---

4. Zoo 4 Naelden kosten $\frac{1}{3}$ stuyv. Wat kosten 100 Naelden?

Naeld. — stuyv. — Naeld.

4 — $\frac{1}{3}$ — 100

12 — 1 — 100

Facit $8\frac{1}{3}$ stuyv.

---

5. Als 52 Ellen kosten 17 £. 6 ß. 8 g. Wat beloopt $\frac{3}{4}$ Ell.

Ell. — £. — ß. — g. — Ell.

52 — 17 — 6 — 8 — $\frac{3}{4}$

208 Ell. — 4160 g. — 3 Ell.

Facit 5 ß.

---

 6. Ist

6. Ist datmen betaelt voor 75 ℔ Specerye/ 7 £. 10 ß. Wat beloopen $1\frac{3}{4}$ ℔. ten zelven prijze?

℔. — £. — ß. — ℔.

75 —— 7 —— 10 —— $1\frac{3}{4}$

300 ℔. —— 150 ß. —— 7 ℔.

Facit 3 ß. 6 g.

---

7. Ist dat $52\frac{1}{2}$ El. Lynwaet beloopen $44\frac{5}{8}$ gul. Wat heeft yeder Elle gekost?

Ell. — guld. — Ell.

$52\frac{1}{2}$ —— $44\frac{5}{8}$ —— 1

Facit 17 stuy.

---

8. Soo 6 ℔ Suyker kosten $3\frac{1}{3}$ gul. Wat kosten $102\frac{1}{2}$ ℔?

℔. — guld. — ℔.

6 —— $3\frac{1}{3}$ —— $102\frac{1}{2}$

Facit 56 gul. 18 st. $14\frac{2}{9}$ pen.

---

9. $3\frac{1}{2}$ ℔. kosten $7\frac{1}{3}$ ß. Wat kosten $12\frac{1}{4}$ ℔?

℔. — ß. — ℔.

7 —— 22 —— 49

2 — 3 — 4

Facit 1 £. 5 ß. 8 g.

---

10. Als 105 ℔ Twyn kosten 24 £. 12 ß. $7\frac{1}{2}$ g. Wat zullen dan kosten 4 ℔?

℔. — £. — ß. — g. — ℔.

105 — 24 — 12 — $7\frac{1}{2}$ — 4

Facit 18 ß. $9\frac{1}{5}$ g.

---

11. Eenen

11. Eenen koopt 100 naelden voor $8\frac{1}{3}$ stuyvers/ Hoe veel heeft hyer dan voor $\frac{1}{3}$ stuyver?

stup. Naeld. stup.

$8\frac{1}{3}$ ——— 100 ——— $\frac{1}{3}$

Facit 4 Naelden.

---

12. Als een ell. kost 17 stu. wat kosten $52\frac{1}{2}$ Ell.

Ell. stup. Ell.

1 ——— 17 ——— $52\frac{1}{2}$

Facit 44 guld. 12 stup. 8 pen.

---

13. $102\frac{1}{2}$ pond. Suyker kost 56 guld. 18 stuyv. $14\frac{2}{3}$ penn. Hoe veel pond. sal men dan hebben voor 3 guld. 6 stuyv. $10\frac{2}{3}$ penn.

gul. stu. pen. ℔. guld. stu. penn.

56 — 18 — $14\frac{2}{3}$ — $102\frac{1}{2}$ — 3 — 6 — $10\frac{2}{3}$

Facit 6 ℔.

---

14. Voor $12\frac{1}{4}$ pond betaeld men 1 £. 5 ß. 8 g.
Wat kosten dan $3\frac{1}{2}$ pond?

℔. £. ß. g. ℔.

$12\frac{1}{4}$ — 1 — 5 — 8 — $3\frac{1}{2}$

Facit 7 ß. 4 g.

---

15. Zoo in een stuk rau Lynwaet gae 24 Bos-sen Garen/ en men rekent voor reeden ende weef-loon van't selve stuk 10 gul. Hoe veel heeft elken Bos gekost als 't stuk lang is 50 ellen/ende komt te staen op 15 stuyv. $4\frac{12}{27}$ pen. d'Elle?

Facit 23 stuyv. 8 pen.

---

16. Zoo men betaelt voor 50 Ellen Kamercyks doek/ 70 guld. 13 stup. 8 pen. Hoe veel Ellen zal men hebben voor 978 guld. $17\frac{1}{3}$ stuyv.

guld. stu. Ell. guld. stup.

70 — $13\frac{1}{2}$ — 50 — 978 — $17\frac{1}{3}$

Facit 692[illegible] Ell.

---

17. Voor 978 gul. 17⅓ stup. koopt men 692 $\frac{4348}{8481}$ Ellen: Wat beloopen van 50 Ell.

Ell. — guld. — stup. — Ell.

692 $\frac{4348}{8481}$ —— 978 —— 17⅓ —— 50

Facit 70 guld. 13 stup. 8 pen.

---

18. Zoo 102 $\frac{21}{32}$ ℔. Kochenille kosten 1613 guld. 8 stupv. 4½ penn. Wat kost 5¼ ℔?

℔. — guld. — stup. — pen. — ℔.

102 $\frac{21}{32}$ — 1613 — 8 — 4½ — 5¼

Facit 82 guld. 10 stu. 4 pen.

---

19. Zoo men heeft voor 72 £. 16 ß. 9⅓ g. 775 ℔. Pomersche Wolle. Hoe veel ℔. moet men hebben ten zelven prijze voor 789 Pools-guld. gerekent tot 40 stupv. 't stuk?

£. — ß. — g. — ℔. — P. guld.

72 —— 16 —— 9⅓ — 775 —— 789

Facit 2798 $\frac{3922}{13111}$ ℔.

---

20. Voor 789 Pools gul. tot 40 stup. 't stuk gerekent heeft men 2798 $\frac{3922}{13111}$ ℔. Pomersche Wolle/ Wat beloopen van 775 ℔. in £. Vlaems?

℔. — Pools-guld. — ℔.

2798 $\frac{3922}{13111}$ —— 789 —— 775

Facit 72 £. 16 ß. 9⅓ g.

---

21. Als 1¾ ℔. Kaneels kost 17 guld. 6 stup. 10⅔ penn. Wat beloopt een Bale/ wegende 435⅕ ℔. als men aftrekt voor dupligheyd 47 $\frac{1}{7}$ ℔?

435⅕
47 $\frac{1}{7}$

℔. — guld. — stu. — pen.

1¾ —— 17 —— 6 —— 10⅔ —— 388 $\frac{2}{35}$

Facit 3843 guld. 12 stu. 4 $\frac{52}{147}$ pen.

---

22. Zoo

22. Van een Bale Kaneels / wegende 435⅗ ℔. kost 3843 guld. 12 stup. 4$\frac{12}{17}$ pen. ende den Tara is 37⅓ ℔. Wat zullen dan beloopen de 1¾ ℔?

435⅗
47⅓

guld. stup. pen. ℔.
388$\frac{4}{15}$ — 3843 — 12 — 4$\frac{12}{17}$ — 1¾
Facit 17 gul. 6 stu. 10⅔ pen.

---

23. Eenen koopt Smallen/ende men looft hem 3 Ell. 7½ ß. maer hy dingt af op yeder El. 3 ₰. wat betaelt hy dan voor 10 stukken/lang elk 20 Ell.

Ell. ß. Ell. | 10
3 — 7½ — 1 | 2 ß. 4⅔ ₰. 20
3
Ell. ——— Ell. 200
1 — 2 — 1⅔ — 200
Facit 21 £. 10 ß.

---

24. Hoe veel bossen garens tot 23 stu. 8 pen. den bos gaender in een stuk rau Lynwaet van 50 Ellen/al smen voor reeden ende weefloon van't zelve stuk rekent 10 gul. eñ dat elke Elle komt te staen op 15 stu. 4$\frac{12}{25}$ pen. Facit 24 Bossen.

---

25. Eenen koopt voor 21 £. 10 ß. 200 Ellen Smallen/als hy afgedongen heeft op yeder Elle 3 ₰. wat hebben hem 3 Ell. geloofd geweest?

Ell. £. ß. Ell. |
200 — 21 — 10 — 1 | 2 ß. 1⅔ ₰.
3
Ell. ——— Ell.
1 — 2 — 4⅔ — 3
Facit 7 ß. 2⅔ ₰.

26. Zoo 32 ℔. Loerman kosten 7 ß. 8½ ₰. ende 1 ℔. Musschaten is zoo goed als 22 ℔. Loerman. Hoe veel zal men dan betalen voor 552½ ℔. Musschaten?

℔. Loer. ß. ₰. ℔. Loer.
32 —— 7 —— 8½ —— 22 | 63 $\frac{35}{96}$ ₰.
℔. Muss. ₰. ℔. Muss.
1 —— 63 $\frac{35}{96}$ —— 552½
Facit 145 £. 17 ß. 4 $\frac{179}{192}$ ₰.

27. Ist dat 552½ ℔. Musschaten gekocht werden voor 145 £. 17 ß. 4 $\frac{179}{192}$ ₰. Ende yeder pond is zoo veel weird/ als 22 pond Loerman / wat zal men dan moeten betalē voor 32 pond Loerman.

℔. Muss. £. ß. ₰. ℔. Muss.
552½ — 145 — 17 — 4 $\frac{179}{192}$ —— 1 | 63 $\frac{35}{96}$ ₰.
℔. Loer. ₰. ℔. Loer.
22 —— 63 $\frac{35}{96}$ —— 32
Facit 7 ß. 8½ ₰.

28. Eenen Apoteker heeft gekocht 4 Balen Peper / waer van de somme beloopt 464 £. 8 ß. 10 $\frac{2}{37}$ ₰. Zoo komt hem 't pond te staen op 33 stu. als hy aftrekt 6 pond per Bale/eñ noch toe heeft 7 pond in't 100. wat heeft dan yeder Bale moetē wegen.

℔. stuyv. ℔.
1 —— 33 —— 93 | 153 guld. 9 stup.
guld. stup. pond. £. ß. ₰.
153 —— 9 —— 100 —— 464 — 8 — 10 $\frac{2}{37}$
Komt 1816 pond.
24 add. den Tara.

1840

4 /

Facit 460 pond.

29. Mē koopt 4 Balen Scheir-wolle/wegende 589/577/588/535 ℔. tot 39$\frac{1}{5}$ guld. 't hondert/300 heeft men 9 pond baet op 't hondert/ Hoe veel zal men dan moeten betalen voor de voorsz Wolle.

		589
		577
100		588
9		535
109 — 39$\frac{1}{5}$ — 2289		

Facit 823 guld. 4 stup.

30. Zoo 4 Balen Plock-wolle/ wegende 577/535/589/588 pond gekocht werdē 't hondert voor 39$\frac{1}{5}$ guld. 300 beloopt de gantsche somme 823 gul. 4 stup. Hoe veel pond baet heeft men dan gehadt op yeder hondert ponden?

guld.	stup.	pond.	guld.	
823 —	4 —	2289 —	39$\frac{1}{5}$	109 pond.
				100

Facit 9 pond.

31. Zoo 5 Tonnen Vriessche Boter/ wegende 252$\frac{1}{2}$/263$\frac{3}{4}$/258$\frac{1}{2}$/249$\frac{1}{3}$/454$\frac{1}{4}$ pond/ gekocht werden voor 3$\frac{1}{7}$ st. elk pond/ ende den Tara is 3 pond in't 100. Wat beloopt alle de boter in G.gul. tot 28 st.

pond.	stup.	pond.		
1 —	3$\frac{1}{7}$ —	97	304$\frac{6}{7}$ stup.	252$\frac{1}{2}$/6
				263$\frac{1}{2}$/3
				258$\frac{1}{2}$/6 } 12
				249$\frac{1}{3}$/4
				454$\frac{1}{4}$/3

pond.	stuyv.	
100 —	304$\frac{6}{7}$ —	1477$\frac{5}{8}$

Facit 160 G.guld. 25 stuyv. 4[illegible] pen.

32. Yemant

Additio in't gebroken.

$443\frac{1}{2}/30$
$456\frac{1}{3}/20$ } 60
$379\frac{1}{4}/15$
$568\frac{1}{5}/12$

$1847\frac{17}{60}$

guld.	stuyv.	penn.
2345	19	$14\frac{1}{4}/30$
7682	17	$10\frac{5}{8}/75$
3579	16	$13\frac{2}{3}/80$
8123	18	$15\frac{4}{5}/96$
21732	13	$6\frac{41}{120}$

(denominator 120)

Soubstractio,

In 't Gebroken.

Zoo de Noemers gelyk zyn/ trekt den minsten Teller van den meesten/ ende stelt den Noemer daer onder/ zyn de Noemers ongelyk/ maektze gelyk/ ende doet als voorsz.

't Getal dat afgetrokken moet wezen/ stelt aen de rechter hand.

[illegible] [illegible] blyft [illegible] $\frac{5}{7}$ $\frac{3}{7}$ blyft $\frac{2}{7}$

28 20 56 39
$\frac{4}{5}$ $\frac{4}{7}$ blyft $\frac{8}{35}$ $\frac{8}{13}$ $\frac{3}{7}$ blyft $\frac{17}{91}$
35 91

$\frac{5\frac{3}{4}}{\frac{23}{4}}$ $\frac{2\frac{1}{2}}{\frac{5}{2}}$ $\frac{46}{4}$ 8 $\frac{20}{8}$ blyft (2 ... | $3\frac{1}{4}$

$76\frac{11}{28}$ / 11 } 20
$43\frac{3}{7}$ / 16 }

$32\frac{2}{4}$

$700903\frac{5}{6}$ / 20 } 24
$368579\frac{6}{7}$ / 21 }

$332323\frac{23}{24}$

L.	ß.	g.
574	15	$10\frac{1}{3}$ / 3 } 12
87	19	$11\frac{2}{3}$ / 8 }
486	15	$10\frac{8}{12}$

Multiplicatio,

In 't Gebroken.

De Tellers t'zamen gemultipliceert / brengt uyt den Teller / ende de Noemers t'zamen gemultipliceert/brengt uyt den Noemer: 't zy dan of de Noemers gelyk ofte ongelyk zyn.

$\frac{3}{4}$ met $\frac{1}{4}$ komt $\frac{3}{16}$
$\frac{2}{3}$ met $\frac{1}{7}$ komt $\frac{2}{21}$
$\frac{2}{3}$ met $\frac{8}{9}$ komt $\frac{16}{27}$

$3\frac{4}{5}$ met $6\frac{7}{8}$

$\frac{19}{5}$ $\frac{55}{8}$

2 / 1 0 4 (5 / 4 4 0 | $26\frac{1}{8}$

19 met $\frac{3}{4}$	komt	14 $\frac{1}{4}$
20 met $\frac{1}{5}$		4
$\frac{3}{4}$ met 8		6
$\frac{1}{3}$ met 105.		35

$3456\frac{2}{3}$
$243\frac{1}{2}$

10368
13824
6912
1728
81
$81\frac{1}{3}$

$841698\frac{1}{3}$

Mark. Oncen. Eng. Azen.

234 — 6 — 19 — $27\frac{2}{5}$ met $9\frac{1}{7}$
$9\frac{1}{7}$

2113 — 6 — 18 — 19
$33\frac{3}{7}$ — 4 — 8 — $17\frac{3}{5}$ / 20
$1\frac{4}{5}$ / 28 | 35
$0\frac{1}{11}$ / 1

2147 — 3 — 7 — $6\frac{3}{5}$

DIVISIO,

In 't Gebroken.

Zyn de Noemers gelyk / soo divideert den Teller des getals dat gy deelen moet door den Teller des Divisoirs: maer zyn de Noemers ongelyk maektze gelyk / ende doet als voorsz.

Ofte multipliceert dē Noemer des Divisoirs met den Teller des getals dat gy deelen moet / daer uyt komt uwē Teller / dan multipliceert dē Noemer des getals / dat gy deelen moet met den Teller des Divisoirs / 't brengt uyt uwē Noemer.

$\frac{5}{8}$ door $\frac{1}{8}$ komt 5 $\qquad$ $\overset{8}{\frac{2}{3}}$ door $\overset{9}{\frac{3}{4}}$ komt $\frac{8}{9}$

$\frac{6}{7}$ door $\frac{2}{37}$	komt	$1\frac{1}{14}$
$\frac{3}{4}$ door 2		$\frac{3}{8}$
3 door $\frac{1}{3}$		9
$33\frac{1}{3}$ door $\frac{8}{9}$		$37\frac{1}{2}$
$\frac{2}{13}$ door 4		[illegible]

$22\frac{4}{5}$ door $21\frac{1}{2}$

114	43
5	2

(1 1 2 / 2 2 8 / 2 1 5 | $1\frac{13}{215}$

Last.	Mudd.	Schep.
576	8	$1\frac{1}{12}$ door 8.
8/		
72	1	$0\frac{13}{96}$

De proeve van	Additio Soubstractio Multiplicatio Divisio	is	Soubstractio. Addítio. Divisio. Multiplicatio.

 Regel

Regel van Drien,

In 't Gebroken.

De Specie geleert,
Zyn nu met klaer bedien,
Dus laet den moed niet vallen;
Maer snel u zinnen keert,
Tot den Regel van Drien,
Gebroken in getallen.

Den Regel van Drien in 't gebroken/ en heeft met den Regel van Drien in 't geheel anders geen onderscheyd / dan alleenlijk de verhandelinge der Breuken/ die alzoo geschiedt.

Isser vooren een breuke / den Teller zal 't getal wesen dat voorstaen moet/ende met den Noemer moetmen 't achterste getal multipliceeren / komter in de middel of achter een Breuke / den Teller is 't getal datter staen moet/ende met den Noemer moetmen 'tvoorste getal multipliceeren.

Zynder geheele getallen by de Breuken / die moetmen ook tot breuken maken/ ende doen als vooren gezeydt is.

Exempelen.

1. Als ¾ Ellen kost 5 ß. Wat zullen dan kosten 52 Ellen?

Ell. ß. Ell.
¾ ——— 5 ——— 52

Ell. 3 ——— 5 ——— 208 Ell.

Facit 17 £. 6 ß. 8 ₰.

2. Als

2. Als 1¾ ℔. kosten 3 ß. 6 g. Wat zullen dan kosten 75 ℔?

℔. ß. g. ℔.
1¾ —— 3 —— 6 —— 75
12

7 ℔. —— 42 g. —— 300 ℔.

1 ℔. —— 6 g. —— 380 ℔.

Facit 7 £. 10 ß.

3. Zoo 4 ℔ Twyn kosten 18 ß. 9⅕ g. Wat zullen kosten 105 ℔?

℔. ß. g. ℔.
4 —— 18 —— 9⅕ —— 105

20 ℔. —— 1126 g. —— 105 ℔.

Facit 24 £. 12 ß. 7½ g.

4. Zoo 4 Naelden kosten ⅓ stuyv. Wat kosten 100 Naelden?

Naeld. stuyv. Naeld.
4 —— ⅓ —— 100

12 —— 1 —— 100

Facit 8⅓ stuyv.

5. Als 52 Ellen kosten 17 £. 6 ß. 8 g. Wat beloopt ¾ Ell.

Ell. £. ß. g. Ell.
52 —— 17 —— 6 —— 8 —— ¾

208 Ell. —— 4160 g. —— 3 Ell.

Facit 5 ß.

6. Ist datmen betaelt voor 75 lb Specerye/ 7 £. 10 ß. Wat beloopen $1\frac{3}{4}$ lb. ten zelven prijse?

lb. — £. — ß. — lb.

75 —— 7 —— 10 —— $1\frac{3}{4}$

300 lb. —— 150 ß. —— 7 lb.

Facit 3 ß. 6 g.

---

7. Ist dat $52\frac{1}{2}$ El. Lynwaet beloopen $44\frac{5}{8}$ gul. Wat heeft yeder Elle gekost?

Ell. — guld. — Ell.

$52\frac{1}{2}$ —— $44\frac{5}{8}$ —— 1

Facit 17 stup.

---

8. Soo 6 lb Suyker kosten $3\frac{1}{3}$ gul. Wat kosten $102\frac{1}{2}$ lb?

lb. — guld. — lb.

6 —— $3\frac{1}{3}$ —— $102\frac{1}{2}$

Facit 56 gul. 18 st. $14\frac{2}{3}$ pen.

---

9. $3\frac{1}{2}$ lb. kosten $7\frac{1}{3}$ ß. Wat kosten $12\frac{1}{4}$ lb?

lb. — ß. — lb.

7 —— 22 —— 49

2 — 3 — 4

Facit 1 £. 5 ß. 8 g.

---

10. Als 105 lb Twyn kosten 24 £. 12 ß. $7\frac{1}{2}$ g. Wat zullen dan kosten 4 lb?

lb. — £. — ß. — g. — lb.

105 — 24 — 12 — $7\frac{1}{2}$ — 4

Facit 18 ß. $9\frac{1}{7}$ g.

---

11. Eenen

11. Eenen koopt 100 naelden voor $8\frac{1}{3}$ stuyvers/ Hoe veel heeft hyer dan voor $\frac{1}{3}$ stuyver?

stup. Naeld. stup.

$8\frac{1}{3}$ ——— 100 ——— $\frac{1}{3}$

Facit 4 Naelden.

---

12. Als een ell. kost 17 stu. wat kosten $52\frac{1}{2}$ Ell.

Ell. stup. Ell.

1 ——— 17 ——— $52\frac{1}{2}$

Facit 44 guld. 12 stup. 8 pen.

---

13. $102\frac{1}{2}$ pond. Suyker kost 56 guld. 18 stuyv. $14\frac{2}{5}$ penn. Hoe veel pond. sal men dan hebben voor 3 guld. 6 stuyv. $10\frac{2}{5}$ penn.

gul. stu. pen. ℔. guld. stu. penn.

56 — 18 — $14\frac{2}{5}$ — $102\frac{1}{2}$ — 3 — 6 — $10\frac{2}{5}$

Facit 6 ℔.

---

14. Voor $12\frac{1}{4}$ pond betaeld men 1 £. 5 ß. 8 ₰. Wat kosten dan $3\frac{1}{2}$ pond?

℔. £. ß. ₰. ℔.

$12\frac{1}{4}$ — 1 — 5 — 8 — $3\frac{1}{2}$

Facit 7 ß. 4 ₰.

---

15. Zoo in een stuk rau Lynwaet gak 24 Bossen Garen/ eñ men rekent voor reeden ende weefloon van't selve stuk 10. gul. Hoe veel heeft elken Bos gekost als 't stuk lang is 50 ellen/ ende komt te staen op 15 stuyv. $4\frac{12}{25}$ pen. d'Elle?

Facit 23 stuyv. 8 pen.

---

16. Zoo men betaelt voor 50 Ellen Kameryks doek/ 70 guld. 13 stup. 8 pen. Hoe veel Ellen zal men hebben voor 978 guld. $17\frac{1}{3}$ stuyv.

guld. stu. Ell. guld. stup.

70 — $13\frac{1}{2}$ — 50 — 978 — $17\frac{1}{3}$

Facit $692\frac{4348}{8481}$ Ell.

---

17. Voor 978 gul. $17\frac{1}{3}$ stup. koopt men $692\frac{4348}{8481}$ Ellen: Wat beloopen dan 50 Ell.

Ell. — guld. — stup. — Ell.

$692\frac{4348}{8481}$ —— 978 —— $17\frac{1}{3}$ —— 50

Facit 70 guld. 13 stup. 8 pen.

---

18. Zoo $102\frac{21}{32}$ ℔. Kochenille kosten 1613 guld. 8 stuyv. $4\frac{1}{2}$ penn. Wat kost $5\frac{1}{4}$ ℔?

℔. — guld. — stup. — pen. — ℔.

$102\frac{21}{32}$ — 1613 — 8 — $4\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{4}$

Facit 82 guld. 10 stu. 4 pen.

---

19. Zoo men heeft voor 72 £. 16 ß. $9\frac{1}{3}$ ₰. 775 ℔. Pomersche wolle. Hoe veel ℔. moetmen hebben ten zelven prijze voor 789 Pools-guld. gerekent tot 40 stuyv. 't stuk?

£. — ß. — ₰. — ℔. — P. guld.

72 —— 16 —— $9\frac{1}{3}$ — 775 —— 789

Facit $2798\frac{3922}{13111}$ ℔.

---

20. Voor 789 Pools gul. tot 40 stup. 't stuk gerekent heeft men $2798\frac{3922}{13111}$ ℔. Pomersche Wolle, Wat beloopen dan 775 ℔. in £. Vlaems?

℔. — Pools-guld. — ℔.

$2798\frac{3922}{13111}$ —— 789 —— 775

Facit 72 £. 16 ß. $9\frac{1}{3}$ ₰.

---

21. Als $1\frac{3}{4}$ ℔. Kaneels kost 17 guld. 6 stup. $10\frac{2}{3}$ penn. Wat beloopt een Bale, wegende $435\frac{1}{5}$ ℔. als men aftrekt voor duyligheyd $47\frac{1}{7}$ ℔?

℔. — guld. — stu. — pen.

$435\frac{1}{5}$
$47\frac{1}{7}$

$1\frac{3}{4}$ —— 17 —— 6 —— $10\frac{2}{3}$ —— $388\frac{2}{35}$

Facit 3843 guld. 12 stu. $4\frac{52}{147}$ pen.

---

22. Zoo

22. Van een Bale Kaneels / wegende $435\frac{3}{7}$ ℔. kost 3843 guld. 12 stup. $4\frac{12}{127}$ pen. ende den Tara is $37\frac{1}{7}$ ℔. Wat zullen dan beloopen de $1\frac{1}{4}$ ℔ ?

℔.
$435\frac{3}{7}$
$47\frac{1}{7}$

℔.	guld.	stup.	pen.	℔.
$388\frac{2}{7}$	3843	12	$4\frac{12}{127}$	$1\frac{1}{4}$

Facit 17 gul. 6 stu. $10\frac{2}{7}$ pen.

---

23. Eenen koopt Smallen/ende men looft hem 3 Ell. $7\frac{1}{2}$ ß. maer hy dingt of op yeder El. 3 g. wat betaelt hy dan voor 10 stukken/lang elk 20 Ell.

Ell.	ß.	Ell.	
3	$7\frac{1}{2}$	1	2 ß. $4\frac{1}{2}$ g.

3

10
20
200

Ell.			Ell.
1	2	$1\frac{1}{2}$	200

Facit 21 £. 10 ß.

---

24. Hoe veel bossen garens tot 23 stu. 8 pen. den bos gaender in een stuk rau Lynwaet van 50 Ellen/alsmen voor reeden ende weeloon van't zelve stuk rekent 10 gul. eñ dat elke Elle komt te staen op 15 stu. $4\frac{12}{25}$ pen. Facit 24 Bossen.

---

25. Eenen koopt voor 21 £. 10 ß. 200 Ellen Smallen/als hy afgedongen heeft op yeder Elle 3 g. wat hebben hem 3 Ell. gelovet geweest ?

Ell.	£.	ß.	Ell.	
200	21	10	1	2 ß. $1\frac{1}{2}$ g.

3

Ell.			Ell.
1	2	$4\frac{1}{2}$	3

Facit 7 ß. $2\frac{1}{2}$ g.

 26. Zoo

26. Zoo 32 ℔. Loerman kosten 7 ß. $8\frac{1}{2}$ g. ende 1 ℔. Musschaten is zoo goed als 22 ℔. Loerman. Hoe veel zal men dan betalen voor $552\frac{1}{2}$ ℔. Musschaten?

℔. Loer. ß. g. ℔. Loer.
32 —— 7 —— $8\frac{1}{2}$ —— 22 | $63\frac{35}{96}$ g.
℔. Muss. g. ℔. Muss.
1 —— $63\frac{35}{96}$ —— $552\frac{1}{2}$
Facit 145 £. 17 ß. $4\frac{179}{192}$ g.

---

27. Ist dat $552\frac{1}{2}$ ℔. Musschaten gekocht werden voor 145 £. 17 ß. $4\frac{179}{192}$ g. Ende yeder pond is zoo veel weird/ als 22 pond Loerman / wat zal men dan moeten betalē voor 32 pond Loerman.

℔. Muss. £. ß. g. ℔. Muss.
$552\frac{1}{2}$ — 145 — 17 — $4\frac{179}{192}$ —— 1 | $63\frac{35}{96}$ g.
℔. Loer. g. ℔. Loer.
22 —— $63\frac{35}{96}$ —— 32
Facit 7 ß. $8\frac{1}{2}$ g.

---

28. Eenen Apoteker heeft gekocht 4 Balen Peper / waer van de somme beloopt 464 £. 8 ß. $10\frac{2}{27}$ g. Zoo komt hem 't pond te staen op 33 stu. als hy aftrekt 6 pond per Bale/ eñ noch toe heeft 7 pond in't 100. wat heeft dan yeder Bale moetē wegen. ℔. stuyv. ℔.
1 —— 33 —— 93 | 153 guld. 9 stuy.
guld. stuy. pond. £. ß. g.
153 —— 9 —— 100 —— 464 — 8 — $10\frac{2}{27}$
Komt 1816 pond.
24 pon. den Tara.

1840

4

Facit 460 pond.

29. Mē koopt 4 Balen Scheir-wolle/wegende 589/577/588/535 ℔. tot 39$\frac{1}{5}$ guld. 't hondert/ voor heeft men 9 pond baet op 't hondert/ Hoe veel zal men dan moeten betalen voor de voorsz Wolle.

	589
	577
100	588
9	535

109 — 39$\frac{1}{5}$ — 2289

Facit 823 guld. 4 stup.

30. Zoo 4 Balen Plock-wolle/ wegende 577/535/589/588 pond gekocht werdē 'thondert voor 39$\frac{1}{5}$ guld. voor beloopt de gantsche somme 823 gul. 4 stup. Hoe veel pond baet heeft men dan gehadt op yeder hondert ponden?

guld. stup. pond. guld.
823 — 4 — 2289 — 39$\frac{1}{5}$ | 109 pond.
100

Facit 9 pond.

31. Zoo 5 Tonnen Vriessche Boter/ wegende 252$\frac{1}{2}$/263$\frac{1}{4}$/258$\frac{1}{2}$/249$\frac{1}{3}$/454$\frac{1}{4}$ pond/ gekocht werden voor 3$\frac{1}{7}$ st. elk pond/ ende den Tara is 3 pond in't 100. Wat beloopt alle de boter in G. gul. tot 28 st.

pond. stup. pond.
1 — 3$\frac{1}{7}$ — 97 | 304$\frac{6}{7}$ stup.

252$\frac{1}{2}$/6
263$\frac{1}{4}$/3
258$\frac{1}{2}$/6 } 12
249$\frac{1}{3}$/4
454$\frac{1}{4}$/3

pond. stup.
100 — 304$\frac{6}{7}$ — 1477$\frac{1}{2}$

Facit 160 G. guld. 25 stup. 4[illegible] pen.

32. Yemant

32. Yemant koopende 5 Tonnen Zeepe / wegende 252½/263¼/258½/249⅓/454¼ ℔. voor 160 G. gul. 25 st. 4 $\frac{256}{525}$ pen. Zoo trekt hy af 3 ℔. in't hondert. Hoe veel komt hem dan yeder pond te staen ?

℔.	G.guld.	stuyv.	penn.	℔.
1477⅚	160	25	4 $\frac{256}{525}$	100

15 guld. 4 stuyv. 13 $\frac{5}{7}$ penn.

℔.	K.guld.	stuyv.	penn.	℔.
97	15	4	13 $\frac{5}{7}$	1.

Facit 3 stuy. 2 $\frac{3}{7}$ penn.

---

33. Zoo den Franschen wyn gelovet word 12¾ stuyv. den stoop/ op hoe veel Stoopen dingt men af 3 ß. als men betaelt voor 100 Stoopen 10 £. 4 ß. 2 g. ?

Stoop.	£.	ß.	g.	sto.
100	10	4	2	1

24½ g.	25½
	24½

3

12 ——— 1

g.	Stoop	
1	1	36 g.

Facit op 36 Stoopen.

---

34. Eenen betaelt voor 100 stoopen Wyns 43¾ G. guld. als hy afgedongen heeft op 36 Stoopen 3 ß. Hoe veel is hem dan van yeder stoop geeyscht geweest ?

Stoop.	G.guld.	sto.
100	43¾	36

441 stup.
18 stup. voor de 3 ß.

stoop. ———
36 — 459 stup. — 1 stoop.

Facit 12 stu. 12 pen.

---

35. Yemant

35. Yemant koopt zekere Ammelakens / lang t'zamen 273½ Ell. die breet zyn 4¼ Ell. met zulke voorwaerdē dat hy betalē sal voor 2 El. vierkant 2 gul. 17 stu. 10⅔ pen. Wat moet hy dan betalen?

Ell.		Ell.
2		273½
2		4¼
——	guld. stup. pen.	——

4 — 2 — 17 — 10⅔ — 1162⅜

Facit 837 gul. 17 stu. 9⅙ pen.

---

36. Zoo men betaelt den Baep 2 Ell. vierkant tot 2 guld. 17 stuyv. 10⅔ penn. Zoo beloopen 273½ Ell. 837 guld. 17 stup. 9⅙ pen. Hoe breet is den zelfden Baep?

guld. stup. pen. Ell. guld. stup. pen.

2 — 17 — 10⅔ — 4 — 837 — 17 — 9⅙

Komt 1162⅜ per 273½

Facit 4¼ Ell.

---

37. 't Blaeu Zyden Laken kost, drie Ellen twee Pond-groot,
Min negen groot end'half; end' van 't Fluweel vyf Ellen
Gelden zoo veel als acht van't Zyden Laken bloot.
Hoe veel Ellen Fluweel krygt men dan, met-versnellen,
Als men daer vooren moet een duyst Ryx-daelders tellen?

Ell. £. ß. g. Ell. |
3 — 1 — 19 — 2½ — 8 | 1254⅔ g.

g. Ell. Ryx-D.

1254⅔ — 5 — 1000

Facit 366 $\frac{594}{941}$ Ell.

---

38. Voor

38. Voor 1000 Ryx-daeld. koopt men 366$\frac{594}{941}$ ell. Fluweel / waer af 5 ell. soo veel weirt zyn/ als 8 Ell. zyden Laken/ Hoe veel Ell. zyden Laken zal men dan hebben voor 2 £. min 9$\frac{1}{2}$ gr. ?

Ell.		Ryx-d.		Ell.	
366$\frac{594}{941}$	—	1000	—	5	1254$\frac{2}{3}$ gr.

£.		ß.		g.
2	—	0	—	0
				9$\frac{1}{2}$

g.		Ell.						
1254$\frac{2}{3}$	—	8	—	1	—	19	—	2$\frac{1}{2}$

Facit 3 Ell.

---

39. Eenen graen-kooper koopende 29 Last 7$\frac{12}{24}$ Tonne Grut/ betaelt 32$\frac{1}{2}$ Tonnen/ tot 20$\frac{2}{5}$ stu. de Tonne/ 62$\frac{1}{2}$ Tonnen/ tot 23$\frac{1}{2}$ stu. de Tonne/ 102$\frac{1}{6}$ Tonnen tot 22 stu. min $\frac{1}{12}$ stu. de Tonne / ende yeder Tonne van de reste / tot 22$\frac{9}{16}$ stu. Wat beloopt dan alle zyn Grut ?

Ton.		stup.		Ton.	guld.		stup.		pen.	
1	—	20$\frac{2}{5}$	—	32$\frac{1}{2}$	33	—	3	—	0	
1	—	23$\frac{1}{2}$	—	62$\frac{1}{2}$	73	—	8	—	12	
1	—	21$\frac{11}{12}$	—	102$\frac{1}{8}$	110	—	5	—	1$\frac{3}{5}$/40	} 72
1	—	22$\frac{9}{16}$	—	158$\frac{3}{8}$	178	—	18	—	15$\frac{5}{9}$/45	}

Facit guld. 395 — 15 — 13$\frac{13}{72}$ pen.

---

40. Eenen Hout-kooper koopt 355$\frac{12}{24}$ hondert Kap ravens / ende betaelt 32$\frac{1}{2}$ hondert tot 20$\frac{2}{5}$ st. 't hondert/ 62$\frac{1}{2}$ hondert tot 23$\frac{1}{2}$ st. 't hondert/ 102$\frac{1}{8}$ hondert tot 22 stuyvers/ min $\frac{1}{6}$ gr. 't hondert/ wat betaelt hy yeder hondert van de reste / als hy in alles uyt geeft 395 guldens 15 stu. 13$\frac{13}{72}$ pen.

hond.

hond.	stup.	hond.	guld.	stup.	pen.
1	$20\frac{4}{5}$	$32\frac{1}{2}$	33	3	0
1	$23\frac{1}{2}$	$62\frac{1}{2}$	75	8	12
1	$21\frac{7}{12}$	$102\frac{1}{2}$	110	5	$1\frac{3}{5}$
		$197\frac{1}{2}$	216	16	$13\frac{3}{5}$

honderd	guld.	stupv.	penn.
$355\frac{19}{24}$	395	15	$13\frac{11}{72}$
$197\frac{1}{2}$	216	16	$13\frac{3}{5}$
$158\frac{1}{3}$	178	18	$15\frac{5}{8}$ — 1 hond.

Facit 22 stupv. 9 penn.

---

41. Zoo men koopt 300 bossen 16 loots garen/ ende 't zelve ziedende rekent een braspenning van elk ℔ rau voor 't zieden/ ende 't garen mindert in't zieden van 6 ℔. op 5 ℔. ende een ℔ gezoden komt te staen op 3 gul. $4\frac{4}{15}$ pen. Hoe veel heeft van elken Bos gekost?

Facit 24 stupv. 8 penn.

---

42. Eenen ontfangt een Koffer met Twyn/ daer in zynde 320 boskens van 14 loot/ 560 boskens van 16 loot/ ende 340 boskens van 12 loot: Hoe veel is yeder bosken weerdig/ alst pond door malkanderen komt te staen op 2 guld. 15 stupv. $11\frac{71}{319}$ penn.

320	560	340
14	16	12
4480	8960	4080

4480
8960
4080

17520 Loot.

Loot

Loot gul. stuy. penn. Loot |
32 — 2 — 15 — 11 $\frac{71}{219}$ — 17520 | 1525 guld.

340
560
320

guld. Bosk.
1220 Bosk. — 1525 — 1
Facit 25 stuyv.

---

43. Soo een last Rogge kost 100 G. guld. tot 28 stu. ende men rekent d'Excyze ende Bak-gelt door yeder Zak (die der 38 in 't Last zyn) 25½ st. op hoe veel komt een Broot te staen/ als men der 24 uyt yeder Zak bakt ?

100 | 38
28 | 24
280|0 | 152
140 | 76
 | 912

Zak. stuyv. Zak. guld. stuy.
1 — 25½ — 38 | 48 — 9
140 — 0
Brood. Brood.
912 — 188 — 9 — 1
Facit 4 stu. 2 $\frac{7}{57}$ pen.

---

44. Eenen koopt 4 stukken Lynwaet/ lang 51 Ell. tot 27 g. d'Elle/ 54 Ellen tot 33 g. d'Elle/ 53 Ell. tot 37 g. d'Elle/ 56 Ell. maer tot hoe veel d'Ell. als zy komen te staen op 35 $\frac{77}{107}$ g. d'Elle/ door malkanderen ?

Ell.

Ell. ₰. Ell. ₰.
1 —— 27 —— 51 | 1377
1 —— 33 —— 54 | 1782 51
1 —— 37 —— 53 | 1961 54
53
5120 56

Ell.
1 —— $35\frac{78}{189}$ —— 214 | 7640 ₰.
Ell. ₰. Ell. | 5120
56 —— 2520 —— 1
2520

Facit 45 ₰.

45. Zoo men koopt 300 Bossen 16 laots garen/ tot 24 stu. 8 pen. den bos/ en men rekent een braspen. van elk ℔. zaet voor 't zieden/ hoe veel minderet garen dan in 't zieden als elk ℔. gezoden komt te staen op 3 gul. 0 stu. $4\frac{1}{4}$ pen.

Facit van 6 ℔. op 5 ℔.

46. Een Last Rogge houdende 38 Zakken/ kost 100 G. guld. tot 28 stuyv. d'Ercyze ende Bakgeld is $2\frac{1}{2}$ stuy. voor den Zak/ Hoe veel Brooden moetmen dan uyt eenen Zak bakken / op dat yeder Brood kome te staen op 4 stu. $2\frac{7}{19}$ pen.

100
28
2800 | 0

Zak. stu. Zak. | guld. stu.
1 — $25\frac{1}{2}$ — 38 | 48 — 9
| 140 — 0 140

stu. pen. Brood
4 — $2\frac{7}{19}$ —— 188 — 9 | 912 br. per 38

Facit 24 Brooden.

47. 4 Tonnekens Kochenille/ wegende 160/168/ 176/130 ℔. Tara $2\frac{3}{4}$/ $4\frac{1}{8}$/ $3\frac{1}{2}$/ $6\frac{1}{4}$ ℔. kost yeder ℔. 4 £. 19 ß. $11\frac{11}{12}$ ₰. Wat bedraegt?

F 160

160	$2\frac{6}{7}$ / 360	} 420
168	$4\frac{5}{6}$ / 350	
176	$3\frac{4}{5}$ / 336	
130	$6\frac{3}{4}$ / 315	
634	$18\frac{101}{420}$	
$18\frac{101}{420}$		
$615\frac{319}{420}$		

pond. £. ß. g. pond.

1 —— 4 —— 19 —— $11\frac{11}{12}$ —— $615\frac{319}{420}$

Facit 3078 £. 11 ß. $8\frac{83}{720}$ g.

---

48. Eenen koopt 4 Tonnekens Cochenille/wegende 160/168/176/130 lb. Tara $2\frac{6}{7}$/$4\frac{5}{6}$/$3\frac{4}{5}$/$6\frac{3}{4}$ lb. ende betaelt daer voor 3078 £. 11 ß. $8\frac{83}{720}$ g. Wat beloopt yeder pond?

160	$2\frac{6}{7}$ / 360	} 420
168	$4\frac{5}{6}$ / 350	
176	$3\frac{4}{5}$ / 336	
130	$6\frac{3}{4}$ / 315	
634	$18\frac{101}{420}$	
$18\frac{101}{420}$		

£. ß. g. pond.

$615\frac{319}{420}$ — 3078 — 11 — $8\frac{83}{720}$ —— 1

Facit 4 £. 19 ß. $11\frac{11}{12}$ g.

---

49. Zoo men betaelt voor $97\frac{1}{2}$ pond 13 £. 12 ß. 6 g. ende $7\frac{1}{3}$ pond zyn alzoo goed als 13 El. Lynwaet: Wat zullen dan kosten 12 stukken Lynwaet/lang $56\frac{1}{2}$/ $54\frac{1}{3}$/ $55\frac{1}{4}$/ $54\frac{1}{4}$/ $55\frac{1}{3}$/ $56\frac{1}{3}$/ $56\frac{1}{4}$/ $57\frac{1}{8}$/ $56\frac{1}{8}$/ $55\frac{1}{6}$/ $54\frac{1}{2}$/ $55\frac{1}{2}$ Ell.

$56\frac{1}{2}$/

$56\frac{1}{2}$ / 12
$54\frac{1}{3}$ / 8
$55\frac{1}{4}$ / 6
$54\frac{1}{2}$ / 6
$55\frac{1}{7}$ / 8
$56\frac{1}{7}$ / 8
$56\frac{1}{5}$ / 6 } 24
$57\frac{1}{8}$ / 3
$56\frac{1}{8}$ / 3
$55\frac{1}{3}$ / 4
$54\frac{1}{3}$ / 12
$55\frac{1}{3}$ / 12

$666\frac{2}{3}$

pond.	£.	ß.	d.	pond.	
$97\frac{3}{8}$ —	13 —	12 —	6 —	$7\frac{1}{3}$	$245\frac{65}{187}$ d.

Ell.	d.	Ell.
13 —	$245\frac{65}{187}$ —	$666\frac{2}{3}$

Facit 52 £. 7 ß. $5\frac{1961}{7631}$ d.

---

50. Zoo 12 stukken Lynwaet lang t'samẽ $666\frac{2}{3}$ Ell. beloopen 52 £. 7 ß. $5\frac{1961}{7631}$ d. ende dat $7\frac{1}{3}$ pond zoo veel weirdig zyn / als 13 Ell. Hoe veel pond zal men dan hebben voor 13 £. 12 ß. 6 d ?

Ell.	£.	ß.	d.	Ell.	
$666\frac{2}{3}$ —	52 —	7 —	$5\frac{1961}{7631}$ —	13	$245\frac{65}{187}$ d.

d.	pond.	£.	ß.	d.
$245\frac{65}{187}$ —	$7\frac{1}{3}$ —	13 —	12 —	6

Facit $97\frac{3}{8}$ pond.

---

51. Eenen koopt 19 Balen Peper/waer af de 8 wegen elk $325\frac{1}{3}$ pond/ende zoo men met $6\frac{1}{2}$ multipliceert/'tgene dat elk der resterende Balẽ weegt 'tkomt $1932\frac{1}{2}$ pond/ Zoo hy dan voor yder pond betaelt 8 ß. $9\frac{1}{7}$ d. Wat beloopt alle zyn Peper ?

$325\frac{1}{3}$ ℔.	$1932\frac{1}{2}$ per $6\frac{1}{2}$/komt	$297\frac{1}{4}$ ℔.
8		11
$2602\frac{2}{3}$ ℔.		$3269\frac{3}{4}$
$3269\frac{3}{4}$		
$5872\frac{5}{12}$ ℔.		

℔. ß. g. ℔.
1 — 8 — $9\frac{1}{5}$ — $5872\frac{5}{12}$

Facit 2574 £. 1 ß. $6\frac{7}{16}$ g.

---

52. Indien 19 Balen Kaneels (waer af d'eerste 8. elk wegen $325\frac{1}{3}$ ℔. ende 'tgewichte van elk der resterende Balen/met $6\frac{1}{2}$ gemultipliceert is $1932\frac{1}{2}$ ℔.) in alles kosten 2574 £. 1 ß. $6\frac{7}{16}$ g. Wat heeft dan yeder ℔. gekost?

℔.		
$325\frac{1}{3}$	$1932\frac{1}{2}$ per $6\frac{1}{2}$ | komt	$297\frac{1}{4}$
8		11
$2602\frac{2}{3}$		$3269\frac{3}{4}$
$3269\frac{3}{4}$		

£. ß. g. ℔.
$5872\frac{5}{12}$ —— 2574 — 1 — $6\frac{7}{16}$ —— 1

Facit 8 ß. $9\frac{1}{5}$ g.

---

53. Zoo $1\frac{2}{3}$ mael $4\frac{5}{6}$ Ell. kosten $7\frac{8}{9}$ mael $10\frac{11}{12}$ gul. Wat zullen dan kosten $13\frac{14}{15}$ mael $16\frac{17}{18}$ Ell.

Ell.	guld.	Ell.
$1\frac{2}{3}$	$7\frac{8}{9}$	$13\frac{14}{15}$
$4\frac{5}{6}$	$10\frac{11}{12}$	$16\frac{17}{18}$
$8\frac{1}{18}$ ——	$86\frac{13}{108}$ ——	$236\frac{5}{54}$

Facit 2524 gul. 0 stuyp. $6\frac{770}{2349}$ pen.

---

54. Ist datmen betaeld voor $16\frac{17}{18}$ mael $13\frac{14}{15}$ El. 2524 guld. 0 stuyp. 6 $\frac{770}{2349}$ pen. Hoe veel zal men dan betalen voor $4\frac{5}{6}$ mael $1\frac{2}{3}$ Ell.

Ell.

Ell. guld. stup. pen. Ell.

$236\frac{5}{54}$ — 2524 — 0 — $6\frac{770}{2349}$ — $8\frac{1}{18}$

Facit 86 guld. 2 stup. $6\frac{14}{27}$ pen.

---

55. Zoo 12 stukken Naturellē die t'zamen lang zijn 625 Ell. beloopen door malkanderen $33\frac{1}{4}$ ß. d'Elle/ ende men uyt de zelve stukken een neemt/ lang 55 Ellen/ dat gekost heeft 29 ß. d'Elle/ende in zijn plaetze een doet van 56 Ellen / dat 39 ß. d'Elle kost : Wat zullenze van d'Elle beloopen door malkanderen ?

Ell. ß. Ell.

1 — $33\frac{1}{4}$ — 625 | $20781\frac{1}{4}$ ß.

1 — 29 — 55 | 1595 ß.

$19168\frac{1}{4}$

1 — 39 — 56 | 2184 ß.

$21370\frac{1}{4}$

625
55
570
56
626

Ell. ß. Ell.

626 — $21370\frac{1}{4}$ — 1

Facit $34\frac{345}{2504}$ ß.

---

56. Zoo 12 stukken Naturellen die t'zamē lang zijn 626 Ellen / beloopen door malkanderen $34\frac{345}{2504}$ ß. d'Elle/ eñ men neemt uyt de zelve stukken een/ lang 56 Ellen tot 39 ß. d'Elle/ ende doet in zijn plaetze een van 55 Ellen tot 29 ß. d'Elle : Wat beloopenze van d'elle door malkanderen ?

Facit $33\frac{1}{4}$ ß.

Practica.

Al kond' ik nu (beminde Lezers) wel
Hier varen voord, op dat dit werk mocht ſnel,
Vervolgens al gebrocht ten eynde wezen:
Nochtans om dat PRACTICA noodig groot
Van velen hier haer plaets beſchikt word bloot,
End' dat zulks word van allen zeer geprezen,
Zoo is daer toe ook mynen zin gerezen
Dat ik daer van (in't korte doch) ook wat
Voorſtellen zal, op dat elk uytgelezen,
Daer aen genoeg' end' dankbaer neme dat.

Tafelen van Practica.

g.	st.	ß.
1	————	$\frac{1}{12}$
2	————	$\frac{1}{6}$
3	————	$\frac{1}{4}$
4	————	$\frac{1}{3}$
5	— 3 — 2 —	$\frac{5}{12}$
6	—— ——	$\frac{1}{2}$
7	— 4 — 3 —	$\frac{7}{12}$
8	— 4 — 4 —	$\frac{2}{3}$
9	— 6 — 3 —	$\frac{3}{4}$
10	— 6 — 4 —	$\frac{5}{6}$
11	— 6 — 3 — 2 —	$\frac{11}{12}$
12	————	1

ß.	g.	L.
1	8	$\frac{1}{12}$
2	6	$\frac{1}{8}$
3	4	$\frac{1}{6}$
6	8	$\frac{1}{3}$
7	6	$\frac{3}{8}$
8	4	$\frac{5}{12}$
11	8	$\frac{7}{12}$
12	6	$\frac{5}{8}$
13	4	$\frac{2}{3}$
16	8	$\frac{5}{6}$
17	6	$\frac{7}{8}$
18	4	$\frac{11}{12}$

stuyv.		guld.
ß.		£.
1	————	$\frac{1}{20}$
2	————	$\frac{1}{10}$
3	— 2 — 1 ——	$\frac{3}{20}$
4	————	$\frac{1}{5}$
5	————	$\frac{1}{4}$
6	— 4 — 2 ——	$\frac{3}{10}$
7	— 5 — 2 ——	$\frac{7}{20}$
8	— 4 — 4 ——	$\frac{2}{5}$
9	— 5 — 4 ——	$\frac{9}{20}$
10	————	$\frac{1}{2}$
11	— 10 — 1 ——	$\frac{11}{20}$
12	— 10 — 2 ——	$\frac{3}{5}$
13	— 10 — 2 — 1 —	$\frac{13}{20}$
14	— 10 — 4 ——	$\frac{7}{10}$
15	— 10 — 5 ——	$\frac{3}{4}$
16	— 10 — 5 — 1 —	$\frac{4}{5}$
17	— 10 — 5 — 2 —	$\frac{17}{20}$
18	— 10 — 4 — 4 —	$\frac{9}{10}$
19	— 10 — 5 — 4 —	$\frac{19}{20}$
20	————	1

oncen		℔.
penningen		stuyv.
1	————	$\frac{1}{16}$
2	————	$\frac{1}{8}$
3	— 2 — 1 ——	$\frac{3}{16}$
4	————	$\frac{1}{4}$
5	— 4 — 1 ——	$\frac{5}{16}$
6	— 4 — 2 ——	$\frac{3}{8}$
7	— 4 — 2 — 1 —	$\frac{7}{16}$
8	————	$\frac{1}{2}$
9	— 8 — 1 ——	$\frac{9}{16}$
10	— 8 — 2 ——	$\frac{5}{8}$
11	— 8 — 2 — 1 —	$\frac{11}{16}$
12	— 8 — 4 ——	$\frac{3}{4}$
13	— 8 — 4 — 1 —	$\frac{13}{16}$
14	— 8 — 4 — 2 —	$\frac{7}{8}$
15	— 8 — 4 — 2 — 1	$\frac{15}{16}$
16	————	1

Additio in Practica.

3789 daeld. 30 stup.
4578 guld. 20 stup.

8367
1894½

10261½ guldens.

Om t'adderen guldens ende daelders datter guldens uyt komen: Addeert eerst beyde de sommen/ eñ dan/ (om dies-wille een Daelder is 1½ Guldens) neemt de helft der Daeld. eñ adderet by 't aggregat.

'tSelve, datter daelders uyt komen.

3789 daeld.
4578 guld.

8367
1526

6481

Gheaddeert hebbende beyde de sommen / neemt het derdendeel der Guld. (om dat een Gulden is ⅔ daelder/ende trekket van het aggregat.

Proeve.

Maeckt beyder aggregat tot stuyvers/ ende daer moeten even veel stuyvers uyt komen.

47853 G. guld. 28 stu. 7.
27965 K. guld. 20 stu. 5.

75818
[illegible]
[illegible]

7990

67828 G. guld.

47853 G. guld.
27965 K. guld.

75818
9570 — 12 —
9570 — 12 —

K. g. 94959 — 4 stup.

L.

£.	ß.	δ.		
3789	13	6	Eng. 10	gulb.
2853	10	8	Vlaems 6	
6643	4	2		
1263	4	6		
1263	4	6		
9169	13	2	Vlaemsch.	

Ofte:

£.	ß.	δ.	
2853	10	8	Vlaems.
3789	13	6	Engels.
1263	4	6	
1263	4	6	
9169	13	2	Vlaemsch.

£.	ß.	δ.	
3789	13	6	Eng.
2853	10	8	Vlaemsch.
6643	4	2	
[illegible]	14	1 $\frac{3}{5}$	
[illegible]	14	1 $\frac{3}{5}$	
1141	8	3 $\frac{1}{5}$	
5501	15	10 $\frac{4}{5}$	Eng.

Soubstractio

In Practica.

3478 Kroon. 40 stu.
1457 Nobels 50 stu.

2021
364 1/4

1656 3/4 Kroonen.

Om te hebben de reste in Kroonen/gesoubstraheert hebbende/ neemt het vierde deel der Nobels/ ende trekket van de reste/ want de betalinge is meerder geld/ als de schult.

3478 Kroonen.
1457 Nobels.

2021
695 3/5

1325 2/5 Nobels.

Om te hebben de reste in Nobels (na de Soubstractie) soo neemt het vijfde deel der Kroonen/ ende trekket van de reste.

2868 ß. 12 g.
2785 Realen 7 g.

83
409 2/5
1638 4/5

2131 1/5 Realen.

Om dat de Schuld meerder geld is dan de betalinge/soo neemt (na de Soubstractie) de 1/5 der ß. eñ addeeret by de reste/ soo komẽ u Realen voor reste.

2868 ß.
2785 Realen.

83
232 1/12
928 1/3

1243 5/12 ß.

Om te hebben de reste in ß. soo neemt (nae de Subsstractie) de 1/12 der Realen/ ende addeeret by de reste.

£.	ß.	g.	
325	2	6	Brab. 4.
213	3	9	Vlaem. 6.
111	18	9	
106	11	10½	
5	6	10½	Brabants.

£.	ß.	g.	
325	2	6	Brab.
213	3	9	Vlaems.
111	18	9	
108	7	6	
3	11	3	Vlaems.

Multiplicatio,

In Practica.

2785 met 11
2785
30635

427 met 1111
427
427
427
474397

5782 met 16
34692
92512

Anders 5782 /4
23128 /4
92512

Als-

Multiplicatio in Practica.

Alsmen multipliceert met twee letteren / daer van dat d'eerste is een eenig / zoo multipliceert met de laetste letter / ende stellet een letter uptwaerts / ende addeertze dan t'zamen / want 't getal dat gemultipliceert moet worden / blijft tegen het 1.

Is de laetste letter een eenig / multipliceert met d'eerste / ende stellet een letter innewaerts.

4789	met 81.	5678	met 18.
38312		45424	
387909		102204	

Ist een ander getal / zoo neemt twee of meer letteren / die door malkanderen gemultipliceert / 't zelve getal upbrenghen / ende multipliceert eerst met de eene / ende 't uptkomende met d'ander / ende in zulker voegen meughdy alderhande getallen doen.

4789	met 81.		3476	met 84.	
		/ 9			/ 2
43101			6952		
		/ 9			/ 6
387909			41712		
					/ 7
			291984		

Kommender gheheele ende brueken / met gheheel ende brueken te multipliceren / zoo multipliceert eerst de gheheele door malkanderen / ende dan 't bovenste geheel door d'onderste bruek / daer na 't onderste geheel door de bovenste bruek / ende eyndelyk de brueken door malkanderen / ende addeert dan al te zamen.

$5978\frac{3}{4}$
$72\frac{7}{8}$

41846
11956
2989
$1494\frac{1}{2}$
$747\frac{1}{4}$
36
$18\frac{21}{32}$

$435701\frac{13}{32}$

& . ß. g.
1597 — 2 — $3\frac{1}{2}$ met 18.
/ 6
9582 — 13 — 9
/ 3
& 28748 — 1 — 3

Kommender guld. stuyv. door guld. stuyv. te multipliceren/ de stuyvers werden verdeylt/ als oft brueken aen de guld. waren.

guld. stuyv.
16 — 8 met 12 guld. 6 stuyv.
12 — 6

192
5/ 4
1/ 0 — 16
4/ 2 — 9 — $3\frac{1}{5}$
4/ 2 — 9 — $3\frac{1}{5}$

201 — 14 — $6\frac{2}{5}$

16 — 8
12 — 6

192
4 — 16
5/ 4 — 2
1/ — 16 — $6\frac{2}{5}$

201 — 14 — $6\frac{2}{5}$

Divisio in Practica.

Om te divideren door twee ofte meer letteren/ zoo zoekt 2 of meer getallen/ die door malkanderen gemultipliceert/ 't zelve getal uyt brengen/ ende divideert eerst door 't eene getal/ ende 't uytkomende door 't ander.

	30635	door 12
4/	7658¾	
3/	$2552\frac{11}{12}$	

	92512	door 16
4/	23128	
4/	5782	

	387909	door 54
9/	43101	
6/	7183½	

	1291984	door 96
8/	161498	
4/	40374½	
3/	$13458\frac{1}{6}$	

	M.	Onc.	Eng.	As.			
	3457	14	19	31	door		504
9/	384	3	8	$28\frac{1}{3}$		9/	56
8/	48	0	8	$19\frac{13}{24}$		8/	7
7/	6	13	15	$16\frac{85}{168}$		7/	1

Divideert op

Divideerdy met geheele ende brueken/zoo stelt den divisoir in zyn brueken / ende Multipliceert met den Noemer der brueken / 't getal dat gedivideert moet worden / ende dat daer van komt divideert met den Teller der brueken.

Divideerdy door guldens/stuyvers/zoo neemt de stuyvers voor brueken of deelen der guldens/ alzoo in Multiplicatio gezept is / ende doet als voren geleert is.

guld. stup. pen.
201 —— 14 —— $6\frac{2}{3}$ door 12 g. 6 st.
——————————— /10
2017 —— 4 —— 0 . $12\frac{3}{10}$
3/ ——————— ———
672 —— 8 123
41/ ——————— ———
guld. 16 —— 8 stuyvers 10

'T zelve door 16 guld. 8 stuyvers.

201 —— 14 —— $6\frac{2}{3}$ $16\frac{2}{5}$
——————————— /5 ———
1008 —— 12 —— 0 82
41/ ——————— ———
24 —— 12 5
2/ ———————
guld. 12 —— 6 stuyvers.

Regel

Regel van Drien in Practica.

1. 258 Ell. tot 5 g. d'Elle ?

g. 3. 64 ——— 6
2/ 43 ——— 0

10|7 ——— 6

Facit 5 £. 7 ß. 6 g.

---

2. 345 Ell. tot 6 g. d'Elle ?

g. 6. 17|2 ——— 6

Facit 8 £. 12 ß. 6 g.

---

3. 978 tt. tot 7 g. 't tt ?

g. 6/ 489
1/ 81 ——— 6

57|0 ——— 6

Facit 28 £. 10 ß. 6 g.

---

4. 786 tt. tot 9 g. 't tt ?

g. 6/ 393
3/ 196 ——— 6

58|9 ——— 6

Facit 29 £. 9 ß. 6 g.

---

5 476. Ellen tot 10 g. d'Elle.

g. 6/ 238
4/ 158 ——— 8

396 ——— 8

Facit 19 £. 16 ß. 8 g.

6 798 W. tot 11 g. 't W.

g. 6/ 399
3/ 199 ——— 6
2/ 133

731 ——— 6

Facit 36 £. 11 ß. 6 g.

7 375 Ell. tot 7 stu. d'Elle.

stu. 5/ 93 ——— 15
2/ 37 ——— 10

Facit gu. 131 ——— 5 stu.

8 258 W. tot 8 ß. 't W.

ß. 4/ 51 ——— 12
4/ 51 ——— 12

Facit £. 103 ——— 4 ß.

9 345 Ell. tot 9 stu. d'Elle.

stu. 5/ 86 —— 5
4/ 69 —— 0

Facit gu. 155 —— 5 stu.

10 791 ℔. tot 11 ß. 't ℔.

ß. 10/ 395 —— 10
1/ 39 —— 11

Facit £ 435 —— 1 ß.

11 763 Ell. tot 13 stu. d'Elle.

ß. 10/ 381 —— 10
2/ 76 —— 6
1/ 38 —— 3

Facit gu. 495 —— 19 stuyvers.

12 478. ℔. tot 15 ß. 't ℔.

ß. 10/ 239
5/ 119 —— 10

Facit £. 358 —— 10 ß.

13 764 ℔. tot 18 stu. 't ℔.

stu. 10/	382		
4/	152	——	16
4/	152	——	16

Facit gul. 687 —— 12 stuyvers.

14 2769 ℔. tot 19 ß. 't ℔

ß. 10/	1384	——	10
5/	692	——	5
4/	553	——	16

Facit £. 2630 —— 11 ß.

15 963 Ell. tot 15 pen. d'Elle.

pen. 8/	481	——	8
4/	240	——	12
2/	120	——	6
1/	60	——	3
	90|2	——	13

Facit gul. 45 —— 2 —— 13 pen.

16 1600 Ells tot 1 stu. 12 pen.

8/	800
4/	400
	280|0

Facit 140 guldens.

Anders.

1600

——— 2/

3200

4/ 400

———

280|0

———

140 guldens.

---

17 ß. 1/ 478. Ell. tot 1 ß. 6 g. d'Elle.

g. 6/ 239

———

71|7

———

Facit 35 £. 17 ß.

Anders.

478

———

ß. 1/ 23 ——— 18

g. 6/ 11 ——— 19

———

£. 35 ——— 17

---

18 276 ll. tot 2 ß. 9 g. 't ll.

———

ß. 2/ 27 ——— 12

g. 6/ 6 ——— 18

3/ 3 ——— 9

———

Facit £. 37. ——— 19. ß.

19 347 W. tot 3 ß. 5 g. 't W.

ß. 2/ 34 —— 14
1/ 17 —— 7
g. 3/ 4 —— 6 —— 9
2/ 2 —— 17 —— 10

Facit £. 59 —— 5 —— 7 g.

20 6756 Ell. tot 9 stu. 8 pen. d'Ell.

stu. 5/ 1689
4/ 1351 —— 4
pen. 8/ 168 —— 18

Facit guld. 3209 —— 2 stuyvers.

21 1248 W. tot 11 stu. 12 pen.

stu. 10/ 624
1/ 62 —— 8
pen. 8/ 31 —— 4
4/ 15 —— 12

Facit gul. 733 —— 4 stuyvers.

22 3476 Ell. tot 19 ß. 11 g. d'Ell.

ß. 10/ 1738
5/ 869
4/ 695 —— 4
g. 6/ 86 —— 18
3/ 43 —— 9
2/ 28 —— 19 —— 4

Fa. £. 3461 —— 10 —— 4

Anders.

3467
12/ ———————
2 8|9 — 8

1 4|9 — 8
3476 ——— 0 ——— 0
14 ——— 9 ——— 8

L. 3461 ——— 10 ——— 4

23 923 ℔. tot 16 stu. 15 pen.

stu. 10/ 461 ——— 10
5/ 230 ——— 15
1/ 46 ——— 3
pen. 8/ 23 ——— 1 ——— 8
4/ 11 ——— 10 ——— 12
2/ 5 ——— 15 ——— 6
1/ 2 ——— 17 ——— 11

Facit gul. 781 ——— 13 ——— 5

24 Een ℔. kost 12 stuyvers / Wat kosten 13 ℔. 8 Oncen.

℔. stu. ℔. Onc.
1 ——— 12 — 13 ——— 8

stuy. 10/ 6 ——— 10
2/ 1 ——— 6
Onc. 8/ ——— 6

Facit guld. 8 ——— 2 stuyvers.

25 Een ℔. kost 6 ß. Wat kosten 481 ℔. 16 Loot.

℔. — ß. — ℔. — Loot.
1 —— 6 —— 481 —— 16

ß. 5/ — 120 —— 5
1/ — 24 —— 1
Loot 16/ — —— 3

Facit £. 144 —— 9 ß.

26 Een ℔. kost 19 stuy. 15 pen. Wat kosten 99 ℔. 31 Loot.

℔. — stu. — pen. — ℔. — Loot.
1 —— 19 —— 15 —— 99 —— 31

stuyv. 10/ — 49 —— 10
5/ — 24 —— 15
4/ — 19 —— 16
pen. 8/ — 2 —— 9 — 8
4/ — 1 —— 4 — 12
2/ — 12 — 6
1/ — 6 — 3
Loot. 16/ — 9 — 15½/16
8/ — 4 — 15¾/24
4/ — 2 — 7⅞/28 } 32
2/ — 1 — 3 15/16 /30
1/ — 9 31/32 /31

Facit guld. 99 — 13 — 2 1/32 pen.

27 Als een Elle kost. 9 ß. 8 g. wat zullen dan beloopen 345 Ellen.

Facit 166 £. 15 ß.

28 Als 1 ℔. kost 16 ß. 8 ₰. Wat kosten dan 127 ℔. 7 Onc.

℔.	ß.	₰.	℔.	Onc.
1	16	8	127	7

ß. 10/	63	10	
5/	31	15	
1/	6	7	
₰. 4/	2	2	4
4/	2	2	4
Onc. 4/		4	2
2/		2	1
1/		1	$0\frac{1}{2}$

Facit £. 106 — 3 — $11\frac{1}{2}$ ₰.

---

29 Als een ℔. kost 15 stuyv. 12 pen. Wat zullen dan kosten 246 ℔. 20 Loot.

Facit 194 guld. 4 stuyv. $5\frac{1}{2}$ pen.

---

30 Een ℔. kost 13 stuyv. 8 pen. Wat kosten 38 ℔. 12 Oncen.

℔.	stuyv.	penn.	℔.	Onc.
1	13	8	38	12

stuyv.	10/	19		
	2/	3	16	
	1/	1	18	
penn.	8/		19	
Onc.	8/		6	12
	4/		3	6

Facit guld. 26 — 3 — 2 pe.

31. Een ℔. kost 19. stuyv. 11. pen. Wat kosten dan 378. ℔. 27. Loot.

℔. stuy. pen. ℔. Loot.
1 — 19 — 11 — 378 — 27

stuy. 10/ 189
5/ 94 — 10
4/ 75 — 12
pen. 8/ 9 — 9
2/ 2 — 7 — 4
1/ 1 — 3 — 10
Loot. 16/ 9 — 13½/ 16
8/ 4 — 14¾/ 24
2/ 1 — $3\frac{11}{16}$/ 22
1/ $9\frac{27}{32}$/ 27 } 32

Facit guld. 372 — 18 — $7\frac{21}{32}$ pen.

32. 4. ℔. kost 16. ß. 8. g. Wat kosten 357. ℔.

℔. ß. g. ℔.
4 — 16 — 8 — 357

1 — 4 — 2
ß. 4/ 71 — 8
1/ 17 — 17
g. 2/ 2 — 19 — 6

Facit £. 74 — 7 — 6 g.

33. Ist datmen voor 12. ℔ betaelt 8. gul. 19. stuy. 4. pen. wat zullen beloopen 675. ℔.
Facit 504. guld. 2. stuyv. 13. pen.

34. Als 7. Ellen Kamerijx-doeck kost 7. guld. 14. stuyv. Wat zullen kosten 1598. stukken/ elk lang 11. Ellen.

Ellen
1598
1598
―――
Ell. guld. stuyv.
7 ―― 7 ―― 14 ―――― 17578
―――――――― stu. 2. 1757 ― 16
1 ―― 1 ―― 2.
Facit guldens 19335 ― 16 stuyv.

---

35. Als vier Ellen Lijnwaet kostē 5. guld. 4. stu. wat zullen beloopen 8. stukkē lang elk 53. Ellen.
Facit 551. guld. 4. stuyv.

---

36. Als men betaelt voor 8. M. 19. ß. 11. g. Wat zal men betalen voor 168. M. 24. loot.

M. ß. g. M. loot.
8 ― 19 ―――― 11 ― 168 ―――― 24
―――――――――――――
1 ― 19 ―――― 11 ― 21 ―――― 3
―――――――――
ß. 10/ 10 ―― 10
5/ 5 ―― 5
4/ 4 ―― 4
g. 6/ ―― 10 ― 6
3/ 5 ― 3
2/ 3 ― 6
Loot 2/ ―――― 1 ― 2[illegible]/30 } 32
1/ 7[illegible]/15
―――――――――
Facit £ 21 ―― 0 ― 1[illegible] g.

---

37. Zoo

37. Zoo men betaelt voor 5. ℔. Specerije 1. £. 10. ß. Wat zal men moeten betalen voor 481. ℔. 16. Loot.

℔. £. ß. ℔. Loot.
5 —— 1 —— 10 —— 481 —— 16

1 —— 0 —— 6 ß. 5/ 120 —— 5
1/ 24 —— 1
Loot 16/ 3

Facit £. 144 —— 9 ß.

38. Als 4. Ellen Kousseband fijn kosten 7. stuy. Hoe veel Ell. zal men dan hebben voor 45. guld. 17. stuyvers.

stu. Ellen guld. stu.
7 —— 4 —— 45 —— 17
20
1
917
7/
131
/4
Facit 524. Ellen.

39. Voor 7. stuyv. koopt men 4. Ell. Passement: Wat kosten dan 524. Ellen.

Ell. stu. Ellen.
4 —— 7 —— 524

1 —— 7 —— 131
/7
91|7
Facit guld. 45 —— 17. stu.

Anders

Anders.

524
———— /7
3668
4/————
91|7

Facit guld. 45 —— 17 stuyv.

40. Een Elle kost 12. ß. 6½. g. Wat zullen dan kosten 2769. Ell.

Ell. ß. g. Ell.
1 —— 12 —— 6½ —— 2769

ß. 10/ 1384 — 10
2/ 276 — 18
g. 6/ 69 — 4 —— 6
½/ 5 — 15 —— 4½

Facit £. 1736 — 7 —— 10½ g

41. Als een Elle kost 7⅕. stuyv. Wat zullen dan kosten 3789. Ell.

Ell. stuy. Ell.
1 —— 7⅕ —— 3789

stuy. 5/ 947 — 5 — 5
2/ 378 —— 18
⅕/ 37 —— 17 —— 12⅘

Facit guldens 1364 —— 0 —— 12⅘ pe.

42. Als 7½ Ellen kosten 18. guld. 15. stuy. Wat kosten 1200. Ellen.

Ell. guld. stuyv. Ell.
7½ —— 18 —— 15 —— 1200
/2
15 —— 37 —— 10 2400
stu. 10. 600
1 —— 2 —— 10 ——
Facit 3000 guld.

43. Als 9. Ellen kosten 13.ß.6.g. Wat kostē 57⅓ Ellen.

Ell. ß. g. Ell.
9 —— 13 —— 6 —— 57⅓
1 —— 1 —— 6 ß. 1/ 2 — 17
g.6/ 1 — 8 — 6
9. deel Ell. 3/ — 6
1/ — 2
1/ — 2
Facit £.4 — 6 — 4

44. Too 84. M. kosten 5. guld. 16½ stuyv. Wat kosten 336. M.

M. guld. stuyv. M.
84 —— 5 —— 16½ —— 336
/4
7 28
guld. 23 —— 6
1 4

45. Als

45. Als 21. W. kosten 43. gulden 12. stuyv. Wat kosten 1078. W.

W. guld. stuyv. W.
21 —— 43 —— 12 —— 1078
7/
3 154 /43
462
616
stu. 10 77
2/ 15 — 8
6714 — 8
3/
2238 — 2 — 10⅔ p.

Facit 2238. guld. 2. stuyv. 10⅔ pen.

46. 336. Ellen kosten 23. guld. 6. stuyvers. Wat kosten 84. Ellen.

Ellen guld. stuyv. Ellen.
336 —— 23 —— 6 —— 84
4/
28 5 —— 16½ stu.
4

Facit 5. guld. 16. stuyv. 8. pen.

47. 32. Ellen looftmen 65. guldens 13. stuyvers ende men dingt af op 8. Ellen 5. stu. Wat betaelt men dan voor 693. Ellen.

Ell.

Ell. guld. stuyv. Ell.
32 — 65 — 12 — 8
4/
4 16 — 8 1
5
Ell. Ell.
8 — 16 — 3 — 693
4158
stuyv. 2/ 69 — 6
1/ 34 — 13
1191 — 19
8/
Facit guld. 1398 — 19 — 14 p.

48. 36. Ellen kosten 72. guld. 18. stuyv. ende 4. Ellen zyn alzoo goet als 6. W. Wat zullen dan kosten 999 W.

Ell. guld. stuyv. Ell.
36 — 72 — 18 — 4
1 — 2 — 0 — 8
/4
8 — 2 — 0
W. guld. stu. W.
6 — 8 — 2 — 999
stuyv. 5/ 249 — 15
1 — 1 — 99 — 18
Facit guld. 1348 — 13

49. Tot een pond kost 10. stuyv. 8. penningen, ende dat men toe heeft 4. pond op 't hondert. Wat zullen dan kosten 5775. pond.

W.

℔. stuyv. pen. ℔.

1 —— 10 —— 8 —— 100

——————————/100

guld. 52 —— 10 —— 0

℔. guld. stuyv. ℔.

105 —— 52 —— 10 —— 5775

———— ——————/5 ————

15 262 —— 10 825

———— ——————/11 ————

1 2887 —— 10 55

Facit 2887 guld. 10. stuyv.

---

50. Zoo 28. ℔. kosten 57. £. 8. ß. Wat zullen dan kosten 1545. ℔. als men toe heeft 3. ℔. op 't hondert.

℔. £. ß. ℔

28 —— 57 —— 8 —— 100

———————— ————/2

1 —— 2 —— 1 200

ß. 1/ 5

℔. —————— ℔.

103 —————— 205 —— 1545

———— ————/5 ————

1 1025 15

————/3

3075

Facit 3075 £.

---

51. Als 6$\frac{3}{4}$ ℔. kosten 3. £. 15. ß. 9$\frac{4}{5}$ d. ende 46$\frac{1}{2}$ ℔. gelden 300 veel als 56$\frac{3}{4}$ Ell, Wat zullen dan kosten 341$\frac{1}{4}$ Ellen.

℔.

W. £. ß. g. W.
$6\frac{2}{3}$ — 3 — 15 — $9\frac{11}{13}$ — $46\frac{2}{3}$
7/
20 £. 26 — 10 — $8\frac{12}{13}$ 140
1 7

Ell. £. ß. g. Ell.
$56\frac{7}{8}$ — 26 — 10 — $8\frac{12}{13}$ — $341\frac{1}{4}$
/6
455 2730
£. 159 — 4 — $5\frac{7}{13}$
1 6

Facit £. 159 — 4 — $5\frac{7}{13}$ g.

51. Eenen Koopman koopende Galnoté/magze hebbé om 12 stup.'tpond/met 10 W.baet int 100 oft om $11\frac{3}{4}$ stup.met 4.W. baet op't 100. welk zal hy nemen om den besten koop.

W. stup. W. W. stup. W.
1 — 12 — 90 1 — $11\frac{3}{4}$ — 100

stup. 10/ 45 stup. 10/ 50
2/ 9 1/ 5
W $\frac{1}{2}$/ 2 — 10
100 — 54 — 104 $\frac{1}{4}$/ 1 — 5
216

guld. 58 — 15

guld. 56 | 16
| 20

stupv. 3 | $\frac{20}{100}$ | $\frac{1}{5}$

Facit 12. stupv.'tpond is best koop.

52. Eenen Koopman koopt 4. Balen Weede/ wegende elk 268 lb. tot 10. stu. 13⅓ pen. 't lb. Zoo heeft hy toe 5. lb. in't 100. wat beloopt dan alle zyn Weede.

```
lb. stup. pen.  lb.
1 — 10 — 13⅓ — 95
               ————
stu.10/       47 — 10
    5/         4 — 15
pen.8/         2 — 7 — 8
    4/         1 — 3 — 12
    1/             5 — 15      268
    ⅓/             1 — 15⅔       4
lb.           ———————————   ————
100 ————————  51 — 9 — 2⅔ — 1072
                            5360
                  stup.5/   268
                       4/   214 — 8
                       1/    53 — 12
                   pen.2/     6 — 14
                       ⅔/     2 — 4 — 10⅔
                         ————————————————
                         551|63 — 6 — 10⅔
                            | 20
                          ————————
                          12| 66
                            | 406
                          ————————
                            10|66
                              | 3
                            ————
                             200
                            ————
                             300
```

Facit 551. guld. 12. stup. 10⅔ pen.

53. Als 7. Ellen koste 15. ß. $6\frac{1}{3}$ g. ende 9. W. zyn soo veel weird, als 12. Ellen: Wat zullen beloopen 34567. W. alsmen toe heeft 5. W. ten 100.

7 —— 15 —— $6\frac{1}{3}$ —— 12

—————— /12

18|6 —— 4

9 — 6 — 4

7/ ——————

9 —— 1 — 6 — $7\frac{3}{7}$ —— 100.

—————— /10

13 — 6 — $2\frac{2}{7}$

—————— /10

133 — 1 — $10\frac{6}{7}$

9/ ——————

105 —— 14 — 15 — $9\frac{13}{63}$ — 34567

138268

ß. 10/ 17283 — 10

5/ 8641 — 15

1/ ~~1728 — 7~~

6/ 864 — 3 — 6

3/ 432 — 1 — 9

1/ ~~144 — 0 — 7~~

63. deelen. 9/ 20 — 11 — $6\frac{1}{7}$

3/ 6 — 17 — $2\frac{1}{21}$

1/ 2 — 5 — $8\frac{43}{63}$

——————

511189 — 4 — $7\frac{55}{63}$

7/ ——————

73027 — 0 — $7\frac{433}{441}$

5/ ——————

14605 — 8 — $1\frac{263}{441}$

3/ ——————

£. 4868 — 9 — $4\frac{704}{1323}$

Facit 4868. £. 9. ß. — $4\frac{704}{1323}$ g.

54. Zoo men betaelt voor 13. Mudden 28. guld. 10. stu. soo heeftmen toe 9 Mudden int 100. hoe veel salmen dan betalen voor 1600 Mudden.

Mud. guld. stuyv. Mud.

13 —— 28 —— 10 —— 91

13/ —— ———— /7 ——

1 199 —— 10 7

Mud. guld. stuyv. Mud.

100 —— 199 —— 10 —— 1600

———— /4

798 —— 0

———— /4

Facit guld. 3192 —— 0

55. Eenen koopt 6. Balen Wolle/ wegende 476. 412. 456. 446. 444. 431. lb. tot 11. stu. 12. pen. 't lb/ dies heeft hy 10 lb. baet te 100. hoe veel betaelt hy

lb. stu. pen. lb. 476

1 — 11 — 12 — 100 412

—— /10 456

117 —— 8 446

—— /10 444

117|5 —— 0 431

lb. ——

110 — 58 — 15 —— 2665 lb.

—— / 58

21320

13325

stuy. 10/ 1332 — 10

5/ 666 — 5

————

156568 — 15

10/ ————

15656 — 17 — 8

11/ ————

Facit guld. 1423 — 7 — $0\frac{3}{11}$ pen.

56. Zoo

56. **Zoo men koopt 2. Balen Peper / wegende 324.356 ℔. Tara 16.14.℔. 't ℔. tot 6 ß. 7⅓ ₰. mits toe hebbende 5 ℔. in 't 100. Hoe veel beloopet.**

℔. ß. ₰. ℔.
1 — 6 — 7⅓ — 95

ß. 5/ 23 — 15 324 16
1/ 4 — 15 356 14
₰. 6/ 2 — 7 — 6
1/ 7 — 11 680 30
⅓/ 2 — 7⅔ 30

100 — 31 — 8 — 0⅔ — 650
/6½
1 188 — 8 — 4 6½
15 — 14 — 0⅓

Facit £. 204 — 2 — 4⅓ ₰.

57. Het kocht eens eenen Man, een tonne vol lang garen,
Waer in dat (zoo men zeyd') acht hondert Bosſkens waren,
Elk zesthien lodē zwaer, noch negen hondert van
Veerthien lood elkē Bos, drie hondert noch daer an
Die vierentwintig lood elk hebben moeten wegen;
Voor yegelyken Bos, beloofd hy wel ter degen,
Twintig ſtuyvers end' een, twaef penningen, en noch
Vyf achtſte deelen net; raedt nu end' rekent doch
Hadd' desen Man gegaen by 'tpond dit garē koopē,
Hoe veel zoud', voor het pond, de Somme juyſt beloopen?

800 900 300
16 14 24 bos. g. st. pen. bos.
1—1—1—12½—2000
12800 12600 7200 100
12600 50
7200 25
3—2—8
15—10
32600 Loot. 2178—18—2

Loot. guld. stuyv. pen. Loot.
32600—2178—18—2—32
/8
17431—5—0
/4
69725—0—0
2/
34862—16
163/
guld. 2|13—17—9 117/163
|20
stuy. 2|77
|471
pen. 12|41
|246
|240
6800
16300

Facit 2. guld. 2. stuyv. 12 (?)/163 pen.

Rekeninge voor

Kassiers.

---

58. Eenen Kassier ontfangt 481. kroonen tot 6.ß.8.₰. Hoe veel £. zijn dat.

```
        481
 3/ ---------
    160 -- 6 -- 8

        481
   ------------/6
       2886
 4/     160 ---- 4
 4/     160 ---- 4
   ------------------
       320|6 ---- 8
```

Facit £.160--6--8

---

59. Zoo den G.gulden doet 28 stuyv. Hoe veel K.gulden van 20. stuy. zullen doē 523. G. guldens.

```
 523
 104 ---- 12
 104 ---- 12
 ------------
```

Facit K.guld.732 —— 4 stuy.

---

60. Eenen Philippus Daelder geld. 51. stuyvers. Hoe veel gulden zijn van 643½ Philips Daelders.

```
 643 ---- 10
 643 ---- 10
 321 ---- 15
  32 ----  3 -- 8
 -------  --------
```

Guld.1640 —— 18 -- 8

---

61. Men teld 8. klupten voor eenen hoop / ende een klupt doet 2½ guld. Hoe veel doen van 86. hoopen.

```
 8
 8      86
 2     688
 ----  ------
 18 Fa.1548.gul.
```

---

62. Zoo den Angelot doet 5. gulden 8. stuyv. Hoe veel £. zijnder dan in 789. Angelotten.

789
394 — 10
263 — 0
52 — 12

Facit £. 710 — 2 ß.

63. Eenen Kassier ontfangt 93. Kroonen tot 63 stuyvers/ ende 78. Pistoletten tot 3. gulden/ met 125. Rijx-daelders tot 46. stuyvers/ hoe veel guldens zijn dat al te zamen.

93 /3
279
9 — 6
4 — 13
292 — 19

78 /3
234

125 /2
250
31 — 5
6 — 5
287 — 10

292 — 19
234 — 0
287 — 10
gul. 814 — 9 stu.

64. Zoo een Kroone doet 6.ß.8.₰. Hoe veel heeftmender dan voor 160. £. 6.ß.8.₰.

160 — 6 — 8
20
3206 6 — 8
12 12
3848 — 8 — 8
8/
Facit 481 Kroonen.

Anders

Anders.

160⅓ door ⅓ gedivideert.

481 Kroonen.

---

65. 732 gulden 4 stuyv. Hoe veel Gout-guldens van 28 stuyv. zijn dat?

732 — 4
20
14644
7/
2092
4/
Facit 523 Gout-guld.

---

66. Hoe veel Philips daeld. van 51 stuy. heeft men voor 1640 guld. 18½ stuyv.

1640 — 18½
/20
32818
/2
65637
17/
3861
6/
Facit 643½ Philips-daeld.

51
2
102

---

67. Hoe veel Angelotten van 5. gulden 8. stuyvers heeft men voor 710. ƒ. 2. ß.

710 — 2
/20
14202
/6
85212
12/
7101
9/
Facit 789. Angelott.

5 — 8
20
108

---

68. Eenen Reael van achten doet 45. stuyvers / ende men leghter 8. in eenen hoop. Hoe veel hoopen heeft men dan voor 1548. guldens ?

```
        8
        2 — 5
      ———————      1548
       16    6/ ———
        2           258
      ————   3/ ———
       18           86.
```

Facit 86 hoopen.

---

69. Eenen Kassier moet ontfangen 814 guld. 9. stuyvers / soo teltmen hem 93 kroonen tot 63. stuyvers / 125. Rijx-daelders tot 46. stuyvers / ende 78. Pistoletten / maer tot hoe veel / als hy daer mede zijn volle somme heeft ?

```
93 Kroonen.            125 Rijx-daeld.
———                    ———
279                    250
  9 ——— 6               31 ——— 5
  4 ——— 13               6 ——— 5
————————               ————————
292 ——— 19             287 ——— 10
                       292 ——— 19
                       ————————
                       580 ——— 9
```

```
        814 ——— 9
        580 ——— 9
      ——————————
        234 ——— 0 voor 78.
  13/ ——————
        18
   6/ ———
        3
```

Facit tot 3 guldens.

---

70. Eenen

70. Eenen Reael doet 11½ st. ende 4 zijnder in een worp: hoe veel guld. zijn dan 248 worpen?

20/ 248
2⅓/ 31

Facit 279 guldens.

71. Hoe veel doen 1234. worpen dobbel stuyvers/ 4. stukken int worp.

1234
246—16
246—16

Facit guld. 493—12

72. 780 Worpen Kuyters-Blanken/ doende elk ¾ stuyvers ende 5 int worp: Hoe veel beloopet?

780
stu. 4/ 156
¼/ 9—15
9/ 4—17—8

Facit gul. 170—12—8 pen.

73. Hoe veel worpen dobbel stuyvers van 4 stukken int worp heeft men voor 493. gulden 12. stuyvers?

493—12
20
9872
8/
Facit 1234 worpen.

74. Hoe

74. Hoe veel worpen Realen tot 11½ st. 't stuk/ ende 4 stukken in't worp heeft men voor 279. guldens.

279 per 18
—— /8
2232
9/————
Facit 248 worpen.

75. Hoe veel worpen Kuyters Blanken tot 7 stuyvers 't stuk/ ende 5 stukken in't worp/ heeft men voor 170 gulden 12 stuyvers 8 pen.

170 — 12½
20
————
3412½
———— /8
27300
7/————
3900
5/————
Facit 780 worpen.

76. Hoe veel beloopen 1000. Engelsche ß. tot 10 stuyvers/ met 2-ten 100 baet?

100 — 102 — 1000
10
————
1020
2/————
Facit 510 guld.

77. Als 1000. Engelsche ß. met 2. ten 100 baet/ beloopen 510 gul. Hoe veel gheld den ß?

100 — 102 — 1000
10
————
1020 — 510 — 1
————
2 — 1 — 1
Facit 10 stuyvers.

78. Eenen Koopman moet ontfangen 450 guld. Soo telt men hem 120 Rijr-daelders tot 46 stup. ende de reste in gouden Konings-daelders tot 55 stuyvers, die maer weerd en zijn 54 stuyvers, Hoe veel verliest hy dan?

120 R. daeld. 450
120 276
36 ——— $3\frac{3}{4}$ guld.
——— 174 ———
276 ——— 4/ 11
696 ———
11/ ——— 4

$63\frac{3}{11}$ Konings-daeld. daer hy op elk een stuyver verliest, 't welk is 3. guldens $3\frac{3}{11}$ stuyvers.

Facit 3. guld. $3\frac{3}{11}$ stuyvers.

---

79. Eenen ontfangt 120 Rijr-daelders tot 46. stuyvers, ende voort gouden Konings-daelders tot 55 stuyv. die maer 54 stuyvers wierd en zijn, soo verliest hy 3 gul. $3\frac{3}{11}$ stuyvers, Hoe veel moet hy dan ontfangen?

120
120 $63\frac{3}{11}$
36 ———/11 $2\frac{3}{4}$
——— 696 ———
276 4/ ——— 11
174 ———
276 4
———

Facit 450 guldens.

Regula

Regula de Tri Conversa,

Dat is/

Verkeerden Regel van Drien.

In den Regel van Drien hebt gy ter rechterhand, Gestelt u vraeg' altijd, maer hier word u geleert Ter slinker hand de vraeg' altijd te stellen, want Daerom word dit genaemt, Regel van Drien verkeert.

---

1. Eenen mantel makende / nam ik daer toe $3\frac{1}{2}$ Ellen Laken / breet $2\frac{1}{4}$ Ellen/den zelven Mantel voederde ik met Baey die breet was $1\frac{7}{8}$ Ellen/ Hoe veel Ellen des zelven Baeys behoefde my om den mantel te volvoederen ?

$1\frac{7}{8}$ —— $3\frac{1}{2}$ —— $2\frac{1}{4}$

15 —— 7 —— 9

8(3 |
5 5 | $4\frac{1}{5}$ Ellen.

Facit $4\frac{1}{5}$ Ellen.

---

2. Zoo men tot eenen Mantel neemt $3\frac{1}{2}$ Ellen Lakens/ dat breet is $2\frac{1}{4}$ ellen/ende om den zelven te volvoederen $4\frac{1}{5}$ Ellen Baey / Hoe breed moet dan den zelven Baey wezen ?

$4\frac{1}{5}$ —— $2\frac{1}{4}$ —— $3\frac{1}{2}$

Facit $1\frac{7}{8}$ Ellen.

---

3. Als

3. Als 7 Werk-lieden maken een Huys binnen 11 weken 2 dagen / In hoe lange zullen 't zelve Huys maken 17 Werk-lieden/al even kloek wercken de/elke weke wort gereekent 6 werkdagen ?

17 —— 11 —— 2 —— 7

Facit in 4. weken 4. dagen.

---

4. Ist dat 17 Werk-lieden een Huys konnen maken in 4. weken 4. dagen / Hoe lange zullen daer over werken 7 der zelver Werk-lieden ?

7 —— 4 —— 4 —— 17

Facit 11. wek en 2 dagen.

---

5. Eenen Man leent my 256 guldens voor 9 maenden/ Hoe lange zal ik hem wederomme leenen 49 £. om dese weldaed te vergelden ?

294 —— 9 —— 256

Facit 7 1/3 maend.

---

6. Zoo yemant my leent 49 £. voor 7 1/3 maend. voor hoe lange zal ik hem weder leenen 256 gul.

256 — 7 1/3 — 294

Facit 9 maenden.

---

7. Zoo ik mijnen Vriend leene 49 £. voor 7 41/49 maenden tijds / om te vergelden een leeninge die hy my gedaen heeft voor 9 maenden tijds ; Van hoe veel gelts was de zelve ?

9 —— 49 —— 7 41/49

Facit 42 £. 13 ß. 4 ₰.

---

8. Doen men de Rogge 'tlaft zevenmael vijf-pond groot
Betaeld heeft, gaf men voor elf grooten, zes-pond brood :
Als dan den Rogge gelt hondert-Gout-guldens e-ven,
Hoe veel pond broods alsdan, zal men voor dat gelt geven ?

10ß —— 6 —— 15ß

Facit 9. ℔.

---

9. Als den Rogge gelt 100 G. guld. 't Last/ zoo koopt men voor 11 ß. 9 ℔. broods : Hoe veel pond broods zal men hebben voor 't zelve gelt/ als den Rogge opslaende/ gelt 150 G. guldens ?

150 —— 9 —— 100

Facit 6 ℔.

---

10. Zoo in een Stad zijn 294 Menschen / die gevictuailleert zyn voor 3 Jaer ende 7 Maendē/ ende dat daer terstont uyt trekken 120. Menschen : Hoe veel tijds zullen de blijvende daer by leven ?

174 —— $3\frac{7}{12}$ —— 294

Facit $6\frac{19}{348}$ Jaer/ of 6 Jaer $0\frac{19}{29}$ Ma.

---

11. Ist dat in de Hollantsche Vlote uytvarend Anno 1599 in Mey / geordonneert zijn te varen 294 Soldaten / ende datze Victuaille hebben voor 3 Jaer 7 Maenden/ Hoe veel zullen der zelver Soldaten moeten t'huys blyven op dat d'ander kost hebben voor $6\frac{19}{348}$ Jaer ?

$6\frac{19}{348}$ —— 294 —— $3\frac{7}{12}$

komt 174. van 294. Facit 120.

---

12. Eenen

12. Eenen Man/ hebbende dagelijx aen zyn tafel 36 persoonē/ is voorsien van kost voor een geheel Jaer: Zoo het dan gebuert/ dat hy ten 6 maenden 14 van zyn Tafeliers quijt wort: Hoe veel tyd zal dan zynen kost te langer dueren.

36
14

22 —— 6 —— 14

Facit $3\frac{9}{11}$ Maenden.

---

13. Als 36 Menschen/ kost hebben voor een Jaer. Hoe veel moeter der ten 6 Maenden weg gaen/ op dat de reste met den zelvē kost $3\frac{9}{11}$ maenden te langer leven? wel verstaende/ datze elk al even veel moeten eten.

6
$3\frac{9}{11}$

$9\frac{9}{11}$ —— 36 —— 6

Komt 22. van 36. Facit 14 Menschen.

---

14. Yemand moet geven my twaelf pond in een half jaer,
End' ik hem dertig pond in Maendē acht daer naer.
Zoo hy my komt mijn geld in maendē vier betalen,
Wanneer zal hy zyn geld van my dan moeten halen?

30 —— 2 —— 12 | komt $\frac{4}{5}$

14
$10\frac{4}{5}$
2
$13\frac{1}{5}$

Facit in $13\frac{1}{5}$ Maenden.

---

15. A. is B. schuldig 180 guldens / te betalen in 14 maenden / ende B. is A. schuldig 72 guldens / te betalen binnen zes maenden / soo A. zyn schuld betalen wil / als 13½ maenden verloopen zyn. Hoe veel te vroeger moet dan B. zyn schuld betalen?

72 —— ½ —— 180

Facit 2 Maenden.

---

16. Zoo den Ryx-daelder doet 46 stuyv. ende den Philips-daelder 51 stuyvers. Hoe veel Philips-daelders zal men dan hebben voor 1597 Ryx-daelders?

51 —— 1597 —— 46

Facit 1440 $\frac{22}{51}$ Philips-daelders.

---

17. Eenen Philips-daelder doet 8 ß. 6 ₰. ende voor 1440 $\frac{22}{51}$ Philips-daelders heeft men 1597 Ryx-daeld. Hoe veel stuyv. zynder dan in eenen Ryx-daelder?

1597 —— 51 —— 1440 $\frac{22}{51}$

Facit 46 stuyvers.

---

18. Hoe veel Ryxdaeld. tot 46 stu. zal men hebben voor 1440 $\frac{22}{51}$ Philips-daelders / tot 51 stuyv.

Facit 1597 Ryx-daelders.

---

19. Een koopt / om hem te verkleden / 24 Ellen Laecken / dat breed is 3 Ellen / 't welk nat gemaekt zynde / krimt in 4 Ell. langde ½ Ell. ende in 2 Ell. breedde ½ Ell. daer toe koopt hy voederlaken / dat in 't nat maken krimpt / in 3 Ell. langde ½ Ell. en in een Ell. breedde ½ Ell. Zoo hy na 't nat maken aen Laken ende voeder gelijk uyt komt / ende 't voeder-laken breed was 2 Ellen. Hoe veel Ellen heeft hyer af gekocht?

4	—	$3\frac{1}{2}$	—	24	21
2	—	$1\frac{1}{3}$	—	3	$2\frac{1}{2}$
1	—	$\frac{5}{6}$	—	2	$1\frac{1}{4}$
$1\frac{3}{4}$	—	21	—	$2\frac{1}{2}$	komt 30.
$2\frac{1}{3}$	—	3	—	30	

Facit $33\frac{3}{4}$ Ellen.

20. Eenen koopt Laken / dat breed is 3 Ell. 'twelk in't nat maken krimpt / in 4 Ell. langde / $\frac{1}{4}$ Ell. ende in 2 Ell. breedde $\frac{1}{3}$ Ell. Daer na koopt hy $33\frac{3}{4}$ Ell. ander Laken / breed 2 Ell. dat in't nat maken krimpt / in 3 Ell. langde / $\frac{1}{5}$ Ell. ende in een Ell. breedde $\frac{1}{4}$ Ell. Zoo dan dit Laken / beyde nat gemaeckt (over langde ende breedde) even veel bestrekken mag. Hoe veel Ell. kocht hy dan van't eerste Laken.

Facit 24 Ellen.

Dobbelen Regel,

Oft /

Regel van Vyven.

Twee Regelen van Drien te zamen zyn gestelt,
In dezen Regel klaer, dus zynen naem befaemt,
Den Regel dobbel is: want elk weet ongequelt,
Dat twee in een vervaet, moet dobbel zijn genaemt.

Den Dobbelen Regel (anders gezeydt) den Regel van Vyven / heeft vyf bekende getallen/ daer door men het zeste (onbekende) zoekt / welke 5 getallen kruys-wijs staende / ende de twee voorste t'zamen gemultipliceert / daer nae ook beyde d'achterste/ende 't gene midden in 't kruys staet/daer tusschen gestelt / is eenen rechten Regel van Drien.

---

1. Zoo 4 Zilversmits / in 12 dagen maken 96 Schalen. Hoe veel Schalen zullen dan 23 Zilversmits maken in 29 dagen?

$$\left.\begin{matrix}4\\12\end{matrix}\right\} 96 \left\{\begin{matrix}23\\29\end{matrix}\right.$$

48— 96— 667

1 — 2

Facit 1334 Schalen.

Anders/door 2 Regelen van Drien.

4 —— 96 —— 23	552
12 —— 552 —— 29	

Facit als boven.

---

2. Zoo men geeft voor eenen Centner 30 Mylen weegs te voeren / 1 ß. 6½ g. Wat zal men geven voor 492 Centner te voeren 56 mylen?

1 } 1 ——— 6$\frac{1}{6}$ { 492
30 } { 56

60 — 37 — 27552

Facit 70 £. 15 ß. 10$\frac{2}{5}$ ₰.

---

3. Drie Arbeyders winnẽ in acht dagen 21 gu. 12 stuyv. Wat zullen in zulker voegen wynnen 24 Arbeyders in 49 dagen?

3 } 21 — 12 { 24
8 } { 49

24 — 21 — 12 — 1176

Facit 1058 guld. 8 stuyv.

---

4. Tio haerder 12. in 12$\frac{1}{2}$ dagen konnen maken twee huyzen. Hoe veel huysen zullen 24 maken in 34$\frac{3}{8}$ dagen?

12 } 2 { 24
12$\frac{1}{2}$ } { 34$\frac{3}{8}$

Facit 11 Huysen.

---

5. Zoo men met 165 £. in 7 Maenden wint 4$\frac{1}{4}$ £. Hoe veel zal men met 1000 £. winnen in 18 Maenden?

165 } 4$\frac{1}{4}$ { 1000
7 } { 18

Facit 66 £. 4 ß. 8$\frac{8}{77}$ ₰.

---

6. Als 365$\frac{5}{8}$ guldens/ winnen in 3$\frac{1}{3}$ maenden 17$\frac{1}{2}$ guldens. Wat zullen dan winnen 100 gul. in 12 Maenden ?

365$\frac{5}{8}$ } 17$\frac{1}{2}$ { 100
3$\frac{1}{3}$ } { 12

Facit 17 guld. 4 st. 6$\frac{11}{13}$ pen.

---

7. Eenen neemt aen te voeren 37896 lb. 96 Mÿlen weegs voor 440 guldens / half wege zÿnde ende hem voelende te zwaer geladen / zoo huert hy eenen die hy oplegt 9474 lb. hem belovende daer voor te gevē/ zoo veel als hy selve daer voor hebben zoude/ op zoo veel weg. Hoe veel ontfangt dan elk voor voer-loon ?

37896 }	440	{ 28422	165 guld.	2/	440
96 }		{ 48			220
					165
37896 }	440	{ 9474	55 guld.		385
96 }		{ 48			

Facit { 385 Guldens den eersten.
55 Guldens den tweeden.

Of zoekt slechts wat den gehuerden komt / ende trekt dat van de gantsche vracht/ de reste is voor den eersten.

---

8. Eenen Schipper gheladen hebbende 360 last Rogge om te voeren 175 Mÿlen voor 10 Rÿcx-daelders 't last/ zo ontlaedt hy 80 last in een ander Schip/ als hy gevaren heeft 50 mÿlen/ overmits hy hem te zwaer geladen voelt tegen den aen-

staenden

staende storm/zoo hy dan met de reste zyn vaert voldoet/wat beloopt zyn vracht?

175 1 — 10 — 360 | 3600
- 50

125 1 } 10 { 80 } komt 571 3/7
175 } { 125 }
3600
571 3/7

Facit 3028 4/7 Rijx-daelders.

9. Eens eenẽ Voerman zou dertig en acht quintalen
Tienmael twaelf mijlẽ weegs my voeren, dies ik net
Voor yeder hondert pond vijf guldens zou betalen;
Nu hebbende gevoert twaelf mijlen zonder falen,
Leyd' hy acht hondert af door quaden wegs belet,
Na dertig mijlen hy tien hondert weer opzet,
Voldoende synen weg die eerst hy zoude varen;
Ik gaf hem twaelf pond groot: Wat moet ik geven bet,
Om zynẽ loon voldoen? wilt grondich my verklaren.

1 } 5 { 38 | 19 gul.
120 } { 12 |

1 } 5 { 30 | 37½ gul.
120 } { 30 |

1 } 5 { 40 | 130 gul.
120 } { 78 |

19 — 0
37 — 10
130 — 0

186 — 10
6/
31 — 1 — 8
12 — 0 —

£ 19 — 1 — 8

186 — 10
72 — 0

114 — 10

Facit 19 £.1 ß.8 g. of 114 gul. 10 stuy.

Gecompozeerden dobbelen Regel.

Te zamen is gevoegt hier eenen rechten
Regel van Drien, met eenen omgekeert,
Dies zijnen naem met recht mag zijn geleert.
Gecompozeert end' Dobbel om t' aenhechten.

Kruys-wijse op den regel gestelt zijnde/ als in den Dobbelen regel / multipliceert het onderste achter getal / met het bovenste voor getal / daer van komt u achter getal / dan multipliceert het onderste voor getal / met het bovenste achter getal / daer van komt u voor getal / 't middelste blijft in de middel.

Onderscheyd des Dobbelen ende Gecompozeerden.

Gelijk in den Dobbelen regel gevraegt wort nae 't werk ofte gewin / alzoo wort in den Gecompozeerden gevraegt na 't werkende ofte winnende/ ofte ook na den tijd.

Wanneer gevraegt wort na 't werkende ofte winnende/ zoo stelt den tijd boven/ aen beyde zijden/ende doet als vooren geleert is.

Wanneer gevraegt wort na den tijd / zoo stelt het werkende boven/ aen beyde zijden / ende doet dan ook als voorschreven.

Wanneer men vraegt na 't gene dat werk of wint,
Stelt boven aen, aen beyde zijden tijt :
Maer zooder wort na tijd gevraegt, verzint
Te stellen daer 't geen' werkt of doet profijt.

1. Zoo 4 Drinckers in 12 uren drincken 96 potten Biers / Hoe veel Drinckers zullen dan in 29 uren drincken 1334 potten?

```
12 }     { 29          8 3 5
    } 4 {              6 4 0 3 2  | 23 drinckers.
96 }     { 1334        2 7 8 4 4  |
                         2 7 8    |
2784— 4—16008
            4
        64032
```

Facit 23 Drinckers.

2. Als 4 Wevers werken in 12 dagen 96 Ellen: In hoe lange zullen dan 23 wevers werkē 1334 Ellen?

```
 4 }      { 23
    } 12 {
96 }      { 1334        1 9 8 7   |
                        6 4 0 3 2 | 29 dagen
2208— 12 — 5336         2 2 0 8 8 |
              12          2 2 0   |
           64032
```

Facit in 29 dagen.

3. Zoo men geeft van 100 ℔. Vser te vaeren 30 mijlen weegs 9 stuyv. 4 pen. Hoe veel ℔. zal men gevoert hebben voor 424 guld. 15½ stuy. 56 mijlen weegs?

```
30 }       { 56
    } 100 {
9⅓ }       { 8495½
```

Facit 49200 ℔.

4. Soo een Schippond word gevoert voor 9 st. 4 pen. 30 Mijlen weegs/ Hoe veel Mijlen zullen dan 492 schip ℔. gevoert worden voor 424 guld. 15 stuyvers/ 3⅕ pen.

$$\left.\begin{matrix} 1 \\ 9\frac{1}{4} \end{matrix}\right\} 30 \left\{\begin{matrix} 492 \\ 8495\frac{1}{5} \end{matrix}\right.$$

Facit 56 Mijlen.

---

5. Als drie werkluyden kloek wel winnen in acht dagen,
Drie zeven ponden, met twaelf schellingen daer by:
Hoe vele zullen dan (in zeven weken vry,
Elk zeven dagen lang) voor winste mede dragen,
Duyst vijftig pond end' acht, daer by tot haer behagen,
Acht mael twaelf grooten net: Ik vraeg't, antwoort dan my.

$$\left.\begin{matrix} 8 \\ 21-12 \end{matrix}\right\} 3 \left\{\begin{matrix} 49 \\ 1058-8 \end{matrix}\right.$$

Facit 24 Werk-lieden.

---

6. Soo 3 Kleermakers winnen 21 gulden 12 st. in 8 dagen. In hoe lange zullen 24 Kleermakers winnen 1058 guldens 8 stuyvers?

$$\left.\begin{matrix} 3 \\ 21-12 \end{matrix}\right\} 8 \left\{\begin{matrix} 24 \\ 1058-8 \end{matrix}\right.$$

Facit in 49 dagen.

---

7. Zoo 12 Kiste-makers beschieten 2 Kamers in $12\frac{1}{2}$ dagen. Hoe veel Kiste-makers zullen dan 11 Kamers beschieten in $34\frac{3}{8}$ dagen?

$$\left.\begin{matrix} 12\frac{1}{2} \\ 2 \end{matrix}\right\} 12 \left\{\begin{matrix} 34\frac{3}{8} \\ 11 \end{matrix}\right.$$

Facit 24 Kistemakers.

---

8. Francisco Metselaer, die konde met elf knechten,
In dagen twaelf end' half, twee huysen gantsch oprechten,
Zoo hy nu boven die, twaelf knechten noch aenname,
(In't werk al even kloek) in wat tijd zouden zy,
Te zamen (wild dat net nu eens uytleggen my)
Elf huysen maken gantsch, als werkers kloek bequame.

$$\left.\begin{matrix} 12 \\ 2 \end{matrix}\right\} 12\frac{1}{2} \left\{\begin{matrix} 24 \\ 11 \end{matrix}\right.$$

Facit in $34\frac{3}{8}$ dagen.

---

9. Zoo men met 165 guldens wind in 7 Maenden $4\frac{1}{4}$ guldens. Met hoe veel guldens zal mē dan in 18 maenden winnen 66 guld. 4 stu. $8\frac{8}{77}$ pen.

$$\left.\begin{matrix} 7 \\ 4-5 \end{matrix}\right\} 165 \left\{\begin{matrix} 18 \\ 66-4-8\frac{8}{77} \end{matrix}\right.$$

Facit met 1000 guldens.

---

10. Zoo

10. Zoo men voor 165 £. te bezigē 7 maenden/ geeft $4\frac{1}{4}$ £. Hoe lange zal men dan 1000 £. bezigen/ voor 66 £. 4 ß. $8\frac{8}{77}$ d ?

$$\left.\begin{matrix}165\\ 4-5\end{matrix}\right\} 7 \left\{\begin{matrix}1000\\ 66-4-8\frac{8}{77}\end{matrix}\right.$$

Facit 18 Maenden.

---

11. Voor 365 gulden 16 stuyvers $10\frac{2}{3}$ penningen geeft men in $3\frac{1}{3}$ maenden 17 guldens 10 stuyvers: Voor hoe veel guldens zal men dan geven in 12 maenden 17 gulden 4 stuyvers $6\frac{310}{439}$ penningen ?

$$\left.\begin{matrix}3\frac{1}{3}\\ 17\frac{1}{2}\end{matrix}\right\} 365 — 16 — 10\frac{2}{3} \left\{\begin{matrix}12\\ 17\frac{97}{439}\end{matrix}\right.$$

Facit 100 guldens.

---

12. Zoo mē met $365\frac{5}{6}$ guldens wind in $3\frac{1}{3}$ maenden $17\frac{1}{2}$ guldens / in hoe lange zal men met 100 guldens winnen $17\frac{97}{439}$ gulden ?

$$\left.\begin{matrix}365\frac{5}{6}\\ 17\frac{1}{2}\end{matrix}\right\} 3\frac{1}{3} \left\{\begin{matrix}100\\ 17\frac{97}{439}\end{matrix}\right.$$

Facit in 12 Maenden.

---

13. Eenen Voerman hadde aengenomen te voeren zekere W. Tin/ 96 Mylen weegs / voor 440 guldens / half wege zynde/ ende hem voelende te zwaer geladen / nam hy eenen Helper / die voor hem voerde 9474 W. hem belovende te geven/ naer

naer addenant/ zoo vele als hy zelve hebbẽ zoude/ Zoo dan den Helper voor vracht ontfangt 55 guldens / Hoe veel W. hadde den Voerman dan aengenomen te voeren ?

48 } 9474 { 96
55 }   { 440

Facit 37896 W.

---

14. Eenen neemt aen te voeren 37896 W. voor 440 guldens 96 Mijlen weegs/ onder-wege vallende hem overladen/ huert hy eenen/ die t'zijner hulpe voeren zal 9474 W. tot dẽ eynde des weegs: midts hebbende vracht naer addenant / van den eersten. Zoo den gehuerden dan ontfangt 55 gulden/ Hoe verre is den eersten gevaren/ eer hy dezen tot hulpe neemt ?

37896 } 96 { 9474 | 48 van 96
440 }   { 55 |

Facit 48 mijlen.

---

15. Eenen Schipper geladen hebbende 360 Lasten Graen / om te voeren 175 mijlen weegs/ 't Last voor 10 Rijx-daelders/ zoo hoeld hy hem (als hy 50 mijlen gevaren heeft) te zwaer geladen/ ontlaedt ettelijke Lasten in eẽ ander Schip/ op zulke kondite / dat zijn vracht-gelt na addenant zoude gemindert worden. Als hy dan noch voor vracht ontfangt $3028\frac{4}{7}$ Rijx-daelders / Hoe veel Lasten heeft hy ontladen ?

1 — 10 — 360 | 3600   175
| $3028\frac{4}{7}$ 50

$571\frac{3}{7}$ 125

175 } 360 { 125
3600 }   { $571\frac{3}{7}$

Facit 80 Lasten.

---

16. Eenen Schipper gheladen hebbende 360 Lasten Koorns/ om te voeren 175 mÿlen/ 't Last voor 10 Rÿcx-daelders / ontlaedt onderwege in een ander Schip (vreezende voor Schips nood) 80 Lasten/ zo hy dan t'eynden de vaert komende voor vracht ontfangt $3028\frac{4}{7}$ Rÿcx-daelders/ Hoe veel mÿlen was hy voor d'ontladinge gevaren?

1 — 10 — 360 | 3600
| $3028\frac{4}{7}$

$571\frac{3}{7}$

1 } 175 { 80 | 125 van 175
10 }   { $571\frac{3}{7}$ |

Facit 50 mÿlen.

---

17. Eenen neemt aen/ te voerē 38 menschen 120 mÿlen weegs/ voor 5 guldens yeder mensch/ als hy dan gevaren is 12 mÿlē/ blÿvender af 8 menschen/ Hoe veel menschen neemt hy dan weder op als hy noch 30 mÿlen voorder is / op dat hy in alles voor vracht ontfange 186 guldens 10 stuyvers / eñ dat yeder mensche betale naer advenant des eersten bedynges?

$$\left.\begin{matrix}1\\120\end{matrix}\right\} 5 \left\{\begin{matrix}38\\12\end{matrix}\right| 19 \qquad \begin{matrix}186 - 10\\56 - 10\\ \hline 130 - 0\end{matrix}$$

$$\left.\begin{matrix}1\\120\end{matrix}\right\} 5 \left\{\begin{matrix}30\\30\end{matrix}\right| \begin{matrix}37 - 10\\ \hline 56 - 10\end{matrix} \qquad \begin{matrix}12\\30\\ \hline 42\end{matrix} \qquad \begin{matrix}120\\42\\ \hline 78\end{matrix}$$

$$\left.\begin{matrix}120\\5\end{matrix}\right\} 1 \left\{\begin{matrix}78\\130\end{matrix}\right| 40.$$ daer af trekt 30.

Facit 10 Menschen.

Anders:

1 — 5 — 38 — 190 guld.

$$\left.\begin{matrix}1\\120\end{matrix}\right\} 5 \left\{\begin{matrix}8\\108\end{matrix}\right| \begin{matrix}36\\ \hline 154\end{matrix}$$ guld.

$$\begin{matrix}186\\154\end{matrix}\Big\} 10$$

32 — 10

$$\left.\begin{matrix}120\\5\end{matrix}\right\} 1 \left\{\begin{matrix}78\\32\frac{1}{2}\end{matrix}\right.$$

Facit 10 menschen.

18. Eenen zal voeren 38 Centner 120 mijlen weegs/ voor 5 guldens yeder Centner / ende gevoert hebbende 12 mijlen / legt hy af 8 Centner. Nae hoe veel mijlen laedt hy dan wederomme 10 Centner/op dat hy in alles voor vracht ontfange 186 guldens 10 stuyvers ?

1 } 5 { 38 | 19
120 }   { 12 |

186 — 10
154 — 0
32 — 10

1 } 5 { 30 | 135
120 }   { 108 |

154 guldens.

1 } 120 { 10 } 78 mijlen van 108.
5 }   { $32\frac{1}{2}$ }

Facit nae 30 mijlen.

Anders ;

1 —— 5 —— 38 komt 190 guld.

1 } 5 { 8 | 36
120 }   { 108 | 154

186 — 10
154 —
32 — 10

1 } 120 { 10 | 78 mijlen
5 }   { $32\frac{1}{2}$ | van 108.

Facit 30 mijlen.

Regel

Regel van Geselschap.

Ter slinkerhand den gantschen inleg stelt,
In't midden ook 't verlies al, of 't ghewin
Byzonder dan, wat elk voor inleg telt,
Stelt achter aen, end' werkt met kloeken sin.

---

1. Twee makende Geselschap/ leggen in/ A. of den eersten 460 guldens / B. of den tweeden 390 guldens / ende elk zal hebben van de winst / na aenpart zyns inlegs/ soo zy dan winnen 98 guldens/ Hoe veel komt elk daer van?

460
390
———
850 — 98 — { 460 / 390 }

Facit { winst voor A. 53 gul. 0 stuy. 11 5/17 pen.
winst voor B. 44 gul. 19 stuy. 4 12/17 pen. }

guld. 98 — 0 — 0.

---

2. Drie maken Gezelschap/ en leggen in/ A. 45 £. B. 56 £. C. 67 £. daer mede winnen zy 300 guldens/ Wat zal van elk voor winste hebben?

45
56
67

---

168 —— 300 —— { 45, 56, 67 }

Facit { A. 80 —— 7 —— $2\frac{2}{7}$; B. 100 —— 0 —— ; C. 119 —— 12 —— $13\frac{5}{7}$ } guldens.

---

300 —— 0 ——

---

3. Drie maken Gezelschap / ende leggen in A. 800 gulden / B. 600 gulden / C. 1000 guld. Wat deel komt dan elk van de winst?

800
600
1000

2400 —— 1 { 800, 600, 1000 }

Facit { A. $\frac{1}{3}$; B. $\frac{1}{4}$; C. $\frac{5}{12}$ }

---

4. Twee maken Gezelschap / A. legt in 460 guldens / ende hare winste is 98 guld. waer van B. komt $44\frac{82}{85}$ guldens. Hoe veel heeft hy dan ingelept?

98
$44\frac{82}{85}$

$53\frac{3}{85}$ —— 460 —— $44\frac{82}{85}$

Facit 390 guldens.

---

5. Twee

5. Twee leggen t'zamen in 850 guld. daer mede winnen zy 98 guldens/daer van komt A. 53 3/85 gu. Wat is elx inleg byzonder?

98 — 850 { 53 — 0 — 11 5/17 ; 44 — 19 — 4 12/17 }

Facit { A. 460 ; B. 390 } guldens.

---

6. Drie maken Gezelschap / inleggende A. 45 £. B. 56 £. ende zy winnen 300 guldens/waer van B. komt 100 guldens / Vrage nae den inleg van C. ende nae de winste van A. ende C.

56 — 100 — 45 | 80 5/14 guld. winst/voor A.

300 | 100
180 5/14 | 180 5/14

119 9/14 guld. winst/voor C.

100 —— 56 — 119 9/14 | 67 £. inleg/voor C.

Facit { 67 £. inleg/voor C. ; 80 5/14 gul. winst/voor A. ; 119 9/14 gu. winst/voor C. }

---

7. Drie moeten deelen 2400 guld. daer af komt A. 1/3 / B. 1/4 /ende C. de reste/ Hoe veel guldens komt elk?

Facit { A. 800 ; B. 600 ; C. 1000 } guldens.

---

8. Drie maken gezelschap/ A. legt in 800 guld. ende neemt $\frac{1}{3}$ van de winst/ ende B. neemt $\frac{1}{4}$ van de winst/ Wat hebben B. ende C. van ingeleyd?

$\frac{1}{3}$ — 800 { $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{12}$ } Fac. { B. 600 , C. 1000 } guld.

9. Twee leggen t'zamen in 1000 guldens/ daer mede zy winnen 190 guldens/ daer van komt A. 100 guldens/ wat heeft elk ingeleyd?

190 — 1000 { 100 , 90 } Facit { A. $526\frac{6}{19}$, B. $473\frac{13}{19}$ } guld.

10. Twee moeten deelen 1190 guldens/ ende zo menigmael als A. heeft 10 guldens/ soo dikwils heeft B. 9 guldens/ Hoe veel komt elk dan?

10
9
———
19 —— 1190 { 10 , 119 }

Facit { A. $626\frac{6}{19}$, B. $563\frac{13}{19}$ } guldens.

11. Vier moeten deelen 60 gu. daer af komt A. $\frac{1}{3}$, B. $\frac{1}{4}$, C. $\frac{1}{5}$, D. $\frac{1}{6}$. Hoe veel zal elk hebben?

20
15
12
10
———
57 — 60 { 20 , 15 , 12 , 10 } Facit

A. 21 — 1 — 0 [illegible]/19
B. 15 — 15 — $12\frac{12}{19}$
C. 12 — 12 — $10\frac{2}{19}$
D. 10 — 10 — $8\frac{8}{19}$

12. Eenen

12. Eenen schuldenaer seyndt uyt zynen knecht met 120 ℒ. om te betalen 4 van zyn schuld-Heeren / daer van zal hy geven den eersten het $\frac{1}{3}$ / den tweeden het $\frac{1}{4}$ / den derden het $\frac{1}{5}$ / den vierden het $\frac{1}{6}$ / ende wat hem dan overblijft / zal hy behouden voor $\frac{1}{2}$ jaer huere / wat moet dan elke schult-Heer (midts ook de knecht) hebben ?

Facit { den eersten 40, den tweeden 30, den derden 24, den vierden 20, den knecht 6 } ℒ.

120 ℒ.

13. Met haer vijven moeten zy deelen 120 ℒ. ende als A. neemt 4. zoo neemt B. 3. ook als B. neemt 5. zoo neemt C. 4. ende als C. neemt 6. zoo neemt D. 5. insgelijx als D. neemt 10. zoo neemt E. 3. Vrage hoe veel elk dan komt ?

4 — 3
5 — 4
6 — 5
10 — 3

1200 — 900 — 720 — 600 — 180

6/ 20 — 15 — 12 — 10 — 3

20
15
12
10
3

60 — 120 — { 20, 15, 12, 10, 3 } Fat. { A. 40, B. 30, C. 24, D. 20, E. 6 } ℒ.

14. Vier maken gezelschap/ ende leggen in A. het $\frac{1}{3}$ ende 8 £. B. het $\frac{1}{4}$ min 4 gul. C. het $\frac{1}{5}$ min 2 £. D. het $\frac{1}{6}$ ende 17 gul. Hoe veel is haren inleg van al t'zamen?

20	15	12	10
1	1	1	1
3	4	5	6

60

+ 48 A. + 4 B.
+ 17 D. ÷ 12 C.

65 guld. 16 guld.
16
49 guld.
20

20
15
12
10
57 / 60 — $\frac{19}{20}$. dit ghetrockẽ van 1. rest $\frac{1}{20}$. 't welk is ghelijk 49. guld.

Facit 980 guldens.

---

15. Vier kooplupdẽ moeten deelen 980 guldens/ waer van A. komt 48 gulden meer dan het $\frac{1}{3}$. B. 4 guldẽ min dan het $\frac{1}{4}$. C. 12 gulden min dan het $\frac{1}{5}$. ende D. de reste. Hoe veel komt elk dan?

3/ 980 — $326\frac{2}{3}$, 48 — $374\frac{2}{3}$ A.
4/ 980 — 245, 4 — 241 B.
5/ 980 — 196, 12 — 184 C.

$374\frac{2}{3}$
241
184
$799\frac{2}{3}$

980
$799\frac{2}{3}$
$180\frac{1}{3}$ D.

Facit A. $374\frac{2}{3}$. B. 241. C. 184. D. $180\frac{1}{3}$ guld.

---

16. Vier maken Gezelschap ende leggen in/ A. 1234 guldens/ B. 736 Hongersche Ducate tot 72 stu. den Ducaet/ C. 576 £. 12 ß. 4 g. ende D. 42 halve Stametten / lang elk 22 Ell. gerekent tot 4 guld. 13 stu. d'Ell. 300 haer gewin is 2909 gul. 19 stuyv. 8 pen. Hoe veel komt elk een daer van ?

A. 1234 | 736 | 576 — 12 — 4 | 42

72 | 20 | 22

1472 | 11532 | 84

5152 | 12 | 84

5299|2 | 138388 | 924

4—13

B. 2649 — 12 | 6919|4 | 3696

C. 3459 — 14 | 462

92—8

46—4

D. 4296—12

1234 — 0
2649 — 12
3459 — 14
4296 — 12

11639 — 18 — 2909 — 19 — 8 { 1234 — 0 / 2649 — 12 / 3459 — 14 / 4296 — 12 }

4 ——— 1

Facit { A. 308 — 10 — / B. 662 — 8 — / C. 864 — 18 — 8 / D. 1074 — 3 — }

2909 — 19 — 8

17. Vier makende Gezelschap/legge in/A. 1234 guldens/B. 736 Hongersche Ducaten tot 72 stu. den Ducaet/ C. 576 £. 12 ß. 4 g. Ende D. 42 halve Stametten lang elk 22 Ellen/ daer mede winnen zy 2909 guldens 19 stuyvers 8 penningen. Waer van D. komt 1074 guldens 3 stuyv. Tot hoe veel d'elle zyn dan zyne Stametten gerekent geweest?

		1234 — 0
2909 — 19 — 8		2649 — 12
1074 — 3		3459 — 14

1835 — 16 — 8 — 7343 — 6 — 1074 — 3
42 komt 4296 guld. 12 stuyvers.
22

924 — 4296 — 12 — 1

Facit 4 guld. 13 stuyvers.

---

18. Om Koopmanschap te doen, vier lieden gingen t'zamen
Gezelschap maken klock, A. leyde voor hem in
Vier hondert tzestigh pond, end' D. naer het betamen,
Die leyd' zes honderd pond, end' veertig meer noch min.
Maer wat dat B. end' C. inleyden tot 't begin,
Dat blyft hier ongezeydt, 't verschil doch van A. B.
B. C. end' ook C. D. was even-veel, 't gewin
Een duysent guldens was, drie hondert twintig me.

De

De winst op't hondert, ook, wat B. end' C. inleyden,
End' wat eē yeder wan, wild my nu onderscheyden.

640	460	Inleg van A.
460	60	
180	520	Inleg van B.
3/ 60	60	
	580	Inleg van C.
	60	
	640	Inleg van D.

460
520
580
640
——— 6/ 1320
2200 — 220 — 100

Facit 10 ten 100 winst.

460
520
580
640
———

2200 — 1320 { 460, 520, 580, 640 } Fac. { A. 276, B. 312, C. 348, D. 384 } G. winst

19. Vier Kooplupden leggen t'zamen in 26781 [illegible] guldens/dē inleg van A. ende B. gelpkt malkander in Proportiō supertripartiente octave, den inleg van B. ende C. in Proportio Duple sesquialtera, den inleg van C. ende D. in Proportio Superbipartiente quinte: Hoe veel is dan peders inleg bpzonder?

11 ——— 8
5 ——— 2
7 ——— 5

385 — 280 — 112 — 80

385
280
112
80

857 ——— 26781¼ { 385, 280, 112, 80 }

Facit { A. 12031¼ ; B. 8750 ; C. 3500 ; D. 2500 } guldens.

20. Vier koopen te samen een Schip / ende de somma van des eersten gelt / met de helft der ander drie/is de weirdye des Schips: Ook de somma des tweeden/ met ⅓ part der ander drie : Insgelyks de somma des derden/met ¼ part der ander drie : als mede de somma des vierden/ met ⅕ part der ander drie. Indien het Schip dan kost 3600 guldens : Hoe veel geld heeft yder een / Ende hoe veel gelt hebben zy te zamen ?

Facit den { eersten $97\frac{11}{37}$; tweeden $1848\frac{24}{37}$; derden $2432\frac{16}{37}$ } guld.
vierden $2724\frac{12}{37}$

Facit alle te zamen $7102\frac{26}{37}$

Gezelschap met tyd.

Multipliceert,, elx inleg met den tyd,
End' opereert,, als vooren, dan met vlyt.

1. Twee Koop-lieden maken t'zamen Gezelschap / A. legt in 400 guldens / voor 7 maenden tijds / ende B. 600 guldens voor 5 maenden tijds / zoo van haer winninge is 160 guldens: Wat moet elk daer van hebben?

400 — 7 | 2800
600 — 5 | 3000
58~~00~~ — 160 { 28~~00~~ / 30~~00~~
29 — 80

Facit { A. guld. 77 — 4 — $13\frac{7}{29}$
B. guld. 82 — 15 — $2\frac{22}{29}$ }

2. Twee maken Gezelschap / A. legt in 400 guldens / voor 7 maenden / B. legt zyn geld voor 5 maenden / ende van de winst wesende 160 guldens / komt hem 82 gul. 15 stu. $2\frac{22}{29}$ pen. Hoe veel is dan zynen inleg?

160 — 400
$82\frac{22}{29}$ — 7

$77\frac{7}{29}$ — 2800 — $82\frac{22}{29}$ | 3000. voor 5.

Facit 600 guldens.

3. Twee

3. Twee koop-lieden leggen t'zamen in 1000 guldens / den eersten is in Gezelschap 7 Maenden / ende den anderen 5 Maenden / zoo komt den eersten van $\frac{14}{29}$ van de winst / Hoe veel heeft elk byzonder dan ingeleydt?

29
14 Voor den eersten 1 4 / 7 | 2   1 5 / 5 | 3
15 Voor den anderen.

2
3
5 —— 1000 {2, 3} Facit {A. 400, B. 600} guld.

---

4. Twee koop-lieden maken t'zamen een gezelschap/ende A. legt in 300 guldens voor 7 Maenden / Hoe veel zal B. inleggen voor 10½ Maenden/ op datze de winste gelyk mogen deelen?

300
7
2100 door 10½

Facit 200 guldens.

---

5. Twee maken Gezelschap/A. legt in 200 guldens voor 10½ maenden / voor hoe veel maenden zal B. dan inleggen 300 guldens/ als zy de winste gelyk zullen deelen?

200

200
$10\frac{1}{2}$

2100 voor 300. Facit voor 7 maenden.

6. Twee Koopliedẽ maken Gezelschap/ A. legt in 200 gulden voor $10\frac{1}{2}$ maenden: Hoe veel zal B. moeten in leggen voor 7 maenden/ om te hebben de helft van de winst?

200
$10\frac{1}{2}$

2000
100

2100 voor 7. Facit 300 guldens.

7. Drie maken Gezelschap/ A. legt in/ 2580 guldens/ voor 3 maenden/ B. 740 guldens/ voor $2\frac{1}{2}$ maenden: Hoe veel zal C. inleggen/ voor $4\frac{1}{2}$ maenden/ om te hebben het $\frac{1}{3}$ van de winste?

2580	740
3	$2\frac{1}{2}$
7740	1480
1850	370
9590	1850

3/

$3196\frac{2}{3}$ voor $4\frac{1}{2}$.
Facit 710 guld. 7 stuyv. $6\frac{12}{27}$ penn.

8. Drie maken Gezelschap/ A. legt in 2580 guldens voor 3 Maenden/ B. 740 guldens voor $2\frac{1}{2}$ Maenden/ ende C. $710\frac{10}{27}$ guldens voor $4\frac{1}{2}$ Maenden/ Wat deel komt elk van van de winst?

2580

2580	— 3	7740	
740	— $2\frac{1}{2}$	1850	
1710 $\frac{10}{27}$	— $4\frac{1}{2}$	3196 $\frac{2}{3}$	

$$12786\tfrac{2}{3} — 1 \left\{ \begin{array}{l} 7740 \\ 1850 \\ 3196\tfrac{2}{3} \end{array} \right.$$

Facit { A. $\frac{1161}{1918}$ / B. $\frac{555}{3836}$ / C. $\frac{1}{4}$ } van de winst.

---

9. Drie leggen t'zamen in 20 £. A. legt in 4 £. B. 6 £. ende C. 10 £. 300 zy de winste van gelyk deelen / Hoe lange is elk in gezelschap geweest ?

$$2/\;\frac{4}{2}\quad\frac{6}{3}\quad\frac{10}{5}\qquad \frac{1\;2}{2}\Big|\,6\qquad \frac{1\;2}{3}\Big|\,4\qquad \frac{1\;2}{5}\Big|\,2\tfrac{2}{3}$$

Facit { A. 6 / B. 4 / C. $2\frac{2}{3}$ } Maenden.

---

10. Drie maken Gezelschap voor een Jaer / en leggẽ in gereed / A. 600 guldens / B. 500 guldens / C. 400 guldens / daer naer A. over drie Maenden noch 900 guldens / B. over 4 maendẽ noch 1000 guldens / ende C. over 5 maenden noch 1200 guldens / t'eynden Jarẽ bevinden sy gewonnẽ te hebben 340 £. Hoe veel moet elk daer van hebben ?

600	— 12	7200	} 15300
900	— 9	8100	
500	— 12	6000	} 14000
1000	— 8	8000	
400	— 12	4800	} 13200
1200	— 7	8400	

15300

15300
14000
13200
―――――
425øø ――――― 340 { 153øø, 140øø, 142øø }

Facit { A. 122⅖, B. 112, C. 105⅗ } £. of guld. { 734 — 8, 672 — 0, 633 — 12 }

---

11. Drie maken Gezelschap voor een Jaer/ inleggende gereed A. 600 guldens / B. 500 guld. ende C. 400 guld. daer naer leggen zy weder in/ A. 900 guldens/ B. 1000 guldens/ ende C. 1200 guldens / ende winnen in dat zelve Jaer 340 £. daer van komt A. 122⅖ £. B. 112 £. ende C. 105⅗ £. Wanneer is dan den tweeden inleg van elk bysonder geschied/ als A. een Maend vroeger dan B. ende B. een maend vroeger dan C. inlegt ?

600 —— 12	72øø		122⅖	112	105⅗
500 —— 12	60øø				
400 —— 12	48øø		612	560	528
		4/			
9øø			153	140	132
10øø			72	60	48
12øø			81	80	84
81 80 84			12	12	12
9/ —— 10/ —— 12/ ——			9	8	7
9. 8. 7			3	4	5

Facit { A. over 3, B. over 4, C. over 5 } Maenden.

---

12. Twee

12. Twee maken Gezelschap voor een Jaer/ A. legt in 500 guldens gereed / ende nae 3 maenden neemt hy weder uyt de Compagnie 100 guldens/ B. legt in 400 guldens gereed / ende nae 5 maenden noch 200 guldens / t'eynden Jare bevinden zy gewonnen te hebben 113 Ryx-daelders/ Hoe veel komt elk een daer van ?

500 — 3	1500	} 5100		
400 — 9	3600			
400 — 12	4800	} 6200		
200 — 7	1400			

51
62
———
113 ——— 113 { 51 / 62

Facit { A. 51 Ryx-daeld. / B. 62 Ryx-daeld.

---

13. Twee maken Gezelschap voor een Jaer/ A. legt in 500 guldens gereed / ende na 3 maenden neemt hy wederom uyt 100 guldens/ B. legt in 400 guldens gereed / ende na 5 maenden noch een zekere somme/ zoo dat van de winninge/ zynde 113 Ryx-daelders/ hem komt 62 Ryx-daelders ; Hoe veel is dan zynen tweeden inleg geweest ?

400
12
———
4800

500 —— 3 | 1500 } 5100
400 —— 9 | 3600 }

113
62

51 —— 5100 —— 62 | 6200
4800

1400 door 7.

Facit 200. guldens.

14. Twee maken Gezelschap voor 1. jaer/ waer van A. inlegt 400. guldens gereed/ en na 5. maenden noch 200 guldens/ B. legt in 500 guldens gereed/ en na 3. maenden neemt hy een zekere somme wederom uyt/ t'eynden jare bevinden zy gewonnen te hebben 113. guldens / waer van B. komt 51. guldens: Hoe veel is dan syn weder-uyt-genomen somme geweest.

400 —— 12 | 4800
200 —— 7 | 1400
6200

500
3
1500

113
51

62 —— 6200 —— 51 | 5100
1500

3600 door 9 komt
400 van 500

Facit 100. guldens.

15. Twee leggen t'zamen in 2000. £. A. is in Gezelschap 4. maenden ende B. 6. maenden/ Hoe veel heeft elk byzonder dan ingeleyt / als zy de winste gelijk moeten deelen.

$\cancel{12}$ | 3 $\cancel{12}$ | 2
$\cancel{4}$ | $\cancel{6}$ |

3
2
―
5 ―― 2000 { 3, 2 } Facit { A. 1200 £. B. 800 £.

---

16. Twee maken Gezelschap/ A. legt in voor 4. maenden 400 guld. meer/ dan B. voor 6. maenden: Als haer dan even veel van de winste komt/ Hoe veel heeft elk byzonder dan ingeleyd.

$\cancel{12}$ | 3 $\cancel{12}$ | 2
$\cancel{4}$ | 6 |

$\cancel{3}$
2 (struck through)
1 ― 400 { 3, 2 } Facit { A. 1200 guld. B. 800 guld.

---

17. Drie leggen t'zamen in 1313. gulden / ende zijn in gezelschap A. 2. maendē/ B. 3. maenden/ eñ C. 4. maenden: Zoo zy dan de winste gelijk deelen zullen/ wat heeft elk byzonder dan ingeleydt.

2/ 12 over 6   3/ 12 over 4   4/ 12 over 3

6
4
3
―
13 ― 1313 { 6, 4, 3 }

Facit { A. 606, B. 404, C. 303 } guldens.

---

18. Drie maken gezelschap/ ende leggen in/ A. 606 guldens/ B. 404 guldens/ ende C. 303 guldens: Zoo hare winste dan even veel beloopt: Hoe lange is elk in gezelschap geweest?

	A.	B.	C.			
	606	404	303	12 | 2	12 | 3	12 | 4
101/				6	4	3
	6	4	3			

Facit { A. 2, B. 3, C. 4 } Maenden.

---

19. Met haer vieren koopen sy t'zamen eenen Osse/ betalende gelijkelijk daer voor 24 £. A. ontfangt het geld vande Huyd/ wezende 9 guld. B. betaelt den Excijns ende 'tSlag-geld/ dat t'zamen beloopt 13 guldens 16 stuyvers/ C. ontfangt voor 't Roet/ wegende 108 ℔. 3½ stuyvers 't ℔. D. houdt alle 't ingewant voor 5 gulden 11 stuyv. dan accorderen zy dat elk vleesch hebben zal volgens zijn uytgave ende weder ontfang/ ende den Osse brengt uyt 30 veel vleesch/ dattet haer komt te staen op 2 stuyv. 't ℔. Hoe veel weegt dan den Osse in alles/ ende hoe veel ℔. vleesch komt elk te hebben?

A.	B.	C.	D.
36 — 0	36 — 0	36 — 0	36 — 0
9 — 0	13 — 16	17 — 11	5 — 11
27 — 0	49 — 16	18 — 9	30 — 9

27 —— 0
49 —— 16
18 —— 9
30 —— 9

2 —— 1 —— 125 —— 14 | komt 1257 ℔.

125 —— 14 —— 1257 { 27 —— 0, 49 —— 16, 18 —— 9, 30 —— 9 }

Facit { A. 270, B. 498, C. $184\frac{1}{2}$, D. $304\frac{1}{2}$ } ℔. Vleesch.

Facit den Osse brengt uyt 1257 ℔.

---

20. Twee maken Gezelschap voor een Jaer/ ende leggen in gereet A. 300 guldens / B. 400 guldens / ende als nu twee Maenden verloopen zyn/ legt A. noch in 200 guldens/ ende B. neemt daer uyt 100 guldens/ ende in drie Maenden daer na neemt A. daer uyt 150 guldens. Hoe veel legt B. dan in / om t'eynden Jare voor in-leg ende winste (die voor beyden is 1170. guldens) te hebben 624. guldens ?

Facit 200. guld.

---

21. Joos, Jacob ende Jan, in-leyden t'zamen ras
Vyf duyst vier hondert pond: Joos in't Gezelschap was,
Een jaer, end' Jacob twee, Jan drie ('tzy u vertelt:)
Vier vyfde deelen van Jans gelt, was 'tderden deel
Van Jacobs gelt: end' ook van Jacobs gelt geheel,
Drie vierde deelen was als Joossens halve gelt;
Op yder hondert tien, was haer gewin als dan,
Raedt nu, wat elk inleyd', end' ook wat elk daer wan.

$\frac{4}{5}$ — $\frac{1}{3}$

$\frac{3}{4}$ — $\frac{1}{2}$

$\frac{3}{5}$ $\frac{2}{5}$ $\frac{1}{6}$

$\frac{18}{30}$ Joos, $\frac{12}{30}$ Jacob, $\frac{5}{30}$ Jan,

18
12
5

35 — 5400.
7 — 1080 { 18 | $2777\frac{1}{7}$; 12 | $1851\frac{3}{7}$; 5 | $771\frac{3}{7}$ }

$2777\frac{1}{7}$ — 1 | $2777\frac{1}{7}$
$1851\frac{3}{7}$ — 2 | $3702\frac{6}{7}$
$771\frac{3}{7}$ — 3 | $2314\frac{2}{7}$

$8794\frac{2}{7}$.

100 — 10 — 540

$8794\frac{2}{7}$ — 540 { $2777\frac{1}{7}$ / $3702\frac{6}{7}$ / $2314\frac{2}{7}$ } { $170\frac{10}{19}$ / $227\frac{7}{19}$ / $142\frac{2}{19}$ }

Facit leggen in { Joos $2777\frac{1}{7}$ / Jacob $1851\frac{3}{7}$ / Jan $771\frac{3}{7}$ } £. ende winnen { $170\frac{10}{19}$ / $227\frac{7}{19}$ / $142\frac{2}{19}$ } £.

22. Drie maken Gezelschap voor een Jaer/ende leggen in gereed A.750.guld.B.340. guld.C.470 guld. over 2.maendē legt A.noch 300. guld. ende over $1\frac{1}{2}$ maenden daer na/ legt B. noch 1000. gul. in/ende $\frac{1}{2}$ maendt noch daer na/legt C. noch 800. guld.ten eynde van den Jare bevinden zy te hebben aen gereeden gelde 183. guldens 2. stuyvers/ aen in-schulden 549. guld.6. stuyv. ende aen goed 2197. guldens 4.stuyvers. Hoe veel komt elx deel daer van?

750	——	12	9000	} 12000
300	——	10	3000	
340	——	12	4080	} 12580
1000	——	$8\frac{1}{2}$	8500	
470	——	12	5640	} 12040
800	——	8	6400	

12000
12580
12040

Gereet geld.

36620 —— 183 —— 2 { 12000, 12580, 12040 }
20
3662

Facit { A. 60, B. $62\frac{6}{7}$, C. $60\frac{1}{5}$ } guldens.

12000
12580
12040

In-schulden.

3662ø —— 549 —— 6 { 1200ø, 1258ø, 1204ø }
20

10986

Facit { A. 180, B. $188\frac{7}{10}$, C. $180\frac{3}{5}$ } guldens.

Goet.

12000
12580
12040

3662ø —— 2197 —— 4 { 1200ø, 1258ø, 1204ø }
20

43944

Facit { A. 720, B. $754\frac{4}{5}$, C. $722\frac{2}{5}$ } guldens.

---

23. Drie maken gezelschap voor een jaer / ende leggen in gereet/A.750.guldens/B.340.guldens/ ende C.470. guldens/ daer naer doet elk noch eenen inleg/ als A. over 2. maenden 300. guldens/ B. over $3\frac{1}{2}$. maenden 1000. guldens/ende C.over 4. maenden 800. guldens / soo zy ten eynde van den jare bevinden te hebben aen geld ende goet 2929.guldens 12. stuyvers: hoe veel komt een yders deel daer van.

750 —— 12 | 9000 } 12000
300 —— 10 | 3000 }
340 —— 12 | 4080 } 12580 } 36620
1000 —— 8½ | 8500 }
470 —— 12 | 5640 } 12040
800 —— 8 | 6400 }

36620 — 2929 — 12 { 12000 / 12580 / 12040
20

58592

Facit { A. 969 / B. 1006⅔ / C. 963⅓ } guldens.

---

24. Twee maken Gezelschap voor een jaer/ende leggen in gereed/A. 300. guldens/eñ B. 400. guldens/ als nu twee maenden verloopẽ syn/legt A. noch in 200. guldens/eñ B. neemt daer uyt 100. guldens / ende drie maenden daer naer neemt A. daer uyt 150. guldens/ ende B. legter in 200. guldens/als sy met tyden jare hebben voor inleg eñ winst 1170. guldens: hoe veel komt elk daer van?

300 —— 2 | 600
500 —— 3 | 1500 } 4550 }
350 —— 7 | 2450 } } 9750
400 —— 2 | 800 }
300 —— 3 | 900 } 5200 }
500 —— 7 | 3500 }

9750 — 1170 { 4550 / 5200 } Fac. { A 546 / B 624 } gul.

Factuer-Rekeninge.

Veel Koop-lien die te wel,, betrauwen den Factuer,
End' alle zorge snel,, hem laten t'alder uer,
Die worden wel somtyd,, door Factuers quaed be-
drvven,
Haer goed te lichte quyt,, dus moet om zyn gery-
ven,
Elk Koopman wel toezien,, om rekeninge klaer
Te houden, end' by dien ,, ook dikwils dan voor-
waer,
Van den Factuer ontbien,, zyn rekeninge daer.

Al wat den Factuer belooft word voor zynen dienst / zal geacht worden / als of hy zoo veel in gereeden gelde ingeleydt hadde.

Ende zoo hy ook wat inlegt / dat zal neffens zynen dienst winnen.

---

1. Eenen Koopman doet zynen Factuer / om daer mede te Koopmanschappen 1200 guldens / met zulke voorwaerde / dat zynen dienst zal gerekent worden / als of hy 300 guldens in leyde: wat deel komt hem dan van de winst?

1200
300

1500 ——— 1 ——— 300

Facit $\frac{1}{5}$ van de winst.

2. Eenen Koopman doet synen Factuer 1200 guldens / ende den Factuer heeft voor synen dienst [illegible] vande winst / tegen hoe veel is dan u synen persoon gerekent ?

[illegible] —— 1200 —— [illegible]

4/ ——

Facit tegen 300 guldens inleg.

---

3. Eenen Koopman doet zynen Factuer 1500 guldens / daer by legt den Factuer noch 300 guldens / ende zal voor dienst ende inleggen hebben [illegible] van de winst / tegen hoe veel inleg is zynen dienst dan gerekent ?

[illegible] —— 1500 —— [illegible]

——

500

300

——

Facit 200 guldens inleg.

---

4. Eenen Koopman doet zynen Factuer 1500 guldens / ende des Factuers persoon zal gerekent wezen tegen 200 guldens inleg : hoe veel moet hy dan daer noch by leggen om te hebben [illegible] van de winste ?

[illegible] —— 1500 —— [illegible]

——

500

200

——

Facit 300 guldens.

---

5. Eenen

5. Eenen Koopman doet sijnen Factuer 1500. guldens/daer by legt den Factuer noch 300. guldens/ eñ sijnen dienst is gerekent tegen 200. guldens inleg/ wat deel zal elk dan hebben van de winst.

300	1500	
200	500	1500
500	2000 — 1	500

Facit { den Koopman $\frac{3}{4}$ / den Factuer $\frac{1}{4}$ } vande winst.

---

6. Hoe veel zal eenen Koopman sijnen Factuer doen/ als den Factuer daer by legt 300. guldens/ ende dat sijnen dienst gerekent word tegen 200. guldens inleg/ op dat den Koopman hebbe de $\frac{3}{4}$ der winninge.

300
200

$\frac{1}{4}$ — 500 — $\frac{3}{4}$

Facit 1500. guldens.

---

7. Eenen Koopman accordeert met sijnen Factuer dat hy hem doen zal 360. £. ende den Factuer zal daer by leggen 90. £. om te hebben (mits sijnen dienst) het $\frac{1}{4}$ der winst/ soo gebeurt dan dat eenen anderen daer noch by legt 180. £. indienze dan winnen 110. £. Hoe veel komt elk daer van.

360	360 — 30 — 180	komt 15
3/ 120		30
90		90
30		135

NB. Als

NB. Als wegen 360 £. vanden Koopman/des Factuers dienst gerekēt word tegen 30 £. inleg/300 moet zynen dienst wegen 180 £. van den bykommer gerekent worden tegen 15 £. inleg.

135
360
180

675 —— 110 { 135 360 180 }

Facit den { Factuer 22, Koopman 58⅔, Bykomer 29⅓ } £.

---

8. Eenen Koopman doet zynē Factuer 360. £. den welken hebben zal voor zynen dienst/ende 90. £. inlegs/ ¼ der winst/ dan gebuert het dat daer eenen anderē noch by legt 180. £. na sekeren tyd bevinden zy soo veel gewonnē te hebben/dat den Factuer daer af komt 132. guldens: Wat zullen d'ander dan elk voor winste hebben / ende wat is de gantsche winste.

360
180

3/ 360 — 120, 90 — 30

360 — 30 — 540 | komt 45, 90 — 135

135 — 132 — 540 | komt 528

540 —— 528 { 360 180 } Fa. { 352. guld. Koop. 176. guld bykō. 132. guld. Fact. }

Facit de gantsche winst 660. guld.

9. Twee Kooplieden maken gezelschap / A. legt in 600 £. ende B. 800 £. 't zelve geven zy eenen Factuer/die voor zynen dienst zal hebben/ zoo veel als 100 £. winnē/ zoo daer van gewonnen wort 700 guldens: Wat komt elk daer van ?

600
800

1400 — 700 — 100 | komt 50 guld. voor den Factuer.

50

1400 — 650 — { 600 / 800 }

Facit { A. $278\frac{4}{7}$ / B. $371\frac{3}{7}$ } guldens.

---

10. Twee Kooplieden geven een Factuer/ A. 600 £. eñ B. 800 £. hem belovende voor zynen dienst/ zoo veel als 100 £. winnen: zoo hem dan komt 50 guldens: hoe veel is de gantsche winste ?

600
800

100 — 50 — 1400

Facit 700 guldens.

---

11. Drie Kooplieden A.B.C. zeynden uyt haren Factuer in Portaport, met stuk-goederen A. gevende hem voor 270 £. B. voor 240 £. C. voor 258. £. Hem belovende voor zynen

dienst

dienst ; des gewins: Boven dien voert hy noch ettelikke stukken goets mede / voor hem zelven/ zoo dat hy in alles voor winste brengt 2306 guldens / waer af hem komt voor syn deel 770 guldens: Hoe veel £. was dan syn goet weirdig/ en hoe veel blyft der Kooplieden winst op yeder £.

270
240 — 2306
258 — 770

768 —— 1536 —— 1

Facit 2 guldens winst op yeder £. voor de Koop-lieden.

Hier moet gemerkt wezen/ dat als den Factuer heeft ⅓ voor winst / zoo behouden de Kooplieden noch ⅔/daerom word deze 768. door 8. gedeelt/ want ⅓ der gantscher winst / is een ½ der Koop-lieden winst ?

768
8/——
96

1536 —— 768 —— 770 | 385
96

Facit 289 £. was syn goed weird.

12. Drie Boeren zeynden eenen Herder uyt met Schapen / om die te weyden eenen bestemden tyd/ voor ⅓ der vermenigvuldinge/ A. doeter hem 270. B. 240. C. 258. zoo weyd den Herder noch 289. Schapen voor hem zelven / neffens d'ander: den tyd volleynd synde/ is de vermenigvuldinge in alles 2306. Schapen: Hoe veel komt een yder van ?

270 . A.
240 . B.
258 . C.
385 . Herder.

1153 —— 2306 { 270, 240, 258, 385 }

270
240
258
———
768
8/ ———
96
289
———
385

Facit { 540 . A. / 480 . B. / 516 . C. / 770 . den Herder. }

---

13. Eenen Koopman accordeert met syne Factuer dat hy inleggen zal 1000. guldens/ ende den Factuer 450. guldens/ 300 sullenze de winninge gelijk deelen/ nu legt den Koopman 200. guldens meer in / ende den Factuer 150. gulden min dan 'taccoord: Wat deel komt elk dan vande winst.

1000 — 550 — 1200 | 660. Factuers dienst. / 300. Factuers inleg.
———
960

1200
960
———
2160 —— 1 —— { 1200 / 960 }

Facit { $\frac{5}{9}$ voor den Koopman. / $\frac{4}{9}$ voor den Factuer. }

---

14. Eenen

14. Eenen Koopman belooft zynen Factuer te doen 1000 guldens / ende 300 den Factuer van daer hy legt 450 guldens / 300 zal hy hebben de helft van de winst; ist dat nu den Koopman zynen Factuer doet 1200 guldens: Hoe veel moet den Factuer van daer by doen / op dat hy hebbe de ⅓ van de winste?

1000
450

1000 —— 550 —— 1200 | 660

⅓ —— 1200 —— ⅘ | 960
660

Facit 300 guldens.

15. Zoo eenen Koopman heeft belooft zynen Factuer
Te doē zes duysent pont; end' zoo dien dan daer by
Een Duyst vyf hondert pont inlegt, mits zyn labuer
Zoo zal hy van de winst het derde hebben bly:
Maer door oorzaek' end' noot, en konnen beyde zy
Zoo veel bybryngē niet, zoo dat dē Koopman maer
Vyf duyzent ponden doet, ook duysent ponden vry,
Is des Factuers inleg; Hoe vele wint elk daer?

6000
2/
3000
1500

6000 —— 1500 — 5000 | komt 1250
1000

2250

5000
2250

7250 —— 1 { 5000 / 2250 } Facit { $\frac{20}{29}$ den Koopman / $\frac{9}{29}$ den Factuer

16. Eenen Koopman belooft zynen Factuer te doen 6000. guldens/ende zoo den Factuer daer by legt 1500. guldens/ zoo zal hy hebben het $\frac{1}{3}$ van de winst / ist dat nu den Factuer maer in en legt 1000. guldens/ en heeft $\frac{9}{29}$ van de winst: Hoe veel heeft den Koopman hem dan gedaen.

Facit 5000. guldens.

17. Eenen Koopman accordeert met zynẽ Factuer / dat hy inleggen zal 460. Rijx-daelders tot 46. stuyvers / ende den Factuer zal daer by leggen 70. Nobels tot 8. guldens / om te hebben de helft van de winst / maer den Koopman en legt niet meer in dan 300. Rijx-daelders/ en den Factuer doet daer by 100. Nobels / zoo hare winste van is 200. guld. Hoe veel komt elk daer van.

460 Rijx-daeld. 70 Nobels.
46 stuyv. 8 guldens.

1058 guldens. 560 guldens.
560

498 guld. Factuers dienst.

300 Rijx-daeld. 100 Nobels.
46 stuyvers. 8 guldens.

690 gulden. 800 gulden.

1058 —— 498 —— 690 | $324\frac{18}{23}$ gulden.

800

$324\frac{18}{23}$

690 $1124\frac{18}{23}$ $1124\frac{18}{23}$

$1814\frac{18}{23}$ —— 200 { 690, $1124\frac{18}{23}$

Facit { $76\frac{88}{2087}$ gulden den Koopman. $123\frac{1999}{2087}$ gulden den Factuer.

18. Eenen Koopman hebbende 2. zackens vol Rijx-daelders tot 46. stuyvers/ accordeert met synen Factuer/ dat hy hem die doen zal/ eñ dẽ Factuer zal daer by leggen 560. guldens/ op datze ter tijd haerder scheydinge/ de winninge mogen gelyk deelen/ zoo gebueret (duer oorzake) dat den Koopman hem maer en doet het een zackẽ/ waer in dat syn 300. Rijx-daelders/ ende den Factuer doet daer by 800. guldens: Als zy nu na zekeren tijd bevinden 200. guldens gewonnen te hebben/ zoo komt den Factuer daer van $123\frac{1999}{2087}$ guldens: Hoe veel Rijx-daelders hebbender dan in het ander zacken geweest.

$76\frac{88}{2087}$ — 690 — $123\frac{1999}{2087}$ | $1124\frac{18}{23}$

800 tara.

$324\frac{18}{23}$

560 ad.

$884\frac{18}{23}$

690 tara.

690

$324\frac{18}{23}$

$365\frac{5}{23}$ —— 300 —— $194\frac{18}{23}$

Facit 160. Rijx-daelders.

19. Eenen

19. Eenen Koopman doet zynen Factuer 1300 £. om daer mede te Koopmanschappen een jaer lang / ende zynen dienst zal gerekent syn tegens ¼ des Koopmans inleg / na 3 maenden doet den Factuer daer by 200 £. ende zy bevinden ten eynde van den jare gewonnen te hebben 426 guldens: Hoe veel komt dan elk daer van?

1300	—— 12	15600		
325	—— 12	3900	}	5700
200	—— 9	1800	}	

15600
5700

21300 —— 426 { 15600 / 5700

Facit { 312 gulden den Koopman. / 114 gulden den Factuer.

20. Sommige Vleesch-houwers besteden eens Huysman te houden 600 beesten / op konditie / dat 300 hyer voor hem zelven neffens d'ander houd 200 / 300 zal hy hebben ⅔ van den toe-was / indien zyer hem dan beschikken 900, ende dat hyer voor hem zelven houd 450. ende den toe-was is 330: Hoe veel zal elk daer van hebben?

⅓ —— 600 —— ⅔ | 400
200

600 —— 200 —— 900 | 300
450

750

900

```
900
750
———
1650 ——— 330 { 900
             { 750
```

Facit { 180 de Vleesch-houwers.
      { 150 den Huys-man.

---

21. Eenen Koopman doet zynen Factuer 1300 £. om daer mede een jaer lang te Koopmanschappen/ ende zynen dienst zal worden gerekent tegen ¼ des Koopmans inleg / na 3 maenden legt den Factuer daer by een zekere somme / ende t'eynden jare isser in alles gewonnen 426 guldens / waer van den Factuer komt 114 guld. Hoe veel was dan zynen inleg ?

```
426        1300 £.
114          12   Maend.
———        ———
312 ——— 15600 ——— 114 | komt 5700

5700       ¼ van 1300 £. is. 325 £.
3900                          12 maen.
———                          ———
1800                         3900
9/ ———
```

Facit 200 £.

---

22. Eenen Koopman hebbende besloten met eenen Factuer / dat hy hem doen zoude 600 guldens / ende den Factuer zoude daer by doen 200 gulden om te hebben 3/7 van de winst / ende zy nu beyde geldeloos wezende / zoo levert den Koopman

man zyne Factuer 6 last Rogge/tot 107½ Goud-guldens tot 28 stuyv. 't last/ ende den Factuer doet daer by 2 last Tarwe/ 't welk t'zamen verkocht zynde/ zy 't gewin deelen/ latende 'teerste beslupt onverbroken/ soo daer van gewonnen wort 330 K. guldens/ ende den Factuer daer af komt 150 K. guldens: Hoe veel Gout-guldens is elk last Tarwe weirdig gerekent geweest?
Facit 160½ Gout-guldens.

Erf-deelinge.

Door gierigheyds abuys,, men dikwils zeer ziet kyven
In menig Mans sterf-huys,, ook wel door 't duyster schryven:
Dus als de dingen al,, wel net staen opgeschreven,
Door dezen Regel zal,, men elk wel 'tzyne geven.

1. Eenen Man sterbende/ laet achter zyn Wyf met 9 kinderen/ ende haer te deelen aen geld ende goed 27000 guld. in zulker voegen/ dat de Moeder hebben zal de helft van alles/ ende vande blyvende helft yeder kind even veel: Hoe veel komt elk van?

27000
2/ ———
Facit 13500 guldens de Moeder.
9/ ———
Facit 1500 guldens yeder kind.

 2. Een

2. Een Moeder met vier Kinderen wert nagelaten van haren overleden Man 6336 guldens 12 stuyvers/ te deelẽ in zulker manierẽ: dat de Moeder zal hebben het ⅓ / eñ de Kinderen van de reste elk even veel; Hoe veel komt een yegelyk dan ?

6336 —— 12

3/—— ——

Facit guld. 2112 —— 4 stuyv. de Moeder.

2/—— ——

Facit guld. 1056 —— 2 stuyv. yeder Kind.

---

3. Eenen Man liggende op syn Dood-bedde/ hebbende by hem geroepen zyn Wijf/ Zone/ eñ twee Dochteren / maekt zyn Testament alzoo/ dat den Zone zal hebben zoo dikwils 4 guldens/ als de Moeder 3. ende de Moeder zo menigmael 5 guldens / als elke Dochter 4. Zoo daer dan in alles bevonden wordt 11920 guldens 19 stuyvers. Hoe veel moet elk dan daer van hebben ?

4 —— 3   20
5 —— 8   15
—— ——   12
20 — 15 — 24   12
——
59 — 11920 — 19 { 20, 15, 12, 12 }
20
——
238419

Facit { den Zone/ guld. 4041 — 0 — ; de Moeder/ gul. 3030 — 15 — ; elke Dochter/ gu. 2424 — 12 — }

---

4 Eenen Man overleden zynde / heeft achtergelaten 5 Kinderen met 30000 guldens / welk gelt hare Voogden uyt geven te Rente/alzoo dat 16 guldens alle Jare winnen zullen een gulden/ En voor de kost en kleedinge van dese 5 Kinderen/wort alle Jare betaelt 150 ℒ. Hoe veel komt dan yeder kint/als 8 Jare alzoo verloopen zyn ?

150
———/6
900
———/8
7200

16 — 1 — 30000 | 1875
———/8
15000
7200
———
7800
30000
———
37800
5/———
Facit 7560 gul.

---

5. Eenen Man sterbende/laet achter 3 Sonen/ende haer ten deelen 1598 guldens/ hebbende zyn Testament gemaekt/ dat den tweeden hebbe zal 2 mael zoo veel / als den eersten min 8 guldens/ ende den derden 3 mael zoo veel / als den eersten/ min 38 guldens/ Hoe veel zal elk dan hebben ?

1598
8
38
———
1644

1644
6/———
Facit { 274 guld. den eersten
———
540 guld. den tweeden
———
784 guld. den derden }

6. De nagelaten Zonen van eenen overleden Man/deelende haers Vaders gelt/zoo neemt den den eersten $\frac{1}{13}$ der gantscher somme ende 5 £. den tweeden $\frac{1}{13}$ der reste ende 10 £. den derden $\frac{1}{13}$ van datter dan rest/ ende 15 £. ende zoo voorts/ neemt elk een $\frac{1}{13}$ van datter rest / ende dan 5 £. meer als den voorgaenden/ ist dat dan elken Zone even veel heeft: Hoe veel Zonen warender/ ende hoe veel hadde dan elken Zone/ ook hoe veel wasser in alles te deelen?

13
1

Facit 12 Zonen.
5

60
.13

780 £. wasser in alles te deelen.

```
  0
7 8 0 | 65 £. hadde elken
1 2 2 | Zone.
  1
```

7. Eens eenen Man in doods noodt was geraekt,
End' heeft alzoo zyn Testament gemaekt,
Dat zyn lief Wyf de helft van 't goed zoud' krygen,
Min tien pond groot den Zone moeste zwygen,
Met twaelf pond groot meer dan het derde deel;
Want zynen Oom zeer oud, end' lam geheel,
Het twaelfde deel end' acht pond groot zoud' halen:
Nu na zyn dood bevantmen (zonder falen)
Zyn goed al wierd elf duyzent guldens, met
Vyf hondert, ook noch twintig daer by net;
Dus om 't verbond van dien Man niet te breken,
Hoe veel heeft elk daer, voor zyn deel gestreken.

11520

2/ 11520	3/ 11520	12/ 11520
5760	3840	960
60	72	48
5700	3912	1008

5700
3912
1008

10620 —— 11520 { 5700, 3912, 1008 }

6/ 10620 —— 11520

177 —— 192

3/ 177 —— 192

59 —— 64

Facit { de Moeder $6183\frac{3}{59}$, den Zone $4243\frac{31}{59}$, den Oom $1093\frac{25}{59}$ } guld.

8. Eenen Man overlydende/ laet achter eene bedrukte bevruchte Vrauwe/ hebbende zyn Testament gemaeckt/ dat/ zoo God ter tyd haerder baringe/ haer verleende eenẽ Zone/ dien zoude hebben ⅔ des goeds/ ende zy de reste; waert daer-entegen een Dochter/ zoo zoude zy zelve hebben ⅔ des goeds/ eñ de Dochter de reste. Na des Mans dood baerde zy eenen Zone met een Dochter: hoe veel komt elk dan/ om des Mans uytersten wille niet te verbreken/ zoo 't goed weerdig bevonden worde 47519. guldens.

3 — 2   9
3 — 2   6
9 — 6 — 4   4

19 — 47519 — { 9, 6, 4 }

Facit { den Zone 22509, de Moeder 15006, de Dochter 10004 } guldens.

9. Eenen overleden Man achter-gelaten hebbende eene bevruchte Vrauwe met 3175. guldens/ heeft zyn Testamẽt gemaekt/ dat/ zoo God haer Moeder liete wordẽ van eenen Sone/ dien zoude 3. mael zoo veel hebben als de Moeder; maer/ zoo 't Kind eẽ Dochter ware/ dat en zoude maer hebben half zoo veel als de Moeder. Zoo ontfangt zy ter tyd haerder baringe eenen Zone met een Dochter/ ende een Harmaphroditus, dat is/ half Man half Vrauwe/ Hoe veel zal elk dan hebben/ op dat des Mans verbond onverbroken blyve.

2. de Dochter
4. de Moeder
12. den Zone
7. Herma. ½ zoo veel als den Zone eñ (Dochter

25 — 3175 { 2, 4, 12, 7 }
1 — 127

Facit { de Dochter 254, de Moeder 508, den Zone 1524, Herma. 889 } guldens.

Winst ende verlies.

Die WINNING' end' VERLIES, alzoo hier konnen dragen,
Datz' in voorspoedig zyn, te zeere niet verblien,
End' in den tegenspoed, niet onverduldig klagen.
Gelukkig zyn geacht, als wel-geboren lien.

wanneer gezeydt word:
- winst te 100. dat is/ dat 100 zoo veel winnen.
- winst in't 100. dat is/ dat de hooft-somme ende winst / maer 100 en bestrekken.
- verlies ten 100. dat is/ dat de hooft-somme 100 blyft als 't verlies daer af is.
- verlies in't 100. dat is / dat 100 zoo veel verliezen.

1. Eenen koopt 5 Engelsche Lakenen / lang elk 40 El. tot 32 stuyv. d'Elle / de zelve verkoopende / ontfangt hy voor elke 5 Ell. 8. guldens 8 pennin. Wat wint oft verliest hy dan?

5 — 8 — 0 — 8 — 200 | 321 } gul.
1 — 1 — 12 — 0 — 200 | 320 }

Facit wint 1 guld.

2. Zoo

2. Zoo men 5. Ellen verkoopt 1. £. 6. ß. 9. ₰. zoo wint men op 200. Ellen 3. ß. 4. ₰. Wat heeft dan een Elle gekost.

5 —— 1 —— 6 —— 9 —— 200

53 —— 10 —— 0
3 —— 4

200 —— 53 —— 6 —— 8 —— 1

Facit 5. ß. 4 ₰.

3. Als een Elle kost 32. stuyv. Wat moet men 6. Ellen verkoopen/om te winnen op 200. Ellen eenen gulden.

1 —— 32 —— 200 | 320.
1.

200 —— 321 —— 5

Facit 8. guldens 8 pen.

4. Een Elle kost 5. ß. 4. ₰. ende men verkoopt 5. Ellen 1. £. 6. ß. 9. ₰. op hoe veel Ellen wint men dan 3. ß. 4. ₰.

1 — 6 — 9
1 — 5 — 4 — 5 | 1 — 6 — 8

1 — 5 — 40

Facit op 200. Ellen.

5. Zoo

5. Zoo een Elle kost 30. stuyv. wat moetmenze dan verkoopen/ om te winnen 7. ten 100.

$$10\not{0} \text{ --- } 107 \text{ --- } 3\not{0}$$

Facit $32\frac{1}{10}$ stuyvers.

---

6. Ist dat een Elle kost 30. stuyvers/ ende men verkooptze $32\frac{1}{10}$ stuyvers / wat is de winste ten 100.

$30 \text{ --- } 32\frac{1}{10} \text{ --- } 100$ | 107
100

Facit 7.

---

7. Zoo een Elle verkocht word $32\frac{1}{10}$ stuyvers/ zoo wint men 7. ten 100. Hoe veel heeftze dan gekost.

$$107 \text{ --- } 100 \text{ --- } 32\frac{1}{10}$$

Facit 30. stuyvers.

---

8. Zoo men met 30. wint $2\frac{1}{10}$ met hoe veel zal men dan winnen 7.

$$2\frac{1}{10} \text{ --- } 30 \text{ --- } 7$$

Facit met 100.

---

9. Zoo 3. ℔. kosten 7. guldens/ende men geeft 5. ℔. om 9. guldens / wat is de winste ofte verlies in't 100.

℔. guld. ℔. | 100
$3 - 7 - 5$ | $11\frac{2}{3} - 9 - 100$ | $77\frac{1}{7}$

Facit $22\frac{6}{7}$ verlies int 100.

---

10. 3. ℔. kosten 7 ß. Wat verkooptmen van 5. ℔. alsmen verliest $22\frac{6}{7}$ int honderd.

100

3 —— 7 —— $5|11\frac{2}{3}$ $\quad -22\frac{6}{7}$

100 —— $77\frac{1}{7}$ — $11\frac{2}{3}$

Facit 9. ß.

---

11. Als men 5 ℔. verkoopt 9 ß. soo verliest men $22\frac{6}{7}$ int honderd/ wat hebben dan 3. ℔. gekost.

100

$22\frac{6}{7}$

$77\frac{1}{7}$ —— 100 —— $9|11\frac{2}{3}$

5 —— $11\frac{2}{3}$ —— 3

Facit 7. ß.

---

12. Zoo men 3 ℔. koopt voor 7 ß. ende 5 ℔. verkoopt voor 9 ß. Hoe veel ℔. moet men verkoopen om $22\frac{6}{7}$ ℔. daer aen te verliezen.

3 —— 7 —— $5|11\frac{2}{3}$

9

$2\frac{2}{3}$ —— $11\frac{2}{3}$ —— $22\frac{6}{7}$

Facit 100. ℔.

Anders. 5

7 —— 3 —— 9 | komt $3\frac{6}{7}$

$1\frac{1}{7}$ —— 5 —— $22\frac{6}{7}$

Facit 100. ℔.

---

13. Zoo men betaeld voor 5. Ellen 2 guldens 14 stuyvers/ Voor hoe veel Ellen zalmen ontfangen 2 gulden 2. stuyvers/ om te winnen $22\frac{6}{7}$ int 100.

$77\frac{1}{7}$ —— 100 —— $54|70$ —— 5 —— 42

Facit 3. Ellen.

---

14. Als

14. Als men 3. Ellen verkoopt 42 stuyvers/ soo wint men $22\frac{2}{9}$ int 100. Hoe veel Ellen kooptmen dan voor 54. stuyvers.

100 —— $77\frac{7}{9}$ —— 42 | $32\frac{2}{9}$ —— 3 —— 54
Facit 5. Ellen.

---

15. Zoo men een Elle verkoopt 33 stuyvers/ soo wint men 6. ten 100. Wat zalmen ten 100. winnē oft verliezen/ als men die verkoopt $31\frac{1}{2}$ stup.

33 —— 106 —— $31\frac{1}{2}$ | $101\frac{2}{11}$
| 100

Facit men wint $1\frac{2}{11}$ ten 100.

---

16. Als men een ℔. verkoopt 5 ß. 3. ₰. soo wint men $1\frac{2}{11}$ ten 100. Hoe veel zalmen ten 100. winnen/ als men dat verkoopt 5. ß. 6. ₰.

5 —— 3 —— $101\frac{2}{11}$ — 5 — 6 | 106 daer van 100.
Facit 6. ten 100.

---

17. Als een ℔. Peper kost 33. stuyvers / wat moet men 't zelve verkoopen/ om met 100 ℔. soo veel te winnen als een ℔. kost.

100 —— 101 —— 33
Facit $33\frac{33}{100}$ stuyvers.

---

18. Als een ℔. kost 33. stuyvers/ ende men verkoopet 33. stuyvers $5\frac{7}{25}$ penningen/ Hoe veel wint men met 100. ℔.

1 —— $5\frac{7}{25}$ —— 100
Facit 33. stuyvers.

---

19. Als

19. Als men een ℔. verkoopt 1. gulden 13. stuyvers $5\frac{7}{21}$ penningen / soo wint men met 100. ℔. soo veel als 1. ℔. gekost heeft: Hoe veel heeft men dan voor 1. ℔. betaelt.

101 — 100 — 1 — 13 — $5\frac{7}{21}$
Facit 1. guld. 13. stuyv.

---

20. Soo men betaelt voor een Elle 5. ß. 7. ₰. wat moetmenze verkoopen om soo veel te winnẽ met 100. Ellen / als men een Elle verkoopt.

99 —— 100 —— 5 —— 7
Facit 5. ß. $7\frac{67}{99}$ ₰.

---

21. Soo men een Elle verkoopt 5. ß. $7\frac{67}{99}$ ₰. soo wintmen soo veel met 100. Ellen / als men d'Elle verkoopt: Wat heeft dan een Elle gekost.

100 —— 99 —— 5 —— $7\frac{67}{99}$ ₰.
Facit 5. ß. 7. ₰.

---

22. Een Elle koopt men voor 5. ß. 7. ₰. ende men verkooptze 5. ß. $7\frac{67}{99}$ ₰. Wat wint men dan op 100. Ellen.

1 ——— $\frac{67}{99}$ ——— 100
Facit 5. ß. $7\frac{67}{99}$ ₰.

---

23. Soo 100. ℔. Koper kost 49. guld. 6. stuyvers $10\frac{2}{3}$ penningen: Wat moet men yeder ℔. verkoopen / om te winnen 20. ten 100.

100 — 120 — 49 — 6 — $10\frac{2}{3}$ | 59 — 4

100 — 59 — 4 — 1
Facit 11. stuyvers $13\frac{11}{25}$ penningen.

---

24. Als

24. Alsmen 1 ℔ Koper verkoopt 11 stuyvers $13\frac{11}{17}$ penning, soo wint men 20 ten 100. Hoe veel ℔. heeft men dan gekocht voor 49 guld. 6. stup. $10\frac{2}{3}$ penningen?

120 —— 100 —— 11 —— $13\frac{11}{17}$

Komt 9 stupv. $13\frac{11}{17}$ penning.

9 —— $13\frac{11}{17}$ —— 1 —— 49 —— 6 — $10\frac{2}{3}$

Facit 100 ℔.

25. Als $1\frac{2}{3}$ Ell. kosten $4\frac{1}{2}$ ß. ende $7\frac{2}{5}$ Ellen verkocht worden voor $10\frac{11}{12}$ guldens: Wat zal men dan winnen op 100 Ellen?

$7\frac{2}{5}$ —— $10\frac{11}{12}$ —— 100 | 138 —— 7 —— $9\frac{49}{71}$

$1\frac{2}{3}$ —— $1\frac{2}{20}$ —— 100 | 87 —— 0 —— 0

Facit. guld. 51 —— 7 —— $9\frac{49}{71}$

26. Als men betaelt voor $1\frac{2}{3}$ Ellen 29 stuyvers/ hoe veel Ellen verkooptmen voor $10\frac{11}{12}$ guldens/ om te winnen op 100 Ellen 51 guldens 7 stupv. $9\frac{49}{71}$ penningen?

$1\frac{2}{3}$ — $1\frac{9}{20}$ — 100 | 87 — 0 — 0
| 51 — 7 — $9\frac{49}{71}$

138 — 7 — $9\frac{49}{71}$ — 100 — $10\frac{11}{12}$

Fatit $7\frac{2}{5}$ Ellen.

27. Ist dat mē betaelt voor 4 Ellen Lijnwaet 16 ß. $8\frac{4}{5}$ g. ende men verkoopt 5 Ellen voor 20 ß. $10\frac{1}{2}$ g. wat wint of verliest men op 3 stukken lang $55\frac{1}{2}$/ $53\frac{1}{3}$/ $54\frac{1}{4}$ Ellen?

 4 — 16

		55$\frac{1}{2}$
4 — 16 — 8$\frac{1}{8}$ — 5	20 — 11$\frac{1}{8}$	53$\frac{1}{3}$
	20 — 10$\frac{2}{3}$	54$\frac{1}{4}$
	5 — 0 — $\frac{11}{12}$	163$\frac{1}{12}$

Facit verliest 7 stup. 7$\frac{1}{18}$ pen. oft 14$\frac{127}{144}$ g.

---

28. Eenen Koopman verkoopt 3 stukken Lijnwaet/lang 55$\frac{1}{2}$/53$\frac{1}{3}$/54$\frac{1}{4}$ Ellen / en ontfangt voor yeder 5 Ellen 6 guld. 5 stuyv. 5$\frac{1}{3}$ pen. Zoo bevint hy verloren te hebben op de voorsz. 3 stukken 7 stuyv. 7$\frac{1}{18}$ penn. Hoe veel ellen heeft hy dan gekocht voor 5 guld. 7$\frac{1}{3}$ penn.

163$\frac{1}{12}$ — 7 — 7$\frac{1}{18}$ — 5 | 3$\frac{2}{3}$ pen. tot 6 guld. 5 stup. 5$\frac{1}{3}$ pen. zoo komt 6 gul. 5 stu. 9 pen.

6 — 5 — 9 — 5 — 5 — 7$\frac{1}{3}$

Facit 4 Ellen.

---

29. Eenen Koopman koopt 12 stukken Lijnwaet/ lang elk 52 Ellen/ d'elle tot 3 ß. 2 g. 't zelve zeyndende nae Westen/ wort hem gerekent voor alle onkosten 29 £. ende aldaer wordt het zelve Lijnwaet verkocht tot 6 Realen de Vare / Wat wint oft verliest hy dan/als men rekent 5 Ellen voor 4 Varen/ende een Reael tot 11$\frac{1}{4}$ g?

52
12

1 — 3 — 2 — 624 | 98 £. 16 ß.
| 29 — 0

127 — 16 ß.

5 — 4

5 —— 4 —— 624 | 499$\frac{1}{5}$ Waren.

11$\frac{1}{4}$
6

1 —— 67$\frac{1}{2}$ —— 499$\frac{1}{5}$ | 140 £.8 ß.
| 127 — 16

Facit wint 12 £.12 ß.

30. Eenë Koopman koopende 12 stukkë Lijnwaet/lang elk 52 Ell. tot 19 stuyvers d'Elle/ zeynt de zelve na westë/alwaer zy verkocht worden 6 Realen de Ware/ een Reael doet 5$\frac{1}{2}$ stuyver/ ende 4 Waren zijn 5 Ellen/ Zoo hy dan bevint 75 guldens 12 stuyvers gewonnen te hebben/ Hoe veel onkost heeft men hem dan toe-gerekent?

1 —— 19 —— 624 | 592 —— 16
| 75 —— 12

668 —— 8
5 — 4 — 624 | 499$\frac{1}{5}$
1 —— 33$\frac{3}{4}$ —— 499$\frac{1}{5}$ | 842 —— 8
| 668 —— 8

Facit onkost 174 guldens.

31. Eenen koopt 4 Balen Wolle/ wegende 445 589. 645. 680. ℔. den Tara is 59. ℔. te betalen 'thondert tot 57. guldens 12. stuyvers / de zelve verkoopt hy wederom tot 14 stuyvers 't ℔. met 2 ℔. goet ten 100. Soo hy dan noch verliest aen 't gewichte 13 ℔. wat wint oft verliest hy?

445
389
645
680

2359
59

100 — 57 — 12 — 2300
Komt 1324 guld. 16 stuyv.

2359
1 — 14 — 100 13

102 — 70 — 2346
23

1 23
1610 — 0
1324 — 16

Facit wint gul. 285 — 4 stuyv.

32. Eenen koopt een stuk Lynwaet voor 26 £. 8 ß. ende verkoopende daer van het achtste deel/ en 4 Ellen voor 5 £. 5 ß. soo wint hy 1 £. 12 ß. op 'tgantsche stuk: Hoe veel ellen is dan 'tzelve stuk lang?

26 — 8
1 — 12

5 — 5 28 — 0
3 — 10 8/
3 — 10

1 — 15 — 4 — 28.

Facit 64 Ellen.

33. Eenen Koopman koopt 4 Balen Wolle/ die t'zamen wegē 2359 ℔. doch de 59 ℔. trekt hy af voor zakken eñ vuyligheyt/ de zelve verkoopt hy tot 14 stuyvers 't ℔. mits toe-gevende 2 ℔. ten 100. ende aen 't gewichte verliest hy 13 ℔. winnende als dan noch 285 guldens 4 stuyvers/ wat hebben hem dan 100. ℔ ghekost ?

2359
1 — 14 — 100 13

102. —— 70 —— 2346 | 1610 — 0
| 285 — 4

2300 —— 1324 — 16 — 100

Facit 57 guld. 12 stuyv.

---

34. Zoo een stuk Lynwaet kost 26 £. 8 ß. ende dat ; daer van ende 4 Ellen verkocht wort voor 5 £. 5 ß. om te winnen 1 £. 12 ß. op 't gantsche stuk / wat heeft dan een Elle gekost / ende wat wint men op yeder Elle ?

26 —— 8
1 —— 12

5 — —— 5 28 —— 0
3 — —— 10 8/ ——
3 —— 10
1 —— 15 —— 4 —— 28|64 Ellen.
64 —— 28 — 1|8¼ ß.
64 — 26 — 8 — 1|8¼ ß. kost een Elle.

Ende ¼ ß. wintmen op d' Elle.

---

35. In Haerlem zynd' eens eenen Koopman rijke,
Die met zyn gelt gaen wilde doen trafijke,
Heeft dat beleydt in Koopmanschappen ras,
End' zyn gewin op 't hondert twintich was,
Dus om dat hy zoo wel wan t'zynen loone,
Straks wederom hy 't gelt beleyde schoone,
End' wan dan noch in yeder hondert tien,
Dies hy wel haest door 't gieriglyk verblien
Zyn gelt noch eens, in Koopmanschap bestelde,
Fortuyn' eylaes, sloeg vruegd dan van den velde,
Want hy verloos wel twaelf in 't hondert net,
End' zeer bedroeft, de hooft-somm' onbelet
Leyd' hy in 't slot, end' Koopmanschap hy dede,
Met winst, alleen om rijk te blyven mede,
End' wan terstont met yeder hondert acht;
Maer andermael kreeg hy verlies onzacht,
Op 'thondert twaelf: hy liet dan 'tkoopen rusten:
Voor zynen kost betaeld' hy dan met lusten
Het vierde deel zoo veel, als hy eerst wan,
Twee-en-dertig duyst acht hondert ponden dan
Gewonnen gelds, blyft hem noch, wilt verklaren
Zyn eerste gelt, ghy wert dees konst ervaren.

90 —— 100 —— $120 \mid 133\frac{1}{3}$

100 —— 88 —— $133\frac{1}{3} \mid 117\frac{1}{3}$

100 —— 108 —— $17\frac{1}{3} \mid 18\frac{18}{25}$

112 —— 100 —— $18\frac{18}{25} \mid 16\frac{5}{7}$

$\mid 5$

$11\frac{5}{7}$ —— 100 —— 32800 ——

$11\frac{5}{7}$

Facit 280000 £.

36. Ist dat 42 ellen kosten 300 veel guldens/als men ellen hebbē zoude ten zelven prijse voor 514½ guld. Wat kost dan yeder elle?

42 — 1 ℞ — 1 ℞
1 ℞
1 ℞
— gelyk 514½/
42
514½
42
1028
2056
21
21609

ofte
42 — 514½ — 1
6/
7 — 85¾
7/
1 — 12¼
√ 12¼ is 3½

2 0
7 | 3 0 | 4
2 | 1 0 | 0 0
1 4 7
2 2 2

42 — 147 — 1
Facit 3½ guldens.

Winst ende verlies met tydt.

Den Regel dobbel, ook Regel Gecompozeert,
Die zullen dikwyls hier behoeven geuzeert.

1. Zoo men met een £. wint 3. ß. ter maend/ wat is de winst ten honderd 'sjaers.

1 } ß { 100
1 }   { 12

Facit 15.

---

2. Zoo men wint 15. ten 100. 'sjaers/ wat wint men met een £. ter maend.

100 } 15 { 1
12 }   { 1

Facit 3. ß.

---

3. Zoo men met een £. wint 3. ß. ter maend: In hoe veel maenden zal men met 100. £. winnen 15. £.

1 } 1 { 100
ß }   { 15

Facit in 12. maenden.

---

4. Met een £. wint men ter maend 3. ß. Met hoe veel zal men dan in een jaer winnen 15. £.

1 } 1 { 12
ß }   { 15

Facit met 100. £.

---

5. Zoo

5. Zoo men met 100. guldens wint in 6. Maenden $7\frac{1}{2}$ gulden: Hoe veel zal men met 760. guldens winnen in 9. maenden.

$$\left.\begin{matrix}100\\6\end{matrix}\right\} 7\tfrac{1}{2} \left\{\begin{matrix}760\\9\end{matrix}\right.$$

Facit $85\frac{1}{2}$ gulden.

---

6. Als men met 760. guldens in 9. maend wint $85\frac{1}{2}$ gulden: Hoe veel wint men dan met 100. guldens in 6. maenden.

$$\left.\begin{matrix}760\\9\end{matrix}\right\} 85\tfrac{1}{2} \left\{\begin{matrix}100\\6\end{matrix}\right.$$

Facit $7\frac{1}{2}$ gulden.

---

7. Ist dat men met 100. guldens in 6. maenden wint $7\frac{1}{2}$ gulden/ met hoe veel zal men in 9. maenden winnen $85\frac{1}{2}$ gulden.

$$\left.\begin{matrix}6\\7\tfrac{1}{2}\end{matrix}\right\} 100 \left\{\begin{matrix}9\\85\tfrac{1}{2}\end{matrix}\right.$$

Facit met 760. guldens.

---

8. Zoo men met 760. guldens in 9. maenden wint $85\frac{1}{2}$ gulden: In hoe lange zal men winnen $7\frac{1}{2}$ ten 100.

$$\left.\begin{matrix}760\\85\tfrac{1}{2}\end{matrix}\right\} 9 \left\{\begin{matrix}100\\7\tfrac{1}{2}\end{matrix}\right.$$

Facit in 6. maenden.

9\. Een Vat Hopen-bier houdende 72. Potten/ koopt men voor 33. guldens 15. stuyvers/ eñ men verkoopet tot $11\frac{1}{2}$ stup. den Pot/ op $22\frac{2}{3}$ Maenden dag/ Wat is de winst ten 100 'sjaers.

72 — 33 — 15 — 1 | $9\frac{3}{8}$ stuyvers.

$11\frac{1}{2}$
$9\frac{3}{8}$
———
$2\frac{1}{8}$

$9\frac{3}{8}$ } $2\frac{1}{8}$ { 100
$22\frac{2}{3}$ } { 12

Facit 12.

10\. Als men betaelt voor 72. lb. Geinber 5. £. 12. ß. 6 d. eñ men verkoopt yeder lb. tot $11\frac{1}{2}$ stuyv. om te winnen 12. ten 100. 'jaers/ Hoe lange dag zal men dan moeten geven?

72 — 5 — 12 — 6 — 1 | $18\frac{3}{4}$ d.

23
$18\frac{3}{4}$
———
$4\frac{1}{4}$

100 } 12 { $18\frac{3}{4}$
12 } { $4\frac{1}{4}$

Facit $22\frac{2}{3}$ maenden.

11\. Eenen verkoopt 36. Kannen Olye/ tot 23 st. de kanne/ op $22\frac{2}{3}$ Maenden dag/ ende gewint alzoo 12 ten 100 'sjaers/ Hoe veel heeft hy dan voor de voorsz Olye betaelt.

1 — 23 — 36 | 41 guld. 8 stuyv.

$122\frac{2}{3}$ — 100 — 41 — 8

Facit 33 guldens 15 stuyvers.

---

12. Zoo men betaelt voor 36 Potten Olyven 33. gul. 15 stu. Hoe veel verkoopt men den pot op $22\frac{2}{3}$ maenden dag/ om te winnen 12 ten 100 's jaers?

36 — 33 — 15 — 1 | $18\frac{3}{4}$ stuyv.

100 } 12 { $18\frac{3}{4}$ komt $4\frac{1}{4}$ stuyv.

12 } { $22\frac{2}{3}$ $18\frac{3}{4}$

Facit 23 stuyvers.

---

13. Zoo een Tonne Zeepe kost 40 guld. gereet/ wat verkoopt mense op 4. Maenden dag/ om te winnen 15 ten 100 's jaers.

100 } 15 { 40 | komt 2

12 } { 4 | 40

Facit 42 guldens.

---

14. Zoo een Tonne Zeepe kost 40. guld. gereet/ ende verkocht wert 42 guld. op 4. maenden dag/ Met hoe veel guldens kan men in zulker voegen winnen 15. guldens in een Jaer.

42
40
2

4 } 40 { 12
2 } { 15

Facit met 100 guld.

---

15. Zoo

15. Soo men een Tonne Zeepe gekocht hadde 42. guldens op 4. maenden dag / wat zoude men daer voor gereed betalen / afslaende tegen 15. ten 100. 'sjaers.

12 —— 15 —— 4|5

105 —— 100 —— 42

Facit 40. guldens.

---

16. Eenen Zeepzieder verlaet een Tonne Zeepe voor 40. guldens gereet gelt / ofte voor 42. guld. op 4. maenden dag : Hoe veel rekent hy ten 100. 'sjaers voor zyn gelt te missen.

42
40
——
2

4 —— 2 —— 16|komt 6
40 —— 6 —— 100|Facit 15 —

ofte

40 } 2 { 100 } Facit 15.
4 } { 12 }

---

17. Eenen Koopman koopt Rogge voor 1590. Goud-guld. tot 28 st. op 4. maenden dag / den zelven verkoopt hy voor 2240. Kar. gul. gereet gelt / ende met dat zelve gelt wint hy binnen de voorsz. 4. maenden 5. ten 100: Hoe veel zoude hy in zulker wegen winnen in een jaer.

20/ 1590
4/ 318
4/ 318
——
2226

100 — 105 — 2240|2352
|2226
——
4 — 126 — 12

Facit 378. guld.

---

18. Eenen

18. Eenen koopt Rogge voor 1590 Goud-guldens tot 18 stuyv. op 4 maenden dag / den zelven verkoopt hy voor 2240 Kar. guldens gereet gelt / en Koopmanschappende met dat gelt de voorsz 4 maenden / bevint hy zoo veel gewonnen te hebben / dat zoo hy alzoo hadde mogen winnen een jaer lang / hy gehadt zoude hebben 378 Kar. guldens voor winste: Hoe veel was dan zyn winst ten 100 binnen deze 4 maenden?

20/	1590	2240
4/	318	2226
4/	318	
		14
	2226	

12 — 378 — 4

3 ——— 1

126

14

2240 —— 112 —— 100 | Facit 5.

19. Eenen Koopman koopt een Bale Lynwaet op 4 maende dag / dewelke hy terstont wederom verkoopt voor 2240 guldens gereet gelt / waer mede hy wint binnen dese voorsz 4 maenden 5 ten 100. ende bevint / dat hy alzoo doende / winnen zoude 378 gulden in een jaer: Hoe veel heeft hy dan de voorsz Bale Lynwaet gekocht?

12 —— 378 —— 4 | 126

100 —— 5 —— 2240 | 112 2240

14

14

Facit 2226. guld.

10øø } 50 { 1øø } 20
3 } { 12 }

16øø } 200 { 1øø } 2●
7½ } { 12 }

Facit 20 ten 100.

---

24. Ist dat men Boter koopt vyf hondert twintig
pont,
Elk pont vyf grooten net gereet gelt, end' terstont
Daer weder van verkoopt twee hondert pont, en
heeft (geeft.
Op't pont een duyt te winst, drie maenden dag men
End' d'ander Boter al terstont dan ook verkoopt,
Vyf penningen op't pont voor winst daer over loopt
Om zoo op't hondert 'sjaers te winnē twintig even,
Zegt my, hoe lange dag men moet de laetste geven.

1 —— 5 —— 200 | 1000 ß.

1 —— 5¼ —— 200 | 1050 ß.

100 } 20 { 1000 | 1000
12 } { 3 | 50 ß.
1050

1 —— 5 —— 320 | 1600 ß.

1 —— 5⅝ —— 320 | 1800 ß.

1øø } 12 { 16øø
2ø } { 2øø

Facit 7½ maend.

---

25. Zoo een Riem Pampier gekocht wert voor 5 guldens 10 stuyv. gereet/ ende men verkooptze tot 6 guld. te betalen d'een helft binnen 3 maenden/maer in hoe lange d'ander helft/om te winnen 16 ten 100 's jaers?

12 —— 16 —— 3 | 4

104 —— 100 —— 60 | komt $57\frac{9}{13}$ van 110.
rest $52\frac{4}{13}$

5 —— 10   6
20   20

110   120
2/ 60
$52\frac{4}{13}$

$7\frac{9}{13}$

100 } 12 { $52\frac{4}{13}$
16 }   { $7\frac{9}{13}$
Facit $11\frac{1}{34}$ maend.

---

26. Zoo men een Riem Pampier verkoopt 6. guldens / te betalen d'een helft binnen 3. maenden / ende d'ander helft binnen $11\frac{1}{34}$ maenden/ ende men alzoo wint 16 ten 100. 's jaers / wat heeft men de zelve gereet gekocht?

6
20

120
2/
60

12 ——

12 —— 16 —— 3 | 4

104 —— 100 —— 60 | komt $57\frac{9}{13}$

12 —— 16 —— $11\frac{1}{12}$ | $14\frac{12}{17}$

$114\frac{12}{17}$ —— 100 —— 60 | komt $52\frac{4}{13}$

110 stu.

Facit guld. 5 —— 10 stuy.

---

27. Een Riem Pampier kooptmen $5\frac{1}{2}$ guld. gereet / ende verkoopende ontfangt men 3 guld. binnen 3 maenden / ẽn de reste binnen $11\frac{1}{12}$ maenden / wat verkoopt menze dan om te winnen 16 ten 100 'sjaers ?

12 —— 16 —— 3 | 4

104 —— 100 —— 60 | $57\frac{9}{13}$ van 110 blyft $52\frac{4}{13}$

12 —— 16 —— $11\frac{1}{12}$ | $14\frac{12}{17}$

100 —— $114\frac{12}{17}$ —— $52\frac{4}{13}$ | komt 60

60

120 stuyv.

Facit guld. 6.

---

28. Een Riem Pampier koopt men $5\frac{1}{2}$ gul. gereet / ẽn men verkooptze 6 gul. t'ontfangen d'een helft binnen 3 maenden/ende d'ander helft binnẽ $11\frac{1}{12}$ maenden/ wat is de winst ten 100 'sjaers ?

Facit 16.

---

29. Men koopt een Elle Laken $6\frac{1}{2}$ guldens gereet/ ende men verkooptze tot 7 guldens / t'ontfangen de $\frac{1}{2}$ binnen 4 Maenden / maer binnen hoe lange de reste om te winnen 15. ten 100. 's jaers?

12 —— 15 —— 4 | 5
105 —— 100 —— 60 | komt $57\frac{1}{7}$ stuyv.
1 —— 6 —— 10 | 7
20 | 20

130 stuyv. 140 stuyv.

$\frac{9}{7}$ 60 | $\frac{1}{2}$ der somme.

$72\frac{2}{7}$

80

$7\frac{1}{7}$

100 } 12 { $72\frac{2}{7}$ —— 1
15 } 30 { $7\frac{1}{7}$

Facit $7\frac{11}{13}$ Maenden.

30. Eenen heeft een Haerlems Laken/ lang 42 Ellen / dat hem gekost heeft $6\frac{1}{2}$ guldens d'Elle gereedt / dat zelve verkoopt hy t'ontfangen 126 guldens in 4 Maenden/ende de reste in $7\frac{11}{13}$ Maenden / wat verkoopt hy d'Elle om te winnen 15. ten 100. 's jaers?

1 —— $6\frac{1}{2}$ —— 42 | 273 guld.
12 —— 15 —— 4 | 5
105 —— 100 —— 126 | komt 120

153 guld.

12 —— 15 —— 7$\frac{11}{21}$ | 9$\frac{42}{21}$

100 —— 109$\frac{11}{21}$ —— 153 | komt 168

126
168

42 —— 294 —— 1
Facit 7. guldens.

---

31. Soo men een Haerlems Laken / lang 42. Ellen/verkoopt tot 7 guldens d'Elle/ t'ontfangē de ¾ in 4 maenden / ende de reste in 7$\frac{1}{2}$ maenden/ ende alzoo gewint 15 ten 100. 'sjaers/Wat heeft men dan voor d'Elle gereet betaelt ?

1 —— 7 —— 42 | 294 guldens.

de ¾ is 126

de ¼ is 168

12 —— 15 —— 4 | 5

105 —— 100 —— 126 | komt 120

12 —— 15 —— 7$\frac{11}{21}$ | 9$\frac{41}{21}$

109$\frac{11}{21}$ —— 100 —— 168 | komt 153

42 —— 273 —— 1
Facit 6. guld. 10. stuyvers.

---

32. Een Elle Lakens kost $6\frac{1}{2}$ gulden gereet gelt/ ende men verkooptze 7. guldens / t'ontfangen de $\frac{1}{3}$ in 4. maenden / ende de reste in $7\frac{3}{11}$ maenden : wat is dan de winst ten 100. 'sjaers ?

Facit 15.

---

33. Eenen Koopman koopt 130. stukken Lynwaet/ lang elk 50. Ellen/ tot 1. ß. d'Elle gereet/ de zelve verkoopt hy / t'ontfangen 55. £. in 6. maenden/ 230. £. in 9. maenden/ ende de reste binnen 't jaer / wat moet hy d'Elle verkoopen/ om te winnen 20. ten 100. 'sjaers ?

```
        130
         50
      ------
      650|0
      ------
      325 £.
      250
      ------
       75
12 ——— 20 ——— 6|10
11ø ——— 10ø ——— 55|komt 50
12 ——— 20 ——— 9|15
115 ——— 100 ——— 230|komt 200
                          ------
10ø—12ø —— 75 | komt 90    250
                230
                 55
               ------
6500 ———————— 375 —— 1
```

Facit 1.ß.$1\frac{11}{13}$ ß

---

34. Eenen verkoopt 130 stukken Lynwaet/ lang elk 50 Ellen/ tot 1 ß. 1 $\frac{1}{11}$ g. d'Elle/ ende sal ontfangen 55 £. in 6 maenden/ 230 £. in 9 maenden/ ende de reste in 12 maenden/ ende gewint al-soo 20 ten 100. 'sjaers/ wat heeft hy dan voor yeder Elle gereet betaelt?

130
50
6500 Ellen tot 1 ß. 1 $\frac{1}{11}$ g. ofte 1 $\frac{1}{11}$ ß.
500
500
750|0
375 £.
285
90

55
230
285

12 — 20 — 6 | 10
110 — 100 — 55 | komt 50
12 — 20 — 9 | 15
115 — 100 — 230 | komt 200
120 — 100 — 90 | komt 75
325 £.

6500 — 325 — 1
Facit 1 ß. d'Elle.

---

35. Eenen koopt 130 stukken Lynwaet/ lang elk 50 Ellen/ tot 1 ß. d'Elle gereet/ de zelve verkoopt hy tot 1 ß. 1 $\frac{1}{11}$ g. d'Elle/ ende zal ontfangen 55 £. in 6 maenden/ 230 £. in 9 maenden: maer wanneer de reste om te winnẽ 20 tẽ 100 'sjaers?

130 12 — 20 — 6 | 10 375
50 285
——— 110 — 100 — 55 | komt 50 ———
6500 90
325 £. 12 — 20 — 9 | 15 75
———
115 — 100 — 230 | komt 200 15
———
1 - 1 - 1 11/13 - 6500 | komt 375 £. 250 vā 325 rest 75

100 } 12 { 75 | Facit in 12 maenden.
20 } { 15 |

36. Eenen koopt 130 stukken Lynwaet / lang elk 50 Ellen / tot 1 ß. d'Elle gereet / de zelve verkoopt hy tot 1 ß. 1 11/13 ₰. d'Elle / eñ ontfangt 55 £. in 6 maenden / 230 £. in 9 maenden / eñ de reste in 12 maenden / wat is zyn winste ten 100 'sjaers ?

Facit 20.

37. Zoo een Elle kost 8 ß. op 6 maenden dag / Wat moetmenze verkoopen op 15 maenden dag / om te winnen 16 ten hondert 'sjaers ?

15 15 —— 16 —— 9 | 12
6
——— 100 —— 112 —— 8 | Fac. 8 ß. 11 1/5 ₰.
9

Merkt / zoo hier gezeyt ware / gereet te betalē / 'tgene dat op 6 maendē dag gekocht is / zoo most men die 8 ß. in gereet gelt rebatteren / ende zoude komen 7 ß. 4 4/5 ₰. die dan de volle 15 maenden winnen soudē moeten / alzoo dat de Facit wesen sou de 8 ß. 10 2/5 ₰. dan dewyle hier niet van rebatteren gezeydt wort / zoo moet het beschreve gelt op den gezetten tijd betaelt worden / eñ dat wint van de 6 maenden tot de 15 maenden / gelyk boven staet.

38. Zoo een Elle kost 8 ß. op 6 maenden dag / Op hoe veel maenden moetmen de selve verkoopen tot 8 ß. $11\frac{13}{25}$ g. om te winnen 16 ten hondert 'sjaers ?

8 —— 8 —— $11\frac{13}{25}$ —— 100 | 112
| 100

16 — 12 — 12 | komt 9
6

Facit 15 Maenden. 15

---

39. Zoo men verkoopt een Elle voor 8 ß. $11\frac{13}{25}$ g. op 15 Maenden dag / soo wintmen 16 ten hondert 'sjaers / wat heeft de zelve dan gekost op 6 maenden dag ?

15
6

12 — 16 —— 9 | 12
112 — 100 — 8 — $11\frac{13}{25}$ |

Facit 8 ß.

---

40. Een Elle wort gekocht voor 8 ß. op 6 maenden dag / Ende wederom verkocht voor 8 ß. $11\frac{13}{25}$ g. op 15 maenden dag / wat is de winst ten hondert 'sjaers ?

15
6
——
9

8 } $\frac{24}{25}$ { 100
9 } { 12

Facit 16.

---

41 Eenen

41. Eenen koopt een Bale Wolle/ wegende 490 ℔. tot 12 stuyv. 't ℔. gereet/ daer van verkoopt hy 150 ℔. tot 13 stuyv. 't ℔. op 4 Maenden/ ende elk ℔. vande reste tot 14 stuy. Hoe lange dag zal hy geven om te winnen 18 ten hondert 's jaers?

150		490
13		12
1950	12 — 18 — 4 | komt 6	5880
	106 — 100 — 1950 | komt	$1839\frac{33}{53}$
		$4040\frac{20}{53}$

490
150
———
340
15
———
5100
$4040\frac{20}{53}$
———
$1059\frac{33}{53}$

$\left.\begin{matrix}100\\18\end{matrix}\right\}12\left\{\begin{matrix}4040\frac{20}{53}\\1059\frac{33}{53}\end{matrix}\right.$

Facit in $17\frac{1727}{3569}$ Maenden.

42. Eenen koopt een Bale Wolle/ wegende 490 ℔. tot 12 stuy. 't ℔. gereet/ daer van verkoopt hy 150 ℔. tot 13 stuyv. 't ℔. op 4 maenden dag/ Wat moet hy elk pont van de reste verkoopen op $17\frac{1727}{3569}$ Maenden dag/ om alzoo te winnen 18 ten hondert 's jaers?

	490
	12
12 — 18 — 4 | komt 6	5880
106 — 100 — 1950 | komt	$1839\frac{33}{53}$
	$4040\frac{20}{53}$

12 —— 18 —— $17\frac{1727}{3789}$ | komt $26\frac{806}{3789}$

100 —— $126\frac{806}{3789}$ —— $4040\frac{20}{33}$ | komt 5100

340 —— 5100 —— 1 | Facit 15 stuyvers.

---

43. Eenen Koopman koopt een Bale Wolle/ wegende 490 ℔. tot 12 stu. 't℔. gereet/ daer van verkoopt hy 150 ℔. tot 13 stu. 't℔. Zoo hy dan elk ℔. vande reste verkoopt tot 15 stup. eñ $17\frac{1727}{3789}$. maenden dag geven moet / om te winnen 18 ten 100 'sjaers/ Hoe lange dag gaf hy de 150 ℔ ?

150	340
13	15
1950	5100

| 490 |
| 12 |
| 5880 |
| $4040\frac{20}{33}$ |
| $1839\frac{13}{33}$ |

12 —— 18 —— $17\frac{1727}{3789}$ | komt $26\frac{806}{3789}$

$126\frac{806}{3789}$ —— 100 —— 5100 | komt —— $4040\frac{20}{33}$

| 1950 |
| $1839\frac{13}{33}$ |
| $110\frac{20}{33}$ |

$$\left.\begin{matrix}100\\18\end{matrix}\right\} 12 \left\{\begin{matrix}1839\frac{13}{33}\\110\frac{20}{33}\end{matrix}\right.$$

Facit 4. Maenden.

---

44. Eenen Koopman koopt een Bale Wolle/ wegende 490 ℔. tot 12 stup. 't℔ gereet/daer van verkoopt hy 150 ℔. op 4 Maenden / ende elk ℔. vande reste 15 stup. op $17\frac{1727}{3789}$ maenden / ende gewint alzoo 18 ten 100 'sjaers/ Hoe veel verkocht hy dan yeder ℔. vande 150 ?

12 —

12 —— 18 —— $17\frac{1727}{3769}$ | komt $26\frac{806}{3769}$

$126\frac{806}{3769}$ —— 100 —— 5100 | komt —— 5880
$4040\frac{20}{53}$

$1839\frac{33}{53}$.

100 } 18 { $1839\frac{33}{53}$ | komt $110\frac{20}{53}$
12 } 18 { 4 | $1839\frac{33}{53}$

15ø —— 195ø —— 1

Facit 13 stuyvers.

---

45. Eenen verkoopt Wolle/ 150 ℔. tot 13 stuy. op 4 Maenden/ende 340 ℔. tot 15 stuy. op $17\frac{1727}{3769}$ Maenden / winnende alzoo 18 ten 100 'sjaers/ Wat heeft hem dan yeder ℔. gereet gekost ?

12 —— 18 —— 4 | 6

106 —— 100 —— 1950 | komt —— $1839\frac{33}{53}$

12 —— 18 —— $17\frac{1727}{3769}$ | $26\frac{806}{3769}$

$126\frac{806}{3769}$ —— 100 —— 5100 | komt —— $4040\frac{20}{53}$

49ø —— 588ø — 1

Facit 12 stuyvers.

---

46. Eenen Koopman koopt 490 ℔. Wolle/tot 12 stuyv. 't ℔. daer van verkoopt hy 150 ℔. tot 13 stuyv. op 4 maenden/ende d'ander 340 ℔. tot 15 stuy. 't ℔. op $17\frac{1727}{3769}$ maenden/Wat is de winst ten hondert 'sjaers ?

Facit 18.

---

47. Zoo men koopt 240 stukken Lynwaet/die t'zamen lang zyn 12617 Ellen/tot 31 stup.4 pen. d'Elle/op 4 maenden dag/Wat moetmen d'Elle verkoopen op vier 6 maendē/t'elkeñ een gelyke somme/om te winnen 12 ten honderden 'sjaers.

Per Coss. Facit 34 stup. $8\frac{12216}{12817}$ pen.

In dese questie met haer proebē/is aen te merken 'tzelve onderschept door't rebatteren/dat ick aengewezē hebbe inde 37 questie dezer: want anders zoude de Facit komen 34 stup. $6\frac{15890}{19781}$ pen. eñ zoude ook zonder Coss konnen gemaekt wordē.

---

48. Eenen koopt 240 stukken Lynwaet/ lang t'zamen 12617 Ellen/op 4 maenden dag/de zelve verkoopt hy tot 34 stup. $8\frac{12216}{12817}$ pen. d'Elle/op vier 6 maenden dag/ t'ontfangen elke 6 maenden/ een gerecht vierde deel der somme/ende bevint in zulker voegen te winnen 12 ten hondert 's jaers/ wat moet hy dan voor yeder Elle betalen?

1 — 34 — $8\frac{12216}{12817}$ — 12617 | komt $21802\frac{1}{2}$ guldē.

4/ ———

$5450\frac{5}{8}$

6	12	18	24
4	4	4	4
2 /	8 /	14 /	20

102 — 100 — $5450\frac{5}{8}$ | $5343\frac{3}{4}$
108 — 100 — $5450\frac{5}{8}$ | $5046\frac{7}{8}$
114 — 100 — $5450\frac{5}{8}$ | $4781\frac{1}{4}$
120 — 100 — $5450\frac{5}{8}$ | $4542\frac{3}{16}$

$19714\frac{1}{16}$ guld.

12617 —— 19714 —— 1 —— 4 —— 1

Facit 31. stuyv. 4. penn.

---

49. Eenen

49. Eenen koopt 240 stukken Lynwaet/ tot 31 stuyv. 4 penn. d'Elle/op 4 maenden dag/de zelve verkoopt hy voor 21802 gul. 10 st. op vier 6 maenden dag/telken een gelyke somme/ende bevint alzoo te winnen 12 ten hondert 'sjaers/ Hoe veel ellen waren dan de zelve stukken lang in alles?

21802 —— 10

4 ——————

5450 —— $12\frac{1}{2}$

6	12	18	24
4	4	4	4
2	8	14	20

102 — 100 — 5450 — $12\frac{1}{2}$ | 5343 — 15
108 — 100 — 5450 — $12\frac{1}{2}$ | 5046 — $17\frac{7}{8}$
114 — 100 — 5450 — $12\frac{1}{2}$ | 4781 — 5
120 — 100 — 5450 — $12\frac{1}{2}$ | 4542 — $3\frac{3}{8}$

19714 — $1\frac{1}{4}$

$31\frac{1}{4}$ — 1 — 19714 — $1\frac{1}{4}$

Facit 12617 Ellen.

50. Eenen koopt 240 stukken Lynwaet / lang t'zamen 12617 Ellen/tot 31 stuyv. 4 pen. d'Elle/ De zelve verkoopt hy tot 34 stuyv. $8\frac{12216}{12617}$ pen d'Elle/ op vier 6 maenden/t'elken een gelyke somme/ ende bevindt alzoo zyn winninge 12 ten hondert 'sjaers / Op hoe veel Maenden dag heeft hy de zelve dan gekocht?

Per Coss.

Facit op 4 Maenden.

51. Eenen koopt 240 stukken Lynwaet / lang t'zamen 12617 Ellen / tot 31 stuyv. 4 penn. d'Elle / op 4 maenden dag / de zelve verkoopt hy tot 34. stuyv. $8\frac{12216}{12617}$ penn. d'Elle / op vier 6 maenden / t'elken een gelyke somme / wat is dan zyn winste ten 100 's jaers.

Facit 12.

---

52. Zoo men Lynwaet koopt tot 3 ß. d'Elle gereet / en men verkoopet t'ontfangen $\frac{1}{3}$ in 3 maenden / $\frac{1}{3}$ in 6 maenden / ende de reste in 9. maenden / Wat verkooptmen de Elle om te winnen 16 ten 100 's jaers.

Facit 3 ß. $2\frac{23074}{27325}$ g.

---

53. Zoo men Lynwaet verkoopt tot 3 ß. $2\frac{23074}{27325}$ g. d'Elle / t'ontfangen $\frac{1}{3}$ in 3 maenden / $\frac{1}{3}$ in 6 maenden / ende de rest in 9. maenden / zoo wintmen 16. ten 100 's jaers / Wat heeft dan een Elle gereet gekost.

Facit 3 ß.

Interest.

Den simp'len INT'REST, is, WINST end' VERLIES MET TYD,
Gelykend' een groot deel, dus van het werk subyt
Zuldy wel haest verstand gekrygen door u vlyt.

1. Eenen

1. Eenen betaelt jaerlijx voor een Rente 123 guld. tegen den penning 16. Hoe veel is dan de gantſche Rente weirdig?

123
738

Facit 1968 guldens.

---

2. Yemant koopt een Rente van 1968 guldens/ Hoe veel is hem de zelve jaerlijx weird/ tegen den penning 16?

1968 door 16. Facit 123 guld.

---

3. Als men betaelt Intereſt tegen den penning 16. Hoe veel is dat ten honderden?

100 door 16. Facit 6¼

---

4. Zoo men voor een Rente van 1968 guldens jaerlijx betalen moet 123 guld. tegen hoe veel ten honderd is dat?

7 3		(4		
1 9 6 8	16	1 0 0	6¼	Facit 6¼
1 2 3 3		1 6		
1 2				

---

5. Eenen geeft op Intereſt 100 £. voor 4 Jaer/ om daer voor te hebben ſimpelen Intereſt/ tegen 6¼ ten 100 'sjaers/ Hoe veel ontfangt hy dan ten eynde des tyds?

1 — 6¼ — 4 | komt 25
100

Facit 125 £.

---

6. Hoe

6. Hoe veel zalmen op Interest geven tegen 6¼ ten 100 's jaers/ om over 4 jaer t'ontfangen voor Hooftsomme/ ende Interest 750 guldens?

1 —— 6¼ —— 4 | 25
100

125 —— 100 —— 750

Facit 600 guldens.

7. Zoo me voor 600 guldens betaelt in 4 Jaer/ 150 guldens van Interest/ voor hoe veel zal men in een jaer betalen 6¼ guldens?

4 } 600 { 1
150 } { 6¼

Facit voor 100 guldens.

8. Ist dat men 100 £. op Interest uyt geeft/ ende na vier jaer weder ontfangt 125 £. Wat is dan den Interest ten honderden 's jaers?

100 } 25 { 100
4 } { 1

Facit 6¼

9. Eenen neemt op Interest 350 guld. voor 10 maenden tegen 12 ten honderden 's jaers/ wat moet hy in alles weder geven?

100 } 12 { 350 | Komt 35
12 } { 10 | 350

Facit 385 guldens.

10. Zoo

10. Zoo men 350 guldens op Interest neemt/ voor 10 maenden / ende dan weder geeft 385 gul. Wat is den Interest ten hondert 's jaers ?

385
350
35

350 } 35 { 100
10 } { 12

Facit 12

11. Als men geeft op Interest 350 £. tegen 12 ten honderden 's jaers/ Na hoe lange zal mé ontfangen voor Hooftsomme ende Interest 385 £ ?

350 — 35 — 100 | 10
12 — 12 — 10

Facit na 10 maenden.

12. Hoe veel geeft men op Interest tegen 12 ten hondert 's jaers/ om na 10 maenden t'ontfangen voor Hooft-somme ende Interest 385 £ ?

12 — 12 — 10 | 10
100

110 — 100 — 385

Facit 350 £.

13. Eenen neemt op Interest 235 guldens voor 4 Maenden / tegen 10 in't hondert 's jaers/ de 4 maenden voorby wezende / bidt hy den Schuld-heer/ hem 'tzelve geld te laten noch 2 Maenden/ ende zal geven voor Hooft-somme (niet voor Interest) tegé 10 ten hondert 's jaers/ Hoe veel moet hy dan alt'samen betalen ?

$$\left.\begin{array}{l}\left.\begin{matrix}90\\12\end{matrix}\right\}10\left\{\begin{matrix}235\\4\end{matrix}\right| \text{ komt } 8\frac{19}{27} / 76 \\ \left.\begin{matrix}100\\12\end{matrix}\right\}10\left\{\begin{matrix}235\\2\end{matrix}\right| \text{ komt } 3\frac{11}{12} / 99\end{array}\right\} 108$$

235

Facit $247\frac{67}{108}$ guld.

---

14. Zoo ik mynen goeden Vriend leene 235 guldens voor 4 maenden/ende die verſchenen wezende/ik hem 'tzelve geld noch 2 maenden late/mits dat ik hebben zal voor de Hoofţſomme / tegen 10 ten hondert 'sjaers/ende my dan in alles komt $247\frac{67}{108}$ guldens / Hoe veel is den eerſten Intereſt in 't hondert 'sjaers geweeſt ?

$\left.\begin{matrix}100\\12\end{matrix}\right\}10\left\{\begin{matrix}235\\2\end{matrix}\right|$ komt

$247\frac{67}{108}$
$3\frac{11}{12}$
―――
$243\frac{19}{27}$
235
―――
$8\frac{19}{27}$

$\left.\begin{matrix}235\\4\end{matrix}\right\}8\frac{19}{27}\left\{\begin{matrix}90\\12\end{matrix}\right.$

Facit 10.

---

15. Yemant leent my 235 guld. voor 4 maenden/ tegen 10 in 't hondert 'sjaers/ dien tyd verloopen wezende/ laet hy my 't zelve geld noch eenen tyd/ mits dat ik hem belove intereſt tegen 10 ten hondert 'sjaers/ van de hooftſomme/ zoo komt hem dan in alles $247\frac{67}{108}$ guld. Hoe lange is dan den tweeden tyd ?

$$\left.\begin{matrix}90\\12\end{matrix}\right\}10\left\{\begin{matrix}235\\4\end{matrix}\right|$$ komt $247\frac{67}{108}$

$8\frac{19}{27}$

$238\frac{11}{12}$

$$\left.\begin{matrix}100\\12\end{matrix}\right\}12\left\{\begin{matrix}235\\3\frac{11}{12}\end{matrix}\right.$$

235

$3\frac{11}{12}$

Facit 2 Maenden.

---

16. Hoe veel geeft men op Intereſt/ tegen 10 in't hondert 's jaers/ voor 4 maenden tyds/ alſmen 't zelve geld noch 2 maenden laet/ tegen 10 ten hondert 's jaers/ voor de Hooftſomme/ ende dan in alles ontfangt/ $247\frac{67}{108}$ guldens?

$$\left.\begin{matrix}90\\12\end{matrix}\right\}10\left\{\begin{matrix}100\\4\end{matrix}\right|$$ komt $3\frac{19}{27}$

12 — 10 — 2 | komt $1\frac{2}{3}$

100

$105\frac{10}{27}$ — 100 — $247\frac{67}{108}$

Facit 235 guldens.

---

17. Eender neemt op Intereſt 235 guld. voor zekeren tyd/ mits dat hy de $\frac{2}{3}$ des tyds zal betalen/ den Intereſt tegen 10 in't hondert 's jaers / ende het ander $\frac{1}{3}$ des tyds/ tegen 10 ten hondert 's jaers: ten eynde des tyds wert bevonden Hooftſomme ende Intereſt $247\frac{67}{108}$ guld. Hoe lange heeft hy dan dit geld op Intereſt gehadt?

90 } 12	10	{ 235 / 8	komt $17\frac{11}{27}$
100 } 12	10	{ 235 / 4	komt $7\frac{5}{6}$

247 [illegible]
235

$25\frac{13}{54}$ — 12 — 12 [illegible]

Facit 6 Maenden.

---

18. 325 guldens 12 stuyvers wort op Interest uytgegeven tegen 11 ten hondert 's jaers / wanneer zal men voor Hooft-somme ende Interest ontfangen 651 guld. 4 stuyv.

651 — 4
325 — 12
325 — 12

100 } 11 1 { 325 — 12 / 325 — 12

Facit over $9\frac{1}{11}$ jaer.

---

19. Zoo men op Interest geeft 325 guld. 12 stuyp. ende nae $9\frac{1}{11}$ Jaer / alzoo veel voor Interest ontfangt / als voor Hooft-somme / Wat is den Interest ten hondert 's jaers?

$325\frac{3}{5}$ } $9\frac{1}{11}$ $325\frac{3}{5}$ { 100 / 1

Facit 11

---

20. Waer wort uytgegeven op Interest 325 guld. 12 stuyv. tegen 11 ten hondert 's jaers / Hoe veel moet dan over $9\frac{1}{11}$ Jaer ontfangen worden / voor Hooftsomme ende Interest?

100

100 } 11 { 325 $\frac{1}{5}$
1 } { $9\frac{1}{11}$

Komt voor den Intereft 325 — 12

Ende voor de Hooftſomme ook 325 — 12

Facit guldens 651 — 4 ſtuyv.

21. Hoe veel geeft men op Intereſt tegen 11 ten hondert 'sjaers om naer $9\frac{1}{11}$ Jaer voor Intereſt ende Hooft-ſomme t'ontfangen 651 gul. 4 ſtuyv.

1 — 11 — $9\frac{1}{11}$ | komt 100. add. 100

200 — 100 — 651 — 4

Facit 325 guld. 12 ſtuyv.

22. Eenen geeft op Intereſt 300 guldens om t'eynden jare daer voor t'ontfangen 336 guldens/ daer af neemt hy een Obligatie/ die hy (door invallenden nood) terſtont verkoopt/ en moet verlieſen op de ſomme van de Obligatie / 11 in 't hondert. Vrage na zyn winninge oft verlies ?

100 — 89 — 336 | komt $299\frac{1}{25}$ guld. van 300.

Facit verlieſt 19 ſtuyv. $3\frac{1}{5}$ penn.

23. Zoo men geeft op Intereſt 300 guld. voor een Jaer/ tegen 12 ten hondert/ Ende d' Obligatie die men daer af heeft/ terſtond verkoopt/ ontfangende 19 ſtuyv. $3\frac{1}{5}$ penn. min/ dan men uyt gegeven heeft / wat verlieſt men op de ſomme van Obligatie in elk hondert ?

100 — 112 — 300 | komt 336
300
$0\frac{24}{37}$

336 — $299\frac{1}{37}$ — 100 | 89 van 100

Facit 11.

---

24. Eenen heeft een Obligatie van gelt/ dat hy op Interest gegeven heeft voor een jaer/ tegen 12 ten hondert. De zelve verkoopt hy/ en verliest 11 in 't hondert op de somme van de Obligatie/ ende ontfangt alzoo 19 stuyv. $3\frac{1}{7}$ penningen min dan hy uytgegeven heeft: Hoe veel is dan zyn uytgave geweest?

100 —— 89 —— 112 | komt $99\frac{2}{3}\frac{?}{}$ guld. van 100. rest $\frac{8}{27}$ guld. of 6 stuyv. $6\frac{?}{}$ pennin.

6 —— $6\frac{?}{}$ —— 100 —— 19 —— $3\frac{1}{7}$

Facit 300 guldens.

---

25. Eenen geeft op Interest 300 guldens voor een jaer/daer van neemt hy een Obligatie/die hy verkoopt/ ende verliest 11 in 't 100 op de somme van d' Obligatie/ontfangende alzoo 19 stuyvers $3\frac{1}{7}$ penningẽ/min dan hy uytgegeven heeft: Wat Interest ten 100 is hem dan belooft geweest?

89 —— 100 —— $299\frac{1}{37}$ | komt 336
300

300 —— 36 —— 100 36

Facit 12

---

26. Eenen

26. Eenen Koopman koopt Smallekens / voor 450 guldens/op 3 jaer 3 maendẽ dag: Wat zoude hy daer voor gereed betalen moeten/ af ſlaende tegen 8 ten 100 'sjaers.

1 —— 8 —— $3\frac{1}{4}$ | komt 26

126 —— 100 —— 450

Facit 357 guldens 2 ſtuyv. $13\frac{5}{7}$ penn.

27. Zoo men ſchuldig is 450 guldens te betalen over $3\frac{1}{4}$ jaer / eñ men betaelt daer voor gereet 357 guldens 2 ſtuyvers $13\frac{5}{7}$ pen. tegen wat Intereſt ten hondert 'sjaers is dat afgetrokken?

357 — 2 —— $13\frac{5}{7}$ —— 450 —— 100 | komt 126,

126

100

$3\frac{1}{4}$ —— 26 —— 1

Facit tegen 8 ten hondert.

28. Hoe veel zal men ontfangẽ over $3\frac{1}{4}$ jaer voor 357 guldens 2 ſtuyv. $13\frac{5}{7}$ penn. met den Intereſt tegen 8 ten hondert 'sjaers?

100 } 8 { $357\frac{1}{7}$ } komt $92\frac{6}{7}$ guldens.

1 } { $3\frac{1}{4}$ } $357\frac{1}{7}$

Facit 450 guldens.

29. Zoo men geeft op Intereſt $357\frac{1}{7}$ guldens tegen 8 ten hondert 'sjaers/ wanneer zal mẽ moeten ontfangen voor Hooft-ſomme ende Intereſt 450 guldens?

100 } 1 { 357⅞
8 } { 92⅞

Facit over 3¼ Iaer.

30. Eenen goedē vriend leent mij 570 gul. voor 8 maenden/ op konditie dat ik hem wederomme leenē zal een gelijke ſomme voor zulken tijd/doch (door oorzake) en leene ik hem maer 340 guldens voor drie maenden/ ende de reſte vergoede ik hem met Intereſt tegen 13 ten hondert 'sjaers/ Hoe veel beloopt dan zulken Intereſt?

12 —— 13 —— 8 | 8⅔

100 —— 8⅔ —— 230 | komt 19 g. 18 ſt. 10⅖ p.

12 —— 13 —— 3 | 3¼

100 —— 3¼ —— 340 | komt 18 gul. 8 ſt. 5⅗ p.

Facit 38 —— 7 ſtuyv.

31. Een mijnder vrienden leent mij 570 guld. op konditie dat ik hem wederomme zoo veel leenen zal/ voor zulken tijd/ doch ik en mag maer 340 guld. miſſen/ eñ dat voor 3 maenden/ dies betale ik hem voor de reſte Intereſt tegen 13 tē 100 'sjaers/ twelk beloopt 38 guld. 7 ſtuyv. Hoe lange heeft hy mij dan zijn geld geleent?

570
340

230

12 —— 13 —— 3 | $3\frac{1}{4}$

38 —— 7 —— 0

100 —— $3\frac{1}{4}$ —— 230 | komt 7 guld. 9 stuy. 8 p.

30 —— 17 —— 8

100 —— 13 —— 570 | komt 74 guld. 2 stuyv.

74 — 2 — 12 — 30 — 17 — 8 | komt 5
—— 3

Facit 8 Maenden.

32. Men leent my een zekere somme geld voor 8 Maenden/ op konditie dat ik eenig tyd wederom 300 veel leenen zal voor zulke tyd / doch ik en kan maer 340 guld. ontbeiren / ende dat voor 3 maenden/maer de reste vergoede ik met Interest tegen 13 ten hondert 's jaers / welken Interest beloopt 38 guld. 7 stuyv. Hoe veel heeft hy my dan geleent?

12 —— 13 —— 5 | $5\frac{1}{12}$ 38 —— 7 —— 0

100 —— $5\frac{1}{12}$ —— 340 | komt 18 gul. 8 stu. $5\frac{1}{2}$ p.

19 — 18 — $10\frac{2}{3}$

12 } 100 { 8 | komt 230
13 } { 19—18—$10\frac{2}{3}$ | 340

Facit 570 gul.

33. Zoo ik yemand leene 570 guldens voor 8 Maenden / op konditie dat hy my wedercomme 300 veel leenen zal voor gelijken tijd / Hoe veel leent hy my dan voor 3 Maenden / als hy my voor de reste te vreden stelt met Interest tegen 13 ten hondert 's jaers / ende dat dien Interest beloopt 38 guld. 7 stuyv.

12 —— 13 —— 8 | $8\frac{2}{3}$

100 —— $8\frac{2}{3}$ —— 570 | komt 49 guld. 8 stuyv.

38 —— 7

11 —— 1.

12 } 100 { 3
13 } { $11\frac{1}{20}$

Facit 340 guldens.

34. A. heeft B. op Interest gegeven 500 guldens voor 5 jaren tegen 10 ten hondert 's jaers / den tyd verschenen wezende / ende B. geen geld hebbende / levert hy A. in betalinge 15 stukken Lijnwaet / lang elk 50 Ellen / op hoe veel is dan yeder Elle geschat geweest?

100 } 10 { 500 } komt 250 guldens.
1 } { 5 }

500

750

50

15

—— 750 —— 750 —— 1

Facit op eenen gulden.

35. Eenen heeft gehad op Interest 500 guldens voor 5 jaer tegen 10 ten hondert 'sjaers/ ende also hy ter tijd der betalinge niet wel voorsien en was van gelde/ geeft hy in betalinge 15 stukken Lijnwaet/ tot 3 ß. 4 ₰. d'Elle/ maer hoe lang is yeder stuk geweest?

100 } 10 { 500 } komt 250 guldens.
1 } { 5 } 500

750

1 —— 1 —— 750 | komt 750 Ellen/ dit door 15. ('t getal der stukken) gedivideert.

Facit 50 Ellen.

36. Yemant geeft op Interest 500 guldens/ ende naer vyf jaer wort hem gelevert voor Hooftsomme ende Interest 15 stukken Lijnwaet/ lang elck 50 Ellen/ tot eenen gulden d'Elle: Hoe veel ten hondert 'sjaers heeft hy dan voor syn geld te winninge gehadt?

1 —— 1 —— 750 | komt 750 guldens.
500

250

500 } 250 { 100
5 } { } 8 {

Facit 10 ten hondert.

37. Hoe veel geeft men op Intereſt tegen 10 ten hondert 's jaers/ als men naer 5 jaren ontfangt in betalinge/ voor Hooftſomme ende Intereſt 15 ſtucken Lijnwaets / lang elk 50 Ellen tot 3 ß. 4 g. d'Elle?

1 —— 3 —— 4 —— 750 | komt 125 £.

1 —— 10 —— 5 | 50 }
150 —— 100 —— 125 }

Facit 83 £. 6 ß. 8 g.

---

38. Van eenen goeden vriend op Intereſt ik halen Eens vyf hondert pond en vyftig onbelet, Voor negen maenden tyd, om daer voor te betalen Ten hondert acht in 't jaer, noch negen hondert net, Voor maenden vyf en half, dien Intereſt gezet Was twaelf ten hondert 's jaers: zoo ik na myn behaghen Aen zeffens wel dit gelt zoud' weder geven bet, Wanneer zoud moeten zyn, end' ook hoe veel, dat 's te vragen?

Hooft-ſom . Intereſt . Maend.

550 —— 8 | 4400 — 9 | 39600
900 —— 12 | 10800 — 5½ | 59400
| 15200 | 99000

78
000 | 6½ Maenden.
152

100 } 8 { 550 | komt 33
 } 9 | 550

583

$$\left.\begin{matrix}100\\12\end{matrix}\right\} 12 \left\{\begin{matrix}900\\5\frac{1}{2}\end{matrix}\right| \text{komt} \begin{matrix}583\\49\frac{1}{2}\\900\\\hline 1532\frac{1}{2}\end{matrix}$$

Facit over $6\frac{39}{76}$ Maenden $1532\frac{1}{2}$ £.

39. Eenen neemt op Intereſt 550 £. tegen 8 ten hondert 's jaers/ eñ 900 £. tegen 12 ten hondert 's jaers/ Hoe veel moet hy betalen voor Hooftſomme ende Intereſt over $6\frac{39}{76}$ Maenden?

$$\left.\begin{matrix}100\\12\end{matrix}\right\} 8 \left\{\begin{matrix}550\\6\frac{39}{76}\end{matrix}\right| \text{komt} \begin{matrix}23\frac{67}{76}\\550\end{matrix}$$

$$\left.\begin{matrix}100\\12\end{matrix}\right\} 12 \left\{\begin{matrix}900\\6\frac{39}{76}\end{matrix}\right| \text{komt} \begin{matrix}58\frac{47}{76}\\900\end{matrix}$$

Facit $1532\frac{1}{2}$ £.

40. Eenen neemt op Intereſt 550 £. tegen 8 ten hondert 's jaers/ ende 990 £. tegen 12 ten hondert 's jaers/ Wanneer ſal hy in alles weder geven moeten 1532 £. 10 ß?

100 —— 8 —— 550 | 44 $1532\frac{1}{2}$

100 —— 12 —— 900 | 108   1450

152 — 12 — $82\frac{1}{2}$

Facit in $6\frac{39}{76}$ Maenden.

41. Zoo men neemt op Interest 550 £. voor 9 Maenden tegen 8 ten hondert 's jaers/ Hoe veel sal men noch nemen voor $5\frac{1}{2}$ Maenden tegen 12 ten hondert 's jaers / alst al tseffens te betalen komt in $6\frac{1}{2}$ Maenden ?

Facit 900 £.

42. Eenen heeft Anno 1600. primo May eenen Brief van 300 £. te betalen elk naest-volgende jaer 100 £. Wat zal den zelven weirdig zijn primo November des zelven jaers / af slaende tegen 12 ten hondert 's jaers ?

106 ——	100 ——	100	}	$94\frac{18}{53}$
118 ——	100 ——	100	}	$84\frac{44}{59}$
130 ——	100 ——	100	}	$76\frac{12}{13}$

Facit $256\frac{344}{40651}$ £.

43. Eenen Koopman koopt Specerije / voor $256\frac{344}{40651}$ £. op 6 maenden dag/ wat verkoopt hy de zelve op 3 jaren / elk jaer een gelyke somme/ om te winnen 12 ten hondert 'sjaers ?

Facit 300 £.

44. Yemant koopt een Huys voor 300 £. te betalen binnen 3 jaer/alle jare 100 £. daer voor betaelt hy binnen 6 maenden $256\frac{344}{40651}$ £. tegen wat Interest ten hondert 's jaers is dat afgetrokken ?

Facit tegen 12.

45. Zoo men schuldig is 300 £. te betalen alle jare 100 £. Wanneer zal men daer voor moeten betalen $256\frac{344}{40651}$ £. af slaende tegen 12 ten hondert 's jaers ?

Facit in 6 maenden.

 46. Eenen

46. Eenen geeft op Interest 1500 guldens/aen drie persoonen/tegen 12 ten hondert 's jaers/ A. heeft 300 guldens voor 11 maenden/ B. 500 guldens voor 8 Maenden/ ende C. 700 guldens voor 5 Maenden / als hy dan alle zijn geld met den Interest ontfangen heeft/Hoe veel heeft hy?

100 — 111 — 300 | komt 333
100 — 108 — 500 | komt 540
100 — 105 — 700 | komt 735

Facit 1608

47. Eenen doet geld op Interest aen drie persoonen/tegen 12 ten hondert 's jaers/A. gebruykt zyn geld 11 Maenden/B. 8 Maenden/ ende C. 5 maenden / ende betalen voor Hooftsomme ende Interest/ A. 333 guldens/B. 540 guldens/C. 735 guldens / Hoe veel gelds heeft hy elk byzonder dan gedaen/ ende ook hoe veel in alles?

111 — 100 — 333 | komt 300
108 — 100 — 540 | komt 500
105 — 100 — 735 | komt 700

Facit { A. 300 / B. 500 / C. 700 } guldens.

Facit in alles 1500 guldens.

48. Drie hebben op Interest genomen 1500 guldens/A. heeft 300 guldens voor 11 maenden/ B. 500 guldens voor 8 maenden / C. 700 guld. voor 5 maenden/ende betalen in alles voor Hooftsomme ende Interest 1608 guld. Hoe veel is haren Interest ten hondert 's jaers?

12 — 6 — 11 | $5\frac{1}{2}$ 100 — $5\frac{1}{2}$ — 300 | $16\frac{1}{2}$
12 — 6 — 8 | 4 100 — 4 — 500 | 20
12 — 6 — 5 | $2\frac{1}{2}$ 100 — $2\frac{1}{2}$ — 700 | $17\frac{1}{2}$

1608
1500
———
54

54 — 6 — 108

Facit 12.

---

49. Eenen Koopman doet 3 ander 1500 guld. op gelijcke Intereſt ten 100 's jaers/ A. gebruyckt het zijne 11 maenden/ B. 8 maenden / ende C. 5 maend. ende betalen ten eynde haers tijds/ A. 333 guld. B. 540 gul. ende C. 735 gul. Vrage na den Intereſt ten 100 's jaers / Ende hoe veel elk gehadt heeft?

Facit { A. . 300 / B. . 500 / C. . 700 } guldens.

Fa. 12 is de Intereſt ten 100. 's jaers.

---

50. Yemant is ſchuldig 1598 gulden/ te betalen $658\frac{24}{79}$ gulden over een jaer/ $494\frac{22}{97}$ guld. over twee jaer/ ende $444\frac{73}{97}$ guld. over drie jaer/ ſoo hy dat altſamen over 2 jaer betaelde/ hoe veel ſchade ſoude dan den ontfanger lyden / als men rekent Intereſt tegen 10 ten hondert 's jaers?

100 ——— 110 ——— $658\frac{94}{97}$ | $724\frac{34}{97}$
100 ——— 100 ——— $494\frac{22}{97}$ | $494\frac{22}{97}$
110 ——— 100 ——— $444\frac{73}{97}$ | $404\frac{183}{1067}$

———
$1623\frac{421}{1067}$
1598
———

Facit $25\frac{421}{1067}$ guld.

51. Eenen

51. Eenen is schuldig 1598 £. te betalen 658 £. 19 ß. 4 [illegible] over een jaer / 494 £. 4 ß. 6 [illegible] g. over twee jaer / ende 444 £. 16 ß. 6 [illegible] g. over drie jaer / hy accordeert met zynen Schuld-heer dat al te zamen te betalen over drie jaer / onder te geven Interest tegen 12 ten hondert 's jaers / hoe veel zal hy dan in alles moeten betalen?

100—124—658—19—4 [illegible]	814—2—[illegible]
100—112—494—4—6 [illegible]	553—16—8 [illegible]
100—100—444—16—6 [illegible]	444—16—6 [illegible]

Facit 1815 £. 9 ß. 2 [illegible] g.

52. Eenen Koopman heeft een Obligatie / die betaelt moet wesen in 3 payementen / 't eerste binnen een jaer / het tweede binnen twee jaer / het derde binnen drie jaer / ende [illegible] des eersten is zoo veel als [illegible] des tweeden / ook [illegible] des tweeden is gelyk [illegible] des derden: zoo bidt den schuldenaer om de gantsche somme te mogen betalen / ten eynde des derden jaers / belovende Interest tegen 12 ten honderd 's jaers / Als dan Hooftsomme ende Interest t'zamen beloopt 1815 £. 9 ß. 2 [illegible] g. Hoe veel is de somme van d'Obligatie?

100—124—40	$49\frac{3}{5}$
100—112—30	$33\frac{3}{5}$
100—100—27	27

[illegible] / [illegible] / [illegible]

27—30—40

$49\frac{3}{5}$ 40

$33\frac{3}{5}$ 30

27 27

$110\frac{1}{5}$ — 97 — 1815 — 9 — 2 [illegible]

Facit 1598 £.

5 3. A. is B. schuldig een zekere somme/ te betalen in drie payementen/ 't Eerste binnen een jaer/ het tweede binnen twee jaer/ ende 't derde binnen drie Jaer/ Ende $\frac{1}{2}$ des eersten is zoo veel als $\frac{2}{3}$ des tweeden/ 's Gelyks $\frac{3}{4}$ des tweeden is zoo veel als $\frac{5}{6}$ des derden/ Zoo spreekt B. tot A. Ist dat u believt / gy meugt my 't geld al tzeffens geven/ ten eynde des tweeden jaers/ Nochtans zoud' ik geïnteresseert wezen van 25 ℒ. 9 ß. 2$\frac{470}{1067}$ g. als men rekent Interest tegen 10 ten hondert 's jaers ; A. antwoort: Ist dat ghy my de geheele somme laet tot den eynde des derden jaers / zoo zal ik u in alles geven 1815 ℒ. 9 ß. 2$\frac{34}{97}$ g. Hier mede is B. te vreden. Vrage/ Hoe veel is dan elke paye/ ende wat soude den tweeden Interest ten hondert 's jaers wezen ?

$\frac{1}{2}$ —— $\frac{2}{3}$
$\frac{3}{4}$ —— $\frac{5}{6}$

$\frac{3}{8}$/ $\frac{5}{12}$/ $\frac{5}{9}$

27—30—40

100 — 110 — 40	44
100 — 100 — 30	30
110 — 100 — 27	24$\frac{6}{11}$
97	89$\frac{6}{11}$
	97
	1$\frac{6}{11}$

1$\frac{6}{11}$ — 97 — 25 — 9 — 2$\frac{470}{1067}$ | komt 1598 ℒ.

97 —— 1598 { 40, 30, 27

	ℒ.	ß.	g.		
Facit	658	19	4$\frac{56}{97}$	d'eerste	paeye.
	494	4	6$\frac{42}{97}$	de tweede	
	444	16	0$\frac{96}{97}$	de derde	

100 — 100 + 2 æ — 658 | komt 658 + 13 æ.

100 — 100 + 1 æ — 494 | komt 494 + 4 æ.

444

1815 £. gelyk 1598 £ + 18 æ

1598

217 £. gelyk 18 æ.

105468 8789

Facit 12 ten hondert 's jaers is den tweeden Intereſt.

54. Zoo men koopt een Huys voor 300 £. te betalen 100 £. gereet/ende elk naeſtvolgende jaer 100 £. Wanneer zoude men daer tzeſſens 300 £. af geven moeten/ zoo de koop-penningen tegen 10 ten hondert 's jaers kontant gereduceert zynde/ wederom zoo veel weird gerekent worden?

110 — 100 — 100 | 90 300

120 — 100 — 100 | 83 274

100

25

274

als 300 — 274

12 Facit 11 Maend.

10

55. Zoo men kochte een Huys voor 300 ℒ. te betalen 100 ℒ. gereed / ende elk naeſtvolgende jaer 100 ℒ. of zoo men 't zelve kochte voor 300 ℒ. te betalen over 11 7/11 Maenden tſeffens / tegen wat Intereſt ten honderd 's jaers ſoude men moeten afſlaen / op dattet even veel in gereed geld beloopen ſoude ?

Per Coſs.

Facit tegen 10 ten honderd.

Intereſt op Intereſt.

Zoo yemand van 't gewin ook winſt wil hebben ſnel,
Als winſte niet betaeld en word te rechter tyd,
Zoo moet hy leeren hier berekenen zeer wel,
Wat hem met recht toekomt; al iſt een Joodſch profijt.

---

1. Eenen geeft op Intereſt 300 ℒ. voor 2 jaer / tegen 10 ten hondert 's jaers / ende Intereſt op Intereſt / te weten / dat in 't tweede jaer de Intereſt van 't eerſte jaer ſoo veel winnen ſal / als de Hooft-ſomme: Hoe veel ſal hy dan ontfangen voor Hooft-ſomme ende Intereſt ? ℒ. 3[illegible]

100 — 110 — 300
100 3000

11000 33000
330000

3630000

Facit 363 £.

2. Zoo een Huys gekocht wort met gereet geld te betalen / ende den Kooper accordeert met den Verkooper / 'tzelve te betalen over 3 Jaer / mits gevende Intereſt van de ſomme des Huys / 8 ten hondert 'sjaers / ende alle jare Intereſt op Intereſt / ende hy dan betalen moet 1259 gul. 14 ſtup. $3\frac{21}{27}$ penn. Hoe veel heeft hy dan 't Huys gekocht ?

108 — 100 — 1259 — 14 — $3\frac{21}{27}$
/ 108
11664 10077696
/ 108 / 100
1259712 1007769600
/ 25 / 100
3149280 100776960000
/ 100
10077696000000
31492800 | 2000 | 0
1000

Facit 1000 guldens.

3. Zoo men betaelt voor Intereſt 10 ten hondert 's jaers / wat zal men over 5 jaer moeten betalen voor 20000 £. met alle jare Intereſt op Intereſt ? Facit 49766 £. 8 ß.

4. Zoo men met 9 wint alle jaer een / In hoe lange zullen 3936 guldens 12 stuyvers worden 6000 guldens / als men alle jare rekent winſt op winſt ?

9 — 10 — 3936 — 12   6000
20   20
78732   120000
/ 10
787320
9/
87480
/ 10
874800
9/
97200
/ 10
972000
9/
108000
/ 10
1080000
9/
12000|0
6000 guldens.

Facit in 4 Jaer.

---

5. Zoo hondert guldens winnen 10 stuyvers ter Maend / Wat zal men over twee Jaer ontfangen voor Hooft-somme ende Intereſt / van 3125000000 guldens / als men rekent alle vier Maenden Intereſt op Intereſt.

100 —

```
100 —— 102 ——    3125000000
 100               62500000000
  100            ——————————
   100             318750000000
    100             6375000000000
     100         ——————————
——————————         32512500000000
10øøøøøøøøøøø       650250000000000
                 ——————————
                   3316275000000000
                    66325500000000000
                 ——————————
                   338260050000000000
                    67652010000000000000
                 ——————————
                   3450252510000000000000
                    690050502000000000000000
                 ——————————
          guld. 3519257560|2øøøøøøøøøøøø
                          |20
                          ——————
                     stuyvers 4|0
```

Facit 3519257560 guld. 4 stuyv.

---

6. Hoe veel geeft men op Interest/om te hebben $3\frac{1}{3}$ ten hondert in $\frac{1}{2}$ jaer/en alle halve jare interest op interest/als men over $3\frac{1}{2}$ jaer voor Hooft-somme ende Interest moet ontfangen 39312 guld. 14 stuyv. $6\frac{1021}{2187}$ penn.

Facit 31250 guld.

---

7. Zoo men gewonnen heeft 25 ten hondert sjaers / 300 wel met winst als Capitael / ende nae 8 jaren bevindt te hebben 390625 guld. Hoe veel heeft men ten eersten gehadt ?

125 —— 100 —— 390625

3125

390625000000000000000

15625
390625

1953125
48828125

244140625
6103515625

30517578125
762939453125

3814697265625
95367431640625

476837158203125
11920928955078125

59604644775390625

[illegible] | 65536

Facit 65536 guld.

8. Too

8. Zoo men neemt op Intereſt 3125 guld. tegen 10 ten hondert 's jaers / ende alle jare Intereſt op Intereſt. In hoe veel Jaren zal men moeten betalen 7368 gul. 11 ſtuyv. 11 [illegible] penn.

Facit over 9 Jaer.

---

9. Zes mael zes duyſent pond op Int'reſt doet men klaer,
Om winning' op gewin te krygen yeder jaer,
Voor hondert pondē tien, word Intereſt beſchreven.
Wanneer moet daer voor dan zyn wederom ghegeven,
Pond een-en-vyftig duyſt vyf hondert ende negen,
Met ſchellingen veertien, raedt (kondy) dat te degen.

100 —— 110 —— 36000
10 36000
10
———— ————
1000 396000
396000
————
4356000
4356000
————
47916000

$51509\frac{7}{10}$
47916
————
$3593\frac{7}{10}$

100 } 12 { 47916 | komt 9 Maenden / add. daer
10 } { $3593\frac{7}{10}$ | by 3 Jaer.

Facit over 3 Jaer 9 Maenden.

---

10. Eenen verkoopt zyn Huys voor 2400 gul. t'ontfangen 800 guld. gereet/ ende voort alle jare 400 guld. tot de volle betalinge / den Kooper dan presenteert hem/ 't huys terstont al te betalen/ soo hy af-slaen wil 8 ten hondert 'sjaers/ en alle jare Interest op Interest/ 't welk hy aen neemt/ Hoe veel moet hy dan gereet voor zyn huys ontfangen ?

108 —— 100 —— 400

864	
11664	40000
93312	4000000
1259712	400000000
10077696	
136048896	40000000000

	voor		some	
40000		108		$370\frac{10}{27}$
4000000		11664		$342\frac{682}{729}$
400000000		1259712		$317\frac{10489}{19683}$
40000000000		136048896		$294\frac{6346}{531441}$
				800

guld. $2124\frac{452116}{531441}$

Facit 2124 guldens 17 stuyv. $0\frac{125168}{531441}$ penn.

11. Eenen koopt een Huys voor 5324 guldens/ te betalen op 8 eerstkomende Meyen/ t'elken een gerecht achtste deel der somme/ welverstaende dat t'eerste payement gereet is/ dat is/ als hem 't Huys gelevert word; Op dit huys staet noch een Rente van 11 guldens jaerlijks/ losbaer / tegen den penning 16. Ist dat hy dan met den Verkooper ac-

cordeert/

cordeert / ende betaelt hem het gantsche Huys gereet / afslaende 10 ten hondert 's jaers / Interest op Interest / lossende dan ook de Rente / Op hoe veel staet hem dat huys in gereeden gelde?

$$\frac{5324}{8}$$

110 —— 100 —— $665\frac{1}{2}$

1100	——— /100
12100	66550
121000	——— /100
1331000	6655000
13310000	——— /100
146410000	665500000
1464100000	——— /100
16105100000	66550000000
161051000000	——— /100
1771561000000	6655000000000
17715610000000	——— /100
194871710000000	665500000000000
	——— /100
	66550000000000000

$665\frac{1}{2}$ 't gereede Gelt.
605
550
500
$454\frac{6}{11}$
$413\frac{27}{121}$
$375\frac{875}{1331}$
$341\frac{7210}{14641}$
de Rente 176

$4081\frac{[illegible]}{29282}$ guld.

Facit 4081 guld. 8 stuyv. $10\frac{6908}{14641}$ penningen.

12. Eenen geeft op Interest 300 guldens/ ende ontfangt over twee jaer met den Interest op Interest 363 guldens: Wat is den Interest ten hondert 'sjaers geweest? Multipliceert 300 met 363 ende dan trekt √ ʒ.

Facit 10 ten 100.

---

13. Yemant is schuldig 49766 £. 8 ß. te betalen ten eynde van 5 jaren/ daer voor betaelt hy gereet 20000 £. tegen wat Interest ten hondert 'sjaers is dat afgetrokken/ als men rekent jaerlijx Interest op Interest? Multipliceert 20000 £. drie mael in hem zelven / ende datter uyt komt met 49766 £. 8 ß. ende trekt daer uyt √ ß.

Facit 20.

---

14. Tegen hoe veel ten hondert 'sjaers / zoude men op Interest geven 65536 gul. om ten eynde van 8 jarē/daer voor t'ontfangen met synen jaerlijkschen Interest op Interest 390625 guldens? Multipliceert 65536 guldens zes mael in hem zelven / ende dat daer uyt komt met 390625 guldens/ ende trekt dan √ ʒʒʒ.

Facit tegen 25.

---

15. Eenen Huysman koopt een stuk Landts/ te betalen het $\frac{1}{3}$ gereet/ ende de reste op 4 jarē t'elken een gerecht vierde deel der resterende somme/ ende waert dat hy 't al te zamen gereet betaelde / afslaende Interest op Interest tegen 8 ten hondert 'sjaers/ 300 zoude hy geven moeten 2124 guld. 17 stuyv. $0\frac{125163}{531441}$ penn. Hoe veel heeft hy dan het zelve stuk Landts gekocht?

Facit 2400 guldens.

---

16. Et Huys word gekocht voor 5324 guldens/ belast met een Rente van 11 guldens/losbaer tegen den penning 16 te betalen op 8 eerst-komende Mey-dagē/t'elken een gelijke somme/ende den Kooper betaelt het Huys al met gereeden gelde/ ende lost ook de Rente / alsoo dat hy in alles geven moet 4081 guldens 8 stuy. 10$\frac{6202}{13841}$ penningen: Wat Interest op Interest ten honderd 's jaers heeft hy dan afgetrokken op de somme van het Huys?

per Coss. Facit 10.

---

17. Eenen Edelman koopt zekere Heerlijkheyd voor 4400 £. te betalen 800 £. gereed / ende elk naervolgende jaer 600 £. tot de volle betalinge toe/ ende hy accordeert metten verkooper de zelve al gereet te betalen / afslaende alle jare Interest op Interest: Maer tegen hoe veel ten hondert / als hem gereet te betalen komt 3413$\frac{272127}{1771561}$ £?

per Coss.

Facit tegen 10.

---

18. Een Koopman gevende op Interest 17476 £. 5 ß. 8 ₰. om te hebben alle jare Interest op Interest/ zoo ontfangt hy ten eynde van 5 jaren wederom d'uytgegevē somme met den Interest/ wezende t'zamen 23664 £. 6 ß. 1 [illegible] ₰. Vraghe na den Interest ten honderden 's jaers?

Facit 6[illegible]

---

19. Eenen

19. Eenen Koopman koopmanſchappende een geheel jaer met al ſyn gelt/wint alle maendē met 100 gul. (zoo wel winſt als de Hooft-ſomme) zoo veel guldēs als hy honderdē heeft in't begin/ als hy dan t'eynden jare bevindt te hebben 3138 gul. 8 ſtuy. 9$\frac{251721}{3125000}$ penningen: Hoe veel hadde hy dan in't begin?

Per Coſs.

Facit 1000 guldens.

Wiſſel.

Verwiſſelt niet u goede kloeke zinnen,
Want op een nieuw moet ghy altyd beginnen,
Wat anders dan voor-henen is geleert,
't Voorgaend' ook wel onthouden, om gewinnen,
Een goed verſtand van all's, als die beminnen
De Konſt oprecht, met luſt daer toe gekeert.

---

1. Yemand verwiſſelt 3213 Konings-daelders/ tot 2 gul. 11 ſtuy. voor Italiaenſche Piſtoletten/ tot 10 ß. 6 ß. Hoe veel zal hy der ſelver moeten ontfangen?

63 —— 3213 —— 51

Facit 2601 Piſtoletten.

---

2. Voor 2601 Piſtoletten tot 10½ ß. heeft men 3213 Konings-daeld. Hoe veel geld dan eenē Konings-daelder?

3213 —— 10½ —— 2601

Facit 8½ ß.

---

3. Too

3. Zoo yemand schuldig waere 300 £. Engels/ ende betaelde met £. Vlaemsch: Hoe veel zoude hy moeten geven/ waert dat den Wissel ginge op $34\frac{1}{3}$ ß. voor een £. Engels?

1 —— $34\frac{1}{3}$ —— 300

Facit 515 £.

4. Zoo men voor 300 £. Engels ontfangt 515 £. Vlaemsch: Op hoe veel gaet den Wissel voor het £. Engelsch?

300 —— 515 —— 1

Facit op $34\frac{1}{3}$ ß.

5. Doen de Rijx-daelders golden 45 stuyvers/ leende eenen Koopman zijnen goeden vriend 250 Rijx-daelders voor 8 maenden / tegen 9 ten 100 'sjaers/ mits dat hy wederomme ontfangē zoude Rijx-daelders in spetie: Middelertyd het gelt uytzende/zijn de Rijx-daelders gekomen op 46 stu. Hoe veel beloopt dan zijnen ontfang in Karolus guldens/ tot 20 stuyv. 'tstuk gerekent?

100 —— 106 —— 250 | 265
46

1590
1060

1219|0

Facit guld. 609— 10 stu.

6. Als

6. Als de Rijx-daelders weirt waren 45 stuyv. gaf men op Interest 250 Rijx-daelders voor 8 maenden (om wederomme Rijx-daelders in specie t'ontfangen) maer tegen hoe veel ten hondert 'sjaers/ zoo de Rijx-daelders gerezen zijn tot 46 stuyvers/ ende dē ontfang beloopt 609½ Karolus guldens?

609 ——— 10
20
———
12190

1
55
12190 | 265
4666
46

250 ——— 265 ——— 100 | 106
100
———
8 ——— 6 ——— 12

Facit tegen 9. ten 100.

---

7. Als de Fransche Kroone gelt t'Hantwerpen 10 ß. 10 g. Vlaemsch: Hoe veel is de zelve te Londen weirt/ als den Wissel gaet op 33 ß. 4 g.?

33 ——— 4 ——— 20 ——— 10 ——— 10

Facit 6 ß. 6 g. sterl.

---

8. Als de Fransche Kroone te Londen doet 6 ß. 6 g. sterl. ende t'Hantwerpē 10 ß. 10 g. Hoe hooge gaet den Wissel voor yeder £. Sterlings?

6 ——— 6 ——— 10 ——— 10 ——— 20

Facit 33 ß. 4 g. Vlaems.

---

9. Den

9. Den Hongerschen Ducaet geldt t'Amsterdam 73¼ stuyvers / ende te Dantzik 58 grossen/ welk zal dan profytelykst wezen / zyn gelt in Spetie over te zeynden/ oft in Wissel / ende hoe veel ten hondert/als den Wissel gaet op 93⅓ grossen voor een £. Vlaems ?

73¼ —— 58 —— 120 | komt 95 5/293 gros.

93⅓ —— 95 5/293 —— 100 | komt 101 1651/2051

100

Facit 'tgelt in spetien over te zeynden is 1 1651/2051 ten hondert meest profyt.

---

10. Als den Wissel gaet van Amsterdam op Dantzik 93⅓ gros voor 6 gulden Hollands / en dat den Hongerschen Ducaet t'Amsterdam gelt 73¼ stuyvers/soo doet men 1 1651/2051 ten hondert meer profyt met zyn gelt in Spetien over te zeynden/ dan in Wissel : Hoe veel grossen gelt dan den Ducaet te Dantzik ?

100 —— 101 1651/2051 —— 93⅓ | komt 95 5/293

120 —— 95 5/293 —— 73¼

Facit 58 gros.

---

11. Als den Ryx-daelder gelt in Hollandt 45 stu. ende te Konings-berge 35 gros : Hoe veel Pools-guldens van 30 grossen zal men te Konings-berghe dan ontfangen / voor 1598 Konings-daelders tot 50 stuyv. in Hollant upt te tellen/ om te winnen 4 ten hondert ?

100 —— 104 —— 79900 | komt 83096 stuyv.
45 —— 35 —— 83096 | komt 6463 $\frac{1}{9}$ per 30

Facit 2154 Pools-guld. 10$\frac{2}{3}$ gros.

---

12. Zoo men telle moet te Konings-berge 2154 Poolsche gulden 10$\frac{2}{3}$ gros/tot 30 gros. den Pools-gulden / om in Hollant daer voor te ontfangen 1598 Konings-daelders tot 50 stuyvers/300 verliest men 4 ten hondert/op hoe veel komt dan een Rijx-daelder in Hollant te staen/die te Koningsberge gaet voor 35 grossen?

104 —— 100 —— 2154 —— 10$\frac{2}{3}$ | komt 621444
1598
50

621444 —— 79900 —— 35

Facit 45 stuyvers.

---

13. Eenen Koopman te Middelburg treckt Wissel op Sevilla / ontfangende 1000 guld. op konditie / dat zynen Factuer in Sevilla tellen zal 120 Marvadis voor yeder gulden / om 't zelve te betalen / treckt den Factuer weder op zynen Meester dezelve somme van Marvadis/en 4 ten hondert voor zyn Provizie en Wissels lagie/met voorwaerde dat den Koopman betalen zal voor 125 Marvadis een gulden. Vrage: Wat zoude den Koopman in zulker voegen ten hondert 's jaers winnen oft verliezen als 't geld in Wissel is 3 maenden ginswaert / ende zoo veel her-waert?

1⌀⌀ —— 104 —— 1200⌀⌀

104

125 —— 1 —— 124800 | 1000
komt 998⅖
1⅗

998⅖ } 1⅗ { 100
6 } { 12

Facit ⅔ winst ten hondert 's jaers / behalven 't bezigen van 't geld.

---

14. Eenen Koopman te Middelburg trekt 1000 guldens op zynen Factuer in Sevilla/ die aldaer betalen zal voor yeder gulden 120 Marvadis/ den Factuer trekt wederomme de zelve somme van Marvadis met 4 ten hondert voor zyn provizie ende Wissels lagie op zynen Meester te Middelburg/ die betalen moet voor 125 Marvadis een gulden/ zoo bevindt den Koopman / dat hy in zulker voegen winnen zoude ⅔ ten hondert in een jaer: Hoe lange is dan 't geld in wissel geweest / ginswaert ende herwaert?

1⌀⌀ —— 104 —— 1200⌀⌀

104

125 —— 1 —— 124800 | komt 1000
998⅖
1⅗

100 } 12 { 998⅖ | komt 6 maenden.
⅔ } { 1⅗

Facit 3 maenden ginswaert/ ende zoo veel herwaert.

15. Eenen Koopman willende trekken na Portugael/ om aldaer te Koopmanschappen/ maeckt zyn geld over in Wissel/ tellende hier 3 guld. zoo menig mael als hy daer eenen Ducaet ontfangen zoude / ende zyn geld daer beleggende in Koopmanschap / wint hy ten eersten mael 12 ten hondert/ ten ander male verliest hy 5 in 't hondert / ende ten derde male verliest hy 4 ten hondert. Dies hy het Koopmanschappen verlatende/ zyn geldt wederomme herwaert over maeckt / om voor yeder Ducaet hier te ontfangen 3 guldens ende 2 ten hondert. Zoo hy dan noch bevindt geprofiteert te hebben 43 £. 10 ß. $9\frac{3}{13}$ g. Hoe veel gelt heeft hy eerst gehadt ?

3 ——— 1 ——— 300 | komt 100

1$\not{0}\not{0}$ ——— 112 ——— 1$\not{0}\not{0}$ | komt 112

100 ——— 95 ——— 112 | komt $106\frac{2}{5}$

104 ——— 100 ——— $106\frac{2}{5}$ | komt $102\frac{4}{13}$

1 ——— 3 ——— $102\frac{4}{13}$ | komt $306\frac{12}{13}$

100 — 102 — $306\frac{12}{13}$ | komt $313\frac{4}{65}$
300
———
$13\frac{4}{65}$ guld.

$13\frac{4}{65}$ guld. is £. 2 ——— 3 ——— $6\frac{6}{13}$ g.

2 ——— 3 ——— $6\frac{6}{13}$ ——— 300 ——— 43 ——— 10 ——— $9\frac{3}{13}$.

Facit 6000 guldens.

16. Na

16. Na Portugael yemand zyn reyse spoende,
Om Koopmanschap aldaer te doen eerbaer.
Duysent pond Vlaemsch was hy in Wissel doende,
End' zoud' ontfaen eenen Ducaet aldaer:
Zoo menig mael als hy hier uyt gaf klaer
Drie guldens, dan met Koophandels regieren,
Ten eersten mael, op 't hondert twaelf voorwaer
Was zyn gewin: Fortunas qua manieren,
Ten tweeden-mael hem met verlies bestieren
In't hondert vyf, ten derden-mael daer aen
Op't hondert vier: dus hy uyt die quartieren
Vertrak, end' gaf zyn geld in Wissel zaen,
Om wederom voor den Ducaet t'ontfaen,
Drie guldens hier op't hondert, twee daer neven,
Wat heeft dien Man voor winning opgedaen,
In desen tyd, berekent my verheven?

Facit 43 £. 10 ß. $9\frac{7}{11}$ ₰.

---

17. Eenen Koopman hebbende eenen Rijx-daelder van 46 stup. een Real van 45 stupv. een Hollands daeld. van 37 stupv. eenen Leeuws daeld. van 33 stupv. ende eenen Hoorns gul. van 13 stup. Wil daer voor hebben blancken/ stup. tweeblanckx-penningen/ dobbel stupv. stooters/ halve schellingen/ oorten/ ende ß. ende dat van elx even veel/ hoe veel stukken moet hy dan van elks hebben?

	$0\frac{3}{4}$/ Blank.
	1 / Stuyver.
	$1\frac{1}{2}$/ Twee-blank.
46/ Rijx-daelders.	2 / Dobbel stupv.
45/ Real.	$2\frac{1}{2}$/ Stooter.
37/ Hollandsche daeld.	3 / Halve schellingen.
33/ Leeuws-daelder.	5 / Oort.
13/ Hoorns-gulden.	6 / ß.
174 stuyvers door	$21\frac{3}{4}$ stup. Fac. 8 stukken.

 18. Eenen

18. Eenen Rijx-daelder / eenen Real van achten/eenen Hollandschen daelder/eenen Leeuwen-daelder / ende eenen Hoorns gulden / zyn t'zamen 300 veel weirdt/ als 8 blanken / 8 stuyvers/ 8 tweeblanx-penningen / 8 dobbel-stuyvers/ 8 stooters/ 8 halve schellingen/8 oorten/ende 8 ß. Ook 45 Rijx-daelders zyn gelyk 46 Realen van achten / ende 37 Realen van achten/ als 45 Hollandsche daelders/ ook 33 Hollandsche daeld. als 37 Leeuws-daelders / 's gelijks 13 Leeuws-daelders/als 33 Hoorns-guldens: hoe veel is elk byzonder weirdt?

46 —— 45
45 —— 37
37 —— 33
33 —— 13

2527470 . 2472525 . 2032965 . 1813185 . 714285
2472525
2032965
1813185
714285

9560430—174 { 2527470 / 2472525 / 2032965 / 1813185 / 714285 } Facit den { R.dael. 46 / Real. 45 / Hol.dal. 37 / L.dael. 33 / H. guld. 13 } stu.

19. Eenen Koopman tot Hamburg/ ordineert zynen Factuer tot Venegien/op hem te trekken/ ende op Londen te remitteeren 10000 Ducaten. Deze gelden dan / worden op Hamburg getrokken / a. 93½ g Vlaems voor den Ducaet/op uso/ Ende op Londen geremitteert / a. ß 4—6 g sterl. op dobbel uso voor den Ducaet. Als van den

voorss

voorsz Koopman die gelden wederom op Londen trekt/ a. ß 35—6 ₰ Vlaems voor een £ sterl. Hoe veel gewint hy van hier aen / indien yeder factuer rekent ½ per cent / voor Briefloon / Makelgeld ende Salaris ?

Duc. 10000
Duc. 50 voor des factuers ½ per cent.

Duc. 10050. van Venegien op Hamburg getrokken / a. 93½ ₰ Vlaems/komt Mark 29364—13½ ß Lubs/tot Hamburgh te betalen.
Duc. 10000. van Venegien op Londen geremitteert / a. ß 4—6 ₰ sterl.
Komt . . . . . £. 2250—0—sterl.
daer af voor des fact. ½ per 100 £. 11—5—

Rest van Hamb. te trekken £. 2238—15—sterl.
Deze £ 2238—15 ß sterl. a. ß 35—6 ₰ Vlaems voor £ sterl. beloopen a. 7½ Mark Lubs voor £ Vlaems ——— Mark 29803—5½ ß Lubs.

Tot Hamb. wort ontfange Mark 29803—5½
ende daer wort betaelt ——— Mark 29364—13½

Facit verdienst Mark 438—8 ß.
zonder eenig gelt te verschieten.

20. Eenen Koopman van Hamburg/hebbende in de Leypsiger Michielsmis getrokken 4000 Rijxdaeld. om in de Frankforder Vasten-mis met 3 per cent te betalen / Zoo ordineert hy in't begin van Februaris / zynen Factuer tot Norenburg/ de zelve in hem (op Hamburg) te trekken/

ken/ende op Frankfort te remitteren. Dit geschiedende / wordenze op Hamburg getrokken (met ½ per cent/voor Briefloon/ Makelgelt ende Salaris) a. 66 X Norenburgs voor 33 ß Lubs/ op uso/ende geremitteert op Frankfort/a. 119 fl. Norenburgs/voor 100 fl. Frankforts. wat voordeel ofte schade doet hy dan op deze partye?

4000 R. d. tot Leypsig getrokken } 4120 R. d.
120 R. d. voor 3 per cent lagie }
20⅗ R. d. voor den Factuer tot Norenburg.

4140⅗ R. d. op Hamburg te trekken.

Den Ryxdaeld. tot Norenburg is 90 X Norenburgs / ende is getrokken / a. 66 X Norenburg voor 33 ß Lubs / die 48 in een Ryxdaeld. zyn / komt 3881 $\frac{13}{16}$ Ryxdaeld. te Hamburg te betalen.

4000 Ryxdaeld. tot Leypsig getrokken.
3881 $\frac{13}{16}$ Ryxdaeld. tot Hamburg te betalen.

118 $\frac{3}{16}$ Ryxdaeld. min te betalen als getrokken.

4120 Ryxdaeld. op Frankfort te remitteren.
2060

fl. Norenb. fl. Frankf.

119 —— 100 —— 6180 Komt 5193 $\frac{33}{119}$ fl. Frankforts/tot 60 Kreutser Frankforts/ waer van 72 eenen Ryxdaeld. doen.

Komt 4327 $\frac{87}{119}$ R.d. tot Frankfort te ontfangen.
4120 R. daeld. aldaer te betalen.

207 $\frac{87}{119}$ R. daeld. overig tot Frankfort.
118 $\frac{3}{16}$ R. d. te Hamburg min betaelt.

Facit 325 $\frac{1749}{1904}$ Ryxdaeld. voordeel / behalven het gebruyken des Gelds.

Verge-

Vergelykinge.

Gewichten, geld end' Maten onbezweken,
Die konnen licht hier door zyn vergeleken.
End' hoe men dat zal doen in kortigheyd,
Door d'eerste twee Exempels werd gezeyd.

---

1. Zoo 25 ℔. t'Handwerpen / doen 27 ℔. te Brugge: en 6 ℔. te Brugge / 5 ℔. t'Amsterdam / Hoe veel ℔. Amsterdams zal men hebben voor 300 ℔. Handwerps ?

Steld als volgt :

Ende multipliceert die getallen die bovē malkanderen staen door malkanderen / zoo komt u voorgetal te wezen 150. ende u middel-getal 135. steld dan 300 achter aen / ende werkt na den Regel van Drien.

Hand. 25 ——— 27 Brugg.
Brugg. 6 ——— 5 Amsterd.

150 ——— 135 ——— 300

1 2 2

Facit 270 ℔ Amsterd.

---

2. 25 ℔. t'Handwerpen / doen 27 ℔ te Brugge / ende 6 ℔. te Brugge / doen 5 ℔. t'Amsterdam / Hoe veel ℔. Handwerps, doen dan 270 ℔. Amsterdams ?

In deze en diergelyke moeten de getallen verkeert gestelt worden; Als volgt:

5 ——— 6

27 ——— 25

135 ——— 150 ——— 270

1 ——— 2

Facit 300 ℔ Handwerps.

3. Als 5 Gaerten Engelsch zyn 8 Ellen Handwerps/ende 11 Ell. Handwerps 6 ellen Parys/ ende 1 Elle Parys 2 Ellen Hollands: Hoe veel Ellen Hollands zal men dan hebben voor 300 Gaerten Engelsch?

5 ——— 8

11 ——— 6

1 ——— 2

55 ——— 96 ——— 300

Facit $523\frac{7}{11}$ ellen Hollands.

4. 5 Gaerten tot Londen zyn 8 Ellen t'Handwerpen/ende 11 Ellen t'Handwerpen zyn 6 Ellen te Parys/ook 1 El te Parys is 2 El in Holland; Hoe veel Londsche Gaerten zal men dan hebben voor $523\frac{7}{11}$ Ellen Hollands?

2 ——— 1

6 ——— 11

8 ——— 5

96 [illegible]

Facit 300 Gaerten Londensch.

5. Zoo 4 ℔. te Brussel zyn 3 ℔. te Keulen/ende 5 ℔. te Keulen 12 ℔. te Weenen/ ook 6 ℔. te Weenen 5 ℔. te Prage: Hoe veel Praegsche ponden zalmen dan hebbẽ voor 720 Brusselsche ponden?

4 ——— 3
5 ——— 12
6 ——— 5

120 ——— 180 ——— 720

Facit 1080 ℔ Praegs.

---

6. Vier pond te Brussel net, te Kuelen drie pond zyn,
End' vyf pond Kuelens ook te Weenen twaelf pond fyn.
Ook zes pond Weenens, vyf te Prage zoo wy stelle.
Hoe menig Brussels pond sal men dan moge tellen?
Voor tien mael honderd pond rekend' tich [illegible] daer by:
Van 't Pragensche gewicht, antwoord my hier op vry.

5 ——— 6
12 ——— 5
3 ——— 4

180 ——— 120 ——— 1080

Facit 720 ℔ Brussels.

---

7. Als men heeft voor 15 Hongersche Ducaten 29 R. guld: ende voor 14 R. guldens 27 K. guld. ende voor 9 K. gul. 5 G. gul. ende voor 3 G. gul. 14 ß. Vlaemsch / ende voor 5 ß. Vlaemsch/ 3 ß. Engelsch; Hoe veel Engelsche ß. zal men dan hebben voor 245 Hongersche Ducaten?

15 ——— 29
14 ——— 27
7 ——— 5
3 ——— 14
5 ——— 3

220550 ——— 1644350 ——— 245

9 1

Facit 1827 Engelsche ß.

8. Als 15 Hongersche Ducaten gelde 29 Pools guldens / ende 14 Pools-guldens 27 Keyzers guldens / ende 7 Keyzers guldens 5 Goud-guldens / ende 3 Goud-guldens 14 ß. vlaemsch / ende 5 ß. Vlaemsch 3 ß. Engels. Hoe veel Hongersche Ducaten zal men dan hebben voor 1827 Engelsche schellingen ?

3 ——— 5
14 ——— 3
5 ——— 7
27 ——— 14
29 ——— 15

1644350 ——— 220550 ——— 1827

9 1

Facit 245 Hongersche Ducaten.

9. Zoo men voor 2 stuyvers koopt 25 Appelen / ende 2 Appelen zijn zoo veel weird als 3 Peiren / ook 4 Peiren zoo veel als 9 Pruymen / ende 3 Pruymen zoo veel als 10 Kriekens. Hoe veel Kriekens zal men dan hebben voor 14 stuyvers ?

2 ——— 25
2 ——— 3
4 ——— 9
3 ——— 10

48 ——— 6750 ——— 24
2 ——— 1

Facit 3375 Krieken.

10. Voor 2 stuyvers koopt men 25 Appelen/ ende voor 2 Appels 3 Peiren/ook voor 4 Peiren 9 Pruymen/'sgelyks voor 3 Pruymen 10 Krieken/ Wat zullen dan kosten 3375 Krieken?

10 ——— 3
9 ——— 4
3 ——— 2
25 ——— 2

6750 ——— 48 ——— 3375

Facit 24 stuyvers.

Buyten-landtsche Rekeninge.

Zoo gy Gewichten,geld,, end' maten vergelijken
Zeer wel kond,u dan steld,,om nu zonder bezwijken:
Rekening' over Land,,te leeren kloek van zinnen,
Haer nuttigheyd playsant,, zult ghy wel haest verzinnen.

1. Zoo

1. Zoo men betaelt voor 100 ℔. Middelburgs gewicht/te voeren tot Haerlem 10 stu. zoo zoude men betalen voor 100 ℔. Haerlems gewicht/ te voeren den zelven weg $10\frac{1}{2}$ stuyvers; Hoe veel wegen dan 100 ℔. Haerlemsch te Middelburg?

10 —— $10\frac{1}{2}$ —— 100

Facit 105 ℔.

---

2. Eenen Koopman gekocht hebbende te Middelburg 21 Centner Tin/ doet het zelve voeren na Haerlem/ende betaeld voor yeder Centner 10 stup. ter vracht: wat zoude hy dan hebben moeten betalen voor een Centner Haerlems gewichte/ dat te Middelburg is 105 ℔. Ende hoe veel weegt het zelve Tin te Haerlem?

10ß —— 1ß —— 105 | $10\frac{1}{2}$ stuyvers.

105 —— 100 —— 2100 | 2000 ℔.

Facit { 10 stuyvers 8 penningen. / 20 Centner weegt het Tin te Haerlem.

---

3. Een Schipper t' Amsterdam neemt aen te voere 100 schippond Hoppe in twee plaetzen/ te weten 40 Schippond 50 mylen weegs/ en de reste 80 mylen/ zoo gebeuret (duer accoord/) dat hy ze voerd op twee ander plaetzen / als 60 Schippond tot Middelburg/ wezende hier voor exempel 30 mylen / ende de reste tot Londen: Hoe veel mylen rekend men Londen dan van Amsterdam?

```
  40        60        60
  50        80        30
 ----      ----      ----
 2000      4800      1800
           2000
           ----
           6800          1 1
           1800          1 0 0 0 | 125
           ----          4 4 4 4 |
           5000.
```

Facit 125 mylen.

---

4. Eenen Schipper t'Amsterdam aengenomen hebbende te voeren hondert balen Meede/ in twee plaetzen / als 40 Balen 50 mylen weegs/ ende de reste 80 mylen/ 300 voert hy de zelve (door veranderinge des accoorts) in twee ander plaetzen/ te weten 40 Balen tot Londen/ hier gerekend 125 mylen/ ende d'ander maer tot Middelburg: Hoe veel mylen rekend men van Amsterdam tot Middelburg?

```
  125       6800
   40       5000         1 1 0 | 30
 ----       ----         0 0 0 |
 5000       1800
```

Facit 30 mylen.

---

5. Eenen Koopman tot Haerlem/ koopt [illegible] stukken Lynwaet/ lang elk 50 Ellen/ de zelve voert hy naer Dantzik/ ende betaelt voor vracht 60 gros Pools/ 30 van 12 ct. Hollants zyn 11 ct. vlaemsch/

vlaemsch/ en 20 Ellen Vlaemsch 24 Ellen Dantzix / ende den Wissel gaet tot 16 grossen Pools voor den K. guldert / soo staet hem yeder Elle Dantzix op $18\frac{13}{55}$ gros / Wat heeft hy dan voor een Elle Haerlems moeten betalen ?

12 ———— 11
20 ———— 24

————————

24ø ——— 264 —— 100ø | komt 1100

1 —— $18\frac{13}{55}$ —— 1100 | komt 20060 gros.
60

———

16 ———— 1 ———— 20000 | 1250 gul.

100ø ——— 125ø ——— 1

Facit 25 stuyvers.

---

6. Eenen Koopman t'Haerlem koopt 20 stukken Lynwaet / lang elk 50 Ellen / tot 25 stuyv. d'Elle / met de zelve komende te Dantzik / bevind hy dat yeder Elle Dantzix hẽ staet op $18\frac{13}{55}$ grossen Pools / soo dan 12 Ellen in Hollant zyn 11 Ellen in Vlaenderen / ende 20 Ellen in Vlaenderen 24 Ellen in Dantzik / ende dat den Wissel gaet op 96 grossen voor een £. vlaems / Hoe veel grossen heeft hy dan van vracht betaeld ?

Facit 60 grossen.

---

7. Eenen Koopman koopt in Hollant 10 stukken Lynwaet / lang elk 50 Ellen / met de zelve komende in Engeland / bevind hy dat yeder Engelsche gaerte heüt staet op 3 ß. $7\frac{271}{275}$ d. Engelsch / als hy mede rekent den onkost die 10 £. sterlinc beloopt / soo dan 12 Ellen in Holland zyn 11 Ellen in Vlaenderen / ende 8 Ellen in Vlaenderen 5 gaerten in Engelant / ende dat 3 guldens in Holland zyn 10 ß. in Vlaenderen / ende 5 schelling. in Vlaenderen 3 ß. in Engeland: Hoe veel heeft hy in Holland voor yeder Elle betaelt?

12 —— 11
8 —— 5

96 —— 55 —— 500 | $286\frac{11}{24}$ El. Eng.

1 —— 3 —— $7\frac{271}{275}$ —— $286\frac{11}{24}$ | 52 — 10 ß sterl.
| 10

42 — 10

3 —— 5
10 —— 3

30 —— 15 —— 42 —— 10
2 1 20

850
2/
500 —— 425 —— 1

Facit 17 stuyvers.

8. Gelyk twaelf Ellen in Holland,
Zoo zyn in Vlaenderland elf Ellen:
End' voor acht Ellen Vlaemsch playzant
Vijf Ellen Engels, mag men stellen:
Drie gulden Hollands elk kan tellen
Voor Schellingen in Vlaend'ren tien,
Vyf Schellingen Vlaemsch zonder quellen,
Zyn t'Engeland voor drie gesien.
Dus eenig Koopman om verblien,
Tien stukken Lynwaed kochte zaen,
Elk vyftig Ellen lang, midts dien
Op stuyvers zeventien zy staen
Hem d'Elle Hollands, end' gegaen
Is hy naer Londen ongefaeld,
Met al dit Lijnwaed wel beraen:
Den onkost al, hier niet verhaeld,
Tot tien pond Sterlings hy betaeld:
Wat d'Engelsch Elle moet bedragen
In Engelsch geld, my klaer uyt taeld,
End' al de somme dat's mijn vragen?

12 —— 11
8 —— 5

96 —— 55 —— 500 | komt $286\frac{11}{24}$ Ell. Engels
1 —— 17 —— 500 | 425 guldens.
3 —— 10
5 —— 3

15 —— 30 — 425 | komt 42 £. 10 ß. Engels.
10

$286\frac{11}{24}$ — 52 — 10 — 1

Facit { 52 £. 10 ß. sterl. de gantsche somme.
Facit { 3 ß. $7\frac{271}{275}$ &. sterl. yeder Elle.

9. Eenen Lakenkooper t'Hantwerpen koopt 6 Pakken Laken/ elken Pak 10 stukken/ het stuk 42 Ellen/ tot 4 guldens Brabands d'Elle/ die doet hy voeren naer Frankfort/ betalende voor Licent/ vracht ende ander onkosten/ op den Rijn 4 £. Vlaemsch voor yeder Pak/ 't zelve verkoopt hy te Frankfort tot 168 Rijnsche guldens 't stuk/ zoo dan 10 guldens Rijns/ zyn 11 guldens Brabands/ ende 9 guld. Brabands een £. Vlaemsch: Wat wint ofte verliest hy?

60
42
———
2520
4
———
10080
216
———
10296 guld. Brab.

11—10—10296 | 9360 Rijns gul.

1—168—60 | 10080
9360
———
720

Facit wint { 720 Rijns guldens. 792 Brabandsche guldens. 88 £ Vlaemsch. }

---

10. Eenen Koopman in 's Hertogenbosch/ koopt 60 stukken Damast/ lang elk 42 Ellen/ tot 4 gul. Brabands d'Elle/ die laet hy pakken in 6 gelyke Pakken/ ende voeren naer Keulen/ betalende voor Pak-geld/ vracht ende alle onkosten/ op den weg 24 gul. Hollands voor yeder Pak: Hoe veel Rijns guldens zal hy tot Keulen voor yeder stuk ontfangen/ om te winnen 88 £. Vlaemsch/ als men rekend 2 guldens Hollands voor 3 guldens Brabands/ende 11 guldens Brabands voor 10 Rijns-guldens?

```
   60
   42
 ------
  2520      11 —— 10 —— 11088 | 10080
    4
 ------     6ø ———— 1008ø —— 1
 10080            6/ ————
   216               168
 ------
 10296
   792
 ------
 11088
```

Facit 168 Rijns guldens.

---

11. Eenen Passagier wordt uytgesonden van etlijcke Haerlemsche Koopluyden / met stuk-goederen / als 75 Koleuren / lang elk 60 Ellen / tot 24 stuyvers d'Elle / 250 Mangetten Lijnwaed lang elk 20 Ellen / tot 42 stuyp. d'Elle / ende 400 Smallen lang elk 20 Ellen / tot 12 stuyp. d'Elle: Hy trekt daer mede na Lisbon / ende betaelt voor vracht in alles 25 Portugaelsche Ducaten / tot 10 Realen 't stuk / (8 Realen zijn 2½ guldens Hollandsch /) den Tol betaelt hy tot 20 ten hondert / ende zijn goederen wordẽ getaxeert / de Koleuren tot 6 Realen de Vare / (61 Varen zijn hondert Ellen) 't Lijnwaed op 16 Ducaten yeder Manget / ende de Smallen op 50 Realen 't stuk. Daer naer verkoopt hy de Koleuren tot 8 Realen de Vare / 't Lijnwaed tot 21 Ducaten 't Manget / ende de Smallen tot 60 Realen 't stuk. Zijn gelt ontfangen hebbende / koopt hy 318 Pypen Wijn-Sek / tot 26 Ducaten yeder Pijp / daer mede hy over

Lon-

Landen reyst / betalende voor vracht ende inkomen 2 £. Sterlinx voor yeder Pijp : nae zommigen tyd den Wijn verkocht hebbende tot 11 £. Sterlinx yeder Pijp / bevind hy dien gelaekt te wezen 6 ten hondert / dan moet hy noch geven aen den Kupper / voor verbaten ende verbinden 64 £. Sterlinx / voor 't gelt dat hem van den Wijn van noch overblijft/koopt hy witte Kasselkonsche Lakenen tot 5 ß. Sterlinx de Gaerte/ met de zelve komende in Hollant / ende betaelt hebbende voor vracht ende alle onkosten 400 guldens/ verkoopt hy de zelve tot 2 guldens d'Elle/ ende men rekent 5 Gaerten Engelsch / 8 Ellen Vlaemsch/ en 11 Ellen Vlaemsch/12 Ellen Hollandsch. Zoo nu den Passagier van den zuyveren blijvenden gelde voor hem hebben zal/van yeder hondert guld. 8 guldens : Hoe veel profijt oft schade brengt hy zyne Meesters t'huys/ende hoe veel ten hondert/ ook hoe veel komt hem ?

Inkoop van 't goed.

Koleuren.	Lijnwaed.	Smallen.
4500 Ell.	5000 Ell.	8000 Ell.
900	5000	
	500	4000
5400 guld.		800
	10500 guld.	
		4800 guld.

5400
10500
4800

Den inkoop beloopt 20700 guldens al-t'zamen.

Taxatie om den Tol.

Koluerren.

1∅∅ — 61 — 45∅∅

2745 Varen.
/6
16470 Real.

Lijnwaed.

250 Mang.
15000

40000 Real.

Smallen.

400 stuk.
/50
20000 Real.
40000
16470

1∅∅ —— 2∅ —— 7647∅
/2
15294 st. tol
250 st. br.

De onkosten 15544 st.

Verkoop.

Koluerren.

2745 Varen.
/8
21960 Real.

Lijnwaed.

250 Mang.
/210
52500 Real.

Smallen.

400 stukken.
/60
24000 Realen.
52500
21960

Den verkoop beloopt 98460 Realen.

Tara voor den onkost 15544

Rest om in Wijn te beleggen 82916

82916
318 Pypen 82680
——/260 ————
82680 236 Real.die hy niet en belegt.
8/————
$29\frac{1}{2}$
$2\frac{1}{2}$
————
58
$7\frac{1}{4}$
$1\frac{1}{8}$
————
zyn $66\frac{3}{8}$ guldens.

318
————/2 £. Sterlinx vracht.
636
64 £. Sterl. Kupploon.
————
700 £.
106 —— 100 —— 318 | komt 300
300
————
Den Wijn verkoopt hy 3300 £. st.
Tara voor onkost 700 £. st.
————
Zoo belegt hy in Laken 2600 £. st.

S. Gaert. £.
5 —— 1 —— 2600
————/20
52000
5/————
10400

5 — 8
11 — 12

55 — 96 — 10400 | komt $18152\frac{8}{11}$ Ell.
/2

$36305\frac{5}{11}$ guld.
Tara 400 gul. de vracht.

$35905\frac{5}{11}$
$66\frac{3}{8}$ Guld. niet in
Wijn beleyd.
100 — 8 — $35971\frac{73}{88}$ Guld.
komt — $2877\frac{821}{1100}$ guld. passagiers winst
rest $33094\frac{183}{2200}$ voor de Koopliedẽ.

Hy brengt zyn Meesters t'huys $33094\frac{183}{2200}$ guld.
Ende heeft [illegible] ontfangen voor 20700 guld.

20700 — $12394\frac{183}{2200}$ — 100

De winst ten 100. komt — $59\frac{398383}{455400}$ gul.

Facit winst { voor de Meest. $12394\frac{183}{2200}$; ten hondert $59\frac{398383}{455400}$; voor den Passag. $2877\frac{821}{1100}$ } gul.

Buyten-

Buyten-landtsche Rekeninge met tyd.

Ziet hier exempels tiē, die al malkand'ren proeven,
Zoo ghy die allegaer kond maken zonder toeven,
Zoo kendy wel 't inhoud van dezen Regel klaer,
End' zult op die manier all' ander maken naer.

---

1. Eenē Koopman t'Haerlem/ koopt 360 Koppen/ lang elk 20 Ellen/ tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle/ die voert hy na Londen/ betalende alle onkosten met 1½ ß. Sterling voor yder stuk/ ende aldaer verkoopt hyze tot 2¼ ß. sterling de Gaerte (5 Gaerten zijn 8 Ellen) op 2 maenden dag/ ende verliest noch 2 maenden/ die verloopen eer zyn goed verkocht is/ ende na dat den dag verschenen is/ eer hy zyn geld te huys heeft/ zoo den Wissel van gaet op 33 ß. 4 g. Vlaemsch/ voor een £ Sterling/ tegen hoe veel ten hondert 's jaers is zyn gewin?

360
——/20
1 — 2 — 7200
——/2
33⅓ — 20 — 14400
——
Inkoop 8640
Onkosten 540
——
9180 ß Sterl.

1 — 1½ — 360
180
——
540

8 — 5 — 7200.
——— /5
36000
8/———
4500
——— /$2\frac{1}{4}$
10125 ß. verkoop.
9180 ß. inkoop ende onkost.
———
945 ß. winst.

9180 } 945 { 100
6 } { 12

Facit tegen $20\frac{10}{17}$ ten 100. 's jaers.

---

2. Eenen Koopman t'Amsterdam koopt 360 Poppen/lang elk 20 Ell. tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle/ die voerd hy na Londen / ende betaelt alle onkosten met $1\frac{1}{2}$ ß. Sterlinx voor yeder stuk/ aldaer verkoopt hyze tot $2\frac{1}{4}$ ß. Sterlinx de Gaerte / (5 Gaerten zyn 8 Ellen) op 2 maenden dag/ en verliest noch 4 maenden/ die verloopen eer hy 't goed verkoopt/ ende na dat dē dag vervalt/ eer hy zyn geld wederom t'huys heeft: op hoe veel gaet dan den Wissel voor yeder £. Sterlinx/ als hy in zulker voegen wint tegen $20\frac{10}{17}$ ten honderd 's jaers?

7200 Ellen.
——— /2 8 — 5 — 7200 | 4500
14400 ——— /$2\frac{1}{4}$
12 — $20\frac{10}{17}$ — 6 $110\frac{5}{17}$ — 100 — 10125
——— ———
komt $10\frac{5}{17}$ komt 9180
540
———
8640 — 14400 — 20 8640
Facit 33 ß. 4 g.

3. Eenen Koopman te Rotterdam koopt 360 Noppen/lang elk 20 ellē tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle/die voert hy na Londen/ende aldaer verkoopt hyze tot $2\frac{1}{4}$ ß. Sterlinx de Gaerte (5 Gaertē zyn 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch 4 maenden / die verloopen eer hy 't goedt verkoopt/eñ na dat den dag vervalt/eer hy zyn geld wederom t'huys heeft / zoo den Wissel dan gaet op 33 ß. 4 g. voor een £. Sterlinx / ende dat hy wint tegen $20\frac{1}{17}$ ten honderd 'sjaers: Hoe veel onkost heeft hy voor yder stuk betaeld?

1 —— 2 — 7200
———— /2
$33\frac{1}{3}$ —— 20 — 144øø
—— —— ———— /60
1øø —— 60 8640

8 —— 5 — 7200
————
1 —— $2\frac{1}{4}$ — 4500
4500
1125
————
$110\frac{5}{17}$ — 100 — 10125 | komt 9180
8640
————
36ø — 54ø —— 1

Facit $1\frac{1}{2}$ ß. Sterlinx/ofte $2\frac{1}{2}$ ß. Vlaemsch.

---

4. Eenen Koopman te Middelburg koopt 360 Noppen/ lang elk 20 Ellen / tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle/ die voerd hy nae Londen / betalende alle onkosten met $1\frac{1}{2}$ ß. Sterlinx voor yder stuk/ende

aldaer

aldaer verkoopt hyze tot 2¼ ß. de Gaerte (5 Gaerten zyn 8 Ellen) op 2 maenden dag/ ende verliest noch 4 maenden / die verloopen eer hy zyn goed verkoopt ende zyn geld t'huys heeft / als dan den Wissel gaet op 33⅓ ß. voor een £. Sterlinx/ met hoe veel zoude hy winnen 20$\frac{4}{17}$ in een jaer?

Facit met 100.

5. Eenen Koopman van Vlissingen koopt 360 Noppen/lang elk 20 Ell. tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle/ die voert hy na Londen/ betalende alle onkosten met 1½ ß. Sterlinx voor yeder stuk/en aldaer verkoopt hyze tot 2¼ ß. de Gaerte (5 Gaerten zyn 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch 4 maenden / die verloopen eer hy zyn goed verkoopt en zyn geld wederomme t'huys heeft/ als dan den Wissel gaet op 33 ß. 4 g. voor een £. Sterlinx/ in hoe lange wint hy 20$\frac{4}{17}$ ten honderd?

Facit in een jaer.

6. Eenen Koopman t'Hantwerpen koopt 360 Noppen/lang elk 20 Ell. tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle/die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met 1½ ß. Sterlinx voor yeder stuk/en aldaer verkoopt hyze tot 2¼ ß. de Gaerte (5 Gaerten zyn 8 Ellen) op 2 maenden dag/ zoo dan den Wissel gaet op 33 ß. 4 g. voor een £. Sterlinx/ende dat hy zyn winst bevind te wezen tegen 20$\frac{4}{17}$ ten honderd 's jaers/hoe veel tyd verliest hy noch/die verloopt eer hy't goed verkoopt/ ende na dat den dag vervalt/ eer hy zyn geld t'huys heeft?

Facit 4 maenden.

7. Eenen Koopman te Gent koopt 360 Noppē/ lang elk 20 Ellen/ tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle / die

voert

voert hy na Londen / betalende alle onkosten met 1½ ß. Sterlinx voor yeder stuk / ende aldaer verkoopt hyze tot 2¼ ß. de Gaerte (5 Gaerten zyn 8 Ellen) ende gewint alzoo tegen 20$\frac{10}{17}$ ten honderd 's jaers / zoo dan den Wissel gaet op 33 ß. 4 ₰. voor een £. Sterlinx / op hoe lange dag heeft hy zyn goed verkocht / als hy noch 4 maenden tyd verliest / die verloopen eer hy zyn goed verkoopt ende zyn geld wederomme t'huys heeft ?

Facit op 2 maenden.

---

8. Eenen Koopman te Ryssel koopt 360 Noppen / lang elk 20 Ellen / tot 2 ß. Vlaemsch d'Elle / die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met 1½ ß. Sterlinx voor yeder stuk / ende aldaer verkoopt hyze op 2 maenden dag / en verliest noch 4 maenden tyd / die verloopen eer hy zyn goed verkoopt ende zyn geld weder t'huys heeft / zoo den Wissel dan gaet op 33 ß. 4 ₰. Vlaemsch voor een £ Sterlinx / en dat 8 Ellen zyn 5 Gaerten Engels / wat verkoopt hy de Gaerte om te winnen tegen 20$\frac{10}{17}$ ten honderd 's jaers ?

Facit 2¼ ß Sterlinx.

---

9. Eenen Koopman te Kortryke koopt 360 Noppen / lang elk 20 Ellen / die voert hy na Londen / betalende alle onkosten met 1½ ß. Sterlinx voor yeder stuk / ende aldaer verkoopt hyze tot 2¼ ß. de Gaerte (5 Gaerten zyn 8 Ellen) op 2 maenden dag / ende verliest noch 4 maenden tyd / die verloopen eer hy zyn goed verkoopt ende zyn geld wederomme t'huys heeft / zoo dan den Wissel

sel gaet op 33 ß. 4 g. Vlaemsch/voor een £ Sterlinx/eñ hy gewint tegẽ $20\frac{10}{17}$ ten hondert 's jaers: Hoe veel heeft hy voor yeder Elle betaelt?

Facit 2 ß. Vlaemsch.

---

10. Te Brugge zyn gekocht eens Noppen twaelf
maeI dertig,
Tot twee schellingen d'Ell', elk twintig ellen lang,
Daer med' den Koopman dan na Londen trak goed-
hertig,
End' voor den onkost al betalen moeste strang,
Zeven-en-twintig pond Engels geld met den gang,
Verkoopend' al zyn goed: Hy kreeg met blyde zin-
nen,
Twee end' een vierde deel schellingen ten ontfang,
Voor yeder Gaerte, dies kond hy ten honderd win-
nen
Tien zeventiende deel, end' ook noch twintig bin-
nen
Een jaer, want hy gaf dag twee maenden, en daer by
Verloos hy noch aen tyd, eer hy zyn geld kond in-
nen,
Vier maenden: zoo hy dan heeft konnen maken vry
Van yeder Engels pond vier honderd Grooten bly,
In Vlaemschen gelde: Raedt hoe dat te vergelyken
Dan Proportionael des Vlamings Elle zy,
Tegen d'Engelsche Gaert'? en doet u konste blijken.

Facit supertripartiens quintas:

Dat is 8 tegen 5.

Man-

Mangelinge.

Dikwyls men menig ziet tot mangelinge spoeden,
Die zoekend' is bedrog in't stellen van zyn goeden:
Maer zo daer yemand heeft op ander zulk vermoe-
den,
End' dat hy dan voor schad' hem zelvē wil behoedē:
Zoo hy ten rechtē weet ons Mangelings bevroeden,
Zy werd hem nut tot zulks, als spijs om 'tlijf te voe-
den.

1. Twee mangelen/ den eenen heeft een Smalleken/ lang 20 Ellen/dat weird is $10\frac{1}{2}$ stu. d'Elle/ den anderen heeft Boter/die 5 stuyvers 't W. geld: Hoe veel W. Boter moet hy dan voor 't zelve Smalleken geven?

1 —— $10\frac{1}{2}$ —— 20 | komt 210 stuy.

5 —— 1 —— 210

Facit 42 W.

2. A. ende B. mangelen/ A. geeft 42 W. Boter tot 5 stuyv. 't W. daer voor geeft B. een Smalleken/ lang 20 Ellen/ tot hoe veel word yder Elle gerekent?

42
5

2ø —— 21ø —— 1

Facit tot $10\frac{1}{2}$ stuyvers.

3. Twee

3. Twee mangelen / A. heeft Lamoenen die weird zyn 4 guld. 't hondert/ die stelt hy in mangelinge op 6 guldens/ B. heeft Galnotē die weird zyn 5 stup. 't C. Hoe hooge zal hy die stellen om de mangelinge te vergelijken ?

4 — 6 — 5 | Facit $7\frac{1}{2}$ stuyv.

---

4. A. ende B. mangelen/ A. heeft wollen Laken van 5 guldens d'elle/ dat overstelt hy $2\frac{1}{2}$ guldens/ B. heeft Grofgreyn van 4 ß. d'Elle/ hoe veel zal hy dat overstellē/ op dat de mangelinge gelijk zy ?

5 — $2\frac{1}{2}$ — 4 | Facit 2 ß.

---

5. Twee willen mangelen/ A. heeft Scharlaken dat hy 25 stuyvers d'Elle meer in mangelinge stelt dā het weird is/ B. heeft Fluweel dat weird is 6 guldens / d'welk hy op $7\frac{1}{2}$ guldens stelt/ om de mangelinge te vergelijken : hoe veel is dan het Scharlaken weird / ende hoe hooge in mangelinge gestelt ?

$1\frac{1}{2}$—6—$1\frac{1}{4}$ | komt 5 gul. weirdye des Scharlak.

$1\frac{1}{4}$

Facit op $6\frac{1}{4}$ guldens ist gestelt.

---

6. Twee Kooplieden mangelen/ A. heeft Lijnwaet/ weird 5 ß. d'Elle/ dat stelt hy op $6\frac{1}{4}$ ß. daer-en-tegen heeft B. Ammelakens / die hy / om de mangelinge gelijk te maken overstelt $1\frac{1}{2}$ ß. Hoe veel warenze dan weird/ ende hoe hooge gestelt ?

$1\frac{1}{4}$ — 5 — $1\frac{1}{2}$ | komt 6 ß. de weirdye.

$1\frac{1}{2}$

Ende op $7\frac{1}{2}$ ß. stelt hyze.

---

7. Twee

7. Twee ander mangelen / A. heeft Salpeter/ ende wil hebben 8 guldens voor 't gene dat 6 guldens weird is/ B. heeft Koper/ ende dat 10 gul. weird is/ stelt hy op $13\frac{1}{3}$ guldens: Vrage / welken wint/ ende hoe veel ten honderd?

6 —— 8 —— 10 | komt $13\frac{1}{3}$

$13\frac{1}{3}$ —— $\frac{1}{6}$ —— 100

Facit B. wint $1\frac{1}{4}$ ten honderd.

---

8. Twee mangelen/ A. heeft Zilverdraed / dat weird is 6 guldens 't Mark/ ende stellet op 8 guldens / B. heeft fijn Gouddraet / weird 10 ß. 't mark: Hoe veel zal hy dat overstellen/ om te winnen $1\frac{1}{4}$ ten honderd?

6 —— 8 —— 10 | komt $13\frac{1}{3}$

100 —— $101\frac{1}{4}$ —— $13\frac{1}{3}$ | komt $13\frac{1}{2}$. daer van 10.

Facit 3 ß. 6 g.

---

9. Twee willen mangelen / A. heeft Suyker/ die hy stelt op 9 stuyv. 't ℔. B. heeft Stok-visch die weird is 12 £. de Vadem / ende stelt dien op 14 £. 17 ß. om te winnen 10 ten honderd. Wat is dan de Suyker weird?

110 —— 100 —— $14\frac{17}{20}$ | komt $13\frac{1}{2}$

$13\frac{1}{2}$ — 12 — 9

Facit 8 stuyvers 't ℔.

---

10. Twee mangelen/ A. heeft zijden Smallen/ weird 8 stuyv. d'Elle / die stelt hy op 9 stup. B. heeft fyn Garen/weird 12 ß. 't ℔. Hoe hooge zal hy dat stellē/als hy winnen wil 10 ten honderd?

8 —— 9 —— 12 | komt 13½

10ø —— 11ø —— 13½

Facit op 14 ß. 10⅕ ₰.

---

11. Twee ander mangelen / A. heeft gouden Smallen/ weird 12 stuyvers d'Elle/ die stelt hy op 14 stuyvers 13⅗ penningen/ daerentegen heeft B. fijne Vermontsche Zijde / weird 8 guldens 't W. Hoe hooge stelt hy die / als hy verliest 10 ten honderd ?

12 —— $14\frac{17}{20}$ —— 8 | komt $9\frac{9}{10}$

11ø —— 10ø —— $9\frac{9}{10}$

Facit op 9 gulden.

---

12. Eenen Knopemaker mangelt tegen eenen Hoedemaker / den Knopemaker heeft 8 douzijnen hayren Knopen / weird 3 Blanken de douzijne/ die steld hy op 3 stuyvers/ ende noch ander Zijden Knopen / weird 3 stuyvers de dozyn/ die steld hy op 4 stuyvers de douzyne/ Den Hoedemaker heeft eenen Hoed/ die weird is 3 guldens/ die hy steld op 3¾ guldens/ ende wil hebben 15 stuyvers aen geld / soo komt de mangelinge gelijk : Hoe veel Zijden Knopen moet den Knopemaker dan noch geven (boven de hayren Knopen/ ende 't geld) voor den voorsz Hoed ?

Facit 9 douzijnen.

---

13. Eenen Knopemaker vermangelt 8 douzijnen Hayren Knopen/ weird 3 Blanken de douzijne/ tot 3 stuyvers de douzyne / ende 9 douzynen Zijden Knopen / weird 3 stuyvers de douzijne/ tot 4 stuyvers de douzijne/ voor eenen Hoed/ende moet 15 stuyvers aen geld toe geven: Hoe veel is dan den Hoed weird/ ende op hoe veel in mangelinge gestelt?

8		9		8		9	
	$2\frac{1}{4}$		3		3		4
18		27		24		36	
		18				24	
		45				60	
		15				15	

Facit 60 stup. weird/ ende 75 stuyv. in mangelinge gesteld.

14. Twee mangelen/ A. heeft Gebrande-wijn tot 8 ß. den stoop/ dien steld hy op 12 ß. ende wil hebben het $\frac{1}{3}$ aen geld / B. heeft Spiegelen tot 5 guld. de douzijn: Hoe zal hy die in mangelinge stellen/ op dat d'een noch d'ander verkort en zy?

8	12	
4	4	
4 ——	8 ——	5 | Facit op 10 guld.

15. Twee Kooplieden mangelen/ A. heeft Gebrandewijn tot 8 ß. den stoop/ B. heeft Spiegelen tot 5 guldens de douzijn / die hy in mangelinge steld op 10 guldens: Op hoe veel behoord A. zynen Gebrandenwijn te stellen / als hy het $\frac{1}{3}$ aen geld wil hebben?

$8 \qquad 1$ ℞

$\frac{1}{3}$ ℞ $\qquad \frac{3}{5}$ ℞

$8 \div \frac{1}{3}$ ℞ —— $\frac{2}{5}$ ℞ —— 5

$\frac{\frac{10}{5} ℞}{8 \div \frac{1}{3} ℞}$ ·· a ·· 10/ofte $80 \div \frac{10}{3}$ ℞ ·· a ·· $\frac{10}{5}$ ℞

240 ·· a ·· 20 ℞

Facit op 12 ß. $\qquad$ 12 ·· a ·· 1 ℞

---

16. Twee ander mangelen/ A. heeft Raepzaed-olye / weird 4 ß. den Stoop/ die hy stelt op $5\frac{1}{2}$ ß. ende wil het $\frac{1}{5}$ aen geld hebben/ B. heeft Olyven weird 5 stuyvers 't ℔. Hoe hooge zal hy die stellen op dat elk 't zyne hebbe?

$4 \qquad 5\frac{1}{2}$

$1\frac{1}{16} \qquad 1\frac{1}{16}$

$2\frac{5}{16}$ —— $4\frac{2}{7}$ —— 5

Fac. op 7 stuyvers $9\frac{11}{29}$ penningen.

---

17. Twee Koopliedén mangelen/ waer van A. heeft Amandelen / die hy stelt op $5\frac{1}{2}$ ß. 't ℔. ende wil hebben het $\frac{1}{5}$ aen geld/ B. heeft Tin/ weird 5 stuyvers 't ℔. dat stelt hy om de mangelinge te vergelyken op 7 stuyvers $9\frac{11}{29}$ penn. 't ℔. Hoe veel zyn van d'Amandelen yeder ℔. weirdig?

$5\frac{1}{2}$

$1\frac{1}{16}$

$7\frac{17}{29}$ — 5 — $4\frac{2}{7}$ | komt $2\frac{9}{16}$. addeert daer by het $\frac{1}{5}$ van $5\frac{1}{2}$. ende word

Facit 4 stuyvers 't ℔.

---

18. Twee

18. Twee mangelen/ A. heeft Leydschen Baey/ weird 5 ß. d'El. die hy in mangelinge stelt op $7\frac{17}{25}$ ß. B. heeft Damast-pruymen tot 4 stuyvers 't ℔. Op hoe veel moet hy die stellen/ om te hebben het $\frac{1}{5}$ aen geld?

4 — 1 ℞

$\frac{1}{5}$ ℞ — $\frac{1}{5}$ ℞

4 ÷ $\frac{1}{5}$ ℞ — $\frac{1}{5}$ ℞ — 5 | komt 4 ℞ / (4 ÷ $\frac{1}{5}$ ℞) . . a . . $7\frac{17}{25}$

$30\frac{10}{25}$ ÷ $1\frac{13}{25}$ ℞ . . a . . 4 ℞

$30\frac{10}{25}$ . . a . $5\frac{13}{25}$ ℞

Facit op $5\frac{1}{2}$ ß.

komt $5\frac{1}{2}$ . . a . . 1 ℞

---

19. Twee mangelen/ A. heeft Boekweyte/ weird 5 guldens 't Mudde/ die stelt hy op 8 guld. om te winnen $6\frac{2}{3}$ ten hondert/ B. heeft Bisschuyt/ weird 9 guldens de Tonne: Op hoe veel moet hy dat stellen/ als hy hebben wil het $\frac{1}{4}$ aen geld?

100 —— $106\frac{2}{3}$ —— 5 | komt $5\frac{1}{3}$

9 — 1 ℞

$\frac{1}{4}$ ℞ — $\frac{1}{4}$ ℞

9 ÷ $\frac{1}{4}$ ℞ — $\frac{1}{4}$ ℞ — $5\frac{1}{3}$ | komt 4 ℞ / (9 ÷ $\frac{1}{4}$ ℞) . . a . . 8

72 ÷ 2 ℞ . . a . . 4 ℞

72 . . a . . 6 ℞

Facit op 12 guld.

12 . . a . . 1 ℞

20. Twee mangelen/ A. heeft Boekweyte/ tot 5 guldens 't Mudde/ die stelt hy op 8 guldens/ B. heeft Bisschupt tot 9 guldens de Tonne/ dat stelt hy op 12 guldens / ende wil het $\frac{1}{3}$ in geld ontfangen: Vrage wie wint / ende hoe veel ten honderd?

9	12		
3	3		
6	9	5	komt $7\frac{1}{2}$
$7\frac{1}{2}$	8	100	komt $106\frac{2}{3}$
			100

Facit A. wint $6\frac{2}{3}$ ten honderd.

21. A. ende B. mangelen / A. heeft Tonne-meel/ weird 9 guld. de Tonne/ dat stelt hy op 12 guld. ende wil het $\frac{1}{3}$ in geld ontfangen / B. heeft Garste/ weird 5 guldens 't Mudde: Op hoe veel zal hy die stellen / om te winnen $6\frac{2}{3}$ ten honderd?

9	12		
3	3		
6	9	5	komt $7\frac{1}{2}$
100	$106\frac{2}{3}$	$7\frac{1}{2}$	Fac. op 8 gu.

22. Twee mangelen/ A. heeft Garste/ die weird is 5 guldens 't Mudde / die stelt hy op 8 guldens / B. heeft Tonne-meel / dat hy stelt op 12 guldens de Tonne / ende wil hebben het $\frac{1}{3}$ aen geld/ zoo hy dan verliest $6\frac{2}{3}$ ten honderd; Wat is syn Tonne-meel dan weird?

100 —

100 —— $106\frac{2}{3}$ —— 12 | komt $12\frac{4}{5}$
$3\frac{1}{5}$

8 —— 5 —— $9\frac{3}{5}$ | 6 add. het $\frac{1}{4}$ van 12

Facit 9 guld. de Ton.

---

23. Twee willen mangelen / A. heeft Pekel-Haring / weird 9 guldens 't Vat / dien stelt hy op 12 guldens / ende wil hebben het $\frac{1}{4}$ aen geld/ B. heeft Haver / die hy daer-en-tegen stelt op 8 gul. 't Mudde / om te winnen $6\frac{2}{3}$ ten honderd: Wat is de zelve weird?

100 —— $106\frac{2}{3}$ —— 9 | komt $9\frac{3}{5}$

$9\frac{3}{5}$ —— 6 —— 8

Facit 5 guld. 't Mudde.

---

24. Een Zee-man ende Boer van mangelinge spraken,
Den Boer bracht Haver, weird vijf guldens 't Mudde net,
Die hy in mangel steld' acht guldens zonder laken,
Om zoo te winnen zes twee derde deelen bet
Ten honderd, Zee-man dan heeft Haring by gezet,
Die yeder Tonne weird was, negen guldens effen,
Hy stelde die op twaelf, end' wild' ook onbelet
Een deel in geld ontfaen, 't welk hier moet 't Facit treffen.

100 — $106\frac{2}{3}$ — 5 | komt $5\frac{1}{3}$

9	12
1 ℞	1 ℞

9÷1 ℞ — 12÷1 ℞ — $5\frac{1}{3}$ | komt

64÷$5\frac{1}{3}$ . . a. . 8 ℞

9÷1 ℞

72÷8 ℞. a. 64÷$5\frac{1}{3}$ ℞

64÷$5\frac{1}{3}$ ℞

8. a. $2\frac{2}{3}$ ℞

3. a. 1 ℞

$\frac{3}{12} \Big| \frac{1}{4}$

Facit het ¼.

25. Eenen Boeckverkooper ende eenen Drukker mangelen/ den Boeckverkooper geeft 75 Riemen Pampier/ weird 4 guldens den Riem/ tot 5 guldens den Riem / ende honderd douzynen Parkement/ weird 16 ß. de douzyne/ tot 20 ß. de douzyne/ ende zal hebben het ⅕ aen geld : den Drukker geeft hem dat/ ende voort Boeken die weird zyn 10 stuyvers 't stuk : maer hoe veel/ ende tot hoe veel/ als hy winnen wil 25 ten honderden ?

300	375
480	600
780	975
195	195

100 — 125 — 10 | komt $12\frac{1}{2}$

585 — 780 — $12\frac{1}{2}$ | komt $16\frac{2}{3}$.

$16\frac{2}{3}$ — 1 — 780.

Facit 936 Boeken/ tot 16 stuyvers $10\frac{2}{3}$ penningen.

Man-

Mangelinge
met tyd.

Het mangelen met tyd, dat is wel licht om leeren,
Voor die 't voorgaende wel gemerkt heeft en verstaen,
En acht dit dan niet swaer, maer wilt u zinnen keeren
Om met een kloek begryp, tot u voordeel in eeren,
T'aennemen 't gene datmen u toond onbelaen.

1. Twee mangelen / waer van A. heeft lang Garen / tot 24 stuyvers den Bos / op 3 maenden / B. heeft Veneetsche Zyde / tot 32 ß. 't ℔. gereed / Zoo men dan rekent den Interest tegen 12 ten honderd 's jaers / op hoe veel zal A. zyn Garen stellen om de mangelinge te vergelyken?

103 —— 100 —— 24

Facit 23 stuyvers $4\frac{24}{103}$ penningen.

2. Twee mangelen / A. heeft lang Garen / dat hy gereed stelt op 23 stuyvers $4\frac{24}{103}$ penningen / om de mangelinge te vergelyken / B. heeft Veneetsche Zyde / die hy stelt alzooze hem gereed kost / om dat A. af trekt tegẽ 12 ten honderd 's jaers: Wat heeft A. dan zyn Garẽ gekost op 3 maendẽ dag?

100 —— 103 —— 23 —— $4\frac{24}{103}$

Facit 24 stuyvers.

3. A. ende B. mangelen/ A. heeft Pek dat hem koſt 15 guldens de Ton / gereed / dat ſtelt hy op 20 guld. voor 6 maenden / B. heeft Leydſche Zaeyen/ tot 4 £. 16 ß. gereed/ op hoe veel moet hy die ſtellen voor 8 maenden / als men rekent de winſt ten honderd 's jaers gelijk ?

15 } 5 { 96 } komt 42 ß. 8 ₰.
6 } { 8 }
96 — 0

13|8 — 8

Facit £. 6 — 18 — 8 ₰.

---

4. Twee Kooplieden mangelen/ den eenen heeft Pek/ tot 15 guldens de Ton gereed/ dat ſtelt hy op 20 guldens voor 6 maenden/den anderen heeft Leydſche Zaeyen/tot 4 £. 16 ß. gereed/ die ſtelt hy op 6 £. 18 ß. 8 ₰. Maer hoe lange dag om de mangelinge te vergelijken ?

20
15
——
5

15 } 6 { 96
5 } { 42⅔

138⅔
96
——
42⅔

Facit 8 maenden.

---

5. Twee ander mangelen / A. heeft lang Rozijn tot 14½ guldens den Korf gereed / dat ſtelt hy in mangelinge op 18 guldens voor 7 maenden / dies wil hy hebben het ¼ aen geld / B. heeft Giroffe-nagelen / tot 7½ guldens de 10 ℔. die ſtelt hy op 10 guldens / maer hoe lange dag rekent hy om de mangelinge te vergelijken ?

14½ — 18 — 10 } 7 { 7½
4½ — 4½ — 3½ } 2½

10 — 13½

Facit 6⅔ maenden.

6. Twee willen mangelen / A. heeft lang Rozijn tot 14½ guldens den Korf gereed / dat stelt hy op 18 guldens voor 7 maenden / dies wil hy hebben het ½ aen geld / B. heeft Giroffe-nagelen / tot 7½ guld. de 10 ℔. gereed : Hoe hooge behoord hy die dan te stellen op 6⅔ maenden ?

14 — 18 — 10 } 3½ { 7½ } komt 2½
4½ — 4½ — 7 } { 6⅔ } 7½

10 — 13½

Facit op 10 gl.

7. A. ende B. mangelen / A. heeft Looverkens / tot 2 stuyvers den Brief gereed / of in mangelinge tot 5½ β. voor 4 maenden / B. heeft Schryfpennen tot 8 stuyvers 12 penning. 't honderd in mangelinge voor 8 maenden / 300 is de mangelinge gelijk : Wat kosten dan de Pennen gereed ?

4 —— 1½ —— 8 | komt 3
4

7 —— 4 —— 8¾ 7

Facit 5 stuyv. 't honderd.

8. Twee

8. Twee mangelen / A. heeft Looverkens/die hy overstelt $1\frac{1}{2}$ lb. den Brief/ voor 4 maenden/ B. heeft Schrijfpennen tot 5 stuyvers 'thonderd gereed/die stelt hy op $8\frac{1}{4}$ stuyvers/voor 8 maenden/ om de mangelinge te vergelijken / op hoe veel komt dan eenen Brief Looverkens te staen gereed/ ende ook in mangelinge ?

4 —— $1\frac{1}{2}$ —— 8 | komt 3

$3\frac{3}{4}$ —— 5 —— 3 | komt 4

$1\frac{1}{2}$

$5\frac{1}{2}$

Facit { 4 lb. gereed. / $5\frac{1}{2}$ lb. in mangelinge.

---

9. Twee willen mangelē/A.heeft Turks Grofgreyn tot 9 ß. d' Elle gereed/dat stelt hy op 12 ß. voor 6 maenden / ende wil hebben het $\frac{1}{3}$ aen geld/ B. heeft Herentalsche Lakenen tot 90 guldens 'tstuk in mangelinge/300 wint hy 12 tē honderd als hy 9 maenden dag geeft : Wat heeft dan een Laken gereed gekost ?

6 —— 3 —— 9 | komt $4\frac{1}{2}$

6

$10\frac{1}{2}$

$10\frac{1}{2}$ —— 6 —— 90 | komt $51\frac{3}{7}$

112 —— 100 —— $51\frac{3}{7}$

Facit 45 guldens 18 stuyv. $5\frac{43}{49}$ pen.

---

10. Twee

10. Twee Koopliedẽ mangelẽ/A. heeft Turks Grofgreyn tot 9 ß. d'Elle gereed/dat steld hy op 12 ß. ende wil hebben het $\frac{1}{4}$ aen geld/ dies verliest hy 12 ten honderd / als hy 6 maenden dag geeft/ B. heeft Herentalsche Lakenẽ/die hem kosten 45 guldens 18 stuyvers $5\frac{41}{45}$ penningen/gereed: Hoe hooge zal hy die stellen voor 9 maenden / om de mangelinge te vergelijken?

6 —— 3 —— 9 | komt $4\frac{1}{2}$
6

6 —— $10\frac{1}{2}$ —— $45\frac{41}{45}$ | komt $80\frac{1}{14}$

100 —— 112 —— $80\frac{1}{14}$

Facit op 90 guldens.

---

11. Twee ander mangelen / A. heeft 100 pond Neapolisch Zijden-lint/tot 29 ß. $9\frac{1}{3}$ g. gereed/of in mangelinge tot 30 ß. voor 3 Maendẽ/B. heeft 350 ₶. Amandelen/tot 8 ß. 't ₶. gereed/Op hoe veel sal hy die stellen voor 6 Maenden/ ende welken zal den anderen geld geven/ ook hoe veel?

1 — 30 — 100 | komt 150 £.

$29\frac{7}{9}$ } $\frac{2}{3}$ { 8 | komt $0\frac{8}{67}$
3 } { 6 | 8

1 —— $8\frac{8}{67}$ —— 350

Komt 142 £. 1 ß. $9\frac{33}{67}$ g.
Dat trekt van 150 £.

Facit { B. steld zyn Amandelen op 8 ß. $1\frac{29}{67}$ g.
ende geeft aen geld 7 £. 18 ß. $2\frac{34}{67}$ g.

12. A.

12. A. eñ B. Mangelen/A. heeft 100 E. Rÿssels Zÿdē Passement tot 29 ß. $9\frac{1}{3}$ g. gereed/of in mangelinge tot 30 ß. voor 3 Maenden / B. heeft fÿn Lynwaet tot 8 ß. d'Elle gereed / dat stelt hy op 8 ß. $1\frac{29}{87}$ g. d'Elle. Vrage/Hoe lange dag geeft hy/ ende hoe veel Ellen Lÿnwaet/ als hy noch moet geven 7 £. 18 ß. $2\frac{34}{87}$ g. aen geld?

1 — 30 — 100 | komt 150 £.

$29\frac{7}{9}$, $\frac{2}{9}$ } 3 { 8, $\frac{8}{87}$ | komt 6 Maenden.

150
7 — 18 — $2\frac{34}{87}$

8 — $1\frac{29}{87}$ — 1 — 142 — 1 — $9\frac{33}{87}$

Facit 350 Ell. op 6 maenden dag.

---

13. Eenen Naeldemaker eñ Spellemaker mangelen / den Naeldemaker stelt zyn Naelden (die hem staen op 9 guldens 't duyzend gereed) op 12 guldens voor 6 maenden/want hy wil winnē 10 ten honderd 'sjaers meer dan B. ende hebben het $\frac{1}{3}$ aen gereed geld: op hoe veel zal den Spellemaker dan moeten zyn Spellen stellen voor 9 maenden/die hem gereed staen op 4 stuyv. den brief?

9	12
3	3
6 van	9

6, 6 } 3 { 100, 12 } komt 100
10

12 — 90 — 9 | $67\frac{1}{2}$

100 —— $167\frac{1}{2}$ —— 4

Facit op 6 stuyvers $11\frac{1}{5}$ penn.

---

14. Twee

14. Twee Kramers mangelen/A. heeft Spaensche Naelden/tot 9 guldens 'tduyzend gereed/die steld hy op 12 guldens voor 6 maenden/ ende wil hebben het $\frac{1}{3}$ aen geld/B. heeft Kleefsche Spellen tot 4 stuy. den brief gereed/die steld hy op 6 stuy. 11$\frac{1}{7}$ penn. voor 9 maenden : Wie wint dan meest ten honderd 's jaers / ende hoe veel ?

$$\begin{array}{ccc} 9 & & 12 \\ 3 & & 3 \\ \hline 6 & \text{van} & 9 \end{array} \qquad \left.\begin{array}{c}6\\6\end{array}\right\} 3 \left\{\begin{array}{c}100\\12\end{array}\right\} \text{komt } 100$$

$$\left.\begin{array}{c}4\\9\end{array}\right\} 2\tfrac{7}{10} \left\{\begin{array}{c}100\\12\end{array}\right\} \text{komt } 90$$

Fac. A. wint 10 tē 100.

15. Twee mangelen / A. heeft Utrechtsche Naelden/ tot 9 gul. 't duysend gereed/of in mangelinge / tot 12 guld. om te winnen 10 ten honderd 's jaers meer dan B. ende noch te hebben het $\frac{1}{3}$ aen geld / B. heeft Dortsche Spellen/ tot 4 stuyvers den brief gereed / of in mangelinge/ tot 6 stu. 11$\frac{1}{7}$ pen. doch hy rekent 3 maenden langer dag dan A. om de mangelinge te vergelijken : Hoe veel maenden heeft dan elk gerekent ?

Facit A. 6 maend. B. 9 maenden.

16. Twee Lieden mangelen/A. heeft Haerlemsche Spellen/tot 4 stuy. den brief gereed/die stelt hy op 6 stuy. 11$\frac{1}{7}$ pen. voor 9 maenden / B. heeft Tuernoutsche Naelden/tot 9 guldens 't duyzend gereed / die stelt hy op 12 gul. voor 6 maenden/ om te winnē 10 ten honderd 's jaers meer dan A. ende noch te hebben wat gereed geld / maer hoe veel ? Facit het $\frac{1}{3}$.

17. Twee lieden, A. end' B. doen mangelinge t'zamen,
Zes ſtukken Lijnwaet fijn brengt A. by, die hem ſtaen
Twaelf ponden 't ſtuk gereed, in mangel nae 't betamen
Hy, op vier maenden dagh eyſcht ſeſtien ponden zaen,
End' wil het vierde deel gereed in geld ontfaen:
Noch vier Fluweelen ſchoon heeft hy ook daer beneven,
Die elk tweendertig pond hem koſten onbelaen,
In mangel wil hy die voor zes-en-dertig geven,
Een half jaer dag, end' wil ontfangen zonder ſneven
Het zeſte deel gereed, om dat gelds noodt hem quelt,
B. daer-en-tegen brengt zyn ſpecerye verheven,
Die koſt hem 't honderd pond, zeſtien pond-groot getelt,
Dus raedt hoe hoog' hy die dan op acht maenden ſtelt,
End' hoe veel ſpecerye hy geeft, midts ook wat geld.

12	16 /6	32	36 /4
72	96	128	144
24	24	24	24
48	72	104	120

72
48

4 — 24 — 8 | komt 48

120
104

6 — 16 — 8 | komt 21$\frac{3}{5}$

48
48

48 104
104 $21\frac{1}{3}$

152 —— $221\frac{1}{3}$—16|komt £ 23—5—$11\frac{11}{19}$ g.

23—5—$11\frac{11}{19}$—100——221—6—8

Facit { Stelt zyn Specerye £ 23—5—$11\frac{11}{19}$ g.
Geeft aen geld £ 48.
Ende aen Specerye 950 ℔.

18. Twee Koop-lieden mangelen / A. heeft 6 stukken Lijnwaet tot 12 £. 't stuk gereed/ die stelt hy in mangelinge / op 16 £. voor 4 Maenden/ ende wil het $\frac{1}{4}$ in geld ontfangen/ Daer-en-boven heeft hy 4 stukken Fluweel / tot 32 £. 't stuk gereed/ die stelt hy in mangelinge op 36 £. voor 6 Maenden/ ende wil daer van hebben het $\frac{1}{3}$ in geld / Daer-en-tegen heeft B. Specerye/ die hem kost 16 £. 't honderd gereed / ende steltse op 23 £. 5 ß. $11\frac{11}{19}$ g. Maer voor hoe veel maenden / om de mangelinge te vergelyken / ende hoe veel ℔. geeft hy ?

Facit 950 ℔. voor 8 maenden.

Rekeninge van Zilver.

Ghy alle, die in Zilver u geneird,
Muegt leeren nu hier in, zoo gy begeird,
Dat u zal zijn zeer noodig ende weird.

Zilver Gewichte.

Een mark heeft 8 Oncen/ of 16 Loot.
Een Once heeft 20 Engelschen.
Een Engels. heeft 32 Azen.

Als 't Gefineerd is.

Een mark heeft 12 penningen.
Eenen penning heeft 24 grepnen.

1. Zoo een stuk rau Zilver/wegende 21 marck 5 Oncen 11 Engels. 16 Azen / houd yeder mark 7 pennin. fijn Zilver: Hoe veel fijn Zilver houd dan 'tgantsche stuk ?

1 — 7 — 21 — 5 — 11 — 16

Facit 12 mark 7 pen. 21[illegible] grepnen.

2. Een

2. Een stuk rauw Zilver/inhoudende yeder mark 7 pen. fijns/heeft in 12 Marken 7 pen. 21 3/10 Grepnen fijn Zilver: Wat weegt het gantsche stuk?

7 —— 1 —— 12 —— 7 —— 21 3/10

Facit 21 Mark 5 Onc. 11 Eng. 16 Azen.

3. Een stuk rauw Zilver/ wegende 21 Mark/ 5 Oncen 11 Engels. 16 Azen/ houd in 12 Mark 7 pen. 21 3/10 Grepnen fijn Zilver / Hoe veel fijns houd dan yeder Mark?

21 — 5 — 11 — 16 — 12 — 7 — 21 3/10 — 1

Of zet elk in zyn brueken alzoo:

21 223/320 —— 12 2521/3840 —— 1

Facit 7 penning. fijns.

4. In een stuk rau Zilver van 21 marken 5 oncẽ 11 eng. 16 az. houdende yeder mark 7 pen. fijns/ is 12 markẽ 7 pen. 21 3/10 grepnen fijn Zilver: Hoe veel penningen houdt dan een mark fijns?

12 2521/3840 —— 7 —— 21 223/320

Facit 12 penningen.

5. Eenen Zilversmit koopt een stuk rauw Zilver/wegende 24 mark 6 Onc. 12 Eng. houdende yeder mark 9 pennin. fijns/ te betalen voor yeder mark fijn Zilver 19 guld. 5 stuyv. Hoe veel houdt het zelve stuk aen fijn / ende hoe veel betaeld hy?

1 —— 9 —— 24 —— 6 —— 12

Facit houd 18 mark 7 pen. 10 1/2 grepn.

1 — 19 — 5 — 18 — 7 — 10 1/2

Facit hy betaeld 358 guld. 8 stu. 3 1/2 pen.

6. Zoo een stuk rau Zilver/houdende 9 penningen fijns 't Mark/gekocht werd voor 358 gul. 8 stup. 3½ pen. dat is 19 guldens 5 stup. 't Mark fijns; hoe veel heeft het zelve stuk gewegen?

19 —— 5 —— 1 —— 358 —— 8 —— 3½

Komt 18 Mark 7 pen. 10⅗ grepnen.

9 —— 18 —— 7 —— 10⅗ —— 12

Facit 24 Marck 6 Onc. 12 Eng.

---

7. Een stuk rau Zilver/wegende 24 Marken 6 Onc. 12 Eng. houd yeder mark 9 pen. fijns/ende werd gekocht voor 358 guld. 8 stup. 3½ penn. Hoe veel komt dan een Mark fijns te staen?

1 — 9 — 24 — 6 — 12 | Komt 18 Mark 7 pen. 10⅗ grepnen.

18 — 7 — 10⅗ — 358 — 8 — 3½ — 1

Facit 19 guld. 5 stupv.

---

8. Yemand koopt een stuk rau Zilver wegende 24 Marken 6 Oncen 12 Engelschen/tot 19 guld. 5 stup. 't Mark fijns / zoo betaelt hy in alles 358 gul. 8 stupv. 3½ pennin. Hoe veel pen. fijns houd dan yeder Mark?

19 —— 5 —— 1 —— 358 — 8 — 3½

Komt 18 Mark 7 penningen 10⅗ grepn.

24 — 6 — 12 — 18 — 7 — 10⅗ — 1

Facit 9 pen. fijns.

---

9. Eenen

9. Eenen Zilversmit heeft 3 stukken rau Zilver A. weegt 28 marke 5 oncen/houdende 'tmark 8 penningen fijns/B. weegt 38 marken 7 oncen/houdende 'tmark 5 penningen fijns/ C. weegt 13 marken 3 oncen/ houdende 'tmark 11 penningen fijns/ Soo hy dan dese drie stukken in een smelt/ Hoe veel penningen fijns zal 't mark dan in houden ?

1	8	28	5	komt 229
1	5	38	7	komt $194\frac{3}{8}$
1	11	13	3	komt $147\frac{1}{8}$
		80	7	$570\frac{1}{2}$ - 1

Facit 7 penn. $1\frac{193}{647}$ Grepnen.

---

10. Eenen Zilver-smit heeft van 3 stukken rau Zilver in een gesmolten/ gemaekt eenen klomp die 80 marken 7 oncen weegt/ ende inhoud yeder mark/ 7 penningen $1\frac{193}{647}$ grepnen/ zoo heeft van 'teerste van dese 3 stukken ingehouden 'tmark/ 8 penningen fijns: het tweede/ wegende 38 Marken 5 oncen/heeft ingehouden 't Mark/ 5 penningen fijns/ende 't derde heeft ingehouden 't Mark 11 penningen fijns. Vrage/ na 'tgewichte van't eerste ende 'tderde elk byzonder.

Per Coss.

Facit { 't Eerste 28 marken 5 oncen.
't Derde 13 marken 3 oncen.

---

11. Eenen Zilversmit heeft 3 stukken rau Zilver / A. wegende 28 marken 5 oncen / inhoudende 'tmark 8 penningen fijns / B. wegende 38 marken 7 oncen / inhoudende 'tmark 5 penningē fijns / C. wegende 13 marken 3 oncen / Hoe veel penningen fijns houd daer van peder mark als de zelve / alle drie in een gesmolten 'tmark inhoud 7 penningen $1\frac{193}{247}$ Grepnen fijns.

1 — 7 — $1\frac{193}{247}$ — 80 — $7\frac{1}{8}$ komt $570\frac{1}{2}$

1 — 8 — 28 — 5 | komt 229 } $423\frac{3}{8}$

1 — 5 — 38 — 7 | komt $194\frac{3}{8}$ }

13 — 3 — $147\frac{1}{8}$ — 1

Facit 11 penningen fijns.

12. Eenen Zilversmit heeft 3 stukken rau Zilver / A. wegende 28 mark 5 oncen / inhoudende 'tmark 8 penningen fijns / B. wegende 38 mark 7 oncen inhoudende 't mark 5 penningen fijns / wat sal C. wegen als 't mark inhoud 11 penn. fijns / ende datse alle drie in een gesmolten / 'tmark inhoud 7 penn. $1\frac{193}{247}$ Grepnen.

1 — 7 — $1\frac{193}{247}$ — 67 — $4\frac{1}{8}$ komt 476 — $3\frac{83}{247}$

1 — 8 — 28 — 5 | komt 229 — } 423 — 9

1 — 5 — 38 — 7 | komt 194 — 9 }

11 52 — $18\frac{418}{247}$

7 — $1\frac{193}{247}$

3 — $22\frac{454}{247}$ — 1 — 52 — $18\frac{418}{247}$

Facit 13 Marken 3 Oncen.

13. Rau zilver yemand koopt eens een en twintig ponden,
Waer van in yeder Mark fijn Zilver word bevonden
Tien penningen en half, het welk hy zoo betaeld,
Acht schellingen achtmael voor 'tMark fijns ongefaeld,
Daer boven koopt hy noch twaelf Marken Zilver waerlyk,
Die acht penningen fijns in hebben elk eenpaerlyk,
End voor 'tMark fijns betaeld hy twintig guldens, dã
Een Zilversmit hy geeft al 't Zilver, om daer van
Te maken Kroesen, die acht loot elk moetẽ wegen,
Acht stuyvers van fatsoen voor 'tloot, geeft hy ter degen,
Zoo hy dan elken Kroes verkoopt twaelf guldens (fijn,
Wat zal zyn winste dan op yeder honderd zijn?

1 — 10½ — 42

12 — 384 stu. — 441 | komt 705 — 12

1 — 8 — 12

12 — 20 gul. — 96 | komt 160 — 0 } 1211 — 4

54 / 16

1 — 8 — 864 | komt 345 — 12

864 / 8

1 — 12 — 108 | komt 1296

1211 — 4

1211 — 4 — 84 — 16 — 100

Facit 7 $\frac{1}{757}$ is sijn winst ten 100.

14. Zoo men koopt 42 Marken van Zilver/ houdende 't Mark $10\frac{1}{2}$ pen. fijns tot 3 £. 4 ß. 't Mark fijns/ende noch 12 Marken/ houdende 't Mark 8 pen. fijns/ tot 20 gul. 't Mark fijns/ ende men laet eenen Zilversmit van beyde dese stukken (in een gesmolten) kroesen maken/ wegende elk 8 loot/ eñ men geeft van fatsoen 8 stup. voor 'tloot: Wat moet men dan yeder Kroes verkoopen om te winnen $7\frac{1}{757}$ ten honderd?

Facit 12 guldens.

---

15. Eenen Koopman koopt 42 Markẽ Zilver/ inhoudende 't Mark $10\frac{1}{2}$ pen. fijns/tot 19 guld. 4 stuyvers 't Mark fijns/ eñ noch 12 marken/ inhoudende 't Mark 8 penn. fijns / van dese twee stukken in een gesmolten/maekt hy Schalen/die elk 8 loot wegen / rekenende voor fatsoen 8 stuyvers van 'tloot/ de zelve verkoopt hy tot 12 guldens 'tstuk/winnende alzoo $7\frac{1}{757}$ tẽ honderd: Wat heeft hy dan voor 't Mark fijn van het tweede stuk betaelt?

Facit 20 guldens.

---

16. Eenen Silversmit koopt 2 stukken van Zilver/ 'teerste wegende 42 Marken/ inhoudende 't Mark $10\frac{1}{2}$ pen. fijns/ tot 3 £. 4 ß. 't Mark fijn/het tweede wegende 12 Marken/ tot 20 gul. 't Mark fijn / van deze twee stukken in een gesmolten/maekt hy Schalen die elk 8 loot wegen/ rekenende voor fatsoen 8 stuyvers van 't loot/ zoo hy dan deze Schalen verkoopende tot 12 gul. 't stuk wint $7\frac{1}{757}$ ten honderd: Hoe veel penningen fijns heeft dan yeder Mark van 't tweede stuk ingehouden?

Facit 8 penningen fijns.

---

17. Yemand koopt een stuk rau Zilver / waer van yeder mark inhoud $10\frac{1}{2}$ penn. fijns / tot 19 guld. 4 stuyv. 't mark fijn / daer by doet hy 12 marken Zilver / inhoudende yeder mark 8 pen. fijns / dat hem gekost heeft 20 gul. 't mark fijn / ende maekt van dit al te zamen Kroesen / die elk 8 loot wegen / rekenende 8 stuy. van 't loot voor fatsoen / Zoo hy syne Kroezen dan verkoopt tot 12 gul. 't stuk / ende wint $7\frac{1}{77}$ ten 100. Wat heeft dan 't stuk Zilver (dat hy kochte) gewegen?

Facit 42 marken.

Rekening van Goud.

Tot het rau Goud, gewichte men useert,
Gelijk men doet tot het rau Zilver plat:
Maer als men 't Goud geheel heeft gefineert,
Zoo houd elk Mark wel viermael ses Karat;
End' elk Karat twaelf greynen, onthoud dat.

1. Yemand heeft ee stuk rau Goud / wegende 24 Mark 5 Oncen 12 Engelschen / waer van yeder mark inhoud 15 Karat fijns / dat selve fineert hy tot dat yeder mark inhoud 20 Karat / hoe veel sal dan het zelve stuk komen te wegen.

20 — 24 — 5 — 12 — 15
4 74 — 0 — 16 /3 3
4/

Facit Mark 18 — 4 — 4 Engelsen.

2. Zoo een stuk Gouds gefineert zynde op 20 Karat fyns 't Mark/ weegt 18 Marke 4 Oncen 4 Engelsen: Hoe veel hebbet gewegen voor 't fineren/ doen yeder Mark maer in en hield 15 Karat fyns?

15 —— 18 —— 4 —— 4 —— 20
Facit 24 Marken 5 Oncen 12 Engelsch.

3. Een stuk Gouds/ wegende 24 Marken 5 Oncen 12 Engelsen/ houd in yeder Mark 15 Karat fyns/ zoo dan 't zelve gefineerd word/ tot dat het maer en weegt 18 Marken 4 Oncen 4 Engelsen: Hoe veel Karat fyns zal 't Mark dan inhouden?

18 —— 4 —— 4 —— 15 —— 24 —— 5 —— 12
Facit 20 Karat.

4. Zoo een stuk Goud/ wegende 18 Marken 4 Oncen 4 Engels. inhoud 20 Karat fyns 't Mark: Hoe veel Karat fyns zoude 't Mark dan inhouden/ waert dat het woegt 24 Marken 5 Oncen 12 Engelsen/ en niet meer fyn Silver in en hadde/ dan het nu en doet.

24 —— 5 —— 12 —— 20 —— 18 —— 4 —— 4
Facit 15 Karat.

5. Een stuk Gouds/ wegende 24 Marke 5 Oncen 12 Engelsen/ houd in yeder Mark 15 Karat fyns: Hoe veel fyn Goud houd het gantsche stuk in.

1 —— 15 —— 24 —— 5 —— 12
Facit 15 Mark 10 Karat 6 Greyn.

6. Een stuk Gouds/ wegende 24 Markē 5 Oncē 12 Engelsen/ inhoudende yeder Mark/ 15 Karat fijns/ heeft in 15 Marken 10 Karat 6 Greynen aen fijn Goud: Hoe veel Karat houd dan een Mark fijn/ ende hoe veel Greynen een Karat.

1 —— 15 —— 24 —— 5 —— 12

Komt 370½ Karat/ divideert dat door de 15 Marken fijn/ komt 24 Karat/ voor een Mark/ende rest 10½ Karat tegen 10 Karat 6 Greynen/ 'twelk toont klaerlyk/ dat een Karat heeft 12 greynen.

---

7. Een stuk Goud weegt 18 Marken 4 Oncen 4 Engelsen/ ende yeder Mark houd in 20 Karat fijns: Hoe veel Kopers zoude men daer moeten in mengen / op dat yeder Mark zoude komen in te houden 15 Karat fijns?

15 —— 5 —— 18 —— 4 —— 4

Facit 6 Marken 1 Once 8 Eng.

---

8. Een stuk Goud houd in yeder Mark/ 20 Karat fijns/ ende als men daer in mengt 6 Marken 1 Once 8 Engelsen Kopers / zoo en houd yeder Mark maer 15 Karat fijns: wat weegt dan 't zelve stuk voor ende na 'tmengen?

5 —— 6 —— 1 —— 8 —— 15

Facit voor 'tmengen 18 Marken 4 Oncen 4 Engelsen.

5 —— 6 —— 1 —— 8 —— 20

Facit na 'tmengen 24 Marken 5 Oncen 12 Engelsen.

---

9. Eenen Goudsmid koopt een stuk rau Goud/ wegende 27 Marken 4 oncen / tot 20 guldens d'once / dat verkoopt hy tot 9 guldens 't Karat fijn/ende yeder Mark houd in 18 Karat 6 Greynen fijns: Wat wint ofte verliest hy dan?

27 — 4
8

1 — 20 — 220
20

4400

1 — 18 — 6 — 27 — 4

1 — 9 — 508 — 9
9

4572
6 — 15

4578 — 15
4400 — 0

Facit wint guld. 178 — 15 st.

10. Zoo men koopt een stuk rau Goud/wegende 27 Marken 4 oncen / tot 20 guldens d'Once/ ende yeder Mark houd in 18 Karat 6 Greynen fijns: Wat sal men yeder Karat fijns verkoopen om te winnen 178 guldens 15 stuyvers?

1 — 18 — 6 — 27 — 4

Komt 508 Karat 9 Greynen.

27 — 4
8

220

1 — 20 — 220 | komt — 4400
178 — 15

508 — 9 — 4578 — 15 — 1

Facit 9 guldens.

11. Als

11. Als men koopt een stuk rau Goud/wegende 27 Mark 4 Oncen/ tot 20 guldens d'Once/ eñ dat men 't zelve verkoopt tot 9 guldens 't Karat fijn/om te winnen 178 guldens 15 stuyvers: Hoe veel Karat fyns houd dan yeder Mark?

1 —— 20 —— 220 } komt 4400 guld.
178 — 15

9 —— 1 —— 4578 — 15
Komt 508¾ Karat/door 27½
Facit 18½ Karat.

---

12. Ist dat een stuk rau Goud voor d'Once men betaeld,
Wel guldens tweemael tien, end' dat voor guldens negen
Een fijn Karat men geeft, zoo wint men ongefaeld
Net dertig ponden Vlaemsch, min vijftig groot ter degen:
Raed dan, hoe veel dat heeft dit stuk rau Goud gewegen,
Als yeder Mark heeft in, aen fijnen Goude klaer,
Achtien end' half Karat, de zaek en is niet zwaer.

8
20
———
160

1 — 9 — 18 — 6
9
———
166 — 10 stup.
160 — 0
———
6 — 10 — 1 — 178 — 15

30
6
———
180
1 — 5
———

Facit 27 Marken 4 Oncen.

Rekening van Goud ende Zilver.

Vaert vrylyk voord, al zonder worden moede,
Zoo meugdy eens ten eynde komen fijn,
End' van u konst antwoorden, als de vroede,
Al dunkt u nu het leeren somtyd pijn.

1. Eenen Goudtsmit heeft gekocht een stuk Goud ende Zilver onder een gemengt/ wegende 66 Marken/ende betaelt voor eenen penning fijn Zilver 33 stuyv. ende voor een Karat fijn Goud 8 gul. 10 stu. zoo word bevonden dat yeder Mark inhoud 7 pen. 12 greynen fijn Zilver/ende 6 Karat 3 greynen fijn Goud: Hoe veel heeft hy dan in alles betaelt?

66
7 —— 12

1 —— 33 —— 495 | komt 816 gul. 15 stuyv.

66
6 —— 3

1 —— $8\frac{1}{4}$ —— $412\frac{1}{2}$ | komt 3506 guld. 5 stuy.

Facit 4323 guldens.

2. Zoo mē koopt een stuk van Zilver eñ Goud/ onder een gemengt / wegende 66. Marken/ ende men betaelt voor eenen penning fijn Zilver 33. stuyvers/ ende voor een Karat fijn Goud 8 guld. 10 stuyv. als yeder Mark van inhout 7 penn. 12. Greynen fijn Zilver: Hoe veel fijn Goud houdet noch daer-en-boven/als men in alles betaelt 4323 guldens.

1 —— 33 —— 495 | 4323 —— 0
816 —— 15

3506 —— 5

8 —— 10 —— 1 ——

66 —— 412½ —— 1

Facit 6 Karat 3 Greynen.

---

3. Een Zilver-smit koopt een stuk van rau zilver ende Goud/ onder een gemengt/ inhoudende elk Mark 7½ penningen fijn zilver / ende 6¼ Karat fijn Goud / ende betaelt voor eenen penning fijn zilver 33 stuyvers / ende voor een Karat fijn Goud 8 guldens 10. stuyv. zoo komt hem in alles te geven 4323 guldens: Vrage na't gewichte van het gantsche stuk?

1 — 1 — 13 — 7½ | 12 — 7⅞
1 — 8 — 10 — 6¼ | 53 — 2⅛

65 — 10 — 1 — 4323

Facit 66 Marken.

---

4. Ist dat men koopt voor 4323. guld. 66 Marken Goud ende zilver/ onder een gemengt/eñ dat yeder Mark inhoudt 7½ pennin. fijn zilver / ende 6¼ Karat fijn Goud / ende men betaelt voor yeder penning fijn zilver 33 stuyvers; Hoe veel zal men voor een Karat fijn Goud betalen?

66

66
$7\frac{1}{2}$

4323
1 — 33 — 495 | komt 816—15

$412\frac{1}{2}$ —— 3506 — 5 — 1

Facit 8 guld. 10 stuyv.

---

5. Eenen Loot-gieter heeft 50 Centner Loot/ ende bevint dat dit Loot in heeft yeder Centner 3. Marken $10\frac{1}{2}$ pen. fijn zilver/ welk zilver noch inhoud yeder Mark 3 Karat fijn goud/ 300 verkoopt hy een Centner Loot voor 8. guldens/ eenen penning zilver voor 35 stuyvers / ende een Karat Goud voor 8 guldens 8 stuyvers: Wat ontfangt hy dan in alles?

1 —— $3\frac{7}{8}$ —— 50 | $193\frac{3}{4}$　　$193\frac{3}{4}$ / 2 = $96\frac{7}{8}$

1 —— $\frac{1}{8}$ —— $193\frac{3}{4}$ | $24\frac{7}{32}$

5000　　$193\frac{3}{4}$
$96\frac{7}{8}$　　$24\frac{7}{32}$ Marken Goud.

$4903\frac{1}{8}$ C. Lo.　$169\frac{17}{32}$ Marken zilver.

100 —— 8 —— $4903\frac{1}{8}$ | 392 — 5 — 0
1 —— 21 —— $169\frac{17}{32}$ | 3560 — 3 — 2
1 —— $201\frac{1}{2}$ —— $24\frac{7}{32}$ | 4882 — 10 — 0

Facit guld. 8834 — 18 — 2 p.

---

6. Eenen

6. Eenen Loot-gieter heeft Loot / dat inhout yeder Centner 3 Marken 10 penn. 12 grepenen fyn zilver/in welk zilver noch gevonden word in yeder Mark 3 Karat fyn Goud: zoo verkoopt hy een Centner Loot 8 guldens / eenen penning zilver 35 stuyv. ende een Karat Goud 8 guldens 8 stuyvers / ende ontfangt in alles 8834 guldens 18 stuyvers 2 penning. Hoe veel Centner hadde hy dan in alles?

$46\frac{1}{2}$
$5\frac{13}{16}$

$40\frac{11}{16}$

100
3 Mark 10 pen. 12 gr. is $1\frac{15}{16}$ ℔.

100 -- 8 -- $98\frac{1}{16}$
1 -- $1\frac{3}{4}$ -- $40\frac{11}{16}$
1 -- $8\frac{2}{5}$ -- $11\frac{5}{8}$

7 -- 16 -- $14\frac{2}{5}$
71 -- 4 -- 1
97 -- 13 -- 0

176 -- 13 -- $15\frac{2}{5}$

176 — 13 — $15\frac{2}{5}$ — 1 — 8834 — 18 — 2

Facit 50 Centners.

---

7. Eenen Loot-gieter heeft 50 Centner Loot/ waer van (zoo hy bevint) dat yeder Centner in heeft $3\frac{7}{8}$ Mark zilver / ende dat zelve zilver noch zommig Goud/zoo verkoopt hy dan zyn overgebleven Loot tot 8 guldens 't Centner/ 't zilver tot 35 stuyvers yeder penning/ ende 't Goud 8 gul. 8 stuyvers yeder Karat: Hoe veel Karat aen Goud houdt van yeder Mark zilver / als hy in alles ontfangt 8834 gul. 18 stuyv. 2 pen.

5000
96 7/8

100 — 8 — 4903 1/8 | komt
8834 — 18 — 2
392 — 5 — 0

8442 — 13 — 2

Per Cœcis.

201 3/5 | 180 3/5
193 3/4 — 21 | ——— 8442 21/32
21 4068 3/4

4068 3/4
4373 29/32 per 180 3/5
193 3/4 — 24 7/32 — 1 | komt 1/8 Mark.

Facit 3 Karat aen Goud.

---

8. Een Lootgieter heeft 50 Centner Loot/waer van yeder Centner in heeft 3 7/8 Mark Zilver / in welk Zilver noch is in yeder Mark 3 Karat aen Goud/ 300 verkoopt hy 7 Centner van't blyvende Loot/ soo veel als 32 penningen Zilver/en 24 pen. Zilver/gelijk 5 Karat Goud/ende ontfangt in alles 8834 guld. 18 stuyv. 2 pen. Wat verkoopt hy dan een Centner Loot/een penning zilver/ ende een Karat goud elk byzonder ?

Cent.
7 ——— 1 ℔ ——— 49 1/32 | komt – 7 1/224 ℔
Penn.
32 ——— 1 ℔ ——— 2034 3/8 | komt — 63 147/256 ℔.
Kar.
6 2/3 ——— 1 ℔ ——— 581 1/4 | komt — 87 3/16 ℔

157 1373/1792 ℔

$157\frac{1271}{1792}$ e. . . a. . . . 8834$\frac{1632}{1792}$ guld.

Komt 1 e. . . a. . 56. guld.

7	—— 56	—— 1	komt 8	
32	—— 56	—— 1	komt $1\frac{3}{4}$	
$6\frac{1}{2}$	—— 56	—— 1	komt $8\frac{2}{5}$	

Facit { een Centener Loot 8 / een penning Zilver $1\frac{3}{4}$ / een Karat Goud. $8\frac{2}{5}$ } guld.

9. Drie Koppen yemand heeft, die wegen even zwaer,
Elk t'zestich Marken net, den eenen van Goud klaer
Den anderen van Goud en Zilver onder een,
Den derden slechtst van al, van Zilver is alleen,
End' zoo den eerstẽ dan, om leggẽ mẽ wou moeyen
In een vol Water-vat, zoo zoude daer uyt vloeyen
Tien Marken waters, maer waert dat den tweeden daer
Waer ingeleyd, zoo zoud' aen water openbaer
Twaelf Marken loopen uyt, end' leyd' men in den derden,
Twintig Mark water zoud' haest uytgeloopen werden:
Raed nu, wat heeft dan van den tweeden Kop ter degen,
Al 't Zilver ende Goud byzonder elk gewegen.

20 12
10 10

10 — 60 — 2 | komt 12 mark voor 't zilver.
ende 48 mark voor 't goud.

10. Vier Jonkers hebben een Myne van Zilver/waer van A. toekomt $\frac{1}{4}$ + $\frac{1}{5}$ van $\frac{1}{4}$/ B. $\frac{1}{4}$ + $\frac{1}{3}$ van $\frac{1}{3}$/ C. $\frac{1}{4}$ ÷ $\frac{1}{5}$ van $\frac{1}{10}$/ ende D. de reste/ 300 betalen zy op een Jaer van alle ongelden en arbeyds-loon 1800 guldens / ende ontfangen uyt de zelve Myne 169 marken Zilver / inhoudende yeder Mark 7 penningẽ fyn Zilver/ende $3\frac{1}{4}$ Karat fyn Goud/dat zy verkoopen 't Zilver tot 33 stuyvers yeder penning/ende 't Goud tot 8 guldens 4 stuyvers yeder Karat: Zoo dan den Heere des Lands toekomt $\frac{1}{10}$ van 't gene dat de Myne uytbrengt/ Hoe veel is haerlieden elk zyn aendeel der Myne weirdig/ mits ook den Heere des Lands?

169	169
/7	/$3\frac{1}{4}$
1 — 33 — 1183	1 — 8 — 4 — $549\frac{1}{4}$
591 — 10	/8
118 — 6	4394
59 — 3	109 — 17
1951 — 19	4503 — 17

't Zilver brengt uyt 1951 — 19

't Goud brengt uyt 4503 — 17

6455 — 16

10/

komt voor den Lands-Heer 645 — 11 — $9\frac{3}{5}$

5810 — 4 — $6\frac{2}{5}$

d'ongelden 1800 — 0 — 0

komt voor de vier Jonkeren 4010 — 4 — $6\frac{2}{5}$

A. $\frac{7}{24}$/525
B. $\frac{41}{180}$/410
C. $\frac{11}{75}$/264
D. $\frac{601}{1800}$/601

$$1800 \text{ -- } 4010 \text{ -- } 4 \text{ -- } 6\tfrac{2}{5} \left\{ \begin{array}{l} 525 \\ 410 \\ 264 \\ 601 \end{array} \right.$$

9000 -- 6416352

12/ ——————

750 —— 534696

6/ ——————

125 —— 89116

	guld.	stuyv.	pen.
Facit A.	1169	12	$15\frac{1}{5}$
B.	913	8	$12\frac{12}{25}$
C.	588	3	$4\frac{124}{125}$
D.	1338	19	$5\frac{91}{125}$

Allegatio, Menginge.

Als ghy u wilt tot Menginge begeven,
En zoekt daer in te zeer geen eygen baet,
Dat ghy daer door u niet en brengt in sneven,
Want elk altijd geloondt werd na zyn daed.

1. Eenen Brouwer heeft in zyn kuype hondert Tonnen 5 guldens Bier: Hoe veel Waters moet hy daer in mengen / om te maken 3 guldens Bier?

3 —— 100 —— 5 | komt $166\frac{2}{3}$ daer van 100
Facit $66\frac{2}{3}$ Tonnen Waters.

2. Zoo men in hondert Tonnen 5 guldens Bier mengt $66\frac{2}{3}$ Tonnen Waters: Wat Bier wordet dan?

$166\frac{2}{3}$ —— 500 —— 1
Facit 3 guldens Bier.

3. In hoe veel Tonnen 5 guldens Bier zal men mengen $66\frac{2}{3}$ Tonnen Water/om te maken 3 guldens Bier?

5
3
——
2 —— 3 —— $66\frac{2}{3}$
Facit in 100 Tonnen.

4. Als men in 100 Tonnen Bier gemengt heeft $66\frac{2}{3}$ Tonnen Water/ soo ist 3 guldens bier: Wat Bier was het dan te vooren?

100
$66\frac{2}{3}$
———
100 ——— $166\frac{2}{3}$ ——— 3

Facit 5 guldens Bier.

---

5. Doen een Tarwen brood golt 8 stuyvers/ soo golt een Roggen Brood $4\frac{1}{2}$ stuyvers / ende eenen Backer mengde dan 9 Zakken Tarwe/ende 13 Zakken Rogge onder malkanderen / om daer af te maken masteluyn / Hoe veel moet dan een masteluynen Brood gelden / als elken Zak Tarwe uyt geeft 26 Brooden / ende elken Zak Rogge 24 Brooden?

26 ———/9   24 ———/13   234   1872
234 ———/8   312 ———/$4\frac{1}{2}$ 312   1404
1872   1404   546 ——— 3276 ——— 1

Facit 6 stuyvers.

---

6. Eenen Backer hadde 22 Zakken masteluyn gemaeckt om daer uyt te backen 546 Brooden/ die elk gelden zouden 6 stuyvers / ende zoude uyt elken Zak Tarwe gebacken hebben 26 Brooden/ die dan golden 8 stuyvers / ende uyt elken Zak Rog 24 Brooden / die dan golden $4\frac{1}{2}$ stuyvers/ Hoe veel Zakken Rogge ende Tarwe nam hy dan om dit masteluyn te maken?

$1\frac{1}{2}$ 2

8 —— $4\frac{1}{2}$

6

$1\frac{1}{2}$

2

$3\frac{1}{2}$ -- 546 -- 2 | 312 per 24 komt 13

$3\frac{1}{2}$ -- 546 -- $1\frac{1}{2}$ | 234 per 26 komt 9

Facit { 13 Zakken Rogge.
9 Zakken Tarwe.

---

7. Eenen Goudt-smit heeft een stuk gemengt Goud ende Zilver/wegende 8 Marken/houdende yder Mark 14 Karat fijn Goudt / ende 10 Karat fijn Zilver / Hoe veel louter Goud zal hy daer in mengen / op dat yder Mark inhoude 20 Karat fijn Goud ?

20 10 10

14 6 8

6 4 —— 80 —— 1 | komt 20

8

12

Facit 12 Mark fijn Goud.

---

8. Men heeft een stuk Goud / houdende yder Mark 14 Karat fijn Goud / ende als men daer in mengt 12 Marken fijn Goud / zoo houd yder Mark 20 Karat fijns / Wat heeft het zelve stuk eerst gewegen ?

12

0 + 1℞

12 + 1℞

14　　　　24
1 ℞　　　　12

14 ℞ g. int eerst 288
288

$$\frac{288 + 14℞}{12 + 1℞} \text{ gelijk } 20$$

240 + 20 ℞ gelijk 288 + 14 ℞
14 ℞　　240

6 ℞ gelijk 48

1 ℞ gelijk 8 Marken dat het stuk eerst gewegen heeft.

9. Zoo men heeft 25 Riemen Pampier tot 2 guldens/ 30 Riemen tot 3 guldens/ ende 45 Riemen tot 4 guldens/ ende men dat onder malkanderen verdeelde: Op hoe veel zal dan eenen Riem komen te staen?

25	—— 2	50	
30	—— 3	90	
45	—— 4	180	
100	——	320	—— 1

Facit 3 guld. 4 stuyv.

10. Eenen Boek-verkooper koopt 100 Riemk Pampiers van 3 soorten/ d'eerste 25 Riemen tot 2 guldens/ d'ander 30. ende de derde 45 Riemen/ maar tot hoe veel yeder Riem/ als het al door

malkanderen komt te staen op 3 guil. 4 stup. den Riem/ eñ dat de somme vande derde soorte twee mael so veel beloopt als de somme vande tweede?

100   25   30
3 —— 4   2   3

320 guld.   50   90
50

270
0 ÷ 30 ℞   270
                               90

270 ÷ 30 ℞ gelyk 60 ℞
                     30 ℞   180
                                         45/ ——

270 . . . . 8 . . . . 90 ℞   4

3 . gelyk . . . . 1 ℞

Facit { 3 / 4 } guld. den Riem { de 2 / de 3 } soorte.

11. Eenē Boeck-drukker heeft 100 Riemē Pampier/ van 3 soorten/ als d'eerste 25 Riemen tot 2 guld. den Riem/ de tweede tot 3 guld. den Riem/ de derde tot 4 guld. den Riem/ maer hoe veel Riemen van elks / als den Riem door malkanderen komt te staen op 3 guld. 4 stuyv ?

100   25
/3   2

320
50   50

270

$\frac{2}{3}$ $\frac{1}{3}$ 100
3 —— 4 25
$3\frac{1}{3}$ ——
75

(45 | $3\frac{3}{5}$
210
15

$\frac{2}{3}$
$\frac{1}{3}$
——
1 —— 75 $\left\{\begin{matrix}\frac{2}{5}\\\frac{3}{5}\end{matrix}\right\}$ Facit de $\left\{\begin{matrix}30 \text{ tot } 3\\40 \text{ tot } 4\end{matrix}\right\}$ guld.

12. Genen Wijn-tapper heeft 180 stoop Wijn van verscheydẽ prijsen/te weten/van 12 stu. van 15 stuyvers/ende van 24 stuyvers den stoop/ende dezen Wijn onder malkanderen gemengt hebbende / naer zijnen lust / bevint hy te hebben 120 stoopen tot 16 stuyvers den stoop / ende 60 stoopen tot 20 stuyvers den stoop : Hoe veel stoopen heeft hy dan te voozen van yeder prijs gehadt ?

120 60 1 3(6 | $17\frac{1}{3}$
——/16 ——/20 3120
1920 1200 1880
1200 1
——
3120

$2\frac{1}{3}$
$6\frac{2}{3}$ $6\frac{2}{3}$ $5\frac{1}{3}$
12 —— 15 —— 24
$6\frac{2}{3}$ $17\frac{1}{3}$
$6\frac{2}{3}$
$7\frac{2}{3}$
——
21 —— 180 $\left\{\begin{matrix}6\frac{2}{3}\\6\frac{2}{3}\\7\frac{2}{3}\end{matrix}\right\}$

Facit $\left\{\begin{matrix}57\frac{1}{7} \text{ tot } 12\\57\frac{1}{7} \text{ tot } 15\\65\frac{5}{7} \text{ tot } 24\end{matrix}\right\}$ stuyvers.

Item: Cœcis komt het facit wel goet op 33 manieren/eñ zonder bzueken/bezlet Cœcis exempel 4.

13. Genen

Allegatio,

13. Eenen anderen Wijn-tapper heeft 5 manieren van Wijn / te weten / van 15.19.21.22.30 stuyvers den stoop / daer upt wil hy mengen 160 stoopen / die hem staen zullen op 24 stuyv. den stoop: Hoe veel stoopen moet hy dan van elke maniere daer toe nemen?

door Coecis.

```
            30 | 15
            22 |  7      160
            21 |  6       24
            19 |  4     ------
  160 ----  15 | ----   3840
   15                   2490
 ------                ------
  2400                  1440
                         900 per 15 komt 60
                        ------
                         540
   160                   280 per 7 komt 40
   150                  ------
 ------                  260
      ⎧10 tot 15⎫        180 per 6 komt 30
      ⎪20 tot 19⎪       ------
Fac. ⎨30 tot 21⎬ stuyv.   80 per 4 komt 20
      ⎪40 tot 22⎪                ------
      ⎩60 tot 30⎭                  150
```

14. Een Brau-kuype/houdende 200 Tonnen/ is vol 6 guldens Bier/ ende men schept daer upt 50 Tonnen Biers/ ende voltze weder met water / dan schept men daer upt noch eens 50 Tonnen / ende voltze al wederom met water: Hoe veel is dan yeder Tonne weirdt van dit laetst-gemengde Bier?

200	150
200	150

40000 —— 22500 —— 6

Facit 3 guld. 7 stuyv. 8 penn.

---

15. Yemand heeft een Tonne Bier / daer upt tapt hy 16 mengelen / ende voltze weder met water / dan tapt hy daer noch eens upt 16 mengelen ende vultze weder met water / ten derde male tapt hy daer noch 16 mengelen upt / ende vultze al weder met water / ende bevindt dan dat inde Tonne is de $\frac{125}{216}$ des biers / dat daer eerst in was / Hoe veel mengelen houd dan zulke Tonne?

125 216 216

/ per 216

46656

/ per 125

Hier upt √ ce 5832000

5|832|000

1 8 0

4832 512 —— 64 —— 8

3 3 / 3 3 / 1 1 / 3 —— 3

192 —— 24

216	192
180	512

36 —— 216 —— 16 4832

Facit 96 mengelen.

16. Een Tonne Biers hout 96 mengelen / ende men tapt daer upt 16 Mengelen/ende voltze weder met water/dan taptmẽ daer weder 16 Mengelen upt / ende voltze ooc weder met water/ten derdẽ male taptmen daer noch 16 Mengelen upt/ eñ voltze al wederom met water/Hoe veel Mengelen Biers is dan noch in de zelve Tonne?

Facit $55\frac{5}{9}$ Mengelen.

---

17. Eenen Koopman heeft een Tonne Indigo/wegende 256 ℔. daer upt neemt hy sommige ℔. ende mengt in plaetse van dien / zoo veel zant daer onder / van dit gemengde neemt hy weder zoo veel ponden als te voren / mengende wederom daer onder zoo veel zand / alzoo doet hy ooc ten derden ende vierden mael/ zoo dan inde Tonne noch is $150\frac{1}{16}$ ℔. Indigo/Hoe veel pondẽ heeft hy t'elken reyze uptgenomen?

Multipliceert 256 twee mael in hem zelven/ ende dan met $150\frac{1}{16}$/daer upt trekt √ȝȝ komt 224 trekt dat van 256. Facit 32 ℔.

---

38. Eenen Koopman heeft een Tonne Indigo/wegende 256 ℔. daer upt neemt hy 32 ℔. ende mengt in plaetze van diẽ daer zoo veel zands onder / van dit gemengde neemt hy weder 32 ℔. mengende wederom daer onder zoo veel zands/ alzoo doet hy ooc ten derden ende vierden male/ Hoe veel ℔. Indigo isser dan noch in de Tonne?

			256
			32
			224
256 —— 224	224	196	
	196	$171\frac{1}{2}$	
	$171\frac{1}{2}$	$150\frac{1}{16}$	

Facit $150\frac{1}{16}$ ℔.

19. Ist dat een stuk fijn Goud is zestien Marken zwaer,
End' dat mẽ daer af snijdt vier Marken, end' in stede
Vier Marken Koopers mengt daer onder, en daer naer,
Van dit gemengt stuk Goud snijd wederomme daer
Vier Marken, Mengend' ook gelykmen eerstmael dede:
End' dat men alzoo doet ten derdenmale mede,
Ten vierden, vijfden ook, raed wat inhouden kan
Na elk affsnijdzel end' inmengzel na de zede
t' Mark aen fijn Goud, ook als al 't afgesneden dan
Gemengt is onder een, wat fijn houd elk Mark an?

16 | 16 —— 12 —— 1
4 | Facit 18 Karat na 't eerste.

12 | 16 —— 9 —— 1
3 | Facit 13 Karat 6 grepn. naer tweede.

9 | 16 —— $6\frac{3}{4}$ —— 1
$2\frac{1}{4}$ | Facit 10 Karat $1\frac{1}{2}$ grep. na 't derde

$6\frac{3}{4}$ | 16 —— $5\frac{1}{16}$ —— 1
$1\frac{11}{16}$ | Facit 7 Karat $7\frac{1}{8}$ grep. na 't vierde.

$5\frac{1}{16}$ | 16 —— $3\frac{51}{64}$ —— 1
$1\frac{17}{64}$ | Facit 5 Karat $8\frac{11}{32}$ grep. na 't vyfde.

$3\frac{51}{64}$ | 20 —— $12\frac{13}{64}$ —— 1

Facit 14 Karat $7\frac{29}{40}$ grepnen/al 't afgesneden onder een gemengt.

Munte-slag.

Zoo gy hier zoekt wat dat u kost het Goud,
Of Zilver fijn, hoe veel ook 'tMark inhoud,
End' wat gy moet voor arbeyds loon betalen,
Hoe veel int Mark, gy stukken wild doen slaen,
Hoe hoog elk stuk word uytgegeven zaen,
End' wat voor winst ten honderd gy kond halen:
Merkt wel op all's om nergens in te falen.

---

1. Eenen Munt-meester heeft geld daer van het Mark inhoud 11 pen. 18 greynẽ fijn Zilver/ende om dies wille dat hem dunkt het zelve geld te goed te wezen/ na syne weirdije / zoo breekt hy't ende maekt daer af ander geld/wegende ende geldende als 'tvoorgaende / maer zoo veel slechter/ dat een Mark maer in en houd 10 pen. 12 greynẽ fijns: Wat is dan zyn winst ten honderden?

10 — 12 — 11 — 18 — 100 | $111\frac{19}{21}$
| 100

Facit $11\frac{19}{21}$

Van dese $11\frac{19}{21}$ moet afgaen Octroy ende alle ongelden/ de rest blijft voor den Munt-meester.

---

2. Men heeft eenig geld/daer van het Mark inhoud 11 pen. 18 greynẽ fijns/ende om dat het zelve geld onder zyn weirdye gaet/zoo breekt ment/ ende maekt daer ook af ander geld/wegende ende geldende als het eerste/ doch zoo veel slechter/dat men

men heeft voor verslaen/in-mengen ende Octroy 11 $\frac{14}{21}$ ten 100. Hoe veel fijns sal dan 't Mark houden van het laetste geld?

11 $\frac{14}{21}$ — 100 — 11 — 18

Facit 10 pennin. 12 Greyn.

---

3. Men laet stuyvers munten/15 in't Loot/en een Mark houd 12 loot fijns / ook geeft men den Munt-meester voor arbeyt ende Octroy 24 stuy. van't Mark/ Hoe veel stuyvers zal men dan hebben voor een Mark fijns.

1 — 15 — 16 | 240
| 24

12 — 216 — 16

Facit 288 stuyvers.

---

4. Ist dat men stuyvers laet munten/15 int loot/ ende dat een Mark houd 12 loot fijns / Hoe veel heeft den Munt-meester voor arbeyd ende Octroy als men uyt een Mark fijns heeft 288 stuyvers?

1 — 15 — 16 | 240
16 — 288 — 12 | 216

Facit 24 stuyvers.

---

5. Eenen Muntmeester koopt een stuk fijn gaud/ tot 10 guld.'t Karat/daer van munt hy Ducaten van 36 in een Mark / rekenende 4 gul. voor synen arbeyd ende Octroy/ Hoe veel geld van elken Ducaet/ als hy wint 6 $\frac{14}{21}$ ten hondert?

1 —

1 —— 10 —— 24 | 240
4

10 —— 106$\frac{14}{61}$ —— 244 | 259 gul. 4 stu.

36 —— 259 —— 4 —— 1

Facit 7 guld. 4 stuyv.

6. Eene Muntmeester koopt een stuk fijn gout/ tot 240 guld. 't karat/daer van maekt hy Ducaten van 7 gul. 4 stuy. 't stuk/maer hoe veel in 't Mark/ als hy rekent voor arbeyd ende Octroy 4 guld. ende dat hy wint 6$\frac{14}{61}$ ten honderden.

1 —— 10 —— 24 | 240
4

100 —— 106$\frac{14}{61}$ —— 244 | 259 gul. 4 stuy.

7 — 4 — 1 — 259 — 4

Facit 36 stukken in 't Mark.

7. Soo in eenen Munt-meesters Degel gesmolten staet 80. mark/vyftien loodig Silver/hoe veel twaelf loodig moetmen daer onder myngen/ om tot veertien loodig te maken.

Om dit te maken/stelt een streepken/ende aen de slinkerhant des selven/het vyftien loodig (dat gesmolten is) het twaelf loodig (dat gy daer in myngen wilt) aen de rechterhand/ende onder het streepken/het veertien loodig (zulk als gy hebben

hy wilt) trekt dan 14. van 15. blyft 1. stelt dat boven de 12. dan trekt ook 12. van 14. blyft 2. stelt die boven de 15. in zulker voegen.

2 } 15 { 12 1
1 } 14

Dan addeert beyde de boven gestelde getallen/ komt 3. dat zal u voor getal wezen/ het middel getal neemt naer u believen (als hier 30) ende stelt als in den regel van geselschap.

2
1
—
3 — 30 — { 2, 1 } komt { 20, 10 }

Zoo komt dan de 20. voor het gesmolten (dat hier is 80. Mark) ende de 10. voor het gene men daer onder myngen moet/ daer uyt stelt uwen regel/ aldus.

20 — 80 — 10 | komt 40 mark.

Facit 40 mark twaelf loodig / die men daer onder myngen moet.

8. Eenen Munt-meester heeft 123 mark tiende-halfloodig Zilver / Hoe veel vyfloodig moet hy daer onder myngen / om daer van achtloodig te maken.

3 ——— 1
$9\frac{1}{2}$ ——— 8 ——— 5

3
$1\frac{1}{2}$
———
$4\frac{1}{2}$ ——— 45 — { 3, $1\frac{1}{2}$ } komt { 30, 15 }

30 ——— 123 ——— 15

Facit $61\frac{1}{2}$ mark.

---

9. Hoe veel tien de half loodig Silver zalmen mynghen onder $61\frac{1}{2}$ mark bysloodig / om dat tot achtloodig te maken?

$1\frac{1}{2}$ ——— 3
5 ——— 8 ——— $9\frac{1}{2}$

$1\frac{1}{2}$
3
———
$4\frac{1}{2}$ ——— 90 — { 1, 3 } komt { 30, 60 }

30 ——— $61\frac{1}{2}$ ——— 60.

Facit 123 Mark.

---

10. Soo in eenen Wegel gesmolten staet 50. mark $7\frac{121}{200}$ loodig Silver / hoe veel veertien loodig moetmen daer onder myngen / om het zelve tot achtloodig te maken?

6 — $\frac{627}{[illegible]}$

$7\frac{173}{[illegible]}$ ——— 14

8

6

$0\frac{627}{[illegible]}$

——— ——— 10 — { 6 / $0\frac{627}{[illegible]}$ } komt { $8\frac{[illegible]}{[illegible]}$ / $1\frac{[illegible]}{[illegible]}$ }

$6\frac{627}{[illegible]}$

$8\frac{[illegible]}{[illegible]}$ ——— 50 ——— $1\frac{[illegible]}{[illegible]}$

Facit 6 mark 8 loot 8 penn.

---

11. Als eenen Munt-meester heeft 80. mark vyftienloodig Zilver / ende myngt daer onder 40 markt twaelfloodig. Hoe veel fyns / zal dan yeder mark inhouden?

80	40	80	1200
400	80	40 —	480
1200	480	120 —	1680 — 1 | Fa. 14 loodig.

N.B. Hier moetmen voor eerst zoeken / hoe veel fyn in yeder post is / ende dan adderen de posten te zamen / dat geeft u voor getal / ende de fynen te zamen geaddeert geeft het middelgetal / voor u achter getal stelt dan een mark / daer van komt u dan het rechte Facit?

---

12. Zoo yemant heeft driederley Zilver/te weten: 15. mark 13. loot/ zes loodig. 23. mark 12. loot/ negen loodig/ ende 10. mark 7. loot/ vyf loodig/ ende dat hy 't zelve onder een smilt. Hoe veel loodig zal't dan wezen?

mar.	loodf.	mark.	loot.		loot.	gren.	
1	6	15	13	komt	94	14	fyng
1	9	23	12		213	12	
1	5	10	7		52	3	
		50	0		360	13	1

Facit $7\frac{173}{800}$ loodig.

---

13. Als eenen Munt-meester heeft vierderley Zilver/als: 15. mark 13. loot zes loodig. 23. mark 12. loot negenloodig. 10. mark 7. loot vyf loodig/ ende 6. mark $8\frac{1}{2}$ loot veertien loodig/ Hoe veel loodig zal dat dan wezen/ als hy't al onder een gesmolten heeft?

1	6	15	13	komt	94	14	fyng.
1	9	23	12		213	12	
1	5	10	7		52	3	
1	14	6	$8\frac{1}{2}$		91	7	
		56	$8\frac{1}{2}$		452	4	1 mr.

Facit 8 loodig.

---

14. Zoo

14. Soo men heeft 100. mark elf loodig Silver/ hoe veel koper moet men daer toe zetten / om tot 8. loodig te maken ?

Loot — Loot — Loot
8 —— 16 —— 11 | komt 22 loot / daer af 16 lo. rest 6 lo. toesets.
Mark
1 —— 6 —— 100 mark. | Facit $37\frac{1}{2}$ mark.

15. Alsmen heeft 100. mark elf loodig Silver/ ende men smelt daer onder $37\frac{1}{2}$ mark-koper/ Hoe veel fyn zal dan yeder mark inhouden ?

Mark. Loodig.
100 11
$37\frac{1}{2}$ 100
Mark.
$137\frac{1}{2}$ —— 1100 —— 1
2 2
275 2200

Facit 8 loot.

16. Ist dat men heeft 75. mark zes loodig Silver/ Hoe veel fyn moet men daer by doen/ om tot acht loodig te maken ?

8
6 Mark. Lo. fyn. Mark.
1 —— 4 —— 75
12
2 Facit $18\frac{3}{4}$ Mark.
4 loot.

17. Indien men onder 75. mark zes loodig Zilver myngt 18¾ mark fyn Zilver, Hoe veel fyn zal dan yeder mark inhouden?

75	mark 6 loodig	—	450
18¾	— 16 loodig	—	300
93¾	mark	—	750 loot — 1 mr.
4			4
375			3000

Facit 8 loot.

---

18. Soo men heeft 140. mark veertien loodig Zilver / Hoe veel koper moet men daer onder myngen / om tot twaelf loodig te maken?

12 — 16 — 14 | komt 18⅔ / daer af 16 / blyft 2⅔ toezets.

Mark	Loot	Mark.
1 —	2⅔ —	140.

Facit 23 mark 5⅓ loot.

---

19. Alsmen heeft 140. mark veertien loodig Zilver / en men myngt daer onder 23. mark 5⅓ Loot Koper / Hoe veel fyn zal dan yeder mark inhouden?

140		140	
23⅓		560	
163⅓	—	1960	— 1 mark.
490		5880	

Facit 12. loot.

---

20. Eenen

20. Eenen Jonker doet Goud-stukken slaen van 48 in't Mark / 'twelk inhoud 20 Karat fijn goud / ende de reste zilver van 10 penningen fijn 't Mark / Zoo dan een Karat goud kost 9 guld. 10 stuyv. Wat kost een Mark fijn Zilver/ als hy van arbeyd ende Octroy betaelt 7 guld. 7 stuyv. $3\frac{1}{3}$ pen. voor 't Mark/ende dat hy winnende 2 ten hondert zijn Goud-stukken upt geeft tot 4 guldens 5 stuyvers 'tstuk?

1 — 4 — 5 — 48

——/$4\frac{1}{4}$

102 — 100 — 204 | komt 200 — 0 — 0

1 — 9 — 10 — 20 | komt 190 — 0 — 0

10 — 0 — 0

12 — 10 — 2 | $1\frac{2}{3}$: 7 — 7 — $3\frac{1}{3}$

$1\frac{2}{3}$ — 2 — 12 — $12\frac{2}{3}$ — 12

Facit 19 guldens.

---

21. Eenen Jonker doet slaen Goud-stukken van 48 in een Mark/'twelk inhout 20 Karat aen fijn Goud/tot 9 guldens 10 stup. 't Karat/ende de reste aen zilver / tot 19 guld. 't Mark fijn : Maer hoe veel pen. fijns houd yeder mark van't bygemengde zilver / als hy voor yeder Mark van arbeyds loon en Octroy betaelt 7 gul. 7 stup. $3\frac{1}{3}$ penningen / ende uptgevende zyn Goud-stukken tot 4 gul. 5 stuyvers / wint 2 ten hondert ?

1 — 4 — 5 — 48
———/ $4\frac{1}{2}$
102 — 100 — 204 | komt 290 — 0 — 0
1 — 9 — 19 — 20 | komt 190 — 0 — 0

10 — 0 — 0
7 — 7 — $3\frac{1}{2}$

19 — 12 — 2 — 12 — $12\frac{4}{5}$ | $1\frac{2}{3}$
2 ——— $1\frac{2}{3}$ — 12

Facit 10 penningen fijns.

---

22. Eenen Koopman laet geld Munten 18 stukken in't Mark/dat inhoudt 16 Karat Goud/van 18 Karat fijn in't Mark/ende de reste zilver van 6 pen. fijn 't Mark/ kost een Karat fijn Goud/eñ een Karat fijn zilver t'zamen 10 guldens 11 stuy. 4 penn./moet ook van't Mark van arbeyd geven 3 guld. 15 stuyvers/ende van Octroy 2 guldens: hy maekt dan zyn rekeninge/zoo hy elk stuk geld uyt geeft tot 7 guld. 7 stuyvers/dat hy wint 5 ten honderd. Wat kost dan een Karat fijn goud/ende een Mark fijn zilver elk byzonder?

Facit { 9 guld. 15 stuy. een Karat fijn Goud.
19 gul. 10 stuy. een Mark fijn Zilvers.

---

23. Yemand heeft Goud, dat houd achtien Karat
aen fijn
Elk Mark, end' 'tfijn Karat kost negen guldens met
Noch stuyvers drymael vijf, daer by doet hy van zijn
Rau Zilver, dat inhoud de helft fijn Zilver net,
Dat van hem is betaelt elk fijn Mark onbelet,
Tot twintig guldens min tien stuyvers openbaer:
Daer doet hy geld of slaen, end' arbeyds loon gezet
Vier guldens min een oort, is voor elk Mark voor-
waer.
Hy geeft ook van Octroy voor 't Mark twee gul-
dens daer,
End' wint op 't honderd vyf, vvant achtien stukken
geld
Tot zeven guldens 'tstuk, end' zeven stuyvers baer,
Heeft hy uyt yeder Mark, Dus raed end' my vertelt
Wat Zilver ende Goud, elk Mark is toegestelt.

Facit aen { Goud 16 / Zilver 8 } Karat.

---

24. Eens Muntmeester hebbende gemunt Oor-
ders / tot 17. gr. pools 't stuk / ende 30. stukken
in 't mark dat inhout 13½ loot fyns. Zoo komt
naer hem eenen anderen Muntmeester / die met
den E. Raet akkordeert/ de zelve Oorders weder-
om in te mogen wisselen / ende daer van ander
Oorders te munten/tot. 16. gr. pools 'tstuk/en-
de 28½ stukken inde Mark / dat inhout 11. loot
fyns. Indien hy dan voor slaschats ofte Ottroy
in't Jaer betaelt 15000. guld. pools/ ende hy re-
kent voor onkosten ende afgang 25. gr. pools voor
yeder

yeder mark fyn: Ende hy munt 3000 mark ter Weke. Hoe veel is dan zyne zuyver verdienst in't Jaer? Ende hoe veel is de weirdye van deze nieuwe Oorders minder als van de oude?

Loot. guld. Loot.
$13\frac{1}{2}$ — 17 — 16 | komt g. 20 - 4 - 8 pen. pools

Loot. stuk. Loot.
11 — $28\frac{1}{2}$ — 16 | komt $41\frac{5}{11}$ stuk / tot 16 gr. 't stuk.

stuk. gr. stuk.
1 — 16 — $41\frac{5}{11}$ | komt guld. 22 - 3 - $4\frac{10}{11}$ pen. pools.

Waer af onkost en afgang / guld. 0 - 25 —

guld. 21 — 8 — $4\frac{10}{11}$

daer af de weird. van't $13\frac{1}{2}$ lood. g. 20 — 4 — 8

komt verdienst per mark fyn g. 1 — 3 — $14\frac{10}{11}$ p.

Loot mark loot
16 — 3000 — 11 | komt $2062\frac{1}{2}$ mark fyn.

Weke mark weken.
1 — $2062\frac{1}{2}$ — 52 | komt 107250 mark.

mar. gul. gr. pen. mar.
1 — 1 — 3 — $14\frac{10}{11}$ - 107250 | komt g. 120936-3-6
Waer af den slaschats —— g. 15000-0
Rest zuyver verdienst —— g. 105936-3-6 p

stuk. loot. stuk.
$28\frac{1}{2}$ — 11 — 30 | komt $11\frac{11}{19}$ loot / van $13\frac{1}{2}$ loot
Rest $1\frac{35}{38}$ loot.

Loot

Loot. guld. loot.	
$11\frac{11}{13}$ — 16 — $1\frac{3}{5}$	komt g.2 — 19 — $11\frac{1}{11}$ pen.

Ordi. gul. gr. pen. oort	
30 — 2 — 19 — $1\frac{4}{11}$ — 1	komt gr.2 — $11\frac{3}{11}$ pen.

Facit { zuyver verdienst gul.105936 - 3 - 6 pen.
  yder Oort min weird. gul. 0 - 2 - $11\frac{3}{11}$ p.

Cœcis oft Virginum.

Ter slinkerhand altijd 't getal der Menschen stelt,
End' midden in, wat elk byzonder moet betalen,
Ook aen de rechterhand stelt al 't verteirde gelt:
Wilt in de midden dan van 't meeste 't minste halen,
Wat over blijft, dat stelt daer neffens dan als palen,
Daer naer Multipliceert met 't minste vooren dan,
Wat 't komt, trekt achter af, 't verblijf deelt zonder falen,
Duer deelen, u bequaem, daer komt het facit van.

---

1. Honderd ende twintig Menschen/als Mans ende Vrauwen / betalen voor schip-vracht van Londen tot Vlissinge 120 guldens/ 300 geeft yeder Man 4 ß. ende yeder Vrauwe 3 ß. Hoe veel zijnder dan van elx geweest ?

120

24 | 6 — /20

120 — 18 | 2400

18 | 2160

2160 240

120

240 | 40

80

80

Facit { 40 Mans. / 80 Vrauwen.

2. Zoo men koopt 27 Ellen Fluweel ende Taf voor 20 £. ende datmen betaelt voor een Elle Fluweel 5 guld. ende voor een Elle Taf 4 guld. Hoe veel Ellen heeft men van elks?

5 | 1

27 — 4 | — 120 27

4 108 12

108 12 15

Facit { Fluweel 12 / Taf 15 } Ellen.

3. 24 Beesten/ als Ossen/ Schapen/ ende Verkens verteiren in drie maenden 64 guldens/ Soo betaelt men voor een Osse 6 guldens/ voor een Verken 4 guldens/ ende voor een Schaep 2 guldens/ Hoe veel hebbender dan van elcks geweest?

6 | 4
4 | 2
24 —— 2 | —— 64
2   48
——   ——
48   16   8 | 2   8 | 4
2 / ——   4 | 2 |
8

Facit { 2 Ossen. 4 Verckens. 18 Schapen.

---

4. 180 Menschen/ als Mans/ Vrauwen ende Kinderen/ hebben verteirt 156 Guldens/ Soo moet yeder man betalen 24 stuyvers/ yeder vrouwe 15 stuyvers/ ende yeder kind 12 stuyv. Hoe veel hebbender dan van elcks wel geweest?

Beziet

Coecis

Beziet Allegatio,

Exempel 12.

Facit { 79 Mans. 4 Vrauwen. 97 Kinderen.

Facit { 78 Mans. 8 Vrauwen. 94 Kinderen.

Facit { 77 Mans. 12 Vrauwen. 91 Kinderen.

Facit { 76 Mans. 16 Vrauwen. 88 Kinderen.

Facit { 75 Mans. 20 Vrauwen. 85 Kinderen.

Facit { 74 Mans. 24 Vrauwen. 82 Kinderen.

Facit { 73 Mans. 28 Vrauwen. 79 Kinderen.

Facit { 72 Mans. 32 Vrauwen. 76 Kinderen.

Facit { 71 Mans. 36 Vrauwen. 73 Kinderen.

Facit { 70 Mans. 40 Vrauwen. 70 Kinderen.

Facit { 69 Mans. 44 Vrauwen. 67 Kinderen.

Facit { 68 Mans. 48 Vrauwen. 64 Kinderen.

Facit { 67 Mans. 52 Vrauwen. 61 Kinderen.

Facit { 66 Mans. 56 Vrauwen. 58 Kinderen.

Facit { 65 Mans. 60 Vrauwen. 55 Kinderen.

Facit { 64 Mans. 64 Vrauwen. 52 Kinderen.

Facit

Facit { 63 Mans. 68 Vrauwen. 49 Kinderen.

Facit { 62 Mans. 72 Vrauwen. 46 Kinderen.

Facit { 61 Mans. 76 Vrauwen. 43 Kinderen.

Facit { 60 Mans. 80 Vrauwen. 40 Kinderen.

Facit { 59 Mans. 84 Vrauwen. 37 Kinderen.

Facit { 58 Mans. 88 Vrauwen. 34 Kinderen.

Facit { 57 Mans. 92 Vrauwen. 38 Kinderen.

Facit { 56 Mans. 96 Vrauwen. 28 Kinderen.

Facit { 55 Mans. 100 Vrauwen. 25 Kinderen.

Facit { 54 Mans. 104 Vrauwen. 22 Kinderen.

Facit { 53 Mans. 108 Vrauwen. 19 Kinderen.

Facit { 52 Mans. 112 Vrauwen. 16 Kinderen.

Facit { 51 Mans. 116 Vrauwen. 13 Kinderen.

Facit { 50 Mans. 120 Vrauwen. 10 Kinderen.

Facit { 49 Mans. 124 Vrauwen. 7 Kinderen.

Facit { 48 Mans. 128 Vrauwen. 4 Kinderen.

Facit { 47 Mans. 132 Vrauwen. 1 Kind.

---

5. Honderd end' vijf geeft drie getallen klaerlyk,
Zulk' als men neemt dertien mael 't eerste, daer
Het tweed' elfmael, en 't derde tweemael waerlyk,
Dat t'zamen al is zeven honderd gaer,
En driemael acht, raedt my die openbaer.

Facit { 32 eerste. 18 tweede. 55 derde. | Facit { 23 eerste. 29 tweede. 53 derde.

Facit { 14 eerste. 40 tweede. 51 derde. | Facit { 5 eerste. 51 tweede. 49 derde.

Facit { 41 eerste. 7 tweede. 57 derde.

---

6. Eenen Hof-meester koopt voor 32 guld. 17 stuyv. 22 ℔. specerye/ als Kaneel/ Geinber/ Peper ende Suyker/ ende kost een ℔. Kaneel zoo veel als 6 ℔. Geinber/ ende 2 ℔. Geinber zoo veel als 3 ℔. Peper/ of 4 ℔. Suyker: Hoe veel ℔. heeft hy dan van elx gehadt/ ende tot hoe veel 't ℔.

1 — 6
2 — 3
3 — 4

6 — 36 — 54 — 72

1 — 6 — 9 — 12

108

108 — 18 — 12 — 9

108 | 99
18 | 9
12 | 3
22—9 |
9
198

32 — 17
20
657
198
459

Facit { 4 ℔ Kaneel tot 108; 5 ℔ Geinb. tot 18; 6 ℔ Peper tot 12; 7 ℔ Suyk. tot 9 } stu. 't ℔.

Hier op men zoud' ook noch meer facisen veel stellen;
Maer die 't het lust dan my, mag daer zyn hooft med' quellen.

REKENINGE VAN PLUS ENDE MINUS.

+ Plus Soubstraheert.

÷ Minus Addeert.

1. Zoo 9 Eyers + 2 blanken zoo veel weerd zijn als 12 blanken ÷ 21 Eyers, Hoe veel Eyers kooptmen dan om een blanke?

12 ÷ 21 — 9 + 2 — 1
2   21

10   30

Facit 3 Eyers.

2. Als 9 Eyers + 2 blanken kosten 12 blanken ÷ 21 Eyers/ Wat kosten dan 3 Eyers?

9 + 2 — 12 ÷ 21 — 3

Facit 1 blank.

3. Zoo men heeft voor 63 £. 19½ ß. 126 Ducaten + 10½ ß. Hoe veel £ zal men dan hebben voor 7 Ducaten?

126 + 10½ —— 63 + 19½ —— 7

Facit 3 £. 10 ß. 6 ₰.

---

4. Voor 63 £. 19 ß. 6 ß. heeft men 126. Ducaten + 10½ ß. Hoe veel Ducaten zal men dan hebben voor 3 £. 10 ß. 6 ₰.

63 — 19 — 6 — 126 + 10½ — 3 — 10 — 6

Facit 7 Ducaten.

---

5. Zoo men van een stuk Lynwaet snijt de ⅓ + 10 Ellen / zoo blyft daer noch de helft ÷ 4 Ell. Hoe lang is dat stuk?

4 —— ⅙ + 10 —— 1

Facit 48 Ellen.

---

6. Eenen Koopman koopt 5 Kisten Suyker / wegende elk 735 ℔. voor 2850 guld. ÷ 725 ℔. Wat kost hem elk ℔?

735

—— / 5

3675 —— 2850 ÷ 725 —— 1

Facit 19 stuyv. 5 penn.

---

7. Als 4 ℔ Nagelen gelden zoo veel meer als eenen gulden / als 17 ℔ meer gelden dan 7 guld. Wat kost dan elk ℔?

17 + 7 —— 4 + 1 —— 1

4 1

——

13 6½ —— 1

Facit 10 stuyvers.

---

8. Ist datmen twee gelijke schulden betaelt/ ende voor d'eene geeft 23 Koninx-daelders + 39 stuyvers/zoo geeft men voor d'ander 24 Koninx-daelders / ende men ontfangt daer 15 stuyvers wederom / Hoe veel is elke schuld / ende tot hoe veel den Koninx-daelder gerekent ?

24 ÷ 15 —— 23 + 39 —— 1

Facit { 54 stuyv. is den Koninx-daeld.
elke schuld 64 guld. 1 stuyv.

9. Eene Aelmoessenier moet de Armen (die hem bevolen zijn) uyt-deelen een Borze vol stuyvers/ ende bevind/ waert dat hy elk gave 13 stuyvers/ zoo zoude hem 9 stuyvers overschieten/ ende gave hy elk 14 stuyvers / zoo zouden hem 11 stuyvers ontbreken/ Hoe veel Armen warender dan/ ende hoe veel stuyvers in de Borze ?

14 ÷ 11 —— 13 + 9 —— 1

Facit { 20 Armen.
269 stuyv. in de Borze.

10. Eenen Laken-kooper heeft een Karzey/ende over-rekent by sich zelven / zoo hy verkochte yeder Elle voor 20 stuyv. / zoo zoude hy 14 ß verliezen / maer verkochte hy yeder Elle voor 23 stuyv. zoo zoude hy 7 ß. winnen / Hoe lang was dan dat stuk/ ende wat kost hem yeder Elle ?

23 ÷ 42 —— 20 + 84 —— 1

Facit 42 Ell. tot 22 stuyv. d'Elle.

11. 22 Ellen Satijn kosten 92 guld. + 8 stuyv. ende ten selven prijse kosten 13 Ellen Satijn 55 guld. ÷ 8 stuy. Hoe veel stuyvers zijnder in eenen gulden/ ende wat kost een Elle.

$$22/\frac{22 - 92 + 8}{1 - 4\frac{2}{11} + \frac{4}{11}} \qquad 13/\frac{13 - 55 \div 8}{1 - 4\frac{3}{13} \div \frac{8}{13}}$$

$\frac{2}{11}$ guld. + $\frac{4}{11}$ stuyv. gelijk $\frac{3}{13}$ guld. ÷ $\frac{8}{13}$ stuyv.

Facit { 20 stuyvers een gulden.
4 guld. 4 stuyv. kost een Elle.

---

12. Als 12 ℔. Saffraen kosten 15 Ducaten + 24 stuyv. soo kosten 21 ℔. Saffraen 26 Ducaten + 60 stuyv. Wat kost dan een ℔. ende hoe veel stuyvers heeft den Ducaet.

$$12/\frac{12 - 15 + 24}{1 - 1\frac{1}{4} + 2} \qquad 21/\frac{21 - 26 + 60}{1 - 1\frac{5}{21} + 2\frac{18}{21}}$$

$\frac{1}{84}$ Ducaet/ gelijk $\frac{6}{7}$ stuyv.

Facit { 4 guld. 12 stu. kost een ℔.
72 stuyv. is een Ducaet.

---

13. Als 25 ℔. Speck kosten soo veel als 32 ℔. Vleesch + 10 stuy. soo kosten 40 ℔. Speck soo veel als 55 ℔. Vleesch ÷ 5 stuyv. Wat kost dan een ℔. Speck/ ende een ℔. Vleesch/ elk bysonder.

25/ 25 — 30 + 10 / ~~1~~ — ~~1~~ $\frac{1}{5}$ + $\frac{2}{5}$ ÷ $\frac{2}{5}$

40/ 40 — 55 — ÷ 5 / ~~1~~ — ~~1~~ $\frac{3}{8}$ ÷ $\frac{1}{8}$ + $\frac{1}{8}$

$\frac{11}{25}$ stup. gelijk $\frac{7}{25}$ ℔ Vleesch.

Facit { Een ℔ Vleesch 3 / Een ℔ Speck. 4 } stuyvers.

---

14. Yemand koopt twintig mael acht stukken Lijnwaed schoone,
Elk vijftig Ellen lang, den prijs verswijg' ik, maer
Als hy die pakken doet, den Pakker krijgt ten loone
Vijf stuyvers end' een stuk; dan koopt hy noch voorwaer
Tien stukkē vijftien mael, ten prijs' als d'eerste klaer
End' lang twee Ellen min, dez' hy ook pakken doet,
End' geeft dan ook een stuk, maer hy krijgt weder daer
Twaelf stuyvers en een blank, op dat hy, zijt dit vroet
Van elk stuk even veel van pakken geeft, wat moet
Den Kooper geven dan van d'Elle? wilt dit wijzen, my,
End' wat den Pakker heeft vant stuk? zoo zal ik prijzen, dy.

160 — 50 + 5
150 — 48 ÷ 12$\frac{1}{4}$

1ø — 2 + 17$\frac{1}{4}$ — 16ø

32 Ell. + 284 st. gelijk 50 Ell. + 5 st.

Facit { Een Elle kost 15$\frac{1}{2}$ / De Pakker heeft van 't stuk 4$\frac{1}{2}$ } stup.

Voyage.

Gy die u stelt tot eenige Voyage,
Moet wel toesien, zoo lang de reyze duert,
Dat Roovers quaet u niet en doen outrage,
Of eenig Dier u op den weg VERSCHEERT.

1. Eenen Jager met zijnen Hond/jagen eenen Vos/die voor henen is 40 sprongen/en den Hond doet zoo menig-mael 6 sprongen als den Vos 5. Zoo hare sprongen dan even groot zijn / Hoe veel sprongen doet den Hond/om den Vos t'achterhalen.

6
5

1 — 6 — 40

Facit 240 sprongen.

2. Eenen Hond loopende nae een Hert / doet 5 sprongen tegen dē Hert 3. Maer 2 Herts sprongen zijn gelijk 3 Honds sprongē/zoo achterhaelt den Hond dan den Hert met 480 sprongen / Hoe veel Herts sprongen was den Hert voren / als den Hond begonde te loopen.

2 — 3 — 3 | 4½

480

5 — 4½ — 480 | 432

3 — 2 — 48

Facit 32 Herts sprongen.

3. Eenen Dief hebbende een Borze gesneden/ wil daer mede weg loopẽ/ende moet door 3 poortẽ/daer hy in d'eerste laet (om niet beklapt te worden) de helft ÷ 6 guld. in de tweede / 't derde deel van de rest + 8 guldens/ in de vierde / de helft van dat hem dan rest + 3 gul. zoo hy dan noch 15 gul. behout : Hoe veel gelt was in de zelve Borze ?

15 — 3 — 18 — /2 — 36 — 8 — 44

44 — 22 — 66 — 6 — 60 — /2

Facit 120 guldens.

---

4. Eenen Kramer reyst in 2 Jaer-markten/ ende wint in de eerste / met yeder guld. 2 guldens/ maer hy verteird 27 guldens/ in de tweede wint hy zoo veel / als hy daer brengt / ende verteerd 21 guldens/ zoo hy dan noch behoud 75 guldens : Hoe veel geld hadde hy eerst ?

75 — 21 — 96 — 2/ — 48

48 — 27 — 75 — 3/

Facit 25 guldens.

---

5. Eenen anderen reyst in 3 markten/ in d'eerste werd zyn geld getripleert/ eñ verteirt 12 gul. in de tweede word zyn geld gedobbeleert/ ende verteert 15 gul. in de derde wint hy met 3 guld. 5. eñ verteirt 24 gul. Hoe veel gelds hadde hy/ doen hy [illegible] trock/ zoo hy dan noch bevindt te hebben 96 guld.?

 96

96
24
———
120
8/———
15
———/ 5
45
15
———
60
2/———
30
12
———
42
3/———

Facit — 14 guldens.

6. Eenen Schoolmeester gaende wandelen met alle zijn Scholieren / ontmoet een zijnder goede vrienden/ die hem toe spreeckt/ Godt groet u/ met u 300 Scholieren/ dē Schoolmeester antwoordt/ dat is te veel getelt/ want warender vijf mael soo veel/ dan daer nu zijn/ zoo soudender 300 veel over de 300 zijn/ als nu daer onder/ Hoe veel Scholieren warender dan?

5 — 2
1 — 1
——— ———
4 — 3 — 300 — 1
2/———
2

Facit 100 Scholieren.

7. Twee-lieden wyllende varen van Amsterdam nae Harlingen/ huerden eenen Schipper die haer daer brengen zal voor 9 guldens/ doch op conditie/

ditse/ dat zoo daer eenige komen om mede te varen/eer sy afsteken/dat de helft van dat die geven/ haer te profijte kommen zal in de betalinge/Zoo gebueret datter noch 12 toe kommen / die te vreden zijn elk soo veel te geven / als elk van d'eerste geven zal / hoe veel zal elk dan geven / ende wat ontfangt den Schipper ?

12
2/——
6   9
6   20
—— ——
12 ——180 — 1|15 stuyv. geeft elk.

1 — 15 — 18|13½ gul. ontfangt den Schipper.

8. Eenen Kramer reyst door drie Markten/ in d'eerste wint hy zoo veel/als hy daer brengt/ende verteird 12 guldens/in de tweede verliest hy half zoo veel als hy daer brengt/ ende verteird 18 gul. in de derde wint hy ⅔ zoo veel als hy daer brengt/ ende verteird 40 guld. Zoo hy dan heeft effen zoo veel geld/ als in't eerste begin/ Hoe veel ist ?

1 ℞
2   12
——
2 ℞ ÷ 12
1 ℞ ÷ 6
——
1 ℞ ÷ 6
18
——
1 ℞ ÷ 24

1 ℞ ÷ 24
⅔ ℞ ÷ 16
——
1⅔ ℞ ÷ 40
40
——
1⅔ ℞ ÷ 80 .. a .. 1 ℞.
——
⅔ ℞ .. a .. 80
1 ℞ .. a .. 120
Facit 120 guldens.

9. Eens

9. Eens eenen Ezel ging ter Markt-waert wel ge-
laden,
Met Eyers die hy droeg, maer hoe veel, wilt dat ra-
den,
Als ghy dat weet, zoo zy by vieren zyn geteld,
Zoo overblijft daer drie, by vyven ongequeld,
Geteld, zoo blijft daer vier, end'overteld met negen,
Zoo blijvender noch acht, ook als zy zyn ter degen,
By elven overteld, 'tverblijf is tien daer van,
En teldmen by dertien, 'tverblijf is twaelf als dan;
Elk reken' nu 't getal van d'Eyers, zoo hy kan.

4 — 3	} 1	4	/5
5 — 4		20	/9
9 — 8		180	/11
11 — 10		1980	/13
13 — 12		25740	
		1	

Facit 25739 Eyers.

Voyage met tyd.

Ist dat gy u geen moeyt' en laet verdrieten
In u Voyag', om nemen waer den tyd:
Gy zult hier naer met vreugd de vrucht genieten,
Daer gy met hop' altijd na spuerig zijt.

1. Van Schellinger-land tot Berkhey rekent men 18 Mylen / ende twee gaen alle beyde van Schellinger-land nae Berkhey / den eenen gaet alle 4 uren 3 Mylen/ ende den anderen alle 3 uren 2 Mylen / Hoe lange zal dien eerst upt gaen/ op dat ze gelijck tot Berkhey komen ?

2 —— 3 —— 18 | 27
3 —— 4 —— 18 | 24

Facit 3 uren.

2. Twee gaen t'zamen upt van eender plaetse/ den eenen gaet alle dage 12 Mylen / den anderen gaet den eersten dag een Myle / den tweeden dag 2 Mylen / den derden dag 3 Mylen / ende alzoo voort alle dage een Myle meer als de voorgaende dag/ Naer hoe veel dagen ende Mylen komt zy weder t'zamen ?

12
2
24
1
23

Facit naer 23 dagen.
/12
Facit naer 276 mylen.

3. Twee Steden liggen van malkanderen 150 Mylen / ende upt elke Stad gaet eenen Bode na d'ander Stadt/ op den zelven dag ende ure/ maer den eene gaet een Myle 'sdaegs min dan den anderen/ en sy komen in 10 dagen by malkanderen/ Hoe veel Mylen heeft elk een alle dage gegaen ?

150

150 — 15

107 —— 2 ——

15 $7\frac{1}{2}$ $7\frac{1}{2}$

$\frac{1}{2}$ Cara. $\frac{1}{2}$ add.

Facit / den eenen 7. den anderen 8 mylen.

4. Eenen gaet van Haerlem naer Leyden / tot welken weg hem behoeft 4 uren / ende als hy gegaen heeft $2\frac{1}{2}$ uren / ontmoet hy eenen anderen van Leyden na Haerlem komende / die effen uytgegaen is als hy uytging / hoe veel uren behoeft dien anderen van tot den zelven weg ?

$1\frac{1}{2}$ —— $2\frac{1}{2}$ —— 4

Facit $6\frac{2}{3}$ uren.

5. Zoo men rekend van Tessel tot Sint Lucas 380 Mylen / ende dat een Schip uyt Tessel varende 9 dagen lang alle dage 30 Mylen voort vaert / ende dan duer kontrarien wind 14 dagen alle dage 5 Mylen achterwaert / ende daer naer wederom voort vaert als te voren / Hoe lange is dan 't zelve Schip onderwegen ?

380

1 — 30 — 9 | komt 270

110

1 — 5 — 14 | komt 70

30 — 1 —— 180 | komt 6

14

9

Facit 29 dagen. 29

6. Twee Miloniten hebben een vet Schaep/het welk zoo 't A. alleen hadde / dien zoudet op eten binnen 8 uren / ende zoo 't B. alleen hadde / dien zoudet op eten binnen 12 uren/zoo ze nu beyde gelijk daer aen beginnen te eten/ Hoe veel uren eten zy te zamen daer aen.

8 — 1 — 12 | $1\frac{1}{2}$
1

$2\frac{1}{2}$ — 12 — 1

Facit $4\frac{4}{5}$ uren.

7. Een Tonne heeft 3 kranen/en kan door d'eerste ledig worden in 6 uren/door de tweede in 5 uren door die derde in 4 uren: als sy nu alle drie t'zamen open staen/in hoe lang kan de tonne ledig worden.

5 — 1 — 6 | komt $1\frac{1}{5}$
4 — 1 — 6 | komt $1\frac{1}{2}$

1
$1\frac{1}{5}$
$1\frac{1}{2}$

$3\frac{7}{10}$ — 6 — 1

Facit/ in 1 ure $37\frac{11}{37}$ minuten.

8. Een Slekke (by ongeluk) gevallen wezende in eenen put die 200 voeten diep is / poogt haer om daer weder upt te kruppen / ende kruppt alle dage opwaerts 16 voeten/ende snachts haer willende rusten / daeltze 4 voeten/ Zoo zy alzoo alle dage voort gaet/ In hoe lange komtze daer upt/ welverstaende/ datse den laetsten dag upt kruppt zonder af dalen.

16 200
4 4
12 196 — 1 | komt 16. rest 4
16 — 1 — 8 | komt ½ add 16

Facit in 16½ dagen.

---

9. Zoo het Eyland genaemt de Wyp / in zyne rondigheyt begrypt 6 Mylen/ende twee t'zamen eensins uytgaende aen een plaetze/zoo gaet A. alle 8 uren 5 Mylen/ende B. alle 5 uren 3 Mylen? Hoe dickwils zal elk t'Eyland rond-om gaen/ eer zy werder t'zamen komen aen de plaetze daer zy uytgegaen zyn/ ende in hoe veel Tyd ?

3 — 5 — 6 | 10
5 — 8 — 6 | 9⅗

10 — 1 — 240 | 24
9⅗ — 1 — 240 | 25

⅖

⅖ — 9 — 10 komt 240 uren.

Facit { A. 25 / B. 24 } mael rond/ ende in 10 dagen.

10. Op eenen Kruyd-berg hooge wezende 208 Roeden/begeven haer gelykelik twee Medecyns-knechten/om Kruyden te zoeken/ A. begint onder aen den Berg ende klimt alle dage voor den middag opwaerts 18 Roeden/ende nae den middag nederwaerts 5 Roeden/ B. begint boven aen

den

den Berg/ ende komt alle dage voor den middag nederwaert 15 Roeden / ende nae den middag klimt hy 3 roeden opwaerts / Hoe verre van beneden ende van boven komen zy by malkanderen/ ende in hoe veel dagen?

Is aen te merken dat A. alle dage opklimt 13. roeden / ende B. daelt alle dage 12. roeden/ maken te zamen 25 roeden/ die zy alle dage naerderen/ dat is in 8. dagen 200. roeden/300 resteren dan noch 8. roeden voor den negenden dag/als:

A klimt alle dage voormidd. 18 roed.
ende daelt na de middag 5 roed.

zoo klimt hy dan alle dage 13 roed.
dat is in 8 dagen —— 104 roed.
op $\frac{8}{33}$ vandē 9 dag klimt hy tegē 18
roeden 's daegs/ (want hy daelt niet) $4\frac{4}{11}$ roe.

Somma dat hy klimt $108\frac{4}{11}$ roe.

B. Daelt alle dage voormidd. 15 roed.
ende klimt na de middag 3 roed.

Zoo daelt hy alle dage 12 roed.
Dat is in 8 dagen 96 roed.
Op $\frac{8}{33}$ vandē 9 dag/ daelt hy tegen 15.
roeden 's daegs/ (want hy klimt niet) $3\frac{7}{11}$ roe.

Somma dat hy daelt $99\frac{7}{11}$ roe.

Facit van { boven $99\frac{7}{11}$ } Roeden/ ende in
{ beneden $108\frac{4}{11}$ } $8\frac{8}{33}$ dagen.

11. Eenē Jonker willende rontom zijn Kasteel een Gracht maken/ huert daer toe zommige Arbeyders/ die hy belooft (zoo zy alle dage gravē 10

 Roeden)

Roeden) te geven elk twaelf stuyvers/ ende gravenze dagelijx 13. Roeden/ soo zullenze elk hebben 18 stuyvers/ Hoe veel behoort elk dan te hebben/ zoo ze alle dage graven 16. Roeden ?

13 —— 18   16
10 —— 12   10

3 —— 6 —— 6 | komt 12.
12.

Facit 24 stuyv.

---

12. Eenen Veerman varende van Amsterdam naer Harlingen/ heeft 3. Zeylen op zijn Schip/ ende kan (voor-wind hebbende) met het eene over varen in 5. dagen/ met het ander in $4\frac{1}{2}$ dagen/ ende met het derde in 4. dagen / Zoo hy dan eens met zulken wind vaert met het eerste eenen halven dag alleene/ ende dan met het ander daer by/ noch een halven dag / ende voorts met alle drie t'zamen/ In hoe lange vaert hy dan over ?

$4\frac{1}{2}$ —— 1 —— 5 | komt $1\frac{1}{9}$
4 —— 1 —— 5 | komt $1\frac{1}{4}$
1

$3\frac{13}{36}$ mael.

5 —— 1 —— $\frac{1}{2}$ | komt $\frac{1}{10}$
5 —— $1\frac{1}{9}$ —— $\frac{1}{2}$ | komt $\frac{1}{9}$
Ende den eersten noch $\frac{1}{10}$

$\frac{14}{45}$ rest $\frac{31}{45}$

$3\frac{13}{36}$ —— 5 —— $\frac{31}{45}$ | komt $1\frac{3}{121}$
daer by noch 1

Facit $2\frac{3}{121}$ dagen.

---

13. Een

13. Een Fonteyne heeft 4 Kranen/als A.B.C. D. daer onder staet eenen Bak/welken vol word/ door A. in 6. uren/ door B. in 8. uren / door C. in 10. uren/ende door D. in 12. uren/den zelven Bak heeft 4. gaten/als E. F. G. H. ende kan ledig worden door E. in 6 uren/door F. in 5. uren/door G. in 4. uren/ende door H. in 3. uren/dat nu den selven bak vol water ware / ende men liete door de Kranen daer in ende door de gaten daer uyt / gelykelyk loopen/ In hoe veel uren zoude den Bak dan ledig worden ?

6 ——	1 ——	12	komt 2
8 ——	1 ——	12	komt $1\frac{1}{2}$
10 ——	1 ——	12	komt $1\frac{1}{5}$
12 ——	1 ——	12	komt 1
			$5\frac{7}{10}$

6 ——	1 ——	6	komt 1
5 ——	1 ——	6	komt $1\frac{1}{5}$
4 ——	1 ——	6	komt $1\frac{1}{2}$
3 ——	1 ——	6	komt 2
			$5\frac{7}{10}$

Hier is te merken / dat den Bak in 12 uren kan $5\frac{7}{10}$ mael vol worden/ende in 6 uren zoo veel mael ledig/alzoo dat hy tweemael ledig zoude loopen/ tegen eenmael vol. Waerom stelt

$5\frac{7}{10}$ mael in 12. in hoe lang — 1 ?

Facit 2 uren 6 minuten/ $18\frac{18}{19}$ secunden.

14. Een Bleekers Kuype vol Melk/heeft 3 Kranen/als A.B.C.eñ kan door A.B.t'zamen ledig worden in $3\frac{3}{7}$ uren / ende door B. C. t'zamen in $4\frac{4}{5}$ uren/ ende door C.A. t'zamen in 4 uren/ Of sy nu alle 3 t'samen open stonden/ In hoe lange zoudenze konnen ledig worden? ende in hoe lange door elke krane byzonder?

A.B.	A.C.	B.C.
$3\frac{3}{7}$	4	$4\frac{4}{5}$

in $4\frac{4}{5}$ ur. door { B.C. 1 / A.C. $1\frac{1}{5}$ / A.B. $1\frac{2}{5}$ } mael.

$$2/\frac{3\frac{3}{5}}{}$$

$1\frac{4}{5}$ — $4\frac{4}{5}$ — 1 | $2\frac{2}{3}$

$3\frac{3}{7}$	4	$4\frac{4}{5}$
$2\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$	$2\frac{2}{3}$
$\frac{16}{21}$	$1\frac{1}{3}$	$2\frac{2}{15}$

$\frac{16}{21}$ — $2\frac{2}{3}$ — $3\frac{3}{7}$ | 12
$1\frac{1}{3}$ — $2\frac{2}{3}$ — 4 | 8
$2\frac{2}{15}$ — $2\frac{2}{3}$ — $4\frac{4}{5}$ | 6

Facit door { Alle drie in $2\frac{2}{3}$ / A. in 6 / B. in 8 / C. in 12 } uren.

15. Vier Smids A.B·C·D.die smedē eē werk vierig,
A. in drie weken tijds zoudt twee mael maken wel,
B. negen reyzen in acht weken goedertierig:
In negen weken C. ook zeven reyzen snel:
End' in twaelf weken D. elf mael, met slagen fel.
Zoo zy nu alle vier daer aen arbeyden t'zamen,
In hoe lang is haer werk voldaen naer het betamen?

3 —— 2 —— 12	komt 8
8 —— 9 —— 12	komt $13\frac{1}{2}$
9 —— 7 —— 12	komt $9\frac{1}{3}$
12 —— 11 —— 12	komt 11
	$41\frac{5}{6}$

$41\frac{5}{6}$ —— 12 —— 1

Facit in $\frac{72}{251}$ van een Weke.

---

16. A. vraegt B. hoe laet het is/ B. antwoort/ den dag is nu 18 uren lang/ derhalven addeert $\frac{1}{5}$ der voorleden uren tot $\frac{1}{2}$ der toekomende/ soo komter $\frac{1}{2}$ meer dan de helft der uren des nachts ?

$18 \div 1$ ℞   6. uren des nachts.

5/ ——————   2/ ————

$3\frac{3}{5} \div \frac{1}{5}$ ℞   3

$+ \frac{1}{2}$ ℞ $0\frac{1}{2}$

——————   ————

$3\frac{3}{5} \div \frac{1}{10}$ ℞. gelijk $3\frac{1}{2}$ uren.

$3\frac{1}{2}$

————

$\frac{1}{10}$ gelijk $\frac{1}{10}$ ℞. ende komt 1 ℞. gelijk 3. uren dat het dag geweest heeft.

FALSY.

Hoe dat twee Leugens u uyt-brengen Waerheyd
recht,
De rekeninge van dees Falſy u wel zegt.

Neemt een getal, na uwen luſt, end' werkt
Daer med', als of u recht getal dat waer,
End' iſt dat u te veel uytkomt, zoo merkt
Dat met een + End' zoo te weynig daer
Uytkomt met ÷ uyt-tekent dat zeer klaer,
Noch een getal neemt dan, end' daer med' doet
Als met 't voorgaend' : end' zoo dan openbaer
Zy beyde + of ÷ uytbrengen vroed,
Het minſte van het meeſte trekt met ſpoed :
't Verblijf dat is u deel-getal, end' dan
Multipliceert u neem-getallen goed
Met + of ÷ kruys-wys, en 't minſte van
Het meeſt' ook trekt, 't verblyf deelt, dat het kan,
Door 't deel-getal het facit brengen voord,
Maer is 't een + end 't ander ÷ daer an,
Daer gy nu trekt, t'adderen dan behoort.

1. Zoo men yemant vraget hoe oud hy is / zoo antwoort hy / waer myne Oude gedobbeleert / en daer by geaddeert $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$ en $\frac{1}{4}$ van myn oude + 6 jaer / zoo ware het alt'zamen 80: Wat is dan syn oude?

36 + 37		
		$61\frac{2}{3}$ 't deel-getal.
16 ÷ $24\frac{2}{3}$		

Facit 24 Jaer.

2. Zockt

2. Zoekt een getal / zulk als men daer by addeert/de helft des zelven getals/ende by 't aggregat de $\frac{3}{4}$ des aggregats/en daer by de $\frac{13}{16}$ des tweeden aggregats/ datter dan uyt komt 6090.

$$\left.\begin{array}{l} 128 \div 5481 \\ 512 \div 3654 \end{array}\right| 1827$$

Facit 1280.

---

3. Yemand heeft zoo veel guldens in zyn Borze/ dat zoo men van 't getal der zelver aftrokke de $\frac{3}{4}$ ende van de reste haer $\frac{3}{7}$/ ende dan de tweede reste quadrateerde/ datter uyt komen soude de somme der guldens/ Hoe veel is die dan ?

28
21 de $\frac{3}{4}$

---

7 4
3 de $\frac{3}{7}$ 4

---

4 16 — 28 — 28

Facit 49 guldens.

---

4 Zoekt een getal/dat gemultipliceert met 10. zoo veel is als oft men multipliceerde met 8 ende daer by addeerde 30.

12 /10 12 /8

120 gelyk 96 + 30
96

---

24 — 30 — 12

Facit 15.

5. Hoe veel guldens sal men hebben / als men die multipliceert met de ⅘ van 25 −11 ende 't product met 4 divideert datter uyt komt 54 ?

54
— /4
216
9/——

de ⅘ van 25 is 20.
daer van 11 blyft 9.

Facit 24 guldens.

---

6. Eenen Timmerman huert eenen knecht dien hy geven sal/ alle dage (als hy werckt) 8 stuyvers en den kost / ende alle dage als hy niet en werckt/ zal hy voor zynen kost betalen 6 stuyvers/als nu 60 dagen verloopen zyn/soo komt den knecht 32 stuyvers. Hoe veel dagen heeft hy dan gewrocht ?

30 . . . 30 + 28 | 56
26 . . . 34 ÷ 28 |

Facit 28 dagen.

---

7. Yemen ontfangt twee Jaerlijcksche Renten die t'zamen geaddeert zyn 102 guldens / ende d'eene gemultipliceert met 15 is gelyck d'ander gemultipliceert met 21. Hoe veel is yeder Rente byzonder ?

60 . . . 42 + 18 | 108
57 . . . 45 ÷ 90 |

Facit { d'eene 59½ / d'ander 42½ } guldens.

---

8. Zoekt uyt 40 twee getallen / die alle beyde in haer zelven gemultipliceert / verscheelen 400.

30 . . . 10	+	$40\not{0}$	5		4
26 . . . 14	÷	$8\not{0}$	1		

Facit { 't meeste 25. / 't minste 15.

9. A. spreekt tot B. geeft my eenen guld en va u geld / zoo zal ik hebben met myn geld 2. mael zo veel als gy behoud/ B. antwoord/ 'tis behoorlikker dat gy my eenen gulden geeft / op dat wy dan even veel geld hebben / Hoe veel geld hadde elk dan byzonder ?

4 . . . $3\frac{1}{2}$	+	$1\frac{1}{2}$		2
8 . . . $5\frac{1}{2}$	÷	$\frac{1}{2}$		

Facit { A. 7 / B. 5 } guldens.

10. Twee hebbende t'zamen gekocht eenen Osse voor 60. guldens/ zoo spreekt A. tot B. hadde ik het $\frac{1}{2}$ van u geld by 'tmyne / zoo zoud' ik genoeg hebben om den Osse te betalen/ ende B. zegt tot A. hadde ik het $\frac{1}{3}$ van u geld / zoo zoud' ik (met myn geld) genoeg hebben om den Osse te betalen/ Hoe veel hadde elk dan ?

55 . . . 35 ÷ $6\frac{3}{7}$ | 9[illegible]

$53\frac{4}{7}$ . . . 45 + $2\frac{6}{7}$ |

Facit { A. 54 / B. 42 } guldens.

---

11. Drie Kooplieden leggen t'zamen in 100. guldens/ B. legt 3. mael zoo veel in als A. + 4. guldens/ ende C. zoo veel als die alle beyde -|- 6. guldens: Wat is dan elks inleg?

11 . . . 37 . . . 54 + 2 | 8

10 . . . 34 . . . 50 ÷ 6 |

Facit { A. $10\frac{1}{2}$ / B. $36\frac{1}{2}$ / C. 53 } guldens.

---

12. Zoekt drie zulke getallen/ dat het eerste met het tweede zy 35. meer dan het derde/ ook dat het tweede ende derde 51. meer zy dan het eerste/ desgelijx dat het derde ende eerste 83. meer zy dan het tweede.

52 . . . 43 . . . 60 ÷ 40 | 20
62 . . . 43 . . . 70 + 6 |

Facit 't eerste 59. tweede 43. 't derde 67.

---

13. Dzie Schepen voeren 300 veel last / dat als men doet by A. $\frac{1}{3}$ van B. C. 300 ist 120. ende als men doet by B. $\frac{1}{4}$ van A. C. soo ist ook 120. Ook als men doet by C. $\frac{1}{7}$ van A. B. 300 ist mede 120. Hoe veel last voert van elk Schip?

40 . . . $66\frac{2}{3}$ . . . $93\frac{1}{3}$ ÷ $26\frac{2}{3}$ | 40
70 . . . $86\frac{2}{3}$ . . . 103 + $13\frac{1}{3}$ |

Facit A. 60. B. 80. C. 100.

---

14. Zoekt dzie getallen/ zulke dat A. met $\frac{5}{6}$ van B. zy 100. ende dat B. met $\frac{4}{7}$ van C. ook zy 100. desgelijx dat C. met $\frac{3}{5}$ van A. mede zy 100.

60 . . . 48 . . . 91 ÷ 45 | 90
40 . . . 72 . . . 49 + 45 |

Facit A. 50. B. 60. C. 70.

---

15. Zoekt vier getallen A/ B/ C/ D/ alzoo dat A. met $\frac{1}{2}$ van d'ander dzie zy 100/ ende dat B. met het $\frac{1}{3}$ van d'ander dzie ook zy 100. dat ook C. met het $\frac{1}{4}$ van d'ander dzie zy 100. desgelyx dat D. met $\frac{1}{5}$ van d'ander dzie zy ook 100.

16 . . . 58 . . . 72 . . . 79 + $20\frac{1}{2}$ | 6
20 . . . 60 . . . $73\frac{1}{3}$ . . . 80 + $26\frac{2}{3}$ |

Facit A. $2\frac{26}{37}$/ B. $51\frac{13}{37}$/ C. $67\frac{21}{37}$/ D. $75\frac{25}{37}$.

---

16. Vind 4. getallen/ waer van A. B. C. t'zamen doen 60/ A. B. D. t'zamen 72/ A. C. D. t'zamen 84 ende B. C. D. t'zamen 96.

4 . . . 16 . . . 28 . . . 40 ÷ 12 | 24
12 . . . 24 . . . 36 . . . 48 + 12 |

Facit A.8/B.20/C.32/D.44.

---

17. Vier Renteniers overrekenende hoe veel Margen Lands dat zy hebben/ bevinden te hebben al zonder den eersten 300. Margen / al zonder den tweeden 270. Margen/ al zonder den derden 240. Margen / ende al zonder den vierden 210. Margen / Hoe veel Margen Lands heeft dan elk byzonder ?

50 . . . 80 . . . 110 . . . 140 + 30 | 60.
30 . . . 60 . . . 90 . . . 120 ÷ 30 |

Facit A.40/B.70/C.100/D.130.

---

18. Ist dat een zilv'ren Schael tien loot weegt, end dat daer
Twee lepels mede gaen, verschillend' int gewichte.
In zulker voegen, als men neemt den grootsten klaer
Zoo weegt hy (met de Schael) wel zeven mael zoo zwaer,
Net als den kleensten doet, maer als den kleensten lichte (zichte
Werd by de Schael geleyd, men ziet met klaer ge-
Dat hy driemael zoo veel weegt als den grootsten doet
Dus zegt my wat elk van dees lepels wegen moet.

Facit den { grootsten 4 / kleensten 2 } Loot.

---

19. Vindt 5 getallen / welker aggregat ende product gelijk zy / dat is / als menze t'samen addeert / of al door malkander multipliceert / datter even veel uyt kome.

Facit A. $\frac{10}{23}$ / B. 1 / C. 2 / D. 3 / E. 4.

---

20. Zoekt 8 getallen / die / als mense te zamen vadeert / of al deur makander multipliceert / datter even veel uyt kome.

Facit A. 7 / B. 6 / C. 5 / D. 4 / E. 3 / F. 2 / G. 1 / H. $\frac{28}{5039}$

Progressio.

Progressio laet u zyn aengenaem,
Want zy om licht t'adderen is bequaem,
Getallen die malkand'ren overtreden,
Geometri, ook wel gebruyckt haer zeden.

Progressio en is anders niet van eē eygen maniere van adderen der getallen / die malkanderen in gelyke menichte overtreden / als / 1. 2. 3. 4. 5. oft / 1. 3. 5. 7. etc. 'twelk genoemt wort natuerlikke overtredinge / oft Arithmetische Progressio.

Ook der getallen die malkanderen overtreden in proportionale gelykformigheyd / als / 1. 2. 4. 8. 16. oft / 3. 9. 27. oft / 4. 24. 144. etc. dat genoemt word onnatuerlikke overtredinge of Geometrische Progressio.

In

In Natuerlikke overtredinge.

1	
2	1
3	7
4	——
5	8
6	3½
7	——
——	28
28	

Addeert 't eerste ende 't laetste getal/wat daer van komt/multipliceert met half zoo veel als daer getallen zyn/ofte multipliceert de menichte der getallen/ met de helft van het eerste ende 't laetste getal.

1.3.5.7. 9.11.13.15.17.19.	Doen te samen		100.
2.4.6.8.10.12.14.16.18.20.			110.
1.4.7.10.13.16.19.22.25.			117.
1. 8. 15. 22.29.36.43.50.			204.

Daer is een Progressio van 12. getallē/ beginnende aen 5. ende met 5. opklimmende/ Hoe veel brengt dan zulke Progressio uyt?

Facit 390.

Daer is een Progressio van 10 getallē/beginnende aen 2. ende eyndigende aen 20. Met hoe veel is die opklimmende?

Facit met 2.

Trekt 'teerste getal van 'tlaetste/ de reste divideert duer een min dan daer getallen zijn?

Daer is een Progressio/ beginnende aen 3. opklimmende met 3. ende eyndigende aen 45. Van hoe veel getallen is zulke Progressio?

Facit van 15.

Trekt

Trekt 't eerste van 't laetste / de reste divideert door d'overtredinge / ende addeert 1 daer by.

Daer is een Progressio van 15 getallen / eyndigende aen 57. Wat is 't eerste getal / ende hoe veel is d'overtredinge?

Facit 1. 't eerste getal / ende 4 d'overtredinge / Divideert 57 door 14 een min dan daer getallen zijn. 't quotient is d'overtredinge / ende de reste is 't eerste getal.

In Onnatuerlike Overtredinge.

Multipliceert het laetste getal met d'overtredinge / daer van trekt 't eerste getal / de reste deelt door d'overtredinge min een.

1	81
3	——3/
9	243
27	1
81	——
——	242
121	2/——
	121

4. 16. 64. 256. 1024	Doen samen	1364
5. 25. 125. 625. 3125		3905
3. 21. 147. 1029. 7203		8403
1. 9. 81. 729. 6561		7381

Twee

Twee Koozen-koopers zittende eens t'zamen in den Wijn / belooft den eenen voor een somme gelds / den anderen te leveren (een Jaer lang) alle weke Koozen / in zulker manieren / d'eerste weke 2 Granen / de tweede 4 Granen / de derde 8 Granen / ende alzoo tweevuldig opklimmende / alle weke twee mael zoo veel Granen als de voorgaende / tot den eynde des jaers / Hoe veel Kooren moet hy dan in alles leveren ?

Om dit te maken / stelt zommige getallen tweevuldig / opklimmende aldus :

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2.	4.	8.	16.	32.	64.	128.	256.	512.	1024.	2048

12	13
4096.	8192.

Ende alzoo 4 mael 13 is 52. Ende hier in deze Tafel onder 13 staet 8192. Zoo neemt dat / ende multipliceert in hem zelven / ende wat daer upt komt / wederom met 8192. ende datter dan upt komt / noch eens met 8192. Zoo komt u voor de laetste weke 4503599627370496 Koozen-granē / addeert dā na de Progressio / eñ komt dat hy leveren moet al t'zamen 9007199254740990. Granen Koozens. Ende waert datmen rekende 1400 Granen in een Once / ende 64 Oncen in een Maetjen / ende 32 Maetjens in een Zak / ende 38 Zakken in 't Last / 't zoude wesen 82670047. Lasten / 7 Zakken / 20 Maetjens / 42 Oncen / 590 Granen.

Proportio

Hebt gy Progressio geleert, end' wel verstaen,
Zoo wilt nu ook met lust Proportio aengaen,
End' ziet wat reden dat daer heeft het een getal,
Om 'tander zyn gelyk, 't welk u getoond zyn zal.

Proportio
- in gelyk/dat is/3 tegen 3. 4 tegen 4/7 tegen 7/etc.
- in ongelyk/dat is 4 tegen 2. 5 tegen 7/3 tegen 6/etc.

Proportio
- Groot ongelyk/ is
  - *Multiplex.*
  - *Superparticularis.*
  - *Superpartiens.*
  - *Multiplex superparticularis.*
  - *Multiplex superpartiens.*
- Kleen ongelyk/ is
  - *Submultiplex.*
  - *Subsuperparticularis.*
  - *Subsuperpartiens.*
  - *Submultiplex subsuperparticul.*
  - *Submultiplex subsuperpartiens.*

Proportio Multiplex is als 't eerste getal 't ander eelyk-mael in sich begrypt:

Ende als 't eerste getal eelyk-mael in 't ander gegrepen wordt / dat is / Proportio submultiplex.

2	tegē	1 *Dupla.*
6		2 *Tripla.*
12		3 *Quadrupla.*
20		4 *Quintupla.*
30		5 *Sextupla.*
42		6 *Septupla.*
56		7 *Octupla.*

1	tegē	2 *Subdupla.*
2		6 *Subtripla.*
3		12 *Subquadrupla.*
4		20 *Subquintupla.*
5		30 *Subsextupla.*
6		42 *Subseptupla.*
7		56 *Suboctupla.*

Proportio Superparticularis, is als 't eerste getal 't ander een mael in hem begrijpt/ ende noch een van zijn deelen.

3	tegen	2 *Sesquialtera.*
4		3 *Sesquitertia.*
5		4 *Sesquiquarta.*
6		5 *Sesquiquinta.*
7		6 *Sesquisexta.*
8		7 *Sesquiseptima.*
9		8 *Sesquioctava.*

Ende als 't eerste met een van zyn deelen in 't ander begrepen word/dat is/ Proportio Subsuperparticularis.

2	tegen	3 *Subsesquialtera.*
3		4 *Subsesquitertia.*
4		5 *Subsesquiquarta.*
5		6 *Subsesquiquinta.*
6		7 *Subsesquisexta.*
7		8 *Subsesquiseptima.*
8		9 *Subsesquioctava.*

Proportio Superpartiens, is als 't eerste getal 't ander een mael in sich begrijpt/ende noch zommige van zyn deelen.

5	tegen	3 *Superbipartiens tertias.*
7		4 *Supertripartiens quartas.*
9		5 *Superquadripartiens quintas.*
11		6 *Superquinpartiens sextimas.*
11		7 *Superquadripartiens septimas.*
15		8 *Superseptipartiens octavas*
16		9 *Superseptipartiens nonas.*

Ende als 't eerste getal een mael met zommige van zijn deelen in 't ander begrepen word/dat is/ Proportio Subsuperpartiens.

3	tegen	5	*Subsuperbipartiens tertias.*
4		7	*Subsupertripartiens quartas.*
5		8	*Subsupertripartiens quintas.*
6		11	*Subsuperquinpartiens sextimas.*
7		12	*Subsuperquinpartiens septimas.*
8		11	*Subsupertripartiens octavas.*
9		14	*Subsuperquinpartiens nonas.*

Proportio Multiplex Superparticularis, is / als 't eerste getal 'tander etlik-mael in sich begrijpt/ ende noch een van zijn deelen.

5	tegen	2	*Dupla sesquialtera.*
10		3	*Tripla sesquitertia.*
21		4	*Quintupla sesquiquarta.*
16		5	*Tripla sesquiquinta.*
37		6	*Sextupla sesquisexta.*
50		7	*Septupla sesquiseptima.*
41		8	*Quintupla sesquioctava.*

Ende als 'teerste getal etlik-mael met een van zijn deelen in 't ander begrepen word/dat is/ Proportio Submultiplex Superparticularis.

2	tegen	7	*Subtripla subsesquialtera.*
3		16	*Subquintupla subsesquitertia*
4		17	*Subquadrupla subsesquiquarta.*
5		26	*Subquintupla subsesqui quinta.*
6		43	*Subseptupla subsesqui sexta.*
7		36	*Subquintupla subsesqui septima.*
8		33	*Subquadrupla subsesqui octava.*

Proportio Multiplex Superpartiens, is/als 't eerste getal 'tander etlik-mael in sich begrijpt/ met noch zommige van zijn deelen.

8	tegen	3 *Dupla superbipartiens tertias.*
15		4 *Tripla supertripartiens quartas,*
22		5 *Quadrupla superbipartiens quintas.*
17		6 *Dupla superquinpartiens sextimas.*
24		7 *Tripla supertripartiens septimas.*
45		8 *Quintupla superquinpartiens octavas.*
44		9 *Quadrupla superoctipartiens nonas.*

Ende als 'teerste getal etlijk-mael met sommige van zijn deelen in 't ander begrepen word/ dat is Proportio Submultiplex Subsuperpartiens.

3	tegen	8 *Subdupla subsuperbipartiens tertias.*
4		15 *Subtripla subsupertripartiens quartas.*
5		24 *Subquadrupla subsuperquadripartiens quint.*
6		35 *Subquintupla subsuperquinpartiens sexti.*
7		46 *Subsextupla subsuperquadripartiens septi.*
8		59 *Subseptupla subsupertripartiens octavas.*
9		76 *Suboctupla subsuperquadripartiens nonas.*

Proportie, geheel tegen gebroken / of gebroken tegen geheel/of gebroken tegen gebroke kan door divisio bekent worden/als 2. tegen $\frac{3}{5}$/ stellet $\frac{10}{5}$/tegen $\frac{3}{5}$ komt $\frac{10}{3}$/ Proportio tripla sesqoitertia, Item $\frac{3}{5}$ tegen 2. steld $\frac{3}{5}$ tegen $\frac{10}{5}$ komt $\frac{3}{10}$ Proportio Subtripla subsesquitertia, Item $\frac{2}{3}$ tegen $\frac{3}{4}$ komt $\frac{8}{9}$ Proportio subsesqoioctava, &c.

Medium Proportionale.

Dat is een middel-getal tusschen twee andere/ alsoo dat het minste sich houd tegen dit/ gelijk dit tegen 'tmeeste/ en is tweederley/als Medium Proportionale Arithmeticum, ende Medium Proportionale Geometrium.

Medium Proportionale Arithmeticum.

Om te vinden een middel-getal/tusschen 5 en 9 Zoo addeert 5 en 9 komt 14/dat medieert is 7 het middel-getal. Om te vinden 2 middel-getallen/tusschen

schen 6 ende 12. Zoo deelt hare differentie door 3. watter komt addeert op 6. en̄ trekt van 12/ komt 8 ende 10 voor middel-getallen. Om te vinden 3 middel-getallen/ tusschen 11 ende 19. Zoekt eerst het rechte middel-getal/ 'twelk is 15/ en̄ dan een middel-getal tusschē 11 en̄ 15/ ook tusschen 15 en̄ 19/ komt 11.13.15.17.19. in Proportio continue.

Medium Proportionale Geometrium.

Om te vinden een middel-getal/ tusschen twee ander/ zoo multipliceert de getallen door malkanderen/ ende trekt daer upt √ ʒ.

't Middel-getal tusschen	3 ende 12 is 6 Proportio Subdupla.
	64 ende 4 is 16 Proportio Quadrupla.
	3 en̄ $5\frac{1}{3}$ is 4 Proportio Subsesquitertia

Om te vinden 2 middel-getallen doet alzoo: multipliceert het minste getal in hem selven/ ende dan met het meeste daer upt trekt √ cc dat brengt upt het minste middel-getal/ dan multipliceert het minste middel-getal met het meeste getal/ en̄ trekt daer upt √ ʒ dat brengt upt het meeste middel-getal.

Als tusschen 4 ende 108 komen de twee middel getallen 12 ende 36 ende is Proportio Subtripla.

Om tusschen 2 ende 32 drie middel-getallen te vindē/ zoekt eerst 'trecht middel-getal/ 'twelk is 8. ende dan het middel-getal tusschen 2 ende 8 ook tusschen 8 ende 32, zoo komt u 2.4.8.16.32. in Proportio Subdupla.

Maer dat tusschen sommige getallen geen recht middel-getal te vinden en is/ dat doen d'irrationale getallen/ daer den wortel niet recht en kan uptgetrokken worden/ want voor middel-getal tusschen 2 ende 5 komt √ 10 in Proportio Subdupla, Subsesquialtera, ende tusschen 4 ende 8 komt √ʒ 32 in Proportio Subdupla.

Om

Om verbolgende Proportionale getallen te vinden/ en behoeft men anders niet van eenen Regel van drien/ als :

3 — 4 — 5 | komt $5\frac{1}{3}$

3 — 4 — $5\frac{1}{3}$ | komt $7\frac{1}{9}$

3 — 4 — $7\frac{1}{9}$ | komt $9\frac{13}{27}$

Ende komen alzoo :

3/4/$5\frac{1}{3}$/$7\frac{1}{9}$/$\frac{13}{27}$ in Proportio Subsesquitertia.

Additio in Proportionale getallen :

Wildy addeeren d'eene Proportio met d'ander/ steltze alzoo/ $\frac{3}{2}$ tot $\frac{3}{4}$/ dat is Sesquialtera, tot Subsesquitertia, doet als in Multiplicatio int gebroken/ komt $\frac{9}{8}$ Sesquioctava.

Substractio in Proportionale getallen :

Wildy aftrekken d'eene Proportio van d'ander/ als $\frac{3}{2}$ van $\frac{9}{8}$/ dat is/ Sesquialtera van Sesquioctava, Zoo doet als in Divisio in't gebroken.

$\frac{9}{8}$ $\frac{3}{2}$ komt $\frac{18}{24}$ of $\frac{3}{4}$ Subsesquitertia.

Multiplicatio word in Additio begrepen / ende Divisio in Substractio, verhalven is't onnoodig/ hier meer verklaringe daer van te maken :

Vind twee getallen in Proportio Subdupla, die door malkanderen gemultipliceert maken 6.

1 ℞ 6

4 ℞ 6

4 ʒ . a . 36

1 ʒ . . a . . 9

1 ℞ . . a . . 3. daer uyt √.

Facit √. 3. ende √. 12.

Vind

Vind 4 getallen in Proportio Quadrupla, die te samen geaddeert/uytbrengen 170.

1
4
16
64

85 — 170 — 1 | komt 2.

Facit 2.8.32.128.

Vind 3 getallen in Proportio dupla sesquialtera, die door malkanderẽ gemultipliceert maken 125

1
$2\frac{1}{2}$

$2\frac{1}{2}$
$6\frac{1}{4}$

$15\frac{5}{8}$

125

125
8

1000

~~1000~~ | 8. daer upt √ cc komt 2.
~~125~~ |

Facit 2. 5. $12\frac{1}{2}$.

Vindt 4 getallen in Proportio Subquadrupla, welcker differentie t'zamen geaddeert uytbrengt 126.

1 . . . 3
4 . . . 12
16 . . . 48
64

63 — 126 — 1 | komt 2.

Facit 2.8.32.128.

Vindt 3. getallen in Proportio Subſeſquiquinta, die door malkanderen gemultipliceert maken 1728.

5	1728	8. daer uyt √cc
6	216	komt 2.
30		5
$7\frac{1}{5}$		10
216		

Facit 10. 12. $14\frac{2}{5}$.

Vindt 5. getallen in Proportio Subdupla Subſupertripartiens quartas, sulke als men beyde d'eerſte t'zamen addeert/ende 'taggregat trekt van het derde/ende dan met de reſte 'tvierde multipliceert ende dat product divideert door 'tvijfde / dat het quotient dan zy $354\frac{10}{11}$.

1	$2\frac{3}{4}$	$7\frac{9}{16}$	$20\frac{51}{64}$	$57\frac{49}{256}$
1	$7\frac{9}{16}$	$20\frac{51}{64}$		
$2\frac{3}{4}$	$3\frac{3}{4}$	$3\frac{13}{16}$		
$3\frac{3}{4}$	$3\frac{13}{16}$	$79\frac{295}{1024}$		

$79\frac{295}{1024}$ per. $57\frac{49}{256}$ komt $1\frac{17}{44}$

$1\frac{17}{44}$ — $354\frac{10}{11}$ — 1 | komt 256.

Facit 256. 704. 1936. 5324. 14641.

Wt-trekkinge der Wortelen.

Den Wortel, ook genaemt Radix, Positi bloot,
Dat is een kleyn getal getrokken uyt een groot,
Welk kleyn vermenig-voudt zijnd' in hem zelven klaer, (waer,
Brengt weder uyt het groot, dat Census heet voor-
Of vierkant, of Quadrat, d'ander getallen al,
Men u vervolgens hier zeer klaerlik toonen zal.

☞ Om te vinden de Genituren, dienende tot deze uyt-trekkinge.

Zoo schrijft 2. dan 3.4.5.6.7.8.9. op beyde zyden vande voorsz 2. drie hoeks wijze/met punten daer tusschen.

Als volgt.

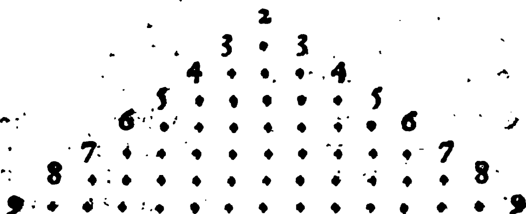

Addeert dan 3 en 3 komt 6/schrijft die tusschen 4 ende 4 op den middel-punct/addeert dan 6 ende 4 komt 10/die schrijft twee mael tusschen 5 ende 5 latende een punt tusschen beyden/ addeert dan 10

ende 10. steld die midden tusschen 6. ende 6. neemt dan 10. eñ 5. komt 15. steld die aen wederzijdē tusschen 6. ende 10. addeert dan 20. ende 15. komt 35. steld die twee mael tusschen 7. ende 7. latende tusschen beyden den Middel-punct/ neemt dan 6 ende 15. komt 21. steld die aen wederzijden/ tusschen 25. ende 7. dan addeert 35. eñ 35. komt 70. die steld midden tusschen 8. ende 8. neemt dan 21. ende 35. komt 56. steld die aen beyden zijden van 70. dan neemt 7. ende 21. komt 28. die steld aen beyde zijden tusschen 56. ende 8. addeert dan 56. ende 70. komt 126. steld die twee mael midden tusschen 9. ende 9. neemt dan 28. ende 56. komt 84. steld die aen beyde zijden van 126. dan neemt 28. ende 8. komt 36. steld die aen beyde zijden tusschen 84. eñ 9. schrijft dan aen de rechter hand aen elk buyten-getal een 0. op dat het alzoo kome te staen:

20
3 . 30
4 . 6 . 40
5 . 10 . 10 . 50
6 . 15 . 20 . 15 . 60
7 . 21 . 35 . 35 . 21 . 70
8 . 28 . 56 . 70 . 56 . 28 . 80
9 . 36 . 84 . 126 . 126 . 84 . 36 . 90

Om dat te nemen d'eygen genitarin/ dienende tot d'uyt-trekkinge van elken Wortel/ of Radix byzonder/ zoo weet dat d'eerste diendt tot Radix Quadrat/ de tweede tot Cubus/ de derde tot Censdecens/ de vierde tot Sursolidum/ de vijfde tot Censicubus/ de zeste tot Bisursolidum/ de zevende tot Censcensdecens/ d'achste tot Cubus de Cubo: Doch zy vereysschen noch een ander onderscheydelijcke verdeelinghe/ als.

ȝ. 20

ℭ. 300
30

ȝȝ. 4000
600
40

ß. 50000
10000
1000
50

ȝℭ. 600000
150000
20000
1500
60

bß 7000000
2100000
350000
35000
2100
70

ȝȝȝ. 80000000
28000000
5600000
700000
56000
2800
80

ℭℭ. 900000000
360000000
84000000
12600000
1260000
84000
3600
90

Hier volgt een Tafel der Rationale getallen/ (welcker Radix is 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.) beginnende van ȝ. ende eyndigende aen ℭℭ.

ℜ	ℨ	ℭ	ℨℨ	ß	ℨℭ	𝔅ß	ℨℨℨ	ℭℭ
1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	4	8	16	32	64	128	256	512
3	9	27	81	243	729	2187	6561	19683
4	16	64	256	1024	4096	16384	65536	262144
5	25	125	625	3125	15625	78125	390625	1953125
6	36	216	1296	7776	46656	279936	1679616	10077696
7	49	343	2401	16807	117649	823543	5764801	40353607
8	64	512	4096	32768	262144	2097152	16777216	134217728
9	81	729	6561	59049	531441	4782969	43046721	387420489

Van Radix Quadrat.

Om dan te trekken Radix Quadrat / oft den vierkanten Wortel uyt 54756. stelt u getal (als hier neffens) ende neemt dan den Wortel uyt 5. aen de slinker hand / wezende 2. die schrijft tusschen beyde linien onder 5. ende trekt dan sijnen Quadrat van 5. zal resten 1. die schrijft boven 5. en dan dupleert 2 komt 4. steld die onder d'onderste linie onder de 4 die boven staet / ende ziet dan hoe menig mael 4 gy hebt in 14. dats 3. mael / die schrijft onder 7. ende trekt 3. mael 4 van 14 rest 2 ende dan den Quadrat van 3. trekt van 27. rest 18. dupleert dan de gevonden 23. komt 46. stelt die onder 185. doch neffens d'anderste 4. Ziet dan hoe menig mael 4. gy hebt in 18. dats 4 mael / trekt dan 4 mael 46 van 185. rest 1. ende dan den Quadrat van 4 trekt van 16 rest 0 zoo komt dan den rechten Wortel uyt 54756. te wezen 234 'twelk men alzoo proeven kan / multiplicerende 234 in sich zelven / dat zal wederom uytbrengen 54756. Ende dat men dese uyt-treckinge dede voor de voor-geleerde Geniture / 't zoude alzoo komen te staen.

```
    1
1 | 28 | 1
5 | 47 | 56
-----------
2    3    4
-----------
    4 46
```

```
2 — 20 — 3 | 120
         9 |   9
           | ----
           | 129
23 — 20 — 4 | 1840
         16 |   16
            | ----
            | 1856
```

```
1 | 18 |
5 | 47 | 56
-----------
2    3    4
-----------
42056
118
```

Eenen

Eenen Man sterbende / laet achter 14406 gul. daer toe zijn zoo veel Erfgenamen / als elk £. Vlaems hebben zal / Hoe veel Erfgenamen zijnder dan / ende hoe veel guldens heeft elk ?

Facit { 49 Erfgenamen.
294 guldens heeft elk.

Eenen Veldt-heer heeft 15625 Soldaten / die wil hy stellen in een vierkante slag-orden / Hoe veel kommender dan in elk gelit te staen ?

Facit 125.

Eenen Koopman gaet ter Markt met 208 guldens 4 pen. daer voor koopt hy zoo veel Ellen Lijnwaet / als hy penningen geeft voor yder Elle: Hoe veel Ellē koopt hy dan / eñ tot hoe veel ?

Facit 258 Ellen tot 16 stu. 2 pen.

Eenen Kuyper maekt twee Wijn-vaten / ende de Duygen die hy tot het eene Vat gebruykt / zijn effen zoo groot als de gene die hy tot het ander Vat gebruykt / ende 't minste Vat (houdende 98 Potten) is van 14 duygen / Van hoe veel Duygen zal dan 'tmeeste Vat wesen / als het houd 200 Potten ?

Facit van 20 Duygen.

Om te vinden een Middel-Proportionael getal / tusschē twee quadrat getallen / zoo multipliceert beyde haer wortels door malkanderē / komt het middel-getal als tusschen 9 ende 25. Multipliceert 3. met 5. komt 15. voor u middel-getal /

ende is

ende is 9. 15. 25. malkanderen gelyk in Proportio Subsuperbipartiens tertias, ende in zulker maniere kan men alle middel-getallen vinden / alzoo deze volgende Tafel uptwyst.

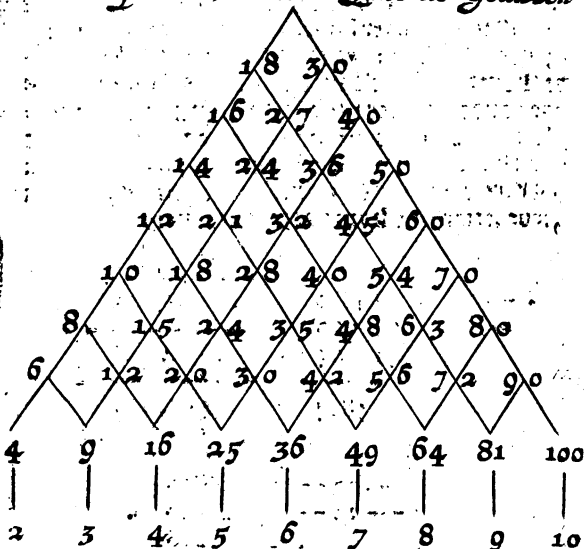

Alle getallen konnen wel Radix wezen / maer niet al Quadraat: Want alle getallen daer 2. 3. 5. 7. 8. oft 0. achter aen staet / met een ongelyke figuere daer voor / als 1. 3. 5. 7. 9. zyn irrationale getallen / daer upt geenen perfecten Wortel getrokken en kan worden maer wel zeer naeby / ja dat het niet een $\frac{1}{10000}$ en scheelt.

Van.

Wt-trekkinge

Van Radix Cubus.

Om te trekken Radix Cubus uyt 14886936. zoo stelt u getal als hier onder/ eñ neemt dan den Radix uyt 14. dat is 2. multipliceert die 2 Cubic komt 8. die trekt van 14 blijft 6/ dan stelt 2 met zyn Quadrat daer boven/eñ daer neffens de Genituren/zoekt dan een nieuwe letter voor u tweede/komt 4/die stelt met zyn Quadrat eñ Cubus daer onder/achter neffens de Genituren/ multipliceert dan elk door malkanderen / ende addeert d'uytkomende t'zamen/komt 5824.dat trekt van 6886.rest 1062. In zulker manieren zoekt ook u derde letter/zoo komt u exempel aldus te staen :

```
4 — 300 — 4 | 4800          1
2 — 30 — 16 |  960          6 | 0 6 2
         64 |   64         14 | 886 | 936
            ------         ----------------
              5824           2    4    6
                           ----------------
                           8 8 2 4 6 3 6
                             1 0 6 2
                               1

576 — 300 — 6 | 1036800
 24 — 30 — 36 |   25920
          216 |     216
              ---------
                1062936
```

Ende betoont den √ c van 14886936 te wezen 246. twelk men proeven kan/ Multiplicerende 246. in hem zelven/ ende dat daer uyt komt/noch eens met 246. zoo moet dan wederomme komen 14886936.

Zoekt een getal dat in hem zelven gemultipliceert / ende 'tproduct wederomme door 'tzelve getal

getal/ datter dan upt komt door het tweede product 45467624777417867032 3.

Facit 7689547.

Vind een getal/ 'twelk Cubic gemultipliceert/ ende van 't product gesoubstraheert 817. dat den √ cc van de reste zy 16. Facit 17.

A. ende B. hebben t'zamen ontfangen 19 guldens/ende als elk 'tzijne Cubic multipliceert/zoo bevind A. 271 min dan B. Hoe veel heeft elk een van ontfangen ?

Facit { A. 9 / B. 10 } guldens.

Om te vinden een middel-getal tusschen 2 Cubic getallen / zoo multipliceert de getallen door malkanderen / ende trekt daer upt √ z als tusschen 8 ende 64. komt door middel-getal √ 512. ende alzoo alle andere ?

Om te vinden 2. middel-getallen tusschen 2. Cubic getallē/doet alsoo/multipliceert den Wortel van 'tmeeste getal/ met den Wortel gequadrateert van 'tminste getal/daer van komt het minste middel-getal/daer na multipliceert den Wortel van 'tminste getal/met den Wortel gequadrateert van 'tmeeste getal/ daer van komt het meeste middel-getal ?

Als tusschen { 8 ende 27. komen 12/eñ 18 in Proportiõ Subsesquialtera. / 64 eñ 125 komē 80 eñ 100 in Proportiõ (Subsesquiquarta.

Siet daer van (ende van meer andere) dese volgende Tafel.

 Groot

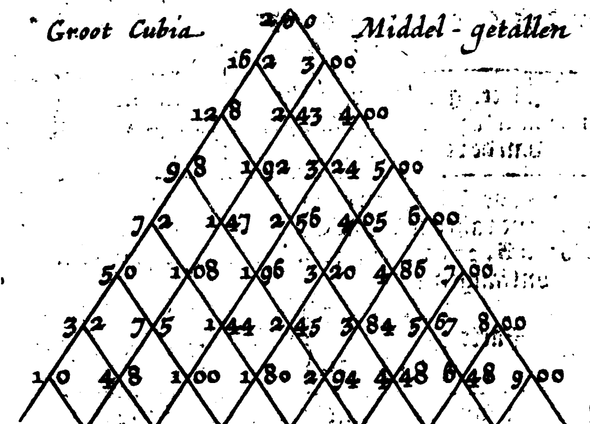
Groot Cubic
Middel-getallen
2 00
16 2 3 00
12 8 2 43 4 00
9 8 1 92 3 24 5 00
7 2 1 47 2 56 4 05 6 00
5 0 1 08 1 96 3 20 4 86 7 00
3 2 7 5 1 44 2 45 3 84 5 67 8 00
1 0 4 8 1 00 1 80 2 94 4 48 6 48 9 00

4 9 16 25 36 49 64 81 100
8 27 64 125 216 343 512 729 1000

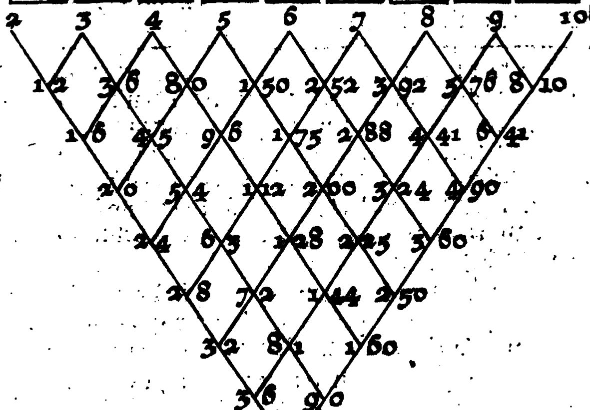
2 3 4 5 6 7 8 9 10
1 2 3 6 8 0 1 50 2 52 3 92 5 76 8 10
1 6 4 5 9 6 1 75 2 88 4 41 6 41
2 0 5 4 1 12 2 00 3 24 4 90
2 4 6 3 1 28 2 25 3 60
2 8 7 2 1 44 2 50
3 2 8 1 1 60
3 6 9 0
4 0
Kleene Cubiq
Middel-getallen

Woord aen werd nae-gelaten de middel-getallen tusschen Rationale getallen te beschrijven/ want hier maer gezept en is / alleen d'upt-treckinge der Wortelen te leeren/ ende ook de Tafels der selver middel-getallen vereysschen meer verklaringe ende plaets dan dit tegenwoordige wel begrijpen kan.

Van Radix Censdecens.

Om te trekken √ζζ. upt 387532395441. soo trekt eerst √ζ. daer upt/ ende upt het uptkomende noch eens √ζ. ende zal komen 789. voor den wortel van 't voorzeyde getal/ ende als men d'upttreckinge doet door de voorgeleerde Genituren/ soo komt d'operatie alsoo te staen:

1 6
34 4 | 8183
382 5 | 3230 | 3441

7 8 9

3403303441
13008183
173

343 — 4000 — 8			10976000
49 — 600 — 64			1881600
7 — 40 — 512			143360
4096			4096
			13005056
474552 — 4000 — 9			1708387200
6084 — 600 — 81			295682400
78 — 40 — 729			2274480
6561			6561
			17381835441

A. vraeght tegen B. hoe veel gelt dat hy heeft/ en B. antwoort/ik hebbe drie mael zoo veel guldens als gy doet / ende waert dat men de somme van onzer beyder guldens in hem zelven multipliceerde/ende dat product noch eens in hem zelven/ zoo zoude daer uyt komen 207360000. Hoe veel guldens heeft dan elk van haer beyden gehadt?

Facit { A. 30 / B. 90 } guldens.

Van Radix Sursolidum.

Om te trekken √ ß. uyt 950990049900000. zoo doet als hier onder / ende u zal komen voor den wortel 990.

38 59
95099 | 00499 | 00000

9 9 0

5904900490
36959

6561	50000	9	2952450000
729	10000	81	590490000
81	1000	729	59049000
9	50	6561	2952450
		59049	59049
			3605000499

Eenen geeft op Interest 10000. £. ende ontfangt over 5. Jaren daer voor met zijnen Jaerlikschen Interest op Interest 16105 £. 2 ß. Hoe veel is den Interest ten 100 'sjaers dan geweest?

Facit 10.

Van Radix Censicubus.

Om te trekken √zce. upt 113379904. trekt eerst √ce daer upt/ ende upt het upkomende √z. ende zal komen 22. Ofte/ trekt eerst √z. daer upt/ ende upt 't upkomende √ce. ofte doetet door de genituren alzoo:

49
113 | 379904

2 2

64 379 904
49

32 — 600000 —	2	3840000
16 — 150000 —	4	9600000
8 — 20000 —	8	1280000
4 — 1500 —	16	96000
2 — 60 —	32	3840
	64	64

49379904

Vindt een Cubic getal dat in hem zelven gemultiplceert upt-brengt 941480149401000000. Facit 990.

Van Radix Bisursolidum.

Om te trekke √Bß. upt 45405622543894777. doet als volgt/ ende u zal komen 333.

3 3 3

729	7000000	3
243	2100000	9
81	350000	27
27	35000	81
9	2100	243
3	70	729
		2187

1530900000
4592700000
765450000
76545000
4592700
153090
2187
2044844277

1291467969	7000000	3
39135393	2100000	9
1185921	350000	27
35937	35000	81
1089	2100	243
33	70	729
		2187

27120827349000000
7396589277000000
1120695345000
101881395000
555716700
1683990
2187
27871795668947877

Van

Van Radix Cencensdecens.

Om te trekken √ zzz uyt 1475789056. trekt eerst √ z ende van 't quotient ook √ z. ende dan van 't tweede quotient ook √ z. Zoo komt u 14 voor √ zzz 1475789056 / ende zoo gy 't door zijne genituren uyt trekt / 't zal ook alzoo uytkomen.

Doe ik eens een somme gelds ontfangen hadde / ende daer van alle mijne schulden betaelt / zoo was mijn overschot ende betaelde schulden malkanderen gelijk in Proportio Quadrupla Superoctipartiens nonas, ende als de somme der schulden gemultipliceert word in hem zelven / 't product weder in hem zelven / ende het tweede product ook in hem zelven / zoo komt voor 't derde product 43046721 ℔. Hoe veel is dan mijnen ontfang / somme der schulden / ende overschot?

Facit { ontfang 53, schulden 9, overschot 44 } ℔.

Van Radix Cubus de Cubo.

Om te trekken √ cc cc uyt 38443359375 trekt eerst √ cc ende van 't Quotient noch eens √ cc zoo komt u 15.

Door de genituren komt het over een uyt.

Vind 2 getallen die t'zamen gemultipliceert / maken 96 / ende als als men 't minste getal Cubicq multipliceert / ende 't product wedercomme Cubicq daer er uyt komt 134217728.

Facit { 't minste 8, 't meeste 12 }

Wt-trekkinge

Om Radix te trekken uyt gebroken getallen.

Trekt eerst Radix uyt den Teller / zoo komt den Teller/dan trekt Radix uyt den Noemer/zoo komt den Noemer.

√ z. uyt $\frac{25}{36}$ komt $\frac{5}{6}$
√ z. uyt $\frac{1}{4}$ komt $\frac{1}{2}$
√ z. uyt $62\frac{19}{81}$ is $7\frac{8}{9}$
√ cc. uyt $\frac{8}{27}$ komt $\frac{2}{3}$
√ cc. uyt $112\frac{197}{216}$ is $4\frac{5}{6}$
√ zz. uyt $150\frac{1}{16}$ komt $3\frac{1}{2}$
Ende alzoo alle andere.

Om Radix te trekken uyt Irrationale getallen.

Om te trekken √z. uyt een Irrationael getal/ dat is een getal daer geenen rechten wortel en kan uytgetrokken worden zonder overblijf / maer wel dat het weynig scheelt/zoo doet alzoo: Stelt 2.4.6.8. ofte meer nullen achter aen/ eñ trekt daer uyt √z. als vooren geleert / ende van datter uyt komt/snijdt half zoo veel letterẽ achter af/als gy nullen daer aen gestelt hebt / ende de afgesneden letteren zullen uwe breuken maken / als of men trekken wilde √z. uyt 31. als men 8. nullen daer achter aen stelt/eñ trekt √z. uyt 3100000000. zoo komt in't quotient 55677. waer af gesneden 4. letterẽ/komt voor den gezochtẽ Wortel $5\frac{5677}{10000}$ 'twelk gequadrateert/komt $30\frac{99928329}{100000000}$ dat is $\frac{71671}{100000000}$ min dan 31. ende waert dat in 't Quotient quame 55678. zoo zoude den gezochten Wortel wezen $5\frac{5678}{10000}$/ 'twelk gequadrateert/ komt $31\frac{9921}{25000000}$ / dit allebeyde scheelt geheel weynig/ eñ datmen daer noch meer nullen achter aen stelde / 'tzoude noch naerder komen/ maer nemmermeer effen uyt.

Wildy

Wildy √ ce. trekken uyt een Irrationael getal/ doet in alder manieren met zoo menichmael 3. nullen/ als in √ z met 2 nullen/ ende om √ zz neemt zoo menigmael 4 nullē/ook om √ ß. neemt zoo menigmael 5 nullen / eñ alzoo opklimmende elke extractie een nulle meer van de voorgaende/ eñ zoo menigmael men dese nullen stelt/ zoo veel letteren komender inde bruecke/ende dat voor 't afsnijdzel blijft staende/ is het geheel getal.

Besluyt-Exempelen.

Drie Kooplieden maken gezelschap / A. legt in een sekere somme van £. B. het quadrat van sulke somme/ende C. haer middel-proportionael quadratgetal gedobbeleert/ daer mede winnen sy den √ z van al haren inleg / alzoo dat den gantschen inleg met de winst komt 930 £: Hoe veel is van elx inleg byzonder / ende hoe veel in alles ook hoe veel is hare winste?

Facit den inleg	van A. 25 van B. 625 van C. 250 in alles 900	£.

Ende hare winste is 30 £.

Eenen Koopman koopt 200 stuckens Camerix doek/lank elk 11½ El. tot 5 ß. d'Elle/op 5 maenden dag/ doch hy rebateert zyne Obligatie tegen 12 ten hondert 'sjaers / ende verkoopt van den zelven doek / t'ontfangen 52. £. in 3. maenden/ 216 £. in 6 maenden/ 280 £. in 9 maenden/ ende de reste t'eynden jare: Wat verkoopt hy d'Elle/ om te winnen 16 ten hondert 'sjaers.

Facit 5 ß 2 $\frac{11}{12}$ δ.

In dese eñ diergelijke sommen moet ẽ de tijden elk byzonder gereet gezocht worden/ eñ niet door malkanderen: Waer in meest alle Reken-konst-Beschrijvers (voor dezen) haer verabuzeert hebben/ t'welk my (met sommige andere puncten) veroorzaekt heeft/ op meest alle exempelen 1.2.3. ofte meer proebẽ te stellen (verhopende t'zelve den goetwilligen Lezer dankelyk zal wesen: Want het geschiedt is tot nut eñ voordeel der aenvangers dezer konste/ al wat ik in dezen gedaen hebbe: als ook 't onderschept tusschen dẽ dobbelen eñ Gecompoteerden regel/ dat (mijns wetens) tot noch toe van geen Autueren in dezẽ gedaen en is.

Genen ronden Torren is met Leyen gedekt/ eñ inden ondersten cirkel liggẽ 120 Leyen/ in den hovenstẽ cirkel 16 Leyen/ eñ der cirkels zyn 150 hoe veel Leyen liggender dan op den gantschen Torren/ welverstaende datze ruytwijs liggen?

Facit 40800 Leyen.

Mynen goeden vrient D. W. K. heeft in't jaer 1610 een Huys gekocht/ voor 1400 guld: te betalen op 10 achter een volgende gelyke Meydagen (waer van Mey 1611 den eersten is) hoe veel zoude daer voor te Mey 1610 in alles gereed moeten betaelt wezen/ afslaende tegen den penning 16 na recht gebruyk van Kusting brieven.

Facit guld. 1018 — 6 — $5\frac{7046577948}{7616539383}$...

Alzoo inde afkortinge der Kusting brievẽ/ dikwils zeer gedwaelt/ eñ de ontfangers veel te kort gedaen wort: Zoo en heb ik niet onvoegelyk geacht/ het werk dezer opgave/ met de proebe daer van/ volkomelyk hier by te voegen/ om alzoo klaerder met werk dan met woorden de rechte wijze der afkortinge van Kusting brieven voor oogen stellen.

17 ——— 16 ———	140	
119	840	10/ 1400 / 140
289	2240	
2023	13440	
4913	35840	
34391	125040	
83521	573440	
584647	3440640	
1419857	9175040	
9938999	55050240	
24137569	146800640	
168962983	880803840	
410338673	2348810240	
2872370711	14092861440	
6975757441	37580963840	
48830302087	225485783040	
118587876497	601295421440	
830115135479	3607772528640	
2015993900449	9620726743040	
	57724360458240	
	153931627888640	

(1   131   124   118

(712

109

746604

97

138028151

86

7160914545

(16

76

1380281514
289

12422533626
11042252112
2760563028

398901357546

(5555

(69

103

24014459

(7

91

151087467

(83

81

15108746783
17

105761227481
15108746783

256848695311

240144597
4913

720433791
240144597
2161301373
960578388

1179830405061

7466

7466047
83521

7466047
14932094
37330235
22398141
59728376

623571711487

24137569
71251

24137569
120687845
48275138
24137569
168962983

1719825928819

6975757441
4

27903029764
638500130438

8907408707734
7015003000449 | 4
20

12770002608760
674039206066 |

12770002608760 | 6
2915993099449 |

1419857
555369

12778713
8519142
4259571
7099285
7099285
7099285

788544562233

410338673
5532

820677346
1231016019
2051693365
1231016019

1449316193036

118587876497
13

355763629491
118587876497

1541642394461
27903029764
1449316193036
1719825928819
788544562233
623571711487
1179830405061
398901357546
2568486953 11
716091454516

8702475732234

131 6740392206966
124 4044135236396

109 10784627727056
103
97 7046577948II
91
86 1078481712168618 | 5
81 2015599390044
76
4 — 6 — $5\frac{7046577948II}{2015993900449}$

Fa.gl. 1018 — 6 — $5\frac{7046577948II}{2015993900449}$ pen.

Om de Proeve van deze te maken, zullen wy d'opgave alzoo stellen.

Waer wordt uytgegeven op Interest guldens 1018 — 6 — $5\frac{7046577948II}{2015993900449}$ pen. tegen den pen. 16. en alle jare t'ontfangē in kortinge van hooftsomme ende interest 140. guld. binnen hoe veel jaren zal men dese voorsz somme met haren interest geheel weder in handen hebben?

1018 — 6 — $5\frac{7046577948II}{2015993900449}$		140
20	325861	20
20366	2015993900449	2800
122201	1209596340269 4I	16800
	16127951203592I	
325861	1007996950224 58	44800
	403198780089 84	2015993900449
	60479817013479	44800
	7046577	
		161279512035920 0
	656934430520064 00	80639756017960
		80639756017960
		90316526740115200
		656

6569344930520064
——————/17
111678863818841088
16/——————
6979928988677568
903165267401152
——————
6076763721276416
——————/17
103304983261699072
16/——————
6456561453856192
903165267401152
——————
5553396186455040
——————/17
94407735169735680
16/——————
5900483448108480
903165267401152
——————
4997318180707328
——————/17
84954409072024576
16/——————
5309650567001536
903165267401152
——————
4406485299600384
——————/17
74910250093206528
16/——————
4681890630825408
903165267401152
——————
3778725363424256

3778725363424256/
——————/17
64238331178212352
16/——————
4014895698638272
903165267401152
——————
3111730431237120
——————/17
52899417331031040
16/——————
3306213583189440
903165267401152
——————
2403048315788288
——————/17
40851821368400896
16/——————
2553238835525056
903165267401152
——————
1650073568123904
——————/17
28051250658106368
16/——————
1753203166131648
903165267401152
——————
850037898730496
——————/17
14450644278418432
16/——————
903165267401152
903165267401152
——————

Facit 10 Jar.

Deze rekeninge der Kusting-brieven/valt wel moeyelyk / dan wy hebben gereeder middel tot de zelver/ door de Tafelen van Interest/ hoe wel die rekeninge geen recht Facit en geeft / maer wel zoo nae/ datter dikwyls niet ½ pen. en scheelt/ alzoo hier gezien kan worden.

10000000 — 72736901 — 140

140

2909476040
72736901

1018|3166140
20

6|3322800
|19936800

5|3 1 6 4 8 øø|989
|1 00000 øø|3125

Facit guld. 1018 — 6 — 5 989/3125 pen.

Hier zietmen dat deze Facit tegen de rechte niet en verscheelt/ dan alleen inde breuke der penningen: dan doch de gene/ die de Interest Tafelen niet en hebben / moetmen op onze aengewezen wyze (of ander die niet veel korter en valt) de afkortinge berekenen / zoo zy niet al te zeer en willen dwalen/ ofte den eenen toerekenen/ 't gene dat den anderen toekomt.

Volgen noch eenige vervolgens opklimmende getallē in vierkante ordeninge gestelt, dewelke (welken regel dat men voorneemt t'adderen, 't zy van onder opwaert. van achter voorwaert ōf kruyswijs) altyd evenveel uytbryngen.

4. 9. 2	1. 15. 14. 4	11. 24. 7. 20. 3
3. 5. 7	12. 6. 7. 9	4. 12. 25. 8. 16
8. 1. 6	8. 10. 11. 5	17. 5. 13. 21. 9
	13. 3. 2. 16	10. 18. 1. 14. 22
		23. 6. 19. 2. 15
15	34	65

1.	2.	33.	34.	35.	6.
30.	8.	28.	9.	11.	25.
24.	23.	15.	16.	14.	19.
18.	20.	21.	22.	17.	13.
7.	26.	10.	27.	29.	12.
31.	32.	4.	3.	5.	36.

111

22.	47.	16.	41.	10.	35.	4.
5.	23.	48.	17.	42.	11.	29.
30.	6.	24.	9.	18.	36.	12.
13.	31.	7.	25.	43.	19.	37.
38.	14.	32.	1.	26.	44.	20.
21.	39.	8.	33.	2.	27.	45.
46.	15.	40.	9.	34.	3.	28.

175

79.	164.	67.	152.	55.	140.	43.	128.	31.	116.	19.	104.	7
8.	80.	165.	68.	153.	56.	141.	44.	129.	32.	117.	20.	92
93.	9.	81.	66.	69.	154.	57.	142.	45.	130.	33.	105.	21
22.	94.	10.	82.	167.	70.	155.	58.	143.	46.	118.	34.	106
107.	23.	95.	11.	83.	168.	71.	156.	59.	131.	47.	119.	35
36.	108.	24.	96.	12.	84.	169.	72.	144.	60.	132.	48.	120
121.	37.	109.	25.	97.	13.	85.	157.	73.	145.	61.	133.	49
50.	122.	38.	110.	26.	98.	1.	86.	158.	74.	146.	62.	134
135.	51.	123.	39.	111.	14.	99.	2.	87.	159.	75.	147.	63
64.	156.	52.	124.	27.	112.	15.	100.	3.	88.	160.	76.	148
149.	65.	137.	40.	125.	28.	113.	16.	101.	4.	89.	161.	77
78.	150.	53.	138.	41.	126.	29.	114.	17.	102.	5.	90.	162
163.	66.	151.	54.	139.	42.	127.	30.	115.	18.	103.	6.	91

1105

Rabat der Kustingen.

AL hoewel ik eertyds van meeninge geweest ben/dat de rabatten der Huys-kustingen (indien men de Interest-tafelen niet en gebruykt) niet en konden korter berekent worden/ als in myn Reken-boek geleert is: Nochtans heeft een myn gewezen Leerjongen (als 't zelve van een Bootsman/die 'teerst bedacht hadde/geleert hebbende)my anders onderricht: Het welke ik genegen ben anderẽ ook te openbaren: daer toe nemende drie Exempelen in dit Reken-boek staende.

Onderricht.

Alsmen yder jaer (uytgenomen het laetste) by 'tmiddel-getal/het deel-getal altyd opteld/300 en behoeft men niet yder jaer een deel-getal te gebruyken/dan alleen op het alderlaetste: Ende het beneemt ook de moeyte vande verdoeginge/ ende uyteentellinge der menigvuldige groote brueken.

10. Vraeg-stuk in Interest op Interest.

```
108 ———— 100
 864      108
————    ————
11664     20800
  93312   11664        2400
————    ————         800
1259712   3246400     ————
 10077696 1259712      1600
———— ———— ———— 4/ ————
13604889 6 . . . . 4506112 . . . . 400
```

De 4. kustingen . . 1324 — 17 — 0 [illegible] pen.
Het gereet geld . . . . 800 — 0 —

Facit guld. 2124 — 17 — 0 [illegible] pen.

11. Vraeg-

11. vraeg-stuk in Interest op Interest.

11 ———— 10		
11	11	
121	210	
121	121	
1331	3310	
1331	1331	
14641	46410	
14641	14641	
161051	610510	
161051	161051	
1771561	7715610	
1771561	1771561	8/5324
19487171 . . .	94871710 . . .	665½

De 7 kustingen ———— 3239 — 18 — 10 [illegible]
Het gereet gelt ———— 665 — 10 — 0
De opstaende Rente ———— 176 — 0 —

Facit guld. 4081 — 8 — 10 [illegible]

Inde besluyt vraeg-stukken.

1400 guldens / te betalen in 10 achtereenvolgende jaren / yeder jaer 140 guldens: Hoe veel salmen daer voor moeten gereet betalen / als men aftrekt / tegen den penning 16 ende alle jare Rente van Rente: na behoor der Kusting-brieven.

17 ———— 16
119

289
2023

4913
34391

83521
584647

3419857
9938999

24137569
168962983

410338673
2872370711

6975757441
48830302087

118587876497
830115135479

2015993900449

17

33
198
289

817
4902
4913

17985
107910
83521

371281
2227686
1419857

7360353
44162118
24137569

141903217
851419302
410338673

2680790145
16084740870
6975757441

49868399761
299210398566
118587876497

916482272673
5498893636038

14663716362768 . . . 140

Facit guld. 1018 — 6 — 5 [illegible] pen.

L'instruction gentil,, et bon apprentissage
Le jeun' tiron subtil,, faict devenir bien sage.

Om

Om U. L. mijn goede Lezers ende vlijtige Reken-konst-Leer-jongeren / te doen gheduncken/dat gy nu ten eynde gekommen zijnde/ het eerste niet en moet in vergetentheydt ofte in kleyn-achtinge stellen / Zoo hebbe ik U. L. tot lust / deze navolgende opgave (zoo Robbert Robbertsz. le Kanu, voor zesendertig Iaer uytgegeven heeft / ende in goedt Nederduytsch beantwoort eysichte) hier by laten voegen; het welke u klaerlijk toonen zal/den grond(ende watter moet waergenomen zijn) om alle getallen(sy zijn van kleen ofte groot) kort ende klaer uyt te spreken. Waer uyt gy ook meugt oorsake nemen/om alles wat de Reken-konst aenkleeft wel te bemerken: Ende als gy dan daer van recht Doorziet den grond, zoo zuldy met grondig verstant / alle uwe Rekeningen konnen verrichten / ende in dank aennemen/ myne arbeyd hier in U. L. te ghevalle gedaen.

Vaert wel.

Getallen groot (als schynend' onbe-
naemlyk)
Op Neder-duytsch uytspreken leerdt
bequaemlyk
By dit getal, dat eertyds uytgegeven
Heeft *Le Kanu*, 'tjaer zesthien honderd
zeven.

Den eersten Brief aen Robbert Robbertsz.

GOeden vrient Robbert Robbertsz / u-
lieden zy zaligheyd, Gisteren middag
is my behandigt / een uwer Gedrukte
Brief kens/ met de bovengestelde opga-
ve/ om in Nederduydts uytgesproken te hebben:
En hoewel my 'tzelve noyt te vooren afge-eyscht
is geweest: Ik ook noyt zulks overdacht hebbe,
(niet tegenstaende ik een recht beminder der rech-
te Nederduydtsche sprake ben) zoo ben ik noch-
tans gedrongen geweest / 't zelve in goed Neder-
duyts te beantwoorden als hier vooren. Ik zou-
de dit wel/ met duyzentmael duyzent mael duy-
zent/ etc. uytgesproken hebben / maer dat zoude
voor altemael de Nederduytschen/ een al te mal-
le duyster duyzelinge geweest zyn/ daer men wel
duyzentmael over duyzelē zoude/eer in goed Ne-
derduytsch 'trechte beduydt / verstandig zoude
konnē verstaen worden. Is dit u-l. wel/dat wert
my lief/(God hevet my alsoo ingegevē)soo niet/
hy heeft my nochtans niet meer verstand latē toe
kommē/en is my noch min schuldig. Dus zeyn-
de ikt onder verbeteringe, op dat gy daer vā Door-
ziet den grond, ende na beter onderricht gedaen te
hebben/dit by u-lieden geacht zy als een blind cy-
fer. Vaert wel in Gods bewaringe. T'Haerlem
in myn overdynkplaets / als Phoebus vyfmael
achter Thetis met synen Hond geschoten hebben-
de/ wederomme de blyde Aurora volgende/ ons is
gekommen 't lichtste Wereld-licht voordragen/
met een klaerlacchende aenschyn / in't jaer 1607.

V-lieden dienstwillgen
Jakob van der Schuere.

Tafel

twi
en-
derd
lid-
drie
hon
drie

[illegible]

Den tweeden Brief aen Robbert Robbertsz.

EErzamen goeden vriend Robbert Robbertsz/ alle het goed / dat goede vrienden upt goeder herten/elk anderen toewenschen/dat wensche ick u-lieden ook upt goede toegenegentheydt/vanden boven-al-goeden-Godt. D'oorzake dezes is/dat alzoo ik voorgangen jaer (nae dat my daegs te vooren behandigd was / u-lieden opgave/ om in goed Nederduydsch uptgesproken te hebben/ een getal van 55 letteren groot) u-lieden toegezonden hebbe/ op den 23. July / een Nederduydsche beantwoordinge des zelven / zonder meer verklaringe / my latende voorstaen / dat het zelve genoeg voor u-lieden konde voldoen / dewyle den verstandigen met een half woord genoeg heeft. Want ik doe niet en wiste (alzoo ik naderhand verstaen hebbe) dat gy/ op u-lieden opgave eenige beantwoordingen/van verscheydẽ Tal-konstvroede / gezammelt hebbende / de zelve door den Druk wout alle man gemeen maken. Daeromme / dewyle het nu alzoo is / dat gy de zelve gezammelde beantwoordingen / den drukbarigen Drukker behandigẽ wilt/op dat hy ze onder zyn drukkige Drukpersse inden Druk helpen zoude/ om yeder een bekent te maken/op dat de kennisse van dien / in de gedachten van yeder voordachtigen Tal-konst-lievenden zoude mogen gedrukt worden/ ende alzoo alle uptheemsche onduydsche woorden eñ namen (want wyze alle derven konnen) hoe langer hoe meer upt onze Nederduydsche tale verschoven mogen worden : om alzoo te beter ongeschuymt/ eñ ongelapt te konnen spreken. Zoo hebbe ik niet konnen naer laten u-lieden

den de volgende verklaringe ook over te zeynden/ op dat (die/ neffens myn beantwoordinge Gedrukt wezende) gezien mag worden (niet alleen hoe dat ik u lieden opgave beantwoordt/ofte uytſproken hebbe/ maer ook daer neffens) waer op dattet zelve gegrondt is; ende waer op dat men zonderlinge lettē moet/ om zonder groote moeyte/ groote getallen/ kort ende klaer-verſtandig te konnen uytſpreken.

Om dan te kommen ter verklaringe/zoo moet ik voor eerſt gedinken/een woord in mynen voorgaenden Brief/daer ik zegge God hevet my alzoo ingegeven, daer mede dat ik gantſchelyk niet en meene(of yemand zulks dynkē mochte)dat God my een zonderlinge nieuwe wyze om getallen uyt te ſpreken geopenbaerdt heeft/ maer alleen meene ik/dat God my inden zin heeft latē kommen een verduydſchinge der uytheemſche getalbeduydende namen/ alzoo dat ik voor

million		eerſte lidt duyzend
bimillion of billion		tweede lidt duyzend
trimillion of trillion		derde lidt duyzend
quadrimillion of quadrillion		vierde lidt duyzend
quintimillion of quillion		vyfde lidt duyzent
ſeximillion of ſexillion	Naem	zeſte lidt duyzend
ſeptimillion of ſeptillion		zevende lidt duyzend
octomillion of octillion		achtſte lidt duyzend
nonemillion of nonillion		negende lidt duyzend

Ende

Ende alzoo opklimmende / zoo hooge alsmen eenig getal stellen wil.   Want

Alle getallen ende rekeningen bestaen uyt de stellinge ende vervoeginge van tien letteren / welker maekzel ende weerdye is alzoo: 1 een, 2 twee, 3 drie, 4 vier, 5 vyf, 6 ses, 7 seven, 8 acht, 9 negen, 0 geen , dat is geen getal ofte niet van haer zelven / maer gestelt zynde achter een vande andere / zoo doetze de zelve tienmael zoo veel gelden / dan zy te voren dede. Voords de getallen / beginnemen te tellē aende rechterhand ter slinker hand-waert gaende / maer uyt te spreken aende slinkerhand ter rechterhand-waert gaende : Ende men moet weten / dat elke vande voorsz tien letteren / staende aende eerste plaetze (aen de rechterhand beginnende) gelt effen hare weerdye / inde tweede plaets geltze tienmael hare weerdye / inde derde plaets beteekentze honderdmael haer weerdye / in de vierde duyzentmael / inde vyfde tien duyzentmael / inde zeste hondert duyzent mael / ende alzoo altyd voortaen in tienvuldige gelykformigheyd opklimmende / zoo groot als eenig getal strekkende is. Om dan geheel groote getallen (gelyk hier van u-lieden Robbert Robbertsz een voorgestelt is) kort ende klaer verstandig uyt te spreken / is al over lange jaren / een zoo goede ende my wel bevallende wyze gevonden geweest / dat nu een beter te willen zoeken / meer moeyelyk dan noodig zoude wezen: Van welke wyze al eenige Rekenkonst-beschryvers goed onderscheyd gegeven hebben / onder welke zyn Jan Gentils, wiens Boek in't jaer 1554. te Parys gedrukt is / ende zonderlinge Estienne de la Roche, die in't jaer 1538. zyn Boek te Lyons heeft laten drukken / ende onder ander woorden aldus zeydt :

1. Om lichtelyk een groot getal uyt te spreken/ zoo magmen de letteren verdeelen by zes en zes/ beginnende altyd aende rechterhand/ ende op elke eerste letter van zessen (uytgenomen d'eerste van allen) magmen een punt stellen: Oock moetmen weten/dat alle de letteren van het eerste punt tot het tweede/ (zonder zoo veel zyn) zyn alle lidt duyzenden/ en van het tweede tot het derde/ zyn't alle lit-duyzendmael lit-duyzenden/ ook van't derde tot het vierde/ zyn't alle lidt-duyzendmael lit-duyzendmael lidt-duyzenden/ ende alzoo van alle punten/ zoo menigmael lid-duyzend noemende/ alsser punten zyn/ ofte men mag inde plaets van't eerste punt stellen 1. inde plaets van't tweede 2. inde plaets van't derde 3. inde plaets van't vierde 4/ de welke zullen een zelve beteekenis hebben als de punten. Ofte/ zoomen wil/ den eersten punt mag beteekenen eerste lidt duyzent, den tweeden tweede lit duyzent, den derden derde lid duyzent, den vierden vierde lid duyzent, den vyfden vyfde lid duyzent, den zesten zeste lid duyzent, den zevende zevende lid duyzent; den achsten achste lid duyzent, den negenden negende lid duyzent, ende alzoo alle andere/ zoomender noch hooger stellen wilde. Voords zalmen weten dat een eerste lid duyzent, is duyzentmael duyzent eenigen, ende een tweede lid duyzent, is duyzentmael duyzent eerste lid duyzenden, en een derde lid duyzent, is duyzentmael duyzent tweede lit duyzenden, ook een vierde lit duyzent, is duyzentmael duyzend derde lid duyzenden, ende alzoo alle andere: Ende hier af is een gegeven getal/ ende bepunt als voorsz is/ in volgender wyze 745324̇804300̇700023̇654321/

welk

welk getal bedraegt/ zeven hondert vyfenveertig duyzent/ drie hondert vierentwintig derdelit duyzent, acht hondert eñ vier duyzent / drie hondert tweedelit duyzent, zeven hondert duyzent eñ drieentwintig eerstelid duyzent; zes hondert vierenvystig duyzent / drie hondert eenentwintig eenigen, dus verre de redenẽ vã Estienne de la Roche.

Hier uyt kan nu lichtelyk verstaen worden/ dat als men een groot getal tellen wil / vande rechterhand na de slinkerhandt / als : een, tien, hondert, duyzent, tien duyzent, hondert duyzent, dat men aen de zevende letter / in de plaets van duyzent mael duyzent, zeggen zal eerste lit duyzent ende voort gaende tot aende dertiende letter/ datmen daer inde plaets van duyzent mael duyzent mael, duyzent mael duyzent zeggen zal tweede lit duyzent, &c. 'twelke veel korter eñ ook klaerder verstandiger komt/ eñ zonderlingenoch int uytspreké der getallen/ dan alzoo die duyzent mael duyzendẽ/ zoo veel mael over hoop te doen duyzelen.

Ten anderen ook / gelyk men ziet in alle gewassen der Aerden / het zy Kruyden ofte Boomen/ dat den wortel het alder eerst is dat sich uytbreydt/ daer naer volgt het uytspruytsel/ dat sich eerst uyt der Aerden vertoont / het welk als met eẽ lit vanden wortel afgedeelt wort/ alsoo dat het (niet Wortel/ maer) Stam des wasdoms geheeten wort; daer nã kommen de takken / wederom als met een Lidt van den Stam afgedeelt/ na de Takken / d'uytschietende Tackens ofte Rankens/ eñ zoo vervolgens/ Botten/ Knoppẽ/ Bladeren/ Blommen/ Vruchten/ Zaet/ etc. die men alle ook fraeylyckens Lit-wys van elkanderen verdeelt ziet/ daer door datmen onderscheydelyken/ het eene uyt het ander kennen kan.

In gelyker voegen ziet men ook de verdeelinge der menschelyke geslachten geschieden/ van't eene Lidt in 't ander: Waer den Vader (wezende doch den oorsprong van 't gantsche geslacht) onder de Leden niet getelt en wort / maer is ende blyft altyd eenig / begin / ende Vader des geslachts; daer na de Kinderen / als door een Lidt vanden Vader onderscheyden wezende / worden met recht (als Broeders ende Systers) voor het eerste Lidt gehouden / ook de Kinds Kinderen/ wederom door een Lit vande Kinderen onderscheyden / worden (als Neven ende Nichten) voor het tweede Lit gerekent/ insgelyks de Kinderen der Kinds Kinderen (als over-Neven ende Nichten) voor het derde Lit / ende alzoo voorts het vierde/ vyfde / ende hooger Litten / tot in't oneyndelyke.

Alzoo ist ook met de getallen / want d'eerste zes letteren / als: een, tien, hondert, duyzent, tien duyzent, hondert duyzent, zyn als den wortel ende gront-fest van alle meerder getallen/ ende worden eenigen genoemt / als wezende het eenige/ daer alle getallen (hoe groot de zelve ook zyn) haren oorsprong uyt hebben/ende hare uytsprake door laten hooren / met veranderenge flechts / van eerste litduyzent, tweede lidtduyzent, ende zoo voortaen : De tweede zes letteren/zyn 't eerste uytspruytsel ofte vergrootinge/ zynde als met een Lit vande eerste zes verdeelt/ ende daerom genoemt eerste litduyzenden, de derde zes letteren/ wederom als met een Lit van de tweede zes verdeelt / zyn het tweede uytspruytzel ofte vergrootinge/diemen noemt tweede lidduyzenden, ende in gelyker voegen kommen alle ander vergrootingen van zes tot zes letteren/

letteren/als: derde, vierde, vyfde, zeste, zevende, achtste, negende litduyzenden, ende alzoo alle andere/ zonder eynde.

Waer by dan noch aen te merken is / dat een eerste litduyzent met een eerste litduyzent vermenigt / een tweedelit duyzent maekt/ ende dat zelve tweedelit duyzent, wederom met een eerstelit duyzent, vermenigt/maekt een derdelit duyzent &c, Eevengelyk als een zetting in sich selven vermenigt / een vierkant getal maekt / ende dat vierkant wederom met zetting vermenigt / een teerling, ende dien teerling met de zetting vermenigt/ maekt een vierkantig vierkant.

Als men dan een eerstelit duyzent neemt voor de zetting, een tweedelit duyzent, zal zyn vierkant wezen/ende een derdelit duyzent zyn teerling, ook een vierdelit duyzent zyn vierkantig vierkant, ende alzoo tot in het oneyndelyke opklimmende/ gelyk deze navolgende uytbeeldinge klaerlyk betoond.

A.1000000	1000000	eerstelid-duyzend.
Y.1000000000000	1000000	tweedelid-duyzend.
C.1000000000000000000	1000000	derdelid-duyzend.
YY.1000000000000000000000000	1000000	vierde lid-duyzend.
M B.1000000000000000000000000000000	1000000	vijfde lid-duyzend.
Y C.1000000000000000000000000000000000000	1000000	zeste lid-duyzend.
B B.1000000000000000000000000000000000000000000	1000000	sevende lid-duyzend.
YYY.1000000000000000000000000000000000000000000000000 . . .	1000000	achtste lid-duyzend.
C C.1000000000000000000000000000000000000000000000000000000		negendelid-duyzend.

Ende of al schoon / hier noch wel eenige bewijsredenen tot meerder vastmakinge vant voorverhaelde by te bryngen warē/ zoo wil ik de zelve (op datze niet eer te lang als nut vallen) voor dezen

zen mael achter wege laten/achtende 'twoorst ge-
noeg te zullen wezen / om daer upt te leeren mer-
ken op wat gront men bauwen moet/ om gron-
dig alle groote getallen / gemakkelyk ende klaer
verstandig upt te spreken. Ende hier mede eyn-
digende/ wil ik dit yeder een in 't oordeel (om te
pryzen/laken/ofte nutten) bevelen/ ende u-lieden
inde genadige bewaringe des Aldergenadigsten.
T'Haerlem, op den 21. in Wintermaent/in't jaer
onzer verlossinge 1608

U-lieden goet-gunstigen vriend.

JAKOB VANDER SCHUERE,

NB. Op de zelve tyt/dat ik de voorgedachte
opgave beantwoorde/ is een myner goede vrien-
den L. J. die de zelve opgave ook beantwoorde/
zonder dat doe het geschiede wy yets van elk an-
ders antwoordingen wisten / ende zyn nochtans
zoo na in alles gelyk over een gekommen/ dat
daer ik den naem van lidt-duyzent gebruykte/hy
den name van groot duyzent gebruykt heeft : let-
tende daer op / dat gelyk Vaders vader den name
van Groot-Vader gegeven worden/ datmen alzoo
duyzent mael duyzent gevoegelyk groot-duyzent
noemen mag / 'twelke voorwaer ook niet veris-
pelyken is / ende wel daer upt gemerkt kan wor-
den / dat hy zoo wel als ik / in zyn beantwoor-
dingen op den rechten grond zyn oogmerk geno-
men heeft. Alzoo ook dan gy aenvangers ende
leer-jongers der Reken-konst/ziet toe dat gy van
alles recht doorziet den grond , op dat gy alzoo
kommen muegt tot een gewenscht

EYNDE.

ERRATA.

Fol.		reg.	voor	leest
6	2	28	0	3.
8	1	29	39346	39364.
9	2	20	2	$\frac{1}{20}$
35	1	10	380	300.
43	1	17	$19168\frac{1}{4}$	$19186\frac{1}{4}$
102	2	14	16	12.
148	2	6	$\frac{64 \div 5\frac{1}{3} \text{ a } 8 ②}{9 + 1 ②}$	$\frac{64 \div 5\frac{1}{3}}{9 + 1 ②}$ a 8 ②.
168	1	26	$5\frac{1}{18}$	$3\frac{11}{64}$
207	2	33	6569344305200640	65693449305200640

Kort onder-richt over het

ITALIAENS Boek-houden;

In 't licht gebracht

DOOR

JAKOB vander SCHVERE.

Gedruckt tot Haerlem, by Hans Passchiers van Wesbusch,

Voor Denijs van der Schuere, Boeck-verkooper tot AMSTELREDAM, op den Nieuwen Dijck, in de Vierstkens Bybel / ANNO 1643.

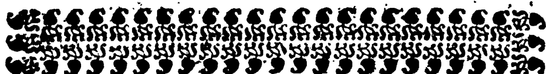

Onder-richtinge

over het

ITALIAENS Boek-houden.

ET houden van rekeninge/ dat nu by de Koopluyden / gemeen in gebruyk is / wordt genaemt/ het Italiaens Boek-houden, om datmen de vindinge van dien/ d'Italianen toe eyghent / ende naer sommiger gevoelen / over omtrent derdehalf hondert Jaer eerst soude gevonden geweest zyn. Waer nochtans/ den wel-geleerden Symon Stevyn voorstelt/ende schynt ze-kerlyk te bewyzen/dat zoodanig Boek-houden/ al ten tyde July Cæsaris in gebruyk geweest is: Ja zelve noch wel daer te vooren/ ende al wel by de oude Grieken/die zeer neirstige naerspeurders van alle goede Konst-oeffeningen waren. Ook toont den gemelden Stevyn, dat den styl dezes Boek-houdens / niet alleenlyk de Koopluyden dienstigh is / tot nut in hunne Handelinghen: Maer ook wel voor de Financiers/ Rente-meesters/ende andere in Vorstelyke domeynen. Ende zoude daer in/van in dien tyd al gebruykt zyn geweest.

Doch alzoo ik in myn Reken-boek meest getracht hebbe / om de Leerlingen / in Koopmans rekeningen te onderrichten / zoo wil ik het gene dat ik hier van 't Boek-houden schryven zal / ook op der Koopluyden doen / meest laten gegrondt zyn.

Om dan perfektelyk ende oprecht dit Italiaens Boek-houden te gebruyken / zoo behoeft men drie voornamelyke Hooft-boeken / te weten: Memoriael oft Klad-boek / Journael, ofte Dagelyks-boek / ende Groot-boek, ofte Schuld-boek.

'T en is ook niet onvoegelyk / datmen hebbe een Onkost-boexken / om alle ongelden / als: Kruyen / Voeren / Slepen / Dragen / Arbeydsloon / Waeg-gelt / Pak-gelt / Brief-loon / ende ander dergelyke kleenigheyden in te schryven / elk voor zyn rekeninge / op een zonderlinge bladt: Als mede de onkosten voor zyn eyghen Koopmanschap ofte Huyshoudinghe. Om de zelve (alst gelegen komt) t'seffens in de ander Boeken te brengen / ende niet elke reyze / met zulke kleene dyngen / de groote Boeken te belemmeren.

Ook en ist niet onwyzelyk een Kassa-boexken te gebruyken / in 't welke datmen yeder mael / alsmen geldt ontfangt ofte uytgeeft / het zelve aenteykenen kan / met de specien daer by: Om altyd te konnen weten / wat voor geldt / ende hoe veel / datmen ontfanghen ende uytgegeven heeft.

Het is mede wel noodig / te hebben een Kopyeboek / daer men alle brieven / (daer aen gelegen is) in kopieert / om tot allen tyden te konnen weten / ende alst van noode is / te doen blyken / wat men geschreven heeft / aen de Luyden daer men mede handelt.

Van

Van gelyken is het ook goed / datmen hebbe een Facture-boek, daer men de Facture / van alle goederen / die men voor andere / ofte voor sich zelven verhandelt / in 't lange in schryft / zoo wel in 't inkoopen ende ontfangen / als in het weder-omme verkoopen ende uytleveren.

Alzoo ook mede / ist zeer nut / datmen hebbe eenen Boek / om daer in te kopieren alle rekeningen / die men over-levert / aen zyne Meesters / Kompagnons / of ander mede-handelaers.

Ook is het wel van noode te hebben / een Bank-boecxken / om daer in aen te teykenen / alle partyen / die voor ander persoonen / ons in Bank betaelt worden : Ende ook alle partyen / die wy aen andere in Bank betalen / Zoo kan men daer mede tot allen tyden de rekeninge tegen de Bank laten naerzien / ende ook weten / hoe men daer mede over een komt.

Een Maent-boecxken te hebben / is ook wel dienstelyk / om daer in aen te teykenen alle Wissel-gelden / ende Rente-gelden / die wy aen andere / ofte andere aen ons betalen moeten : Ende die moetmen aenteykenen op den rechten verval-dag. Te weten : die andere aen ons betalen moeten / in Debet ; ende die wy aen andere betalen moeten / in Credit.

In dit Maent-boecxken / teykent men ook aen / de betalingen van Koopmanschappen / ende dat gemeenelyk een Maent naer den rechten verval-dag / om dan ook precys / als Wissel-gelt betaelt ofte gemaent te worden : Want de betalingen van Koopmanschap / een Maent naer den verval-dag geschiedende / mag voor goede betalinge bestaen / ende gerekent worden.

Van den Memoriael.

Of wel eenige geen Memoriael en gebruyken/ die mogen de reden/ waerom zy dien naer-laten/ zelfs verdedigen. Wat my aengaet/ ik achte hem zeer noodig: Want daer in mag yder een/ (het zy Meester/ Vrouwe ofte Knechten) schryven en aenteykenen (in afwezen des Boek-houders) watter in de Handelinghe passeert: Maer den Journael ende Groot-boek, moeten elk al van eender hand geschreven worden/ om na de Wet der Italianen te mogen bestaen. Ofte ten ware dat den Boek-houder krank ofte afslyvig wierde/ of door eenige ander gelegentheyd quame de Boeken te verlaten: Alsdan zoude er eenen nieuwen ofte anderen Boek-houder mogen in schryven: Ende zoude dan wel voegen/ dat/eer dat hy eenige partyen in den Journael schryft/ dat hy voor aen duydelyke oorzake stelde/ Waerom den voorgaenden Boek-houder daer af gescheyden/ ende hy daer aen gekommen is.

Den Memoriael wort gelinieert/ voor aen met eene/ ende achter aen met drie Lynien: Buyten op den Boek stelt men het woord Memoriael; met de letter/ Mark ende Jaer-tal. Het eerste bladt wordt in't gemeen ledig gelaten/ ende in't tweede begint men te schryven: Eerst den staet zynder goederen (datmen Inventaris noemt) ende daer naer voort vervolgens alle handelinge/ die men dagelyks is doende. Maer het is onnoodig/ datmen hier verklaringhe doet van Debet ofte Credit, Want het is genoeg/ datmen de partyen aenteykent zoo als die geschiedt zyn/ met goede

ende

ende bescheydelyke ommestandigheyd / namelyk: Wat Goed ofte Waren/met langhde/Pyps/ Stukken / Pakken/ Balen / Mate/ Gewicht/ Nomber ende Mark : Als mede / met wien/ om wien / door wien / hoe/ waer/ wanneer ende waerom. Zonder-yet dat tot verklaringe noodig is / upt te laten : Ende daer in moet dan in achtinge genomen worden / datmen voor eerst stelle / dag/ maent ende Jaer : Daer op volgende/ den naem ende toenaem vanden mede-handelaer : Ende dan de menigte ende hoedanigheyd der Waren/ met gewichte / mate ende weirdye der zelver : Ende volgens de konditie ofte voorwaerde van den inkoop ofte verkoop der goederen / het zy dan kontant / op tyd ofte anders : gelyk in deze naervolghende partye klaerlyk te zien is.

Ady primo September,
Anno [illegible]

N° 4

Verkocht aen Jan Pietersz. van Hoorn, eenen pak Engelsche Lakenē/ met voorstaende Mark ende Nomber/daer in zynde 12 stukken / als namelyk 4 stukken dobbel Stael-zwart/ lang 45/49/46/48 Ellen. 4. Stukken Karmosyn graeu/lang 50/49/47½/48½ Ellen / ende 4 stukken anderhalf Staelblaeu / lang

 49½/50/

	49½/50/51½/52 Ellen/doet te zamen 586 Ellen/ tot guld. 5 - 16 stuyv. d'Elle vaer/ te betalen in navolghende maniere/ ende beloopt —— f.	3398	16	—
——	Hier op geeft hy my in betalinge/volgens ons bedyng/ een Hantschrift op Anthoine Valet, vervallende den 20. October, groot zynde —— f.	1500	—	—
——	Ende eenen geaccepteerden Wisselbrieff/ ten laste Andries Schroeder tot Hamburgh, vervallende over 14 dagen/ ende groot 400 Ryxdaeld. dat is —— f.	1000	—	—
——	De rest/ die hy my aen geldt betalen moet/ daer voor geve ik Denys Jakobszoon een aenwys-ceedel/ om over 8 dagen van hem te ontfangen —— f.	898	16	—

Deze partyen moetmen dan met d'eerste gelegentheyd/ in den Journael ende Groot-boek overdragen/ om in 't schryven niet al te zeer verachtert te worden: Ende dat teykent men dan aen/ voor aen de partye inden Memoriael, daer by datmen weten kan/ op wat Folio dat die in den Journael staet.

Voay

Van den Journael.

DEn Journael wort gelynieert ende geteykent/ als den Memoriael, ende alle partyen der handelinge worden daer ook vervolgens ingeschreven/ ende moeten wel net ende bescheydelyk gestelt worden/ met genoeghzame omstandigheyd/ alzoo van den Memoriael gezeydt is/ doch wat korter ist mogelyk: Immers/datmen wel lette/voor aen wel Debituer ende Crédituer te stellen die't wezen moet/ met de somma des goeds daer aen volgende: (Welke somma/ t'eynden aen de partye/ tusschen de Lynien ook gestelt moet worden), ende in de partye/moet volgen de menigte der lasten/ Vaten ofte Stukken van de Waren/ met de hoedanigheyd/ ende prys ofte weirdye der zelver/ende eyndelyk de konditie/ die verklaert op wat wyze de Waren ingekocht/ verkocht/ontfangen ofte uytgelevert zyn. Ende om recht Debet ende Credit te stellen/ den genen dien't behoort te wezen/ zoo moetmen wel onthouden/ende in achtinge nemen/deze navolgende korte regelkens/ als:

Debituer is altyds:
- Wat men heeft.
- Wie ontfangt.
- Wat men ontfangt.
- Wat men bekomt.
- Wat men aenvaert.
- Wat men inkoopt.
- Wie men wat levert.
- Wie men verkoopt.
- Wie betalen moet.
- Werwaert men zeyndt.
- Waer aen men wint.
- Winst ende verlies.

Ende Crediteur is ook:
- Waer't her komt.
- Wie uyt geeft.
- Wat men uyt geeft.
- Van wie men't bekomt.
- Wat men overgeeft.
- Wat men verkoopt.
- Wat men levert.
- Van wien men koopt.
- Wie men betalen moet.
- Wat men weg zeyndt.
- Winst ende verlies.
- Waer aen men verliest.

Het rechte aenmerk ende kennisse van deze regelkens/ is wel het voornaemste stuk des Boekhoudens/ als toonende wie men recht Debituer ende Crediteur maken moet: Om waer van noch volkommender ende klaerder onderrichting te geven/zoo wil ik hier by stellen/dit navolgende/ als:

1. Alle wat men heeft by Inventaris, Het zy Gelt/goet/Erfgronden/ofte uytstaende schulden / die zyn alle Debituer, ende Kapitael is Crediteur.

2. Alle wat men by Inventaris schuldig is/daer van is Kapitael Debituer, ende de schult-eysschers Crediteur.

3. Alsmen gelt ontfangt / De Kassa wort Debituer, ende dien/daer men van/ ofte voor ontfangt/ Crediteur.

4. Alsmen eenig goed ontfangt / dat wort Debituer, ende dien daer men't van ontfangt Crediteur.

5. Alsmen goed gekocht heeft / dat wort Debituer, ende dien daer't van gekocht is Crediteur, alsmen't op tydt koopt; Maer indien men't kontant betaelt/zoo wort de Kassa Crediteur.

6. Alsmen goed koopt / ende een deel kontant betaelt/ de reste op tyd/zoo moet het goed Debituer zyn aen den Verkooper / voor de volle somma des goeds: Ende van den verkooper aen Kassa/voor zoo veel alsmen hem betaelt.

7. Alle wat men koopt / ontfangt / ofte wie ontfangt/ is Debituer: Waerentegen alle wat men verkoopt/ uytgeeft/ofte wie uytgeeft/ is Crediteur.

8. Alsmen

8. Alsmen goed vermangelt / zonder gelt toehebben/ ofte toegeven (dat is dat het eene goed zoo veel beloopt als het ander) zoo wort het goed datmen ontfangt Debituer, ende 't goed datmen uytlevert Crediteuer.

9. Alsmen goed vermangelt/ ende gelt toe ontfangt/zoo maekt men eerst den Mede-mangelaer Debituer, ende het goed datmen hem levert Crediteuer; Daer naer 't goed datmen ontfangt Debituer, ende den Mede-mangelaer Crediteuer: Eyndelyk / Kassa Debituer, ende den Mede-mangelaer Crediteuer, voor het gelt datmen tot effeninge ontfangt.

10. Alsmen goed vermangelt / ende gelt toegeeft / zoo stelt men even als het voorgaende / wegen het uytleveren ende ontfanghen des goeds: Maer voor 't gelt datmen toegeeft/ moet den Mede-mangelaer Debituer zyn/ende Kassa Crediteuer.

11. Alsmen Goed te verkoopen zeyndt / zoo wort de plaets daer men't heen zeyndt Debituer, ende 't goed Crediteuer,

12. Als den Factoor het goed ontfangen heeft/ zoo stelt men zulk goed onder den Factoor Debituer, ende de plaets daer men't heen gesonden heeft Crediteuer.

13. Als den Factoor schryft het Goed verkocht te hebben / zoo stelt men den Factoor (myn loopende rekeninge) indien't voor kontant verkocht is / ofte/ hem / myn tyd-rekeninge / zoo het op tydt verkocht is Debituer, ende 't goed onder den Factoor Crediteuer, voor zoo veel als de somma des goeds beloopt.

14. Als den Factoor van gelt ontfangen heeft van't goed dat op tyd verkocht was/ zoo stelt

men

man hem (myn loopende rekeninge Debituer, ende hem/ myn tyd-rekeninge Crediteur) voor den ontfang des gelts.

15. Als men gelt in yemant trekt / ende dat voort ontfangt / zoo wort de Kassa Debiteur, ende dien daer men in trekt/ ofte dien die 't betalen moet Credituer.

Ofte/

Daer men van trekt wort Debituer, ende Wissel-rekening Crediteur. Als men dan 't gelt ontfangt/ wort de Kassa Debituer, ende dien daer men van trekt Credituer. Als dan den Wissel betaelt is / zoo stelt men de Wissel-rekeninge Debituer, ende dien daer in ghetrocken heeft Credituer.

16. Als men yemant gelt remitteert / zoo wort dien daer men 't aen remitteert / ofte dien die 't ontfangen moet Debituer, ende Kassa Credituer, Indien men 't kontant betaelt.

Ofte/

Wissel-rekeninge wort Debituer, ende dien die men 't op Wissel doet, Credituer. Als men 't dan betaelt/ wort dien die men 't op Wissel gedaen heeft Debituer, ende Kassa Credituer.

Als dan den Wissel betaelt is / zoo wort dien daer men 't aen geremitteert heeft Debituer, ende de Wissel-rekeninge wort Credituer.

NB. Eenige dunkt best, zoo een Wissel-rekeninge te gebruyken, ende hoewel ik van ander gevoelen ben, zoo en wil ik nochtans hunluyden dunken niet betadelen.

Wat men koopts voor anderen koopt/ verkoopt/ ontfangt/ uytlevert / verzendt/ ofte remitteert

mitteert ende trekt / dat en heeft met dit voorgaende / geen groote verschillinge.

Waer benessens U. L. ten dienste / hier ook Journaels wyse gestelt wordt / de zelve partye / die hier voor in den Memoriael gestelt is geworden.

Ady primo September, Anno 1641.		
Jan Pietersz van Hoorn aen Engelsche Laeckenen guld. 3398-16- Voor eenen pak Lakenen hem verkocht / inhoudende 12 stukken / lang in alles (als in den Memoriael blykt) 586 Ellen / tot guld. 5-16 stuyv. d'Elle / daer op hy bedongen heeft / my in betalinge te geven / een Hand-schrift / eenen geaccepteerden Wissel-brief / ende de reste aen baer gelt / beloopende te zamen / de somma van —— —— f.	3398	16 —
Anthoine Valet aen Jan Pieterszen van Hoorn guld. 1500-0- Voor een Hant-schrift van hem in betalinge ontfangen / sprekende op ditto Valet, en vervallende den 20 October, groot — f.	1500	— —

Andries

Andries Schrooder aen Ditto guld. 1000 — 0 — Voor eenen Wisselbrief/per ditto Schrooder geaccepteert/ ende gedosseert aen my te betalen / vervallende binnen 14 dagen / groot 400 Rijxdaeld. dat is —— —— *f.*	1000	—	—
Denys Jakobszoon aen Ditto guld. 898 — 16 — Om dat ik Denys aenwyse over 8 dagen van hem te ontfangen —— —— —— *f.*	898	16	—

Wanneer wy yemandt zyne handelinge in Factorye bedienen / ende hy wederomme onze handelinge ook bedient in Factorye / zoo is aen te merken : Datmen de Loopende ende tyd-rekeninge van 't gene datmen voor hem doet / noemt Zyn loopende rekeninge ende Zyn tyd-rekeninge : ende van 't gene hy voor ons doet / Myn loopende rekeninge ende myn Tyd-rekeninge , zoo komt van de handelinge van zyn goed / ende van ons goed/ op onderscheydelyke loopende ende tyd-rekeninge te staen.

In de handelinge van Kompagnie / is dit aen te merken/ dat/zoo de Kompagnie in zulker voegen aengeleyt wierde / datter een vaste vereeninge worde gemaekt / om voor een bestemden tyd / ofte een stadige Kompagnie-handelinge te doen / daer elken Kompagnon van zyn Hooftsomme tot inlegt / het zy van dat een der Kompagnons

pagnons het bewindt vanden Kompagnie-handel heeft ende drijft/ ofte datze gelijkelijk de Handelinge doen/zoo voeget wel/ dat voor zoodanige handelinge zonderlinge boeken gehouden wort: Ende daer in mag men dan de Kompagnons Debituer ende Credituer maken/ elk voor zijn ingeleyde ende uytgenomen penningen/ gelijk als ander Debitueren ende Creditueren, Alzoo dat de boekhoudinge van dezen/ zoude hy na konnen gelijk vallen / als ander gemeene Boek-houdinge/ daer geē Kompagnie-handelinge mede gemyngt en is: uytgezondert datmen in 't sluyten van de rekeningen / yeder Kompagnon zijn aendeel van Winst ofte verlies / zoude moeten op zijn rekeninge stellen. Indien ook twee Kompagnons te zamen handelende/ in verscheyden Steden woonen / zoo moet yeder een Boek-houden van de handelinge die hy doet: Eñ dan konnenze wanneer datze willen/ elk anderen bewijs doen / van 'tgene dat onder yeder een gepasseert is. Maer ist ook/ datter maer eene partye ofte meer in Kompagnie verhandelt wort/zoo moet den handelaer des zelven dat in zijne boeken schrijven / om daer van altyd rekeninge te konnen doen: Ende de ander Kompagnons / hebben alleenlijk maer in te schrijven / wat zy onder zulken Handelaer/ ofte aen zoodanig goed hebben/ende verwachten dan/ wat voordeel ofte schade / dat zyluyden daer in te genieten/ of te lyden zullen hebben.

Datmen tegen zijnen Kompagnon/ Meester/ ofte Factoor/ hout een Loopende rekeninge ende een tyd-rekeninge, dat is / om te onderscheydelijker te konnen toonen/ wat datmen tegen de zelve aen gereet geld / ofte uytstaende schulden te verrekenen heeft.

Dit

Wt voor verhaelde dan al wel verstaen hebbende / zoo is men de meeste zwarigheyd vanden Journael doorgekommen / ende is daer-en-boven noch alleen aen te merken. Dat /

Indien men in eenige partye den Debituer ende Crediteur verkeert gestelt hadde / zoo moet dat verbetert worden / met een ander partye te maken: Stellende Debituer die men Crediteur gemaekt hadde / ende Crediteur, die Debituer gestelt was / voor tweemael zoo veel als de somma / die qualyk gestelt is geweest. Met verklaringe / dat zulks is / eenmael voor zoo veel alsmen gemist heeft / ende noch eenmael / voor zoo veel als het behoorde recht gestelt geweest te zyn. Ofte / men schrypft het altyts met eenen regel af / ende men stellet dan met eenen anderen regel te recht.

Waert datmen ook een onrechte naem Crediteur gestelt hadde / zoo moetmen dat verbeteren / met die name (die men qualyk Crediteur gestelt heeft / Debituer te maken aen den rechten Crediteur, met verklaringe van den misslag. Desgelyks verstaet sich ook / Indien men een verkeerde naem Debituer gemaekt hadde.

Ende of eenige partye overgeslagen ware / ofte vergeten in den Journael in te schryven / zoo sal men de zelve inschryven op zulken dag / alsmen dat bevindt / ende daer by aenmelden / op wat tyd / dat die partye vergeten was: Doch 't beste is / datmen toezie / niet te missen / noch te vergeten.

Oft ook gebuerde / datmen een woord / twee ofte drie / qualyk hadde geschreven / zoo en mag men dat zelve niet doorhalen noch kladden / want zulks in der Koopluyden Boeken niet wel staen en zoude: Veel min / datmen 't met eenen Messe-

punt

punt uyt-krabbe / om anders in de plaetse te schrijven. Maer men zal 't alzoo verbeteren: 't Gemisse met een ( ) Parenthesis afteykenen / ende schrijven van / ik zegge ofte ik meene, ende daer aen volgende / zoo alst wezen moet. Dit verstaet sich alzoo wel van den Groot-boek als van den Journael.

Van den Groot-boek.

DEn Groot-boek wort buyten op geteykent / op zulke wyze / als den Memoriael ende Journael: Ende moet gelynieert zyn / voor aen met twee / ende achter aen met vier lynen. Tusschen de twee voorlynen / stelt men den Datum, ende tusschen de achterlynen / stelt men (behalven de somma) eerst de Folio / daer men der zelver tegen-partye inden Groot-boek vinden zal: Want yeder partye wort op zyn behoorlyke rekeninge in Debet, ende ook zyn tegen-partye in Credit overgedragen: Doch kort ende bescheydelyk / ende niet met zoo veel ommestands als in den Memoriael en Journael, zoo komt yeder Rekeninge op een bladt te staen Balance-wys, den Debituer aen de slynkerhand / ende den Crediteur aen de rechterhand.

Doch al wort hier gezeydt / dat yeder rekeninge op een bladt staet / zoo geschiedet nochtans wel / datter twee ofte meer rekeningen op een bladt gestelt worden / na datmen vermoedt / dat in zoodanighe rekeningen veel ofte weynig te schrijven zal vallen / ende daer naer kan men sich reguleren.

Yeder persoon ende yegelyk goed / heeft ook al elk zyn zonderlinge rekeninge: Op de rekeninge der persoonen / stelt men alle nootwendige verklaringe / ende op de rekeninge der goederen / stelt men tot verklaringe / alleenlyk het ghetal der stukken / maten / ghewichten ofte dergelyke: Maer in de Rekeninge van de Kassa (die men houdt voor het gelt / datmen heeft / ontfangt ofte uytgeeft) als mede in de rekeninge van Kapitail (die betoont de Hooft-somme des gantschen rykdoms) en behoeft men niet veel meer verklaringe te doen / dan de naem van de tegen-partye: 'S gelyks is ook te verstaen van de rekeninge van Winst ende Verlies, die gebruykt wort / om daer in alle voordeel ende schade aen te teykenen.

Tot dezen Boek behoort ook te wezen een Register / ofte Alphabetum, daer men alle rekeningen / op den A. B. C. elk op zyn Letter aenteykent / met daer by de Folio / daermenze in den Groot-boek zal konnen vinden.

Alsmen ook uyt den Journael in den Groot-boek overdraghen wil / zoo maekt men in den Journael neffens de partye voor de voorlynie een dweers-streepken / daer men boven het streepken aenteykent de folio des Debituers van den Groot-boek, ende onder 't streepken de Folio des Credituers.

Ende oft gebuerde / datmen in den Groot-boek een partye in Debet stelde / die in Credit staen moste / ofte in Credit de welke in Debet staen moet / zoo zal men daer een tegenpartye maken / met verklaringe van het misval: Ende stellen dan de partye recht / alzoo die wezen moet.

Of men ook etwas op een verkeerde rekeninge overgedragen hadde (het welke wel gants

niet

niet en behoort) soo sal men dat met een nieuwe partye afschryve: Makende de rekeninge Debituer (ofte Credituer naer dattet komt) aen de rekeninge daer het onrecht opgedragen is. Ofte, dat noch beter is, schryven't af, op de rekeninge daer't onrecht staet, ende stellen't dan op de rechte rekeninge, alsoo't behoort.

Of het dan ook gebuerde (gelyk het wel geschiedt) dat een rekeninge in den Groot-boek te vol wierde, alsoo datmen in Debet ofte in Credit niet wel meer onder aen schryven en konde, soo moetmen de rekeninge aen weder-zyden optellen, ende wat in het eene ofte ander ontbreekt, stellender soo veel by, om de rekeninge richtig te maken, ende het bygestelde dan bryngen op een nieuwe rekeninge, in zyn tegendeel. In voegen: Gelyk of den Credit, guld. 234 — 8 stuyv. minder waer, als den Debet, soo stelt men soodanige somma onder aen den Credit, tot gelykmakinge der selver: Ende men maekt dan de nieuwe rekeninghe Debet aen de oude, voor gelyke somma, soo kome't al recht ende wel. Want den Debet van de oude rekeninghe is soo veel grooter geweest als den Credit.

Van de Balance.

ALsmen Balance maken wil (dat is om de Boeken te sluyten) dat by sommige Koopluyden eenmael des Jaers geschiedt, doch geschieden kan wanneer datmen wil: soo moetmen beginnen van voor aen, ende alle rekeningen optellen. Ende soo veel gelt alsmen bevindt by

sich te hebben / daer van stelt men de Balance Debet aen Kassa: Want de Kassa wort daer voor Credit gestelt/om vergeleken/of richtig gemaeckt te worden.

Ende wat Waren datmen by sich heeft / die stelt men in den Debet van de Balance / tot sulken prys als zy gekost hebben/ ofte als zy weirdigh gheacht worden: Welke somma (als de weirdye der goederen) in den Credit der zelver ook moet gestelt worden: Dan addeert men zoodanige rekeninge aen wederzyden / ende zoo veel als den Credit meer komt van den Debet, dat moetmen in den Debet stellen/ om die rekeninge te sluyten; ende dat in de rekeninge van Winst ende Verlies te mogen in Credit gestelt worden/ als voordeel op de zelve Ware: Maer waer't dat den Debet der zelver Ware / noch meerder quaem als den Credit, dat zoude verlies betoonen / ende men zoude dat moeten stellen in den Credit van de Waren / om die rekeninge effen te maken / ende in den Debet van Winst ende Verlies.

Voorder:

Alle wat men een ander schuldig is / dat moet gestelt worden in den Credit van de Balance: ende wat schulden datmen van andere te eyschen heeft/in den Debet der zelver / om alzoo de rekeningen te vergelyken.

Daer naer addeert men ook de rekeninge van Winst ende Verlies aen Wederzyden / Ende zoo veel als den Credit meerder komt als den Debet, dat brengt men in de rekeninge van Kapitail in Credit

Credit als overwinst. Maer indien den Debet meer komt dan den Credit (het welke verlies beteykent) dat moet dan in den Debet van het Kapitail gestelt worden.

Eyndelyken addeert men ook de rekeninge van Kapitail aen weder-zyden / ende zoo veel als den Credit daer van meer beloopt dan den Debet, dat moet in den Credit van de Balance gebracht worden.

Indien dan beyde zyden der Balance even grooten Somma uytbryngen / zoo is alle dyngen recht ende wel overgedragen: Maer ist datter eenige ongelykheyd bevonden wort / zoo moet de faute met vlyt nagezocht worden: 'T welke alzoo geschieden kan / datmen alle rekeningen van den Groot-boek tegen elkanderen overziet / van partye te partye / den Debituer tegen zynen Credituer. Men gebruykt hier toe ook wel den Journael: ende punteert daer in alle partyen ende klauselen / tegen den Groot-boek (zoo 't voorhenen niet geschiedt en is) om te bezien / of alle partyen wel gemaekt ende overgedragen zyn: Ende alzoo zoekende / kan men de faute vinden / om die te verbeteren / ende richtigheyd te maken.

Ende ten laetsten (de Balance recht gevonden zynde) zoo zal men die ook in den Groot-boek, achter de ander rekeningen / op een zonderlinge bladt inschryven.

Van de Nieuwe Boeken.

ALsmen van Nieuwe Boeken aenvangt/ende men wil de Balance van de voorgaende Boeken daer mede in hebben / zoo moetmen die voor eerst in den nieuwen Groot-boek, in-schryven/ eer men eenige rekeningen daer in stelt: Maer zy moet recht anders gestelt worden/ danze in den voorgaenden-Groot-boek gestaen heeft. Te weten: De partyen die in den voorigen Boek in Debet der Balance staen/moeten in den Nieuwen Boek in Credit gestelt worden: Ende alle die in den Ouden Boek in Credit staen/ moeten in den Nieuwen Boek in Debet gestelt worden.

Daer naer wort yegelyken persoon / ende ook yeder Ware/ elk op zyne byzonder rekeninge gestelt/wyzende op zyne tegenpartye inde Balance. Ofte/ Indien men (alzoo sommige beter behaegt) de Balance van den voorgaenden Boek/ in den nieuwen Boek niet en brengt / zoo moet gelykewel elken persoon / ende yegelyke Ware/ zyn byzonder rekeninge in den nieuwen Groot-boek gegeven worden: Ende dan moetmen in achtinge nemen / dat alle de gene die in de Balance in Debet staen / dat die op hare rekeninge ook in Debet gestelt worden/ alzoo ook van gelyken/ alle die in de Balance in Credit staen / moeten op hare rekeninge ook in Credit kommen.

Ende 't en is niet van noode/datmen daer van yets in den Memoriael ofte Journael schryve: Want daer in moetmen wederom de Nieuwe handelinge aenvangen in te schryven / ende eer niet anders.

Maer

Maer als het ghebuert / dat de Boeken soo groot zyn / datmen meer van een Jaer daer in schrijft / ende men nochtans op 't eynde van't Jaer Balance maekt / soo laet men in den Memoriael ende Journael, tusschen het scheyden der Jaren / een bladt ofte twee ledig / ende men schrijft dan wederom voort / den voortgang des nieuwen Handels / met de vernieuwinge des Jaers.

Ende in den Groot-boek achter de Balance, latende ook een bladt ofte twee ledig (om de veranderinge des Jaers) stelt men dan wederom de tegen-Balance, (ofte soo men die uyt laet / evenwel) stelt men daer aen volgende de rekeningen elk op zyn behoorlyke plaetze: Ende alsoo voort de nieuwe Handelinge uyt den Journael, ghelyk voor-henen gheleert is.

Zeggende altyd van alles / ende in alle dyngen / den almogenden / lof / prys / eere ende dank / tot des Levens

Eynde.

Kort onder-richt

Verscheyden

VRAGHEN,

Met haer behoorlyke

BEANTWOORDINGEN,

Dienende

Tot naerder verklaringe, van het onderricht, des *Italiaenschen Boek-houders*, Om te weten, Hoe men elk in behoorlyken *Debet* ende *Credit* stellen zal.

Ende eerstelyk van den

Inventaris.

1. Gelt in't begin ?
Kassa aen Kapitail.
2. Gelt in Banco in 't begin ?
Banco aen Kapitail.
3. Erfgoet in't begin ?
Erfgoet / namelyk : Huys ofte Landt aen Kapitail / Voor de weerdye des zelven.
Den Huyrder ofte Pachter aen Ditto, Voor een Jaer huere.
4. Koopmanschap in't begin ?
Koopmanschap aen Kapitail.
5. Schuldenaers in't begin ?
Schuldenaers aen Kapitail.

6. Schult-

6. Schult-eysschers in't begin:
Kapitail aen de Schult-eysschers.

7. Rente die men op yemands grond houdt in't begin:
Die de Rente betalen moet aen Kapitail / Zoo wel voor een Jaer verloop/als voor de Hooft-somme.

8. Rente die een ander op onzen grond heeft in't begin:
't Huys ofte Land / daer de Rente op staet / aen den Houder van de Rente / voor de Hooft-somme.
Kapitail aen Ditto, Voor een Jaer verloop.

NB. Dat eenige den Houder vande Rente, ofte die de Rente betalen moet, geen rekeninge en geven: Maer in plaetze van dien, dat stellen, op een rekeninge die zy noemen Hooft-penningen van Rente, kan ik niet verstaen beter te zyn, als myn stellinge.

9. Schips part in't begin.
Schips part onder zulken Schipper aen Kapitail.

10. Goed onder den Factoor in't begin:
Goederen onder den Factoor aen Kapitail.

11. Gelt onder den Factoor in't begin:
Den Factoor myn loopende rekeninge aen Kapitail.

12. Uytstaende schulden onder den Factoor in't begin:
Den Factoor myn Tyd-rekeninghe aen Kapitail.

13. Goed in Kommission in't begin:
'T goed voor den Meester aen Kapitail/ voor de ongelden die daer op verleydt zyn.

Ofte/

Men teykent de goederē in't Factoor-boek/met specificatie van de ongelden / die daer op verleydt zyn.

14. Gelt in Kommission in't begin ?
Kapitail aen des Meesters loopende rekeninge.

15. Goed onder den Kompagnon in 't begin ?
Den Kompagnon myn tyd-rekeninge in Kompagnie/aen Kapitail/voor myn deel.

16. Gelt onder den Kompagnon in't begin ?
Den Kompagnon myn loopende rekeninge aen Kapitail.

17. Kompagnie-goed hebben in't begin ?
'T goed voor Kompagnie aen Kapitail.
Kapitail aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/voor zyn deel.

18. Kompagnie-gelt hebben in't begin ?
Kapitail aen den Kompagnon zyn loopende rekening/voor zyn deel.

*Van Versterving*e ofte *Erffenisse.*

19. Gelt erven ?
Kassa aen Kapitail.

20. Goed erven ?
'T goed aen Kapitail.

21. Erfgrond erven ?
Erfgrond aen Kapitail.
Den Huerder ofte Pachter aen ditto / voor de huere.

22. Hantschrift erven ?
Die de Hantschrift betalen moet aen Kapitail.

23. Kusting-

23. Kusting-brief erven ?
Die de Kustingen schuldig is aen Kapitail.

24. Rente-brief erven ?
Daer de Rente op spreekt aen Kapitail.

25. Gelt erven / datmen een ander laet ontfangen ende houden op Interest ?
Die 't ontfangt ende op Interest houdt aen Kapitail / zoo wel voor den Interest / als voor de Hooftsomme.

26. Uytschulden erven ?
Kapitail aende schult-eysschers.

27. Inschulden erven ?
De schuldenaers aen Kapitail.

28. Goed erven / dat onder den Factoor staet ?
Goederen onder den Factoor aen Kapitail.

29. Geldt erven / dat onder den Factoor staet ?
Den Factoor myn loopende rekeninge aen Kapitail.

30. Uytstaende schulden / onder den Factoor / erven ?
Den Factoor myn tyd-rekeninge aen Kapitail.

NB. Wanneerder eenige verstervinge ofte Erffenisse voor valt, zoo kan men ook wel Erffenisse van zulken persoon *Debet* stellen aen Kapitail, ende dan elke partye, zonderlinge verdeelende *Debet* aen zoodanige erffenisse.

Van Houwelyks goed.

31. Gelt te Houwelyk krygen ?
Kassa aen Kapitail,

32. Goed

32. Goed te Houwelyk krygen?
Goed aen Kapitail.

33. Erfgrond te Houwelyk krygen?
Erfgrondt aen Kapitail. Ende indien 't verhuert is / Den Huerder aen Kapitail / voor de Huere.

34. Hantschrift te Houwelyk krygen?
Die de Hantschrift betalen moet aen Kapitail.

35. Kusting-brief te Houwelyk krygen?
Die de Kustingen schuldig is aen Kapitail.

36. Rentebrief te Houwelyk krygen?
Waer de Rente op spreekt aen Kapitail.

37. Goed onder den Factoor te Houwelyk krygen?
Goederen onder den Factoor aen Kapitail.

38. Gelt onder den Factoor te Houwelyk krygen?
Den Factoor myn loopende rekeninge aen Kapitail.

39. Uytstaende schulden onder den Factoor te Houwelyk krygen?
Den Factoor myn Tyd-rekeninge aen Kapitail.

40. Inschulden te Houwelyk krygen?
De Schuldenaers aen Kapitail.

41. Uytschulden te Houwelyk krygen?
Kapitail aen de Schult-eyssches.

42. Gelt of Goed te Houwelyk beloven?
Kapitail aen dien diemen 't belooft.

43. Gelt te Houwelyk geven?
Kapitail aen Kassa.

44. Goed te Houwelyk geven?
Kapitail aen 't Goed.

45. Erfgoed te Houwelyk geven?
Kapitail aen Erfgrond.

46. Hant-

46. Hantschrift te Houwelyk geven?
Kapitail aen dien / daer de Handt-schrift op spreekt.

47. Kusting-brief te Houwelyk geven?
Kapitail aen dien / die de Kustinghen betalen moet.

48. Rentebrief te Houwelyk geven?
Kapitail aen dien / daer den Rente-brief op spreekt.

49. Goed onder den Factoor te Houwelyk geven?
Kapitail aen Goederen onder den Factoor.

50. Geldt onder den Factoor / te Houwelyk geven?
Kapitail aen den Factoor myn loopende rekeninge.

51. Uytstaende schulden onder den Factoor / te Houwelyk geven?
Kapitail aen den Factoor myn Tyd-rekeninge.

Van Schynkagien.

52. Gelt weg schynken?
Kapitail aen Kassa.

53. Goed weg schynken?
Kapitail aen 't Goed.

54. Een Hantschrift weg schynken?
Kapitail aen dien / die de Handt-schrift betalen moet.

55. Als ons Gelt geschonken wort?
Kassa aen Kapitail.

56. Als ons Goed geschonken wort?
'T Goed aen Kapitail.

NB. Hier

NB. Hier konde men in alle deze partyen, van versterfinge, Houwelyks goed ende schynkagien, in plaets van *Kapitail* wel stellen *Winst ende Verlies*, ende dat zoude in't sluyten van de Boeken over een uytkommen: Want alle voordeel ofte schade van *Winst ende Verlies*, moet doch op *Kapitail* gebracht worden.

Goed Koopen voor sijn eygen.

57. Goed koopen voor gereet gelt?
'T Goed aen Kassa.

58. Goed koopen op Tyd / ofte verscheyden tyden?
'T Goed aen den Verkooper.

59. Goed koopen/ een deel met gereet gelt/ ende de reste op tyd te betalen?
'T Goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa / voor zynen ontfang.

60. Goed koopen/ ende met Assignatie betalen?
'T Goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien daer men hem op Assigneert.

61. Goed koopen / ende dat betalen / aen eenen die den Verkooper op ons Assigneert?
'T Goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/voor datmen zynen 't wege betaelt.

62. Goed koopen/ ende betalen met Assignatie/ende gelt daer by?
'T Goed aen den Verkooper.

Den

Den Verkooper aen dien daer men hem op Assigneert.
Ditto aen Kassa/voor 't gelt datmen telt.
63. Goed koopen/ ende dat betalen met een Hantschrift/die op een ander houdt?
'T Goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien/ die de Hantschrift betalen moet.
64. Goedt koopen/ ende betalen met een Hand-schrift die op een ander luydt/ ende Gelt?
'T Goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen die de Hand-schrift betalen moet.
Ditto aen Kassa/voor 't gelt datmen telt.
65. Goedt koopen/ ende betalen met een Hand-schrift die op een ander luydt/ ende de reste in Banco ende per Kassa?
'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien/ die de Handschrift betalen moet.
Ditto aen Banco/voor datmen daer in schryven laet.
Ditto aen Kassa/ voor 't gelt datmen telt.
66. Goed koopen/ ende betalen/ met een Hand-schrift/ die op een ander houdt: Ware ende gelt?
'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien/ die de Hant-schrift betalen moet.
Ditto aen de Ware/ die hy in betalinge ontfangt.
Ditto aen Kassa/ voor 't gelt datmen hem telt.
67. Goed koopen/ ende 't gelt op Interest houden?

'T goed

'T goed aen den Verkooper. Voor de somma des goeds.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor den Interest.
68. Goed koopen / een deel met gereet gelt betalen / ende de reste op Interest houden ?
'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/voor 't gereede gelt.
Winst ende Verlies aen den Verkooper / voor den Interest.
69. Goed koopen op Dag / ende dat kontant betalen/mits rebatterende ?
'T goed aen den Verkooper/ voor de somma des goeds.
Den Verkooper aen Kassa/voor zynen ontfang.
Ditto aen Winst ende Verlies/voor 't Rabat.

Ofte/

Men trekt het Rabat van de somma des goets/ ende stelt dan het goed Debet aen Kassa / voor zoo veel alsmender voor betaelt.
70. Goed koopen met gereet gelt/ ende dat een ander in betalinge laten ontfangen / mits daer aen winnende ?
Diemen 't in betalinge laet ontfangen aen den Verkooper.
Ditto aen Winst ende Verlies/voor 't gewin.
Den Verkooper aen Kassa/voor de betalinge.
71. Goed koopen op dag / ende dat een ander in betalinge overlaten/ met Winst ?
Diemen 't goed overlaet aen den Verkooper.
Ditto aen Winst ende verlies/ voor de verdienst.
72. Goed koopen op dag/ende dat een ander in betalinge doen/ met verlies ?
Diemen 't

Diemen 't in betalinge doet aen den Verkooper.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't verlies.
73. Goed koopen op Leverantie ?
Leverantie-rekeninge aen den Verkooper.
74. Goed koopen op Leverantie / ende een deel gelt voor uytgeven ?
Leverantie-rekeninge aen den Verkooper.
Den verkooper aen Kassa / voor datmen hem telt.

NB. Eenige stellen in de plaets van Leverantie-rekeninge, ... Rekeninge van voorkoop.

75. Goed koopen / te betalen als yemant eenige Reyze gedaen heeft ?
'T goed aen den Verkooper.
76. Goed koopen / een deel gereet te betalen / ende de rest / naer een gedaen reyze ?
'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa / voor 't gereede gelt.
77. Goed koopen op Bodemerye ?
'T goed aen den Verkooper.
78. Goed koopen / een deel gereet te betalen / ende de reste op Bodemerye ?
'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa / voor ' gereede gelt.
79. Goed koopen / ende in 't betalen / een vervallen schuldt afkorten ?
'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa / voor zoo veel alsmen hem telt.
80. Goed koopen / op konditie ofte weddinge ?
'T goed aen den Verkooper.
81. Goed koopen / een deel gereet te betalen / ende de rest op konditie ofte weddinge ?

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

82. Hantschrift/ Rentebrief/ ofte Kustingbrief koopen/ een deel gereet te betalen/ ende de rest op Kondition ofte Wedding?

Daer de Hantschrift/ Rente-brief/ ofte Kustingbrief op spreekt/ aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

83. Een Hantschrift koopen/ met Winst?

Die de Hantschrift betalen moet aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/ voor de betalinge.
Ditto aen Winst ende Verlies/ voor datmen afkort.

84. Een Handtschrift koopen/ ende met goed betalen/ mits daer aen winnende?

Die de Hantschrift betalen moet aen den Verkooper.
Den Verkooper aen 't goed/ Voor zoo veel men betaelt.
Ditto aen winst ende verlies/ voor de verdienst.

85. Eygen Hantschrift afkoopen ofte inlossen?

Den Houder van de Hantschrift aen Kassa/ voor datmen betaelt.
Ditto aen Winst ende verlies/ voor datmen afkort of rebateert.

86. Goed koopen/ ende per Wissel betalen?

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien/ die den Wissel betalen zal.

Ofte/

'T goed aen dien/ daer den Wissel op getrocken wort.

87. Goed

87. Goed koopen / ende een deel met gereet gelt betalen / de reste per Wissel ?

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa / voor 't gereede gelt.
Ditto aen dien / daer den Wissel op getrocken wort.

88. Goed koopen voor eenen geaccepteerden Wisselbrieff ?

'T goed aen dien / die den Wissel betalen moet.

Ofte :

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien / die den Wissel betalen moet.

89. Goed koopen / voor eenen geaccepteerden Wisselbrief ende gelt ?

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien die den Wissel betalen moet.
Ditto aen Kassa / voor 't gelt datmen telt.

90. Goed koopen voor eenen Rente-brief ?

'T goed aen dien / daer den Rente-brief op houdt.

Ofte :

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien daer den Rente-brief op houdt.

91. Goed koopen voor eenen Rente-brief / ende gelt daer by ?

'T goed aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien / daer den Rente-brief op houdt.
Ditto aen Kassa / voor 't gelt datmen telt.

92. Koopen / 't gene yemant op een vreemde Vaert geavontuert heeft / voor kontant ?

Voyage aen Kassa.

93. Koopen/ tgene een ander op een vreemde Vaert geavontuert heeft / een deel kontant/ ende de rest op tyden te betalen ?

Voyage aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/voor't gereede gelt.

94. Koopen / dat yemant op een vreemde Vaert geavontuert heeft / ende winst genieten ?

Voyage aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/voor zynen ontfang.
Ditto aen Winst ende verlies/ voor het geniet.

95. Koopen / 't gene dat yemant op een vreemde Vaert heeft/ eñ Winst geven ?

Voyage aen den Verkooper.
Winst ende verlies aen ditto/ voor zyn Winst.
Den Verkooper aen kassa/voor't gelt datmē telt.

96. Een Huys koopen/ voor gereet gelt ?

'T Huys aen Kassa.

Ofte :

'T Huys aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa/ voor debetalinge.

97. Een Huys koopen / een deel met gereet gelt / de reste op verscheyden tyden te betalen ?

'T Huys aen den Verkooper/voor de somme des Huys.
Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

98. Een Huys koopen voor gereet gelt / op het welke noch een rente staet ?

'T Huys aen Kassa/ voor 't gereet gelt.
Ditto aen den genen/die de Rente daer op houdt.

Ofte :

'T Huys aen den Verkooper/ voor zoo veel men betalen moet.
Ditto aenden genen/die de Rente daer op houdt.

Den

Den Verkooper aen Kassa/ voor de betalinge.

99. Een Huys koopen/ een deel met gereet gelt/ende de reste op Rente?

'T Huys aen den Verkooper/voor de somma des Huys.
Den Verkooper aen Kassa/voor 't gereede gelt.
Winst ende Verlies aen den Verkooper/ Voor een Jaer verloop.

100. Een Huys koopen/ een deel met gereet gelt/ een deel op termynen/ende dat op 't zelve noch een Rente staet?

'T Huys aen den Verkooper / voor zoo veel men betalen moet.
Ditto aen den houder van de Rente / voor de Hooftrente/ met een Jaer verloop der zelver.
Den Verkooper aen Kassa / voor 't gereede gelt.

101. Eenen Kusting-brief aflossen?

Die de Kustingen ontfangen moet aen Kassa/ voor zoo veel men hem betaelt.
Ditto aen Winst ende verlies/ voor 't rabat.

102. Eenen Rente-brief koopen?

Die de Rente betalen moet aen den Verkooper.
Ditto aen Winst ende verlies/ voor 't gene men afdyngt/ ende een Jaer verloop.
Den verkooper aen Kassa/ voor de betalinge.

103. Rente-brief aflossen / die een ander op onzen grond heeft?

Den Houder van de Rente aen Kassa / voor de betalinge.
Ditto aen Winst ende verlies/voor afschryff van het verloop.

104. Land koopen voor gereet gelt?

Het Land-goed aen Kassa.

Ofte:

Het Land-goed aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa / voor de betalinge.

105. Land koopen/een deel met gereet gelt/ een deel op dagen/ de reste op Rente:

'T land-goed aen den Verkooper/ voor de gantsche somma / ende een Jaer verloop van de Rente.

Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

106. Een schips-part koopen / een deel gereet/ ende de rest op dagen te betalen:

Schips-part aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

107. Een schips part koopen/ ende betalen met een Hantschrift/ Goed ende gelt.

Schips-part aen den Verkooper.

Den Verkooper aen dien die de Hantschrift betalen moet.

Ditto aen 't Goed/ voor de somma des zelven.

Ditto aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

Koopen in Kommission.

108. Goedt koopen in Kommission kontant:

'T goed voor den Meester aen Kassa.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge.

109. Goed koopen in kommission/op tyd:

'T goed voor den Meester aen den Verkooper.

110. Goed koopen in Kommission / een deel kontant/ ende de reste op Dag:

'T goed voor den Meester aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

Den Meester zyn loopende rekeninge / aen zyn tyd-rekeninge/ voor zoo veel men betaelt.

111. Goed

111. Goed koopen in kommissi̅on, ende betalen met assignatie ende gelt:

'T goed voor den Meester aen den Verkooper.
Den Verkooper aen dien, daer men hem op assigneert.
Ditto aen Kassa, voor 't gelt datmen telt.
Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge, voor de somma des goeds.

112. Goed koopen in kommissioen, op dag, ende kontant betalen, mits rabat:

'T goed voor den Meester aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa, voor 't gereede gelt.
Ditto aen 't goed voor den Meester, voor 't rabat.
Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge, voor zoo veel alsmen betaelt.

Ofte:

'T goed voor den Meester aen de verkooper, voor zoo veel alst beloopt, als 't rabat afgetrokken is.
Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge.

113. Goed koopen voor sich zelven, datmen in kommissi̅on te verkoopen heeft:

'T Goed voor sich zelven aen 't goed voor den Meester.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

114. Goed koopen voor den eenen Meester, datmen voor den anderen Meester te verkoopen heeft:

'T goed voor den Meester daer men voor koopt, aen 't goed voor den Meester, daer men voor verkoopt.
Den Meester zyn loopende rekeninge, daer men voor koopt, aen den Meester zyn loopende rekeninge, daer men voor verkoopt.

115. Als den Factoor Goed koopt ?
'T goed onder den Factoor / aen den Factoor myn loopende rekeninge.

116. Goed koopen / dat aen den Factoor gelevert zal worden ?
Leverantie-rekeninge aen den Verkooper.

117. Goed in kommission koopen/dat den Meester zelve betaelt ?
'T goed voor den Meester aen den Meester zyn tyd-rekeninge.

Ofte :

'T goed voor den Meester aen den Verkooper.
Den Verkooper aen den Meester zyn tyd-rekeninge.

Koopen in Kompagnie.

118. Goed koopen in Kompagnie kontant ?
'T goed voor Kompagnie aen Kassa.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

119. Goed koopen in Kompagnie op dag ?
'T goed voor Kompagnie aen den Verkooper.

120. Goed koopen in Kompagnie/een deel kontant/ ende de reste op dag ?
'T goed voor kompagnie aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Kassa / voor 't gereede Gelt.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel aen 't gereede gelt.

121. Goed koopen in Kompagnie op dag / ende met gereet Gelt betalen / midts rabat ?
'T goed voor kompagnie aen den Verkooper.

Den Verkooper aen 'T goed voor kompagnie/ voor 't rabat.

Ditto aen Kassa/ voor 't gereede gelt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge/ aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

122. Goed koopen voor sich zelven / datmen in kompagnie ontfangen heeft?

'T goed voor sich zelven aen 't goed voor kompagnie.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

123. Kompagnons deel uytkoopen/ van goed uyt de Indissche Voyage ontfangen/ datmen onder sich heeft?

'T goed voor sich zelven aen 't goed voor Kompagnie.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / voor zyn deel datmen hem afkoopt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen Kassa/voor de betalinge.

124. Kompagnons deel afkoopen / van Goed uyt de Indissche Voyage ontfangen/dat een van de Mede-kompagnons onder sich heeft?

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge daer 't onder staet/ aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Kassa/voor de betalinge.

125. Goed koopen / ende 't zelve van den Verkooper in Kompagnie houden?

'T goed voor Kompagnie aen den Verkooper zyn tyd-rekeninge.

126. Goed koopen/ waer van men een deel betaelt/ ende de reste in Kompagnie houdt?

'T Goed voor Kompagnie aen den Verkooper zyn tyd-rekeninge / voor de volle somme.

Den Verkooper zyn tyd-rekeninghe aen zyn loopende rekeninge voor zyn deel / dat hy in de kompagnie houdt.

Den Verkooper zyn loopende rekeninghe aen Kassa / voor de betalinge.

127. Goed koopen in kompagnie met gereet gelt / ende dat alleen betalen / mits Interest hebbende / voor des Kompagnons deel ?

'T goed voor Kompagnie aen Kassa / voor de volle somma des goeds.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge / voor zyn deel.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor den Interest.

128. Goed koopen in Kompagnie / daer yeder een zyn aenpart aen betaelt ?

'T Goed voor Kompagnie aen den Verkooper ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge / voor zyn deel.

Den Verkooper aen Kassa / voor 't gene datmen voor sich zelven betaelt.

Ditto aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge / voor 't gene dat den Kompagnon betaelt.

129. Een Hantschrift koopen in Kompagnie ?

Die de Hantschrift betalen moet aen den Verkooper.

Den Verkooper aen Winst ende Verlies / voor 't rabat.

Ditto

Ditto aen Kassa/ voor de betalinge.
Winst ende verlies aen den kompagnon zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel aen't rabat.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge voor zyn deel aen de betalinge.

130. Een Handtschrift koopen in Kompagnie/ daer elk zyn aendeel betaelt?

Die de Hantschrift betalen moet aen den Verkooper.
Den Verkooper aen Winst ende Verlies/ voor't rabat.
Ditto aen Kassa/ voor datmen zelve betaelt.
Ditto aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge/ voor 't gene dat hy betaelt.
Winst ende Verlies aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel aen 't Rabat.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn betalinge aen de Hantschrift.

131. Als den Kompagnon Goed koopt?

Den Kompagnon myn tyd-rekeninge aen hem myn loopende rekeninge/ voor myn deel daer aen.

Verkoopen voor zyn eygen.

132. Goed verkoopen voor gereet gelt?

Kassa aen't Goed.

133. Goed verkooopen op tyd?

Den Kooper aen't Goed.

134. Goed verkoopen/ een deel met gereet gelt/ ende de reste op Dag?

Den Kooper aen't Goed.
Kassa aen den Kooper/ voor den ontfang.

135. Goed

135. Goed verkoopen / ende met assignatie betaelt worden ?

Den Kooper aen't Goed.

Daer men op geassigneert wort aen den Kooper.

Ofte/

Die d'assignatie betalen moet aen 't goet.

136. Goed verkoopen/ ende betaelt worden met assignatie ende gelt ?

Den Kooper aen't Goed.

Daer men op geassigneert wort aen den Kooper.

Kassa aen Ditto/voor 'tgelt datmen ontfangt.

137. Goed verkoopen ende betaelt worden in Banco ende met gelt ?

Den Kooper aen't Goed.

Banco aen den Kooper / voor dat hy schryven laet.

Kassa aen ditto/ voor 't gelt datmen ontfangt.

138. Goed verkoopen / ende betaelt worden/ met een Hantschrift die op een ander luydt ?

Den Kooper aen't Goed.

Die de Hantschrift betalen moet aen den Kooper.

Ofte :

Die de Hantschrift betalen moet aen't Goed.

139. Goed verkoopen / ende betaelt worden/met een Hantschrift die op een ander luydt/ ende gelt ?

Den Kooper aen't Goed.

Die de Hantschrift betalen moet aen den Kooper.

Kassa aen Ditto/ voor 'tgelt datmen ontfangt.

140. Goed verkoopen voor ghereet gelt/ ende 't gelt op Interest laten ?

Den

Den Kooper aen 't Goed / voor de somma des goeds.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor den Interest.

141. Goed verkoopen / een deel voor gereet gelt / ende de rest op Interest betalen ?
Den Kooper aen 't Goed / voor somma des zelven.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor den Interest.
Kassa aen den Kooper / voor 't gereede gelt.

142. Goed verkoopen op dagh / ende kontant betaelt worden / met rabat ?
Den Kooper aen 't Goed.
Kassa aen den Kooper / Voor 't gereed gelt.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't rabat.

Ofte:

Den Kooper aen 't goed / voor zoo veel als 't goed beloopt / na dat 't rabat afgetrokken is.

143. Goed verkoopen voor Kontant / ende 't gelt een ander in betaling laten ontfangen ?
Den Kooper aen 't Goed.
Die men 't gelt laet ontfangen aen den Kooper.

Ofte:

Die men 't gelt laet ontfangen aen 't goed.

144. Goed verkoopen op Dag / ende de Hantschrift laten maken op een ander / die men schuldig is ?
Den Kooper aen 't Goed.
Daer de Hantschrift op gemaekt word aen den kooper.

Ofte:

Daer de Hantschrift op gemaekt wort aen 't Goed.

145. Goed

145. Goed verkoopen kontant/ende 't gelt een ander laten ontfangen op Interest :

Den Kooper aen 't Goed.
Die 't gelt ontfangt aen den Kooper.
Ditto aen Winst ende verlies/ voor den Interest.

146. Goed verkoopen kontant/een deel zelve ontfangende/ende de rest een ander laten ontfangen op Interest :

Den Kooper aen 't Goed.
Kassa aen den Kooper / voor 't gelt datmen ontfangt.
Die de rest ontfangt aen Ditto/ voor zynen ontfang.
Ditto aen Winst en verlies/ voor den Interest.

147. Goed verkoopen voor eenen Rente-brief :

Den Kooper aen 't Goed.
Daer den Rente-brief op luydt aen den Kooper.
Ofte :
Daer den Rente-brief op luydt aen 't Goed.

148. Goed verkoopen / voor eenen Rente-brief/ ende gelt daer by :

Den kooper aen 't goed.
Daer den Rente-brief op luydt aen den kooper.
Kassa aen Ditto/voor 't gelt datmen ontfangt.

149. Goed verkoopen op Leverantie :

Den kooper aen Leverantie-rekeninge.

150. Goed verkoopen op Leverantie/ende een deel gelt voor uyt ontfangen :

Den kooper aen Leverantie-rekeninge.
Kassa aen den kooper / voor 't gelt datmen ontfangt.

151. Goed koopen op Leverantie/ende een Hantschrift die een ander betalen moet/ op de Hant ontfangen :

Den

Den kooper aen Leverantie-rekeninge.
Die de Handschrift betalen moet aen den kooper.

152. Goed verkoopen op weddinge/ kondítie/ ofte Hazard?

Den kooper aen't Goed.

153. Goed verkoopen/ eendeel kontant te ontfangen/ ende de rest op konditie?

Den kooper aen 't Goed.
Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.

154. Een Hantschrift verkoopen/ op konditie/ weddinge ofte avontuer?

Den kooper aen die de Hantschrift betalen moet.

155. Goed verkoopen/ om naer eenige gedaen reyze betaelt te worden?

Den kooper aen't goed.

156. Goed verkoopen op Bodemerye?

Den kooper aen 't goed.

157. Goed verkoopen/ een deel gereet te ontfangen/ende de rest op Bodemerye?

Den kooper aen't goed.
Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.

158. Een Hantschrift verkoopen/ende daer aen verliezen?

Den Kooper aen dien/ die de Hantschrift betalen moet.
Kassa aen den Kooper/ voor't gelt daer van ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto/ voor 't verlies ofte rabat.

159. Goed verkoopen aen yemant/ daer een ander borge voor blyft?

Den genen die borge wort aen't Goed.

Ofte:

Den kooper aen 't goed/ met verklaringe in de reden/ wie daer borge voor wort.

160. Goed

160. Goed verkoopen op Dag / ende den Kooper noch gelt leenen ?

Den kooper aen 't goed / voor de somma des goeds.

Ditto aen Kassa / voor zoo veel men hem leent.

161. Rente-brief verkoopen ?

Den Kooper aen dien / die de Rente betalen moet.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor afschryf van't verloop.

Kassa aen den Kooper / voor 't gelt datmen ontfangt.

162. Rente-brief verkoopen / voor Ware ende gelt ?

Den Kooper aen dien / die de rente betalen moet.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor afschryf van't verloop.

'T goed aen den kooper vande rente / voor de somma des zelven.

Kassa aen Ditto / voor 't gelt datmen ontfangt.

163. Een Handtschrift verkoopen / voor kontant ?

Den kooper aen dien die de Hantschrift betalen moet.

Kassa aen den kooper / voor 't gelt datmen ontfangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor't rabat.

164. Een Hantschrift verkoopen / een deel voor kontant / de rest op wedding ofte Hazard ?

Den kooper aen dien / die de Hantschrift betalen moet.

Kassa aen den kooper / voor't gelt datmẽ ontfangt.

165. Goed verkoopen / ende per Wissel betaelt worden ?

Den

Den Kooper aen't Goed.
Die den Wissel betalen moet aen den Kooper.
Ofte:
Die den Wissel betalen moet aen 't Goed.
166. Goed verkoopen / een deel voor kontant / ende de rest per Wissel betaelt worden?
Den kooper aen 't goed / voor de somma des zelven.
Kassa aen den kooper / voor 't gereede gelt.
Die den Wissel betalen moet aen Ditto.
167. Eenen Kusting-brief verkoopen?
Den kooper aen dien / die de Kustingen betalen moet.
Kassa aen den kooper / voor 't gelt datmen ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't rabat.
168. Eenen Kustingh-brief verkoopen / voor Ware ende gelt?
Den kooper aen dien / die de Kustingen betalen moet.
'T goed datmen ontfangt aen den kooper.
Kassa aen Ditto / voor 't Gelt datmen ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't rabat.
169. Eenen Kusting-brief laten aflossen?
Kassa aen den aflosser / voor 't gelt datmen ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't rabat.
170. Goed verkoopen voor eenen geacceptеerden Wissel-brief?
Die den Wissel-brief geaccepteert heeft aen't goed.
Ofte:
Den kooper aen't Goed.

Die den Wissel-brief geaccepteert heeft aen den
kooper.
171. Goed verkoopen/ ende betaelt worden
met eenen geaccepteerden Wissel-brief
ende gelt?
Den Kooper aen't Goed.
Die den Wissel-brief geaccepteert heeft aen den
kooper.
Kassa aen Ditto / voor 't Gelt datmen ont-
fangt.
172. Goed verkoopen/ een deel kontant/ een
deel op tyd / ende voor de rest eenen ge-
accepteerden Wissel-brief?
Den Kooper aen 't Goed / voor de somma des
zelven.
Kassa aen den kooper/voor 't gereede gelt.
De partye op tyd blyft open staen.
Die den Wissel-brief geaccepteert heeft aen den
Kooper.
173. Goed verkoopen/ ende betaelt worden
door een aengewezen schult ende gelt?
Den kooper aen't Goed.
Die de schult betalen moet aen den kooper.
Kassa aen ditto/voor 't gelt datmen ontfangt.
174. Landt-goed verkoopen voor ghereet
gelt?
Kassa aen't Landt-goed.
Ofte:
Den Kooper aen't Lantgoed.
Kassa aen den kooper/ voor den ontfang.
175. Lantgoed verkoopen / een deel kon-
tant/ ende de rest op termynen?
Den kooper aen't Lantgoed.
Kassa aen den kooper./ voor 't gene datmen ont-
fangt.

176. Lantgoed verkoopen voor gereet gelt/ op 't welke noch een Rente staet ?
Den kooper aen 't Lantgoed.
Den houder van de Rente aen ditto / voor de hooftrente ende verloop.
Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.
177. Een Huys verkoopen voor kontant ?
Kassa aen het Huys.
Ofte.
Den kooper aen 't Huys.
Kassa aen den kooper/ voor den ontfang.
178. Een Huys verkoopen voor gheréet Gelt / op het welke noch een Rente staet ?
Den kooper aen 't Huys / voor de koop-penningen.
Den houder van de Rente aen Ditto / voor de Hooft-rente ende het verloop.
Kassa aen den kooper/ voor 't Gelt datmen ontfangt.
179. Een Huys verkoopen / een deel voor gereet gelt/ ende de rest op termynen ?
Den kooper aen 't Huys / voor de gantsche somme.
Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.
180. Een Huys verkoopen / een deel voor gereet gelt/ende de reste op Rente ?
Den kooper aen 't Huys/ voor de gantsche koop-penningen.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor een Jaer verloop der Rente.
Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.
181. Een Huys verkoopen / een deel voor gereet gelt/ een deel op verscheyden termynen/ende de reste op Rente ?

Den kooper aen 't Huys/ voor de gantsche koop-penninghen/ ende een Jaer-verloop van de Rente.

Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.

182. Een Huys verkoopen/ een deel voor gereet Gelt/ een deel op termynen/ ende dat op 't zelve Huys noch een Rente staet?

Den kooper aen 't Huys/ voor zoo deel hy beta-len moet.

Den houder van de Rente aen dit loopende Rente ende verloop.

Kassa aen den Verkooper/ voor 't ontfangen gelt.

183. Een Schips-part verkoopen/ voor gereet Gelt?

Kassa aen 't Schips-part.

Gelt

Den kooper aen 't Schips-part.

Kassa aen den kooper/ voor den ontfang [illegible] Gelt.

184. Een Schips-part verkoopen/ een deel voor gereet Gelt/ ende de rest op ter-mynen?

Den kooper aen 't Schips-part/ voor de gant-sche somme.

Kassa aen den kooper/ voor 't gereede gelt.

185. Een Schips-part verkoopen/ een deel voor gereet Gelt/ ende voor de rest een Hantschrift ofte rentebrief aennemen?

Den kooper aen 't Schips-part/ voor de volle somme.

Kassa aen den kooper/ voor 't gereede Gelt.

Die de Hant-schrift ofte Rente-brieff betalen moet aen ditto/ voor den inhoudt van dien.

Verkoopen in Kommission.

186. Kommission-goed verkoopen voor gereet Gelt ?

Kassa aen't Goed voor den Meester.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

187. Kommission-goed verkoopen op dag ?

Den kooper aen't Goed voor den Meester.

188. Kommission-goed verkoopen/een deel voor gereet gelt/ende de reste op dag ?

Den kooper aen't Goed voor den Meester.
Kassa aen den kooper/voor 't gereede gelt.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/voor 't gereede gelt.

189. Goed in kommission verkoopen/eñ betaelt worden met assignatie ende gelt ?

Den kooper aen't Goed voor den Meester.
Die de Assignatie betalen moet aen den kooper.
Kassa aen ditto/voor 't gereede Gelt.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

190. Goed in Kommission verkoopen op dag/ende met gereet Gelt betaelt worden/mits rabat ?

Den kooper aen't Goed voor den Meester.
't Goed voor den Meester aen den kooper/voor 't rabat.
Kassa aen ditto/voor den ontfang van't gelt.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

Ofte:

Kassa aen 't goed voor den Meester/voor de somme des selven/als 't rabat afgetrokken is.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

191. Goed in Kommissioni verkoopen op Wag / ende zelve dat rekenende / den Meester in rekeninge goed doen ?

Den kooper aen 't Goed voor den Meester.
'T goed voor den Meester aen Kassa / voor de onkosten.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor het Salarium / als ook mede voor 't Rabat.
Ditto aen den Meester zyn loopende rekeninge / voor het zuyver Gelt.

192. De zuyver afkomst van 's Meesters goed / op zyn rekeninge stellen ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen 't goed voor den Meester / voor d'onkosten / daer men 't goed voor gedebiteert heeft.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor het Salarium.

Ofte men stelt ook wel :

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen Winst ende Verlies / zoo wel voor het Salarium / als voor de onkosten.

Ende dan debiteert men

Den Meester zyn loopende rekeninge aen 't goed voor den Meester / voor onkosten ende Salarium.
'T goed voor den Meester aen den Meester zyn tyd-rekeninge / voor zoo veel alst goed meer verkocht is / als Salarium ende onkosten bedraegt.

193. Advys krygen / dat den Factoor Goed verkocht heeft voor gereet gelt ?

Den Factoor myn loopende rekening / aen 't goed onder den Factoor.

194. Adbys krygen/ dat den Factoor goed verkocht heeft op dag ?

Den Factoor myn tydrekeninge aen 't goed onder den Factoor.

Verkoopen in Kompagnie.

195. Kompagnie-goed verkoopen / voor kontant ?

Kassa aen't Goed voor Kompagnie.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

196. Kompagnie-goed verkoopen op dag ?

Den Kooper aen't Goed voor Kompagnie.

197. Kompagnie-goed verkoopen / een deel met gereet gelt/ ende de reste op dag ?

Den Kooper aen 't goed voor Kompagnie.

Kassa aen den Kooper/ voor 't gereede gelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / voor zyn deel.

198. Kompagnie-goed verkoopen op dag/ ende met gereet Gelt betaelt worden/ mits rabat ?

Den Kooper aen't Goed voor Kompagnie.

'T goed voor Kompagnie aen den Kooper/ voor 't rabat.

Kassa aen Ditto/ voor den ontfang.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

199. Zyn eygen Goed verkoopen aen de Kompagnie ?

'T goed voor Kompagnie aen zyn eygen goed.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

200. Zyn aenpart van Kompagnie-goed verkoopen/ dat den Kompagnon onder sich heeft?

Den Kooper aen't Goed voor Kompagnie onder den kompagnon/ voor het deel datmen verkoopt.

Kassa aen den kooper/ voor den ontfang.

201. Advys krygen/ dat den Factoor Kompagnie-goed verkocht heeft?

Den Factoor myn loopende rekeninge/ aen't Goed voor Kompagnie onder den Factoor.

Ende indien men't op Kompagnons rekeninge stelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

202. Zyn aenpart verkoopen/ datmen in een Kompagnie heeft/ met Winst?

Den kooper aen zoodanige Kompagnie.

Ditto aen Winst ende Verlies/ voor't avanse.

Kassa aen den kooper/ voor den ontfang.

203. Een Actie in de Indissche Kompagnie verkoopen/ met verlies?

Den kooper aen de Indissche Kompagnie/ voor de koop-penningen.

Winst ende Verlies aen ditto/ voor de schade.

Kassa aen den kooper/ voor den ontfang.

204. Kompagnie-goed verkoopen voor gereet Gelt/ daer yder Kompagnon zyn deel van de betalinge ontfangt?

Den kooper aen't Goed voor Kompagnie.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

Kassa aen den kooper/ voor myn deel aen't gelt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen ditto/ voor zyn deel aen't Gelt.

205. Een Hantschrift verkoopen in Kompagnie.
Den kooper aen dien / daer de Hantschrift op luydt.
Winst ende verlies aen den kooper / voor 't rabat.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen Winst ende Verlies / voor zyn deel aen 't rabat.
Kassa aen den kooper / voor 't Gelt datmen ontfangt.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / voor zyn deel.
206. Goed verkoopen / ende den kooper dat laten in Kompagnie houden?
Den kooper / ofte den kompagnon myn tyd-rekeninge aen 't Goed.
207. Goed verkoopen aen den kompagnon / daer van hy een deel betaelt / ende de reste in Kompagnie houdt?
Den Kompagnon myn Tyd-rekeninge aen 't goed.
Den kompagnon myn loopende rekeninge / aen hem myn tyd-rekeninge / voor zyn deel aen 't Goed.
Kassa aen den kompagnon myn loopende rekeninge / voor den ontfang van 't Gelt.
208. Als den kompagnon goed verkoopt?
Den kompagnon myn loopende rekeninge / aen hem myn tyd-rekeninge / voor myn deel.
209. Als den kompagnon Goed verkoopt / dat hy uyt d' Indissche Kompagnie ontfangen heeft?
Den kompagnon myn loopende rekeninge / aen goederen voor Kompagnie onder hem / voor myn deel.

 Beta-

Betalen.

210. Betalen met Gelt?
Die men betaelt aen Kassa.
211. Betalen in Banco?
Die men betaelt aen Banco.
212. Betalen met Goed?
Die men betaelt aen't Goed.
213. Betalen met Goed ende Gelt?
Die men betaelt aen't Goed/ voor de Wart.
Ditto aen Kassa/voor 't gelt.
214. Betalen met Goed / ende zoo veel als 't Goed meer weird is / aen Gelt ontfangen?
Die men betaelt aen't Goed.
Kassa aen dien / die men betaelt heeft / voor den ontfang.
215. Betalen met een Hantschrift / die op een ander luydt?
Die men betaelt aen dien / daer de Hantschrift op luydt.
216. Een assignatie betalen met gelt?
Die op ons geassigneert heeft aen Kassa.
217. Een assignatie betalen in Banco?
Die op ons geassigneert heeft aen Banco.
218. Een Assignatie in betalinge geven?
Die men d'Assignatie geeft aen dien/ dieze betalen moet.
219. Betalen met Assignatie ende Gelt?
Die men d'Assignatie geeft / aen dien daerze op luydt.
Ditto aen Kassa/voor 't Gelt.
220. Alsmen yemant betaelt heeft / ende dat vergeten in te schryven?

Die

Die men betaelt heeft aen Kassa. Ende dat het vergeten is/ stelt men in de verklaringe.

221. Kontributien betalen?

Winst ende verlies aen Kassa.

222. Huyshuer betalen?

Den Huysheer aen Kassa.

223. D'ongelden van een Huys betalen?

Winst ende Verlies aen Kassa.

224. Eenen geaccepteerden Wisselbrief in betalinge geven?

Die men betaelt aen den accepteerder des Wisselbriefs.

225. Eenen Rente-brieff in betalinge geven?

Die men betaelt aen dien/ die de Rente betalen moet.

226. Betalen met Goed/ ende Wissel die men op yemant trekt?

Den Schult-eyssher aen 't Goed.
Ditto aen dien/ daer men op trekt.

227. Yemant voor den dag betalen/ met rabat?

Die men betaelt aen Kassa/ voor de betalinge.
Ditto aen Winst ende Verlies/ voor 't Rabat?

228. Yemant nae den Dag betalen/ met Rente?

Winst ende verlies aen dien diemen betaelt/voor de Rente.
Die men betaelt aen Kassa/ voor Hooftsomme ende Rente.

229. Goed betalen/ dat op leverance gekocht is?

Die men betaelt aen Kassa.

230. Yemant betalen met zyn eygen Hantschrift/ ende gelt daer by?

Die

Wie men betaelt aen Kassa / voor 't gelt dat men hem telt / neffens de Handtschrift.

231. Goed betalen / dat op kondisie gekocht is.

Die men betaelt aen Kassa.

232. Den Meester gelt tellen ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa.

233. Den Meester in Banco laten schryven ?

De Meester zyn loopende rekeninge aen Banco.

234. Als men yemant op den Meester assigneert ?

Die men assigneert aen den Meester zyn loopende rekeninge.

235. Des Meesters Assignatie betalen ?

Den Meester zyn loopende Rekeninge aen Kassa.

236. Advys van den Meester bekommen / om yemant te betalen ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien die men betalen moet.

237. Den Meester betalen met Assignatie ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien daer men hem op assigneert.

238. Den Meester eenen gheaccepteerden Wisselbrief in betalinge geven ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien die den Wisselbrief geaccepteert heeft.

239. Den Meester met gereet gelt betalen / van zyn Goed / dat op dag verkocht is / met rabat ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa / voor de betalinge.

Ditto aen Winst ende verlies / voor 't rabat.

240. Den Factoor Gelt tellen ?

Den

Den Factoor myn loopende rekeninghe aen Cassa.

241. Als den Factoor yemant gelt telt?

Die 't Gelt ontfangt, aen den Factoor myn loopende rekeninge.

242. Als den eenen Factoor den anderen Gelt telt.

Den ontfangenden Factoor myn loopende rekeninge/aen den uyttellenden Factoor myn loopende rekeninge.

243. Hoe wys van den Factoor bekommen om yemant gelt te tellen?

Den Factoor myn loopende rekeninge aen dien die men betalen moet.

244. Den kompagnon gelt tellen?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen Cassa.

245. Alsmen yemant op den kompagnon assigneert.

Den genen die men assigneert/aen den kompagnon zyn loopende rekeninge.

246. Alsmen den eenen kompagnon op den anderen assigneert.

Den kompagnon die men assigneert zyn loopende rekeninge/aen de loopende rekeninge van dien die [illegible] betalen moet.

247. Den kompagnon betalen met Assignatie.

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen dien daer men hem op assigneert.

248. Den kompagnon betalen/met Assignatie ende Gelt?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen dien daer men hem op Assigneert / voor 't overwys.

Ditto

Ditto aen Kassa/ voor 't gelt datmen telt.

249. Den kompagnon betalen met Goed ende Gelt ?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen 't Goed.
Ditto aen Kassa/ voor 't Gelt.

250. Den kompagnon betalen / met eenen geaccepteerden Wisselbrief ende gelt ?

Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen dien die den Wisselbrief geaccepteert heeft.
Ditto aen Kassa/ voor 't gelt datmen telt.

251. Een Kompagnie met Gelt betalen/ van haer Goed/ op dag verkocht / met Rabat ?

Zulke Kompagnie haer loopende rekeninge aen Kassa/ voor de betalinge.
Ditto aen Winst ende Verlies/ voor 't rabat.

Betaelt worden.

252. Betaelt worden met gelt ?

Kassa aen den Betaelder.

253. Betaelt worden in Banco ?

Banco aen den betaelder.

254. Betaelt worden met Goed ?

Het goed aen den betaelder.

255. Betaelt worden van Lant-pacht met Goed ?

Het goed aen den Pachter.

256. Betaelt worden met goed ende gelt ?

'Tgoed aen den schuldenaar ofte betaelder.
Kassa aen Ditto/ voor het gelt.

257. Betaelt worden met goed / ende zoo veel als de schult minder is/ dan 't Goed beloopt/ aen gelt uytkeeren ?

'Tgoed

'tGoed aen den schuldenaer / voor de somma des zelven.
Den schuldenaer aen Kassa/voor zynen ontfang.
258. Betaelt worden met een Hantschrift:
Die de Hantschrift betalen moet aen dien / dieze in betalinge geeft.
259. Betaelt worden met eenen geaccepteerden Wisselbrief:
Die den Wisselbrief geaccepteert heeft aen dien die hem ons in betalinge geeft.
260. Betaelt worden met Gelt / ende eenen Wissel-brieff die men yemandt overzeyndt:
Kassa aen den schuldenaer/voor 't gelt.
Daer men den Wisselbrief aen zeyndt aen ditto.
261. Eenen Rentebrief in betalinge ontfangen:
Daer den Rentebrief op luydt aen den schuldenaer.
262. Eenen Wisselbrief / Rentebrief ofte Hantschrift in betalinge ontfangen/ende het overige aen gelt uyt-keeren.
Die den Wissel/ Rente/ofte Hantschrift betalen moet/ aen den schuldenaer.
Den schuldenaer aen Kassa / voor dat men hem telt.
263. Betaelt worden met Assignatie ende gelt:
Daer de Assignatie op spreekt aen den betaelder.
Kassa aen Ditto/ voor 't gelt.
264. Betaelt worden van een Huys-kuystinge:
Kassa aen den kooper van't Huys.
265. Betaelt worden met een Hantschrift/ Ware ende Gelt:
Daer

Daer de Handtschrift op spreekt aen den betaelder.

Het goed aen Ditto/ voor de Ware.

Kassa aen Ditto/ voor 't gelt.

266. Betaelt worden voor den Dag/ ende rabat laten vallen?

Kassa aen den betaelder/ voor den ontfang.

Winst ende verlies aen Ditto/ voor 't rabat.

267. Betaelt worden naer den dag/ ende Rente genieten voor 't wachten?

Kassa aen den betaelder/ voor zoo veel men ontfangt.

Den betaelder aen Winst ende verlies/ voor de Rente.

268. Betaelt worden van Goed/ dat op Konditie/ofte weddinge verkocht is?

Kassa aen den schuldenaer ofte betaelder.

269. Betaelt worden van goed/dat op avontuer verkocht is/ daer men (voor accoort) een deel moet laten vallen?

Kassa aen den betaelder/ voor den ontfang.

Winst ende verlies aen Ditto/ voor datmen vallen laet.

270. Betaelt worden van een Handtschrift/ die men in Kompagnie gekocht heeft?

Kassa aen dien/ daer de Handtschrift op luydt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel daer aen.

Ontfangen.

271. Een deel van een schult ontfangen/ ende de rest quytschelden/ om dat den schuldenaer gefaelgeert is?

Kassa aen den schuldenaer/ voor den ontfang.

Winst

Winst ende verlies aen Ditto/voor't quytschelt.
272. Een Hantschrift in betalinge ontfangen / van eenen die gefaelgeert is / ende de rest hem quytschelden ?
Daer de Hantschrift op luydt aen den schuldenaer.
Winst ende verlies aen ditto/voor de quytschelt.
273. Van den Factoor een rest ontfangen/ boven zyn ongelden ende provision ?
Winst ende verlies aen den factoor myn loopende rekeninge / voor syn ongelden ende provision.
Kassa aen Ditto/voor 300 veel alsmen ontfangt.
274. Kompagnie-gelt vanden Factoor ontfangen / boven zyn ongelden ende provision ?
Goederen voor Kompagnie onder den Factoor/ aenden Factoor myn loopende rekeninge/voor zyn ongelden ende provision.
Kassa aen Ditto / voor datmen ontfangt.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.
275. Een Assignatie ontfangen / van den eenen factoor op den anderen ?
Den Factoor myn loopende rekeninge daer men op geassigneert wort / aen den Factoor myn loopende rekeninge/ die de Assignatie geeft.
276. Van den Meester gelt ontfangen ?
Kassa aen den Meester zyn loopende rekeninge.
277. Een Assignatie ontfangen / van den eenen Meester op den anderen ?
Den Meester zyn loopende rekeninge/ daer men op geassigneert wort/ aenden Meester zyn loopende rekeninge / daer men de assignatie van ontfangt.

278. Van den Kompagnon Gelt ontfangen?
Kassa aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.
279. Van den Kompagnon een rest ontfangen / boven zyn ongelden ende provision?
Winst ende verlies aen den Kompagnon myn loopende rekeninge/voor de ongelden ende provision.
Kassa aen Ditto/ voor datmen ontfangt.
280. Gelt ontfangen vanden Kompagnon/ dat my aengaet?
Kassa aen den Kompagnon myn loopende rekeninge.
281. Gelt ontfangen op Kondition ofte weddinge?
Kassa aen dien/ daer men tegen wedt.
282. Gelt ontfangẽ upt d'Indissche Kompagnie?
Kassa aen Ditto Kompagnie.
283. Gelt ontfangẽ upt d'Indissche Kompagnie/ datmen voor Winst rekent?
Kassa aen de Indissche Kompagnie.
Indissche Kompagnie aen Winst ende Verlies/ voor het blyvende Kapitail.
284. Gelt ontfangen / om voor ander in de Indissche Kompagnie aen te leggen?
Kassa aen den upttelder zyn loopende rekeninge.
285. Goed ontfangẽ upt d'Indissche Kompagnie?
'T goed aen de Kompagnie van Indiën.
286. Goed ontfangẽ upt d'Indissche Kompagnie / daer een ander mede part in heeft?

'T goed

'T goed voor Kompagnie / aen de Indissche Kompagnie/ voor myn deel.
Ditto aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

287. Goet ontfangẽ uyt d'Indissche Kompagnie/ dat den Kompagnon die't ontfangt/ onder sich houdt ?

'T goed voor Kompagnie onder den Kompagnon/ aen de Indissche Kompagnie/ voor myn deel.

288. Goed ontfangen / datmen op Leverantie gekocht heeft ?

'T goed aen Leverantie-rekeninge.

289. Goed ontfangen om in Kommission te verkoopen ?

'T goed voor den Meester aen Kassa / voor de ongelden die men daer op verschiet.

290. Gelt ontfangẽ van kommission-goet/ datmen op dag verkocht heeft ?

Kassa aen den betaelder.
De Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

291. Gelt ontfangẽ/van kompagnie-goed/ datmen op dag verkocht heeft ?

Kassa aen den betaelder.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

292. Met yemant afrekenen / ende den rest van hem ontfangen ?

Kassa aen den genen daer men mede afgerekent heeft.

293. Gelt in Retour ontfangen ?

Kassa aen den Factoor myn loopende rekeninge.

294. Goed in Retour ontfangen ?

'T goed datmen ontfangt aen Goederen onder den factoor.

295. Kommissie-goed / voor 's Meesters ordre van een ander ontfangen?

'T goed voor den Meester aen Kassa/voor de ongelden die daer op betaelt zyn.

296. Als den Meester goed ontfangt/ datmen hem gezonden heeft?

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen Voyage.

297. Goed ontfangen in Kommission/ ende voort zeynden?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa/ voor de ongelden/ die men daer op betaelt.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor de provision.

298. Goed in Kommission te verkoopen/ ontfangen voor een Kompagnie?

'T goed voor zoodanige Kompagnie aen Kassa/ voor de ongelden/ die men daer op doet.

299. Aenwys vanden Meester bekommen/ om voor hem gelt te ontfangen?

Daer men op aengewezen wort/aenden Meester zyn loopende rekeninge.

300. Als den Factoor Goedt ontfangen heeft?

'T goed onder den factoor aen Voyage.

301. Als den Factoor goet ontfangen heeft/ datmen op leverantie gekocht hadde?

'T goed onder den Factoor aen Leverantie-rekeninge.

302. Als den Factoor Kompagnie-goed (datmen hem ghezonden heeft) ontfangt?

'T goed voor Kompagnie onder den Factoor aen Voyage.

303. Advys krygen / dat den Factoor goed ontfangen heeft / dat ter Zee berooft was/ ende daer op Haverye moeten betalen ?

'T goed onder den Factoor aen Winst ende Verlies/ voor den ontfang van't goed.

Winst ende Verlies aen den Factoor myn loopende rekeninge / voor 't betalen van de Haverye.

304. Gelt ontfangen op een Assignatie van den Kompagnon ?

Kassa aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.

305. Den kompagnon een assignatie doen/ om Gelt te ontfangen ?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen dien daer men hem op assigneert.

306. Als yemant ons een vervallen schult in Kompagnie laet houden ?

Den Kompagnon zyn byzonder [redacted]-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

307. Van yemant goed in Kompagnie ontfangen ?

'T goed voor Kompagnie aen den Kompagnon zyne tyd-rekeninge.

Den Kompagnon zyne tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor myn deel.

308. Als den Kompagnon Goet ontfangt/ datmen hem gezonden heeft ?

'T goed voor Kompagnie onder den Kompagnon aen Voyage.

309. Als den Kompagnon Goet ontfangt/ ende dat wederomme voort zeyndt ?

Voyage derwaert hy't zeyndt aen Voyage daer hy woont.

 310. Als

310. Als den Kompagnon goed ontfangt/ dat ik op Leverantie gekocht hebbe.

'T goed voor Kompagnie onder den Kompagnon aen Leverantie rekeninge.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

311. Kompagnie-goed van den factoor in Retour ontfangen ?

'T goed voor Kompagnie aen Kompagnie-goed onder den factoor.

312. Kompagnie-gelt van den Factoor/ in Retour ontfanghen/ nae dat hy zyn ongelden ende provision afghehouden heeft ?

'T goed voor Kompagnie onder den Factoor/ aen den Factoor myn loopende rekeninghe/ voor zyn ongelden ende provision.

Kassa aen Ditto/ voor 't gelt datmen ontfangt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

Leveren of verzeynden.

313. Goed leveren/ dat op leverantie verkocht is ?

Leverantie-rekeninge aen't Goed ?

314. Gelt uytgeven op konditie of wedd inge ?

Daer men tegen wedt/ aen Kassa.

315. Goed verzeynden aen den factoor ?

Voyage aen't Goed datmen verzeyndt.

316. Goed verzeynden aen den Meester ?

Voyage aen't Goed voor den Meester.

317. Kompagnie-goed verzeynden ?

Voyage aen't Goed voor Kompagnie.

318. Goed verzeynden aen verscheydē Factoors in een stadt ?
Voyage aen 't Goed / voor yeder partye byzonder.
319. Den factoor Gelt zeynden ?
Voyage / ofte : Den factoor myn loopende rekeninge aen Kassa.
320. Den Meester Gelt zeynden ?
Den Meester zyn loopende rekeninghe aen Kassa.
321. Den Kompagnon Gelt zeynden ?
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen Kassa.
322. Als den Factoor het gezonden Goed ontfangen heeft ?
Goederen onder den factoor aen Voyage.
323. Als den Meester het gezonden Goed ontfangen heeft ?
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen Voyage.
324. Als den Kompagnon het ghezonden Goed ontfangen heeft ?
'T goed voor kompagnie onder den Kompagnon / ofte : Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen Voyage.
325. Den Meester eenen Wisselbrief in betalinge zeynden ?
Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien / die den Wissel betalen moet.
326. Den Meester Goed leveren in betalinge ?
Den Meester zyn loopende rekeninge aen 't goed.
327. Den Meester Goed ende gelt leveren / afhoudende provision ende onkosten ?
'T Goed voor den Meester aen Kassa / voor de ongelden.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor de provision.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed voor den Meester / voor de weirdye van 't Goed / als mede voor de onkosten ende provision.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa / voor 't gelt / datmen hem toestelt.

Ofte:

Den Meester zyn tyd-rekeninghe aen 't Goed voor den Meester / voor de weirdye des goeds.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa / voor 't Gelt datmen telt / als mede voor de onkosten.

Ditto aen winst ende verlies / voor de provision.

328. Kommission-goed / door 's Meesters ordre / aen eenen anderen leveren?

Den Meester zyn tyd-rekeninghe aen 't Goed voor den Meester.

329. Als den eenen factoor / myn Goed aen den anderen overlevert?

'T goed onder den Factoor die 't ontfangt / aen het Goed onder den Factoor / die 't uytlevert.

330. Als den eenen Factoor aen den anderen Gelt telt?

Den ontfangenden factoor myn loopende rekeninge / aen den uyttellenden myn loopende rekeninge.

331. Alsmen yemant een vervallen schult in Kompagnie laet houden?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge aen zyn byzonder rekeninge.

Man-

Mangelen.

332. Mangelen Goed om Goed :
't Goed datmen ontfangt aen 't Goed datmen uptgeeft.

Ofte :

Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen uptgeeft.
't Goed datmen ontfangt aen den Mede-mangelaer.

333. Mangelen ende Gelt toegeven :
'T goed datmen ontfangt aen den Mede-mangelaer.
Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen uptgeeft.
Ditto aen Kassa/voor 't Gelt datmen toegeeft.

334. Mangelen ende Gelt toegeven / een deel gereet/ende de reste op dag :
'T goed datmen ontfangt/ aen den Mede-mangelaer.
Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen uptgeeft.
Ditto aen Kassa/voor 't gereede Gelt.

335. Mangelen/ende gelt toe ontfangen :
Den Mede-mangelaer/ aen 't goed datmen uptgeeft.
'T goed datmen ontfangt aen den Mede-mangelaer.
Kassa aen Ditto / voor 't Gelt datmen toe ontfangt.

336. Mangelen / ende Gelt toe ontfangen/ een deel gereet/ende de reste op dag :
Den Mede-mangelaer aen 't Goed datmen uptgeeft.

't Goed datmen ontfangt aen den Mede-mangelaer.
Kassa aen Ditto/voor 't gereede Gelt.

337. Kommission-goed vermangelen/goed om goed.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed voor den Meester datmen uytgeeft.
'T goed voor den Meester datmen ontfangt/aen den Meester zyn tyd-rekeninge.

338. Kommission-goed vermangelen/ende Gelt toegeven?

'T goed voor den Meester datmen ontfangt/aen den Meester zyn tyd-rekeninge.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed voor den Meester datmen ontfangt.
Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa voor 't Gelt datmen toegeeft.

339. Kommission-goed vermangelen/ende Gelt toe ontfangen?

Den Meester zyn tyd-rekeninge / aen 't Goed voor den Meester/datmen uytgeeft.
'T goed voor den Meester datmen ontfangt/ aen den Meester zyn tyd-rekeninge.
Kassa aen den Meester zyn loopende rekeninge/ voor 't Gelt datmen toe ontfangt.

340. Kommission-goed vermangelen/ende een Hantschrift met Gelt toe ontfangen?

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen 't Goed voor den Meester datmen uytgeeft.
'T goed voor den Meester datmen ontfangt/aen den Meester zyn tyd-rekeninge.
Die de Hantschrift betalen moet/ aen den Meester zyn loopende rekeninge.
Kassa aen ditto/voor 't Gelt datmen ontfangt.

341. Als

341. Als den Factoor Goed vermangelt/ Goed om goed ?

Den mede-mangelaer aen 't goed onder den factoor dat hy uytgeeft.

'T goed onder den factoor dat hy ontfangt aen den mede-mangelaer.

342. Als den factoor goed vermangelt ende gelt toegeeft ?

'T goed onder den factoor dat hy ontfangt aen den mede-mangelaer.

Den mede-mangelaer aen 't goed onder den factoor dat hy uytgeeft.

Ditto aen den factoor myn loopende rekeninge/ voor 't gelt.

343. Als den Factoor Goed vermangelt/ ende Gelt toe ontfangt ?

Den Mede-mangelaer aen 't Goed onder den factoor/dat hy uytgeeft.

'T goed onder den factoor dat hy ontfangt / aen den Mede-mangelaer.

Den factoor myn loopende rekeninge aen ditto/ voor 't Gelt dat hy ontfangt.

344. Als den Factoor Kompagnie-goed vermangelt/ goed om goed ?

Dē mede-mangelaer/ aen 't goed voor Kompagnie onder den den Factoor/ dat hy uytgeeft.

'T goed voor Kompagnie onder den Factoor dat hy ontfangt/ aen den mede-mangelaer.

NB. In deze voorgaende vier partyen, konde men gevoegelyk, in plaets vanden Mede-mangelaer, stellen, Den Factoor myn tyd-rekeninge.

345. Kompagnie-goed vermangelen / Goed om goed ?

Den

Den mede-mangelaer aen 't goed voor Kompagnie/ datmen uytgeeft.
'T goed voor Kompagnie datmen ontfangt / aen den mede-mangelaer.

346. Kompagnie-goed vermangelen / ende gelt toe ontfangen ?

Den mede-mangelaer aen 't Goed voor Kompagnie datmen uytgeeft.
'T goed voor Kompagnie datmen ontfangt / aen den mede-mangelaer.
Kassa aen ditto/ voor 't gelt datmen ontfangt.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/voor zyn deel aen 't gelt.

347. Kompagnie-goed vermangelen / ende gelt toegeven ?

'T Goed voor Kompagnie datmen ontfangt/ aen den mede-mangelaer.
Den mede-mangelaer aen 't goed voor Kompagnie datmen uytgeeft.
Ditto aen Kassa/voor 't gelt datmen toegeeft.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel aen 't gelt.

348. Kompagnie-goed vermangelen/ voor ander goed dat den Kompagnon ontfangt ?

Den mede-mangelaer aen 't Goed voor Kompagnie datmen uytgeeft.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.
'T goed voor Kompagnie onder den Kompagnon/dat hy ontfangt aenden mede-mangelaer.
Den Kompagnon myn loopende rekeninge/ aen hem myn tyd-rekeninge/ voor myn deel.

349. Als den Kompagnon goed vermangelt ?

'T goed

'T goed voor Kompagnie onder den Kompagnon / aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge / voor myn deel aen 't Goed dat hy ontfangt.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninghe / aen 't goed voor Kompagnie onder den Kompagnon / voor myn deel aen 't goed dat hy uytgeeft.

Bodemerye.

350. Gelt op Bodemerye ontfangen ?
Kassa aen dien / daer men 't van ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor het opgelt.

351. Als onzen Schipper gelt neemt op Bodemerye ?
Onzen Schipper aen dien / die 't hem Bodemerye doet / zoo wel voor 't opgelt als voor den ontfang.

352. Gelt op Bodemerye geven ?
Die men 't op Bodemerye geeft aen Kassa.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor 't opgelt.

353. Als onzen Factoor Bodemerye betaelt ?
Dien daer men 't op Bodemery van ontfangen heeft / aen den factoor myn loopende rekeninge.

354. Als onzen Schipper toont zyn Bodemerye betaelt te hebben ?
Die 't op Bodemerye ghedaen heeft aen den Schipper.

355. Als onzen factoor Bodemerye ontfangen heeft ?
Den factoor myn loopende rekeninge aen dien / daer de Bodemerye mede gemaekt is.

356. Goed

356. Goed koopen op Bodemerye ?
'T goed aen den Verkooper.

357. Goed verkoopen op Bodemerye ?
Den Kooper aen het Goed.

358. Goed koopen op Bodemerye/om met opgelt te betalen ?
'T goed aen den Verkooper.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't opgelt.

359. Goed verkoopen op Bodemerye/ om met opgelt te betalen ?
Den Kooper aen het goed.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor 't opgelt.

360. Als het schip ter Zee blyft / daer onzen Schipper Bodemerye op ontfangen heeft ?
Dien die 't hem op Bodemerye gedaen heeft/ aen onzen Schipper.

361. Als het schip ter Zee blyft / daer wy Bodemerye op ontfangen hebben ?
Die 't op Bodemerye gedaen heeft aen Winst ende Verlies.

362. Als het schip ter Zee blyft / daer wy Bodemerye op gegeven hebben ?
Winst ende Verlies aen dien daer wy de Bodemerye mede gesloten hebben.

Assurantie.

363. Een ander Goed verassureren ?
Kassa aen dien die men 't verassureert / voor zoo veel alsmen aen premie ofte Assurantie-gelt ontfangt.

NB. Eeni-

NB. Fenige maken hier een rekeninge van Assurantie, dat goed is voor de gene die veel verzekeren. Doch yeder een heeft zyn believen te doen.

364. Goed laten verassureren ?
Die 't ons verassureert aen Kassa/ voor zoo veel als men hem tot premie telt.

365. Als 'tgoed wel overgekommen is/ datmen verassureert heeft ?
Den genen die men 't verassureert heeft / aen winst en verlies/ voor affschryf van de premie.

366. Als 'tgoed wel overgekommen is/ datmen heeft laten verassureren.
Winst ende verlies aen dien die 't ons verassureert heeft/ voor affschryf van de premie.

367. Als 't goed ter Zee gebleven is / datmen verassureert heeft ?
Winst ende verlies aen dien / die men 't verassureert heeft / voor zoo veel alsmen meer goed doen moet / alsmen voor premie heeft ontfangen.
Die men 't verassureert heeft aen Kassa/ voor de betalinge.

368. Als 't Goed ter Zee gebleven is / dat een ander ons verassureert heeft ?
Den Assuraduer aen Voyage / voor zoo veel als hy ons verzekert heeft.
Winst ende verlies aen den Assuraduer/ voor afschryf van de premie.
Kassa aen Ditto/ voor datmen ontfangt.

Ofte :

Den Assuraduer aen Voyage / voor zoo veel als hy meer betalen moet/ als hy tot premie heeft ontfangen.

Kassa

Kassa aen den den Assuraduer / voor dat hy betaelt.

369. Kompagnie-goed laten verassureren ?

Die 't ons verassureert aen Kassa / voor zoo veel als men hem tot premie telt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

370. Goed verassureren in Kompagnie ?

Kassa aen dien die men 't verassureert / voor zoo veel alsmen tot premie ontfangt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

371. Als 'tgoed wel overgekommen is/dat men heeft laten verassureren in Kompagnie ?

Winst ende verlies aen den Assuraduer/ voor afschryf van de premie.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen Winst ende verlies/ voor zyn deel.

372. Als 't Goed wel overgekommen is/ datmen in Kompagnie verassureert heeft ?

Den genen die men 't verassureert heeft aen winst ende verlies/voor afschryf van de premie.

Winst ende Verlies aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/voor zyn deel.

373. Goed krygen/ dat ter Zee gebleven was/ daer men d'assurancie van betaelt heeft ?

'T goed datmen bekomt / aen Winst ende Verlies/ voor de weirdye van het zelve.

374. Als het Kompagnie-goed ter Zee gebleven is / datmen heeft laten verassureren ?

Den

Den Assuraduer aen Voyagie / voor soo veel als hy meer betalen moet / als hy tot premie ontfangen heeft.

Kassa aen den Assuraduer / voor soo veel als hy ons betaelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge / voor zyn deel.

375. Als 't goed ter Zee gebleven is / datmen in Kompagnie verzekert heeft?

Winst ende Verlies aen die men 't verassureert heeft / voor soo veel men meer moet goet doen / als de premie.

Die men verassureert heeft aen Kassa / voor soo veel alsmen hem betaelt.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge / voor zyn deel.

376. Alsmen Kommission-goed laet verzekeren?

Den Assuraduer aen Kassa / voor de premie.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge.

377. Alsmen goed verassureert in Kommission?

Kassa aen die men 't verassureert / voor de premie.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

378. Als onzen factoor ons goed heeft laten verassureren?

Den Assuraduer aen den factoor myn loopende rekeninge.

379. Als 'tgoed wel overgekommen is / datmen in Kommission heeft verzekert?

Die men 't verassureert heeft aen den Meester zyn tyd-rekeninge / voor afschryf van de premie.

 380. Als

380. Als 't Kommission-goed/datmen heeft laten verzekeren/wel overgekomen is:

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen den Assuraduer/voor afschryf van de premie.

381. Als 't Goed wel overgekommen is/ dat den factuer voor ons heeft laten verzekeren:

Winst ende Verlies aen den Assuraduer/voor afschryf van de premie.

382. Als 't Kommission-goed ter Zee gebleven is/ datmen heeft laten verzekeren:

Den Assuraduer aen den Meester zyn tyd-rekeninge/ voor zoo veel als hy boven de premie moet goet doen.

Kassa aen den Assuraduer/ voor datmen ontfangt.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

383. Als 't goed ter Zee gebleven is/ datmen in Kommission verzekert heeft:

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen dien die men 't verzekert heeft/ voor zoo veel alsmen boven de premie moet goet doen.

Die men 't verzekert heeft aen Kassa/ voor de betalinge.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge.

384. Alsmen betaelt wort van Assurance/ met Hantschrift/ Ware/ ende Gelt:

Daer de Hantschrift op spreekt aen den Assuraduer.

'T goed aen Ditto/ voor de weirdye des zelven.

Kassa aen Ditto/ voor zoo veel alsmen ontfangt.

385. Als-

385. Alsmen den Assuraduer een deel guyt schelt/ ende de rest aen gelt ontfangt ?

Winst ende Verlies aen den Assuraduer / voor't guytschelt.

Kassa aen Ditto/ voor zyn betalinge.

386. Alsmen betaelt wort van Assurance/ een deel met Goed / ende voor de rest tyd gunt ?

'T goed aen den Assuraduer / voor weirdye des zelven.

Den Assuraduer aen Winst ende Verlies / voor den Interest van den vergunden tyd.

Van Wissel.

387. Wissel trekken / ofte gelt op Wissel ontfangen ?

Kassa aen den genen daer men op treckt.

Ofte :

Kassa aen dien daer den Wissel mede gesloten wort.

Ende alsmen advys van 't betalen heeft.

Daer den Wissel mede gesloten is aen dien/ daer men op getrokken heeft.

388. Gelt op Wissel geven/ of remitteren ?

Die men't remitteert aen Kassa.

Ofte :

Daer men den Wissel mede sluyt aen Kassa.

Ende alsmen advys van 't betalen heeft.

Die men 't geremitteert heeft aen den genen/ daer den Wissel mede gesloten is.

389. Wissel trekken/daer men terstont geen gelt van en ontfangt ?

Daer men den Wissel mede sluyt aen den genen daer men op trekt.

390. Wissel remitteren/ daer men terstont geen gelt en telt ?

Die men 't remitteert aen den genen daer men den Wissel mede slupt.

391. Wissel trekken / ende 't gelt een ander in betalinge laten ontfangen ?

Die men 't in betalinge ontfangen laet / aen den genen daer men op trekt.

392. Gelt remitteren/ ende den trekker/ op een ander assigneren ?

Den genen die men 't remitteert aen den genen daer men op assigneert.

393. Gelt remitteren/ende betalen met Assignatie ende gelt ?

Den genen die men 't remitteert / aen dien daer men den Wissel mede slupt.

Daer men den Wissel mede gesloten heeft / aen dien daer men hem op assigneert.

Ditto aen Kassa/ voor datmen betaelt.

394. Wisselbrief ontfangen / ende laten accepteren ?

Den Accepteerder aen dien die 't ons geremitteert heeft.

395. Wisselbrief accepteren ?

Den genen die op ons trekt aen dien die men betalen moet.

396. Wissel-gelt ontfangen ?

Kassa aen dien die 't ons betaelt.

397. Wissel-gelt betalen ?

Den genen die men betaelt aen Kassa.

398. Getrokken Wissel opsicht betalen ?

Den genen die op ons getrokken heeft aen Kassa.

399. Wissel-brief ontfangen / ende opsicht daer van betaelt worden ?

Kassa aen dien die 't ons geremitteert heeft.

400. Wis-

400. Wissel trekken op Frankfort/ Lepp-sig/ofte ander Missen / daer men lagie geven moet ?

Kassa/ ofte/ daer men den Wissel mede slupt aen zoodanige Misse/voor de somma des Wissels.
Winst ende verlies aen Ditto / voor de lagie des zelven ?

401. Gelt remitteren op Frankfort/Lepp-sig/ofte ander Missen/ daer men lagie geniet ?

Zoodanige Misse aen Kassa (ofte dien daer men Wissel mede slupt) voor de somma des Wissels.
Ditto aen Winst ende verlies / voor de lagie des zelven ?

402. Alsmen tegen de Misse / zoodanige Wissel-brieven afgeeft ?

Ditto Misse aen onzen factoor/ ofte den genen daer men op getrokken heeft.

403. Alsmen tegen de Misse/zulke Wissel-brieven ontfangt ?

Onzen factoor/ ofte die men ordineert de Wisselen te ontfangen aen ditto Misse.

404. Alsmen Wissel trekt op den factoor ?

Kassa (ofte daer men den Wissel mede slupt) aen den factoor myn loopende rekeninge.

405. Alsmen den factoor gelt remitteert ?

Den factoor myn loopende rekeninge aen Kassa/ ofte dien/daer men den Wissel mede slupt.

406. Als den factoor in my trekt ?

Den Factoor myn loopende rekeninge aen dien/ die wy betalen moeten.

407. Als den factoor my gelt remitteert ?

Den accepteerder aen den factoor myn loopende rekeninge.

 408. Als

408. Als den factoor op my trekt / dat een ander mede aengaet ?

Den factoor myn loopende rekeninge/ aen dien/ die men den Wissel betalen moet.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

409. Als den factoor Kompagnie-geldt aen my remitteert ?

Den Accepteerder aen den Factoor myn loopende rekeninge.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/voor zyn deel.

410. Als den eenen factoor/voor my op den anderen trekt ?

Den trekker myn loopende rekeninge / aen den uyttelder myn loopende rekeninge.

411. Als den eenen factoor / myn Gelt aen den anderen remitteert ?

Den ontfanger myn loopende rekeninge / aen den remitteerder myn loopende rekeninge.

412. Alsmen Wissel trekt op den Meester ? Kassa (ofte daer men den Wissel mede sluyt) aen den Meester zyn loopende rekeninge.

413. Alsmen den Meester gelt remitteert ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa / ofte aen dien / daer men den Wissel mede sluyt.

414. Als den Meester Wissel op my trekt ?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen dien die wy betalen moeten.

415. Als den Meester ons gelt remitteert ?

Den accepteerder van den Wisselbrief aen den Meester zyn loopende rekeninge.

416. Alsmen Wissel trekt op den Kompagnon ?

Kassa

Kassa (ofte die daer men den Wissel mede slupt) aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.

417. Alsmen den Kompagnon gelt remitteert?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen Kassa/ ofte aen dien daer men den Wissel mede slupt.

418 Als den Kompagnon Wissel op my trekt?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge / aen dien die wy betalen moeten.

419. Als den Kompagnon my gelt remitteert?

Den accepteerder van den Wissel-brief aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.

420 Den Kompagnon eenen Wissel-brief in betalinge geven/ die men op yemant trekt?

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge / aen dien daer den Wissel op getrokken is.

421. Als onzen getrokken Wissel met Protest wederkeert?

Daer men op getrokken heeft aen dien / daer men den Wissel mede gesloten hadde / voor de somme des Wissels.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor de onkosten van het Protest/ ende Wissel-schade.

Daer men den Wissel mede gesloten hadde aen Kassa/ voor de betalinge.

422. Als onzen geremitteerden Wissel met Protest weder komt?

Daer men den Wissel mede gesloten hadde / aen dien die men 't Gelt remitteerde/ voor de somma van den Wissel/ met de onkosten van't Protest/ ende de Wissel-schade.

Kassa aen dien/daer men den Wissel mede gesloten hadde/ voor de betalinge.

423. Als den genen daer den Wissel met Protest op weder komt gefaljeert is/ ende datmen deshalven een deel laten vallen moet?

Den gefaljeerden / aen dien die den Wisselbrief weder zeyndt / voor de somma des Wissels/ met de onkosten van 't Protest ende Wissel-schade.

Winst ende Verlies aen den gefaljeerden/ voor zoo veel als wy laten vallen moeten.

'T gene datmen in betalinge bekomt aen Ditto.

424. Alsmen eenen Wissel-brief / die ons geremitteert is/ met Protest weder zeyndt?

Dien die 't ons geremitteert heeft aen Kassa/ voor de onkosten van 't Protest.

425. Als den Meester in ons trekt/ende dat den genen die den Wissel ontfangen zal/ ons ordineert Goed te koopen?

Den Meester zyn loopende rekeninge die op ons trekt/ aen de loopende rekeninge van den Meester die 't ontfangen zal.

Van Interesten.

426. Gelt ontfangen op Interest?

Kassa aen dien/ die 't ons op Interest doet.

Winst ende Verlies / aen ditto / voor den Interest.

427. Gelt op Interest uyt doen?

Dien die men 't op Interest doet aen Kassa.

Ditto aen winst ende verlies / voor den Interest.

428. Alsmen yemant een vervallen schult op Interest laet houden?

Die men de schult op Interest laet houden aen winst ende verlies/ voor den Interest.

429. Alsmen een vervallen schult van yemant op Interest houdt?

Winst ende Verlies aen dien die men schuldig is/ voor den Interest.

430. Alsmen yemant gelt aenwyst te ontfangen/ ende 't zelve hem op Interest laet?

Die 't Gelt ontfangt aen dien daer men hem op aenwyst.

Ditto aen Winst ende Verlies/ voor den Interest.

431. Gelt op Interest nemen/ ende dat een ander in betalinge laten ontfangen?

Den genen die men 't ontfangen laet/ aen dien daer men 't van op Interest neemt.

Winst ende Verlies aen Ditto/ voor den Interest.

432. Als den Factoor voor my Gelt op Interest neemt?

Den Factoor myn loopende rekeninge/aen dien die 't hem doet.

Winst ende Verlies aen Ditto/ voor den Interest.

433. Als den Factoor voor my Gelt op Interest gegeven heeft?

Dien hy 't op Interest gedaen heeft/ aen den Factoor myn loopende rekeninge.

Ditto aen Winst ende Verlies/ voor den Interest.

434. Gelt op Interest nemen/ voor den Meester?

Kassa aen den Meester zyn loopende rekeninge.
Den Meester zyn tyd-rekeninge / aen dien daer men 't van opneemt / voor Hooftsomme ende Interest.

435. Geldt op Interest geven / voor den Meester?

Den Meester zyn loopende rekeninge aen Kassa.
Die men 't op Interest doet / aen den Meester zyn tyd-rekeninge / voor Hooft-somme ende Interest.

436. Gelt op Interest nemen / voor den Kompagnon?

Kassa aen den Kompagnon zyn loopende rekeninge.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge / aen dien daer men 't van opneemt / voor Hooftsomme ende Interest.

437. Als den Kompagnon / voor my Gelt op Interest neemt?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge/aen den genen/ die 't hem doet.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor den Interest.

438. Den Kompagnon Gelt op Interest doen/ ende dat in Kompagnie houden?

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor de Hooftsomme.
Ditto aen Winst ende Verlies/ voor den Interest.

439. Als den Kompagnon my gelt op Interest doet / ende dat in Kompagnie houdt?

Den Kompagnon myn loopende rekeninge/aen hem myn tyd-rekeninge / voor de Hooftsomme.

Winst

Winst ende Verlies aen Ditto / voor den Interest.

440. Geldt op Interest nemen voor de Kompagnie?

Kassa aen den uyttelder/voor datmen ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor den Interest.
Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel aen den ontfang.
Ditto aen Winst ende Verlies / Voor zyn deel aen den Interest.

441. Gelt op Interest geven voor de Kompagnie?

Die men 't op Interest doet aen Kassa/ voor de uytgave.
Ditto aen winst ende verlies voor den Interest.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel aen de uytgave.
Winst ende verlies aen Ditto/ voor zyn deel aen den Interest.

442. Verloopen Interest betalen?

Die men den Interest betaelt aen Kassa.
Winst ende Verlies aen dien/ die men den Interest betaelt heeft / voor den toekomenden Interest.

443. Verschenen Interest betalen/voor den Meester?

Den genen die men betaelt aen Kassa.
Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge.
Den Meester zyn tyd-rekeninge aen dien die men betaelt heeft/ voor den toekomenden Interest.

444. Ver-

444. Verballen Interest betalen/ voor den kompagnon.

Die men den Interest betaelt aen Kassa.
Den kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor de betalinge.
Den kompagnon zyn tyd-rekeninge/ aen dien die men betaelt/ voor den toekomenden Interest.

445. Verloopen Interest betalen/ voor de Kompagnie?

Die men den Interest betaelt aen Kassa.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.
Winst ende Verlies aen dien die men betaelt heeft/voor den toekomenden Interest.
Den kompagnon zyn tyd-rekeninge aen Winst ende Verlies/ voor zyn deel aen den toekomenden Interest.

446. Als den Factoor voor my verschenen Interest betaelt heeft?

Die 't op Interest gedaen heeft aen den Factoor myn loopende rekeninge/ voor het betalen.
Winst ende verlies/ aen dien/ die 't op Interest gedaen heeft/voor den toekomenden Interest.

447. Als den Factoor voor my/ verballen Interest ontfangen heeft?

Den Factoor myn loopende rekeninge aen dien/ die 't op Interest heeft/ voor den ontfang.
Die 't op Interest heeft aen Winst ende verlies/ voor den toekomenden Interest.

448. Verloopen Interest ontfangen/ voor my?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.
Die den Interest betaelt aen Winst ende verlies/ voor den toekomenden Interest.

449. Ver-

449. Verschenen Interest ontfangen/ voor den Meester?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor den ontfang.

Die't op Interest heeft/ aen den Meester zyn tyd-rekeninge/ voor den toekomenden Interest.

450. Verballen Interest ontfangen/ voor den kompagnon?

Kassa aen dien/die den Interest betaelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/voor den ontfang.

Die't op Interest heeft/ aen den kompagnon zyn tyd-rekeninge/voor den toekomenden Interest.

451. Verloopen Interest ontfangen/ voor de Kompagnie?

Kassa aen dien/ die den Interest betaelt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

Die den Interest betaelt heeft aen Winst ende Verlies voor den toekomenden Interest.

Winst ende Verlies aen den Kompagnon zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel aen den toekomenden Interest.

452. Gelt ontfangen/ dat op Interest geweest is?

Kassa aen dien/ die't op Interest heeft ghehadt.

453. Gelt ontfangen/ dat voor den Meester op Interest geweest is?

Kassa aen dien/ die't op Interest gehadt heeft.

Den Meester zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge.

454. Gelt ontfangen / dat voor den Kompagnon op Interest geweest is ?

Kassa aen dien/ die 't op Interest heeft gehadt.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn looopende rekeninge.

455. Gelt ontfangen / dat voor de Kompagnie op Interest geweest is ?

Kassa aen dien/ die 't op Interest gehadt heeft.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen zyn loopende rekeninge/ voor zyn deel.

456. Als den factoor Gelt ontfangt/ dat hy voor my op Interest gedaen hadde ?

Den Factoor myn loopende rekeninge aen dien/ die 't op Interest gehadt heeft.

457. Gelt afleggen / datmen op Interest gehadt heeft ?

Den genen daer men 't aen betaelt / ofte aflegt aen Kassa.

458. Interest gelt afleggen voor den Meester ?

Dien daer men 't aen aflegt aen Kassa.

Den Meester zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge.

459. Interest-gelt afleggen voor den kompagnon ?

Den genen daer men 't aen aflegt aen Kassa.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyne tyd-rekeninge.

460. Interest-gelt afleggen voor de Kompagnie ?

Dien daer men 't aen aflegt aen Kassa.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

461. Als den factoor voor my Interest-gelt aflegt ?

Den genen daer hy 't aen aflegt aen den Factoor myn loopende rekeninge.

Van Rente-gelden.

462. Gelt op Rente geven?
Den Ontfangher aen Kassa / voor de Hooftsomme.
Ditto aen Winst ende Verlies / voor 't verloop.

NB. Wat daer onder verpandt wort, melt men in de verklaringe van de partye.
Ende dat eenige houden een rekeninge, die zy noemen *Hooft-penningen van Renten*, daer van laet ik hun den waerom verdedigen.

463. Gelt op rente ontfangen?
Kassa aen den uyttelder / voor de Hooftsomme.
Winst ende Verlies aen Ditto / voor 't verloop.

464. Verloopen rente betalen?
Den houder van de rente aen Kassa / voor datmen betaelt.
Winst ende Verlies aen den houder van de Rente / voor het toekomende verloop.

465. Verloopen rente ontfangen?
Kassa aen den schuldenaer / voor den ontfang.
Den schuldenaer aen Winst ende Verlies / voor het toekomende verloop.

466. Rente-gelt aflossen?
Den ontfanger aen Kassa / voor zoo veel men hem telt.
Ditto aen Winst ende Verlies / indien men yet wat min van verloop betaelt / dan men aengeschreven heeft.

467. Rente-gelt laten aflossen?
Kassa aen den betaelder / voor den ontfang.
Winst

Winst ende Verlies aen Ditto / soo men van verloop wat minder ontfangt / dan men aengeschreven heeft.

468. Rente-brief koopen / met winst?

Die de Rente goet doen moet aen den Verkooper.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor een Jaer verloop.

Den verkooper aen Kassa / voor soo veel alsmen hem telt.

Ditto aen Winst ende Verlies / voor het geniet daer aen.

469. Rente-brief verkoopen / met schade?

Den Kooper aen dien / die de Rente betalen moet / voor Hooftsomme ende verloop.

Kassa aen den Kooper / voor soo veel als men ontfangt.

Winst ende Verlies aen Ditto / voor de schade.

Ongelden ende Provision.

470. Ongelden voor eyghen Koopmanschap?

Winst ende Verlies (ofte de Ware) aen Kassa.

471. Ongelden voor 't Huyshouden?

Winst ende Verlies (ofte Huyshouding-rekening) aen Kassa.

472. Onkosten op 's Meesters goed?

'T goed voor den Meester aen Kassa.

473. Onkosten by den Factoor inghebracht?

Winst ende Verlies (ofte goederen onder den Factoor) aen den Factoor myn loopende rekeninge.

474. Ongelden voor Kompagnie gedaen?

'T goed

'T goed voor Kompagnie aen Kassa / voor de volle ongelden.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge / voor zyn deel.

475. Ongelden / by den Kompagnon gedaen ?
Winst ende Verlies aen den Kompagnon myn loopende rekeninge / voor myn deel.

476. Factoors ongelden op Kompagnie-goed ?
'T goed voor kompagnie onder den factoor / aen den factoor myn loopende rekeninge.

Ofte :
Winst ende Verlies aen den factoor myn loopende rekeninge / voor de gantsche ongelden.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen Winst ende Verlies / voor zyn deel.

477. Provision op des Meesters goed ?
'T goed voor den Meester aen Winst ende Verlies.

478. Factoors provision op myn goed ?
Winst ende verlies (ofte goederen onder den factoor) aen den factoor myn loopende rekeninge.

479. Factoors provision / op Kompagnie-goed ?
'T goed voor Kompagnie onder den factoor / aen den factoor myn loopende rekeninge.

Ofte :
Winst ende Verlies / aen den factoor myn loopende rekeninge / voor de gantsche ongelden.
Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen Winst ende Verlies / voor zyn deel.

480. Myn provision op Kompagnie-goed ?
'T goed voor Kompagnie aen Winst ende Verlies / voor de gantsche provision.

Den Kompagnon zijn loopende rekeninge aen zijn tijd-rekeninge/voor zijn deel.

481. Kompagnons provisie?
Winst ende Verlies aen den Kompagnon mijn loopende rekeninge/ voor mijn deel.

Winst ende Verlies.

482. Winst op mijn eygen Goed?
'T goed aen Winst ende Verlies.

483. Verlies op mijn eygen goed?
Winst ende Verlies aen 't Goed.

484. Winst op des Meesters Goed?
'T goed voor den Meester/aen den Meester zijne tijd-rekeninge.

485. Verlies op des Meesters goed?
Den Meester zijn tijd-rekeninge aen het Goed voor den Meester.

486. Winst by den factoor/ op mijn Goed?
'T goed onder den factoor aen winst ende verlies.

487. Verlies by den factoor/ op mijn goed?
Winst ende verlies aen 't goed onder den factoor.

488. Winst by den factoor/op Kompagnie-goed?
'T goed voor Kompagnie onder den factoor aen winst ende verlies / voor mijn deel.
Ditto aen den Kompagnon zijn tijd-rekeninge/ voor zijn deel.

489. Verlies by den factoor / op Kompagnie-goed?
Winst ende Verlies aen 't goed voor Kompagnie onder den factoor/ voor mijn deel.
Den Kompagnon zijn tijd-rekeninge aen Ditto/ voor zijn deel.

490. Winst die den Kompagnon betoont?

Den

Den Kompagnon mijn tijd-rekeninghe aen Winst ende verlies/ voor mijn deel.

491. Verlies/dat den kompagnon betoont?

Winst ende Verlies aen den Kompagnon mijn tijd-rekeninge/ voor mijn deel.

492. Winst die ik betoone op Kompagnie-goed?

'T goed voor Kompagnie aen Winst ende Verlies/ voor mijn deel.

Ditto aen den Kompagnon zijn tijd-rekeninge/ voor zijn deel.

493. Verlies dat ik betoone op Kompagnie-goed?

Winst ende verlies aen het Goed voor Kompagnie / voor mijn deel.

Den Kompagnon zijn tijd-rekeninge aen ditto/ voor zijn deel.

494. Tijdinge krijgen / dat ons Goed ter Zee gebleven/ ofte berooft is?

Winst ende Verlies aen Voyage.

495. Advijs krijgen/dat het goed/het welke ter Zee gebleven/ ofte berooft was/ weder gekregen/ ende bij den factoor ontfangen is?

'T goed onder den factoor aen Winst ende Verlies/ voor het ontfangen van 't goed.

Winst ende verlies aen den factoor mijn loopende rekeninge / voor de ongelden ende haverye/ die hij betaelt.

496. Verliezen door Bankeroute?

Winst ende Verlies aen den Bankeroutier.

497. Verliezen door Bankeroute/ in Kompagnie?

Winst ende Verlies aen den Bankeroutier / voor zoo veel als het verlies is.

Den Kompagnon zyn tyd-rekeninge aen winst ende verlies/ voor zyn deel.

498. Alsmen een Hantschrift bekomt/ voor een quade schult/ die als verloren afgeschreven is?

Die de Hantschrift betalen moet aen winst ende verlies.

499. Alsmen Goed ende gelt bekomt/ voor een schult/ die als Bankeroute afgeschreven is?

'T goed aen winst ende Verlies/ voor het beloop des zelven.
Kassa aen Ditto/voor zoo veel alsmen ontfangt.

500. Alsmen een Hantschrift/ Ware/ ende Gelt bekomt/ voor een quade schult/ die noch niet afgeschreven en is?

Die de Hantschrift betalen moet aen den Schuldenaer.
'T goed aen Ditto/voor de weirdye des zelven.
Kassa aen ditto/ voor zoo veel alsmen ontfangt.
Winst ende Verlies aen Ditto/ voor zoo veel alsmen by den quaden schuldenaer te kort komt.

501. Als den factoor een Bankeroute inbrengt?

Winst ende Verlies aen den factoor myn loopende rekeninge.

502. Als den factoor Goed in betalinge krygt/ voor 't gene dat Bankeroute gestelt is?

'T goed onder den factoor aen winst ende verlies/ voor de weirdye des zelven.

503. Als den Factoor Geldt in betalinge krygt/ van 't gene dat Bankeroute gestelt is?

Den

Den factoor mijn loopende rekeninge aen Winst ende Verlies/ voor soo veel als hy ontfangt.

504. Winst die van eenige Voyage komt?
Ditto Voyage aen winst ende verlies.

505. Verlies aen soodanige Voyage?
Winst ende Verlies aen Ditto Voyage.

Eenige ander Vragen, die onder de voorgaende niet en staen.

506. Yemant gelt leenen?
Den genen die men 't leent aen Kassa.

507. Yemant gelt afleenen?
Kassa aen dien/ daer men 't af leent.

508. Yemants verteirde kosten te boek stellen?
Dien Man aen winst ende verlies.

509. Borge worden voor een ander?
Den genen daer men Borge voor wort/ aen dien daer men sich aen verplicht.

510. Ontslagen worden van Borge/ door dien dat de schult betaelt wort?
Den ontfanger des gelts aen den betaelder.

511. Een last van Borgtocht yemant afkoopen?
Den genen daer men Borge voor wort/aen dien daer men aen verplicht wort.
Kassa aen winst ende verlies/ voor het geniet.

512. Alsmen een deel betalen moet/ van het gene daer men borge voor geworden is?
Daer men aen verplicht is / aen dien daer men borge voor is/ voor soo veel als hy betaelt.
Ditto aen Kassa/ voor soo veel alsmen betaelt.

Winst ende verlies aen den genen daer men Borge voor is/ voor de schade die men lijdt.

513. Linwaet doen bleyken ?

Den Bleyker aen 't Linwaet / voor de weirdye des zelven.

514. Linwaet uyt den Bleyk ontfangen ?

Linwaet aen den Bleyker / voor 't weder ontfangen.

Ditto (ofte winst ende verlies) aen Ditto/voor 't bleyk-loon.

NB. Op alzulke wyze kan men ook stellen, alsmen uyt doet, Laken om te verwen, Zyde om te bereyden, ende alle ander dyngen: zoo in het uytdoen, als wederom ontfangen.

515. Makelardye-gelt voor zyn eygen ?

Winst ende verlies (ofte 't Goed) aen den Makelaer.

516. Makelardye-gelt voor den Meester ?

'Tgoed voor den Meester aen den Makelaer.

517. Makelardye-gelt voor Kompagnie ?

'Tgoed voor Kompagnie aen den Makelaer.

518. Een Huys hueren ?

Winst ende verlies aen den Huys-Heer.

519. Een Huys verhueren ?

Den Huerder van 't huys aen winst ende verlies.

520. Landt verhueren ?

Den Huerder van 't land aen winst ende verlies.

521. Landt verhueren/ ende een deel aen gereet gelt ontfangen ?

Den Huerder van 't Landt aen winst ende verlies.

Kassa aen den Huerder van 't Landt / voor zoo veel alsmen gereet ontfangt.

522. Inleggen in een Loterye ?

Loterye aen Kassa/ voor zoo veel alsmen inlegt.

523. Afschryven / om datmen geenen prys uyt de Loterye en bekomt?

Winst ende Verlies aen de Loterye.

524. Prys krygen uyt de Loterye/ met gelt daer by?

Den Prys aen de Loterye/ voor de weirdye des zelven.

Kassa aen Ditto/ voor 't gelt datmen ontfangt.

Loterye aen Kassa/ voor de gedaen ongelden.

Ditto aen winst ende verlies/ voor de verdienst.

525. Voor my zelven/ende voor ander in de Indissche Kompagnie inleggen?

Ditto Kompagnie aen Kassa / voor den gantschen inleg.

Den Kompagnon zyn loopende rekeninge aen zyn tyd-rekeninge/ voor zyn deel.

526. Als den Kompagnon voor my inlegt in de Indissche Kompagnie?

Ditto Kompagnie aen den Kompagnon myn loopende rekeninge.

Sluyt-reden.

TOt hier toe is u ten dienste (gy leerlieve aenvangers in dezen) zoo veel onderscheydelyke verklaringe gedaen, met vraeg-stukken ende andersins, dat voorder niet veel meer nootwendigs daer in by te bryngen en is. T en ware men ook eenige onderrichtinge doen wilde van de Boekhoudinge voor Kompagnien, als van Oost-Indien, West-Indien, ofte ander dergelyke, dat wy niet geheel noodig en achten: Want die hier in wel geoeffent is, zal het gene

gene dat daer toe meer behoeft, lichtelyk konnen begrypen. Het welke men ook zeggen konde, wegen het Boekhouden vande Vorstelyke Domeynen. Ende overzulks kan dan yeder een die sich hier in oeffenen wil, ende daer by doorziet de onderrichtinge ende beantwoorde vraegstukken, by anderen over het Italiaens Boekhouden ook uytghegaen, overleggen waer in den eenen wat duysterder ende den anderen wat klaerder onderwys doet, tot een goet verstandt van den grondt des Boekhoudens geraken: Ende voort zal de ervarentheyd leeren moeten, om de volkommen wetenschap te konnen bereyken, Ende alles wat men aenvangt, te bryngen, tot een goedt gewenscht

Eynde.

AFSCHEYD.

Met moeyte veel, hebb' ik dit Werk vergaert:
Maer glyk een Vrauw wanneer 't Kind is gebaert,
Terstond vergeett al haren angst end' smerte.
Den aerbeydt ook, die langen tyd bezwaert
Myn zinnen heeft, om maken recht naer aert,
Alst was voldaen, gyng str'eks my uyt het Herte.

Doorziet den grond.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
3 9015 06531 2376